Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я

М И Н И С Т Е Р С К И С Ъ В Е Т

Препис

Р Е Ш Е Н И Е № 8 1 5

от 30 декември 2019 година

ЗА ОДОБРЯВАНЕ НА ПРОМЕНИ В АКТУАЛИЗИРАНАТА СРЕДНОСРОЧНА БЮДЖЕТНА ПРОГНОЗА ЗА ПЕРИОДА 2020-2022 Г., ОДОБРЕНА С РЕШЕНИЕ № 631 НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ ОТ 2019 Г.

На основание чл. 79, ал. 7 от Закона за публичните финанси

М И Н И С Т Е Р С К И Я Т С Ъ В Е Т

Р Е Ш И:

Одобрява промени в Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2020-2022 г., одобрена с Решение № 631 на Министерския съвет от 2019 г., съгласно приложението.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ: /п/ Бойко Борисов

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/ Веселин Даков

Приложение

Актуализирана средносрочна бюджетна прогноза за периода 2020–2022 г.

декември 2019 г.

Съдържание

Въведение **9**

Част I. Икономически перспективи за периода 2019-2022 г. **13**

1. ПРЕГЛЕД НА РАЗВИТИЕТО НА СВЕТОВНАТА И ЕВРОПЕЙСКАТА ИКОНОМИКА 13
2. ПРЕГЛЕД НА РАЗВИТИЕТО НА НАЦИОНАЛНАТА ИКОНОМИКА 15
3. МАКРОИКОНОМИЧЕСКА ПРОГНОЗА ЗА ПЕРИОДА 2019-2022 Г. 18
4. ПОТЕНЦИАЛЕН РАСТЕЖ И ОТКЛОНЕНИЕ ОТ ПОТЕНЦИАЛНИЯ БВП 22
5. СЪПОСТАВКА НА МАКРОИКОНОМИЧЕСКАТА ПРОГНОЗА С ТАЗИ НА ЕК 23

Част II. Фискална политика и основни параметри за периода 2020-2022 г. **25**

1. СРЕДНОСРОЧНИ ЦЕЛИ НА ФИСКАЛНАТА ПОЛИТИКА 25
2. ОСНОВНИ ФИСКАЛНИ ПАРАМЕТРИ ЗА ПЕРИОДА 2020-2022 Г. 30
3. ПРОГНОЗА ЗА СЕКТОР „ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ“ ЗА ПЕРИОДА 2020-2022 Г. 33

Част III. Приоритети на политиките и основни допускания за периода 2020-2022 г. **49**

1. ПОЛИТИКИ В ПРИХОДИТЕ ЗА ПЕРИОДА 2020-2022 Г. 49
2. РАЗХОДНИ ПОЛИТИКИ ЗА ПЕРИОДА 2020-2022 Г. 63

Част IV. Фискална децентрализация и бюджетни взаимоотношения с общините за периода 2020-2022 г. **149**

Част V. Управление на средствата от европейските фондове и програми за периода 2020-2022 г. **153**

1. НАЦИОНАЛЕН ФОНД 153
2. ДЪРЖАВЕН ФОНД „ЗЕМЕДЕЛИЕ“ 158
3. ДРУГИ СМЕТКИ ЗА СРЕДСТВА ОТ ЕС И СРЕДСТВА ПО МЕЖДУНАРОДНИ ПРОГРАМИ И ДОГОВОРИ, ЗА КОИТО СЕ ПРИЛАГА РЕЖИМ НА СМЕТКИТЕ ЗА СРЕДСТВА ОТ ЕС 161
4. ВНОСКА В ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕС ЗА ПЕРИОДА 2020-2022 Г. 163
5. ОЦЕНКА НА МАКРОИКОНОМИЧЕСКИТЕ ЕФЕКТИ ОТ УСВОЯВАНЕТО НА СРЕДСТВАТА ОТ ЕВРОПЕЙСКИТЕ ФОНДОВЕ И ПРОГРАМИ НА ЕС ЗА ПЕРИОДА 2020-2022 Г. 165

Част VI. Политика по дълга и финансирането за периода 2020-2022 г. **168**

1. ДЪРЖАВЕН ДЪЛГ. ОБСЛУЖВАНЕ И ФИНАНСИРАНЕ 169
2. ДЪРЖАВНОГАРАНТИРАН ДЪЛГ 170
3. ДЪРЖАВЕН ДЪЛГ ЧРЕЗ ФИНАНСОВ ЛИЗИНГ И ДРУГИ ФОРМИ НА ДЪРЖАВЕН ДЪЛГ 171
4. ДРУГИ ОПЕРАЦИИ В ЧАСТТА НА ФИНАНСИРАНЕТО 171

Част VII. Перспективи за развитието на публичните финанси **173**

1. УСТОЙЧИВОСТ НА ПУБЛИЧНИТЕ ФИНАНСИ 173
2. ФИСКАЛНИ РИСКОВЕ 175
3. АНАЛИЗ НА ЧУВСТВИТЕЛНОСТТА 176
4. ПРОЦЕДУРИ И КАЧЕСТВО НА ПУБЛИЧНИТЕ ФИНАНСИ 178

Част VIII. Приложения **187**

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1: ПРЕГЛЕД НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КФП ЗА 2018 Г., ПРЕГЛЕД НА ТЕКУЩОТО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КФП ЗА 2019 Г. И ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КФП ЗА 2019 Г. 187

1. ПРЕГЛЕД НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КФП ЗА 2018 Г. 187

2. ПРЕГЛЕД НА ТЕКУЩОТО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КФП ЗА 2019 Г. 192

3. ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КФП ЗА 2019 Г. 196

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2: ОСНОВНИ ДОПУСКАНИЯ ПО АКТУАЛИЗИРАНАТА СРЕДНОСРОЧНА БЮДЖЕТНА ПРОГНОЗА ЗА ПЕРИОДА 2020-2022 Г. 198

ПРИЛОЖЕНИЕ № 3: КОНСОЛИДИРАНА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПЕРИОДА 2017-2022 Г. 206

ПРИЛОЖЕНИЕ № 4: ТАВАНИ НА РАЗХОДИТЕ ПО БЮДЖЕТНИ ОРГАНИЗАЦИИ ЗА ПЕРИОДА 2020-2022 Г. 210

ПРИЛОЖЕНИЕ № 5: ПРЕПОРЪЧИТЕЛНИ ТАВАНИ НА РАЗХОДИТЕ ПО БЮДЖЕТИТЕ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ И НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ ЗА ПЕРИОДА 2020-2022 Г. 212

ПРИЛОЖЕНИЕ № 6: РАЗМЕРИ НА БЮДЖЕТНИТЕ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ (ТРАНСФЕРИТЕ) НА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ С БЮДЖЕТИТЕ НА БНТ, БНР, БТА, БАН, ДЪРЖАВНИТЕ ВИСШИ УЧИЛИЩА И ДЪРЖАВНИТЕ ВИСШИ ВОЕННИ УЧИЛИЩА ЗА ПЕРИОДА 2020-2022 Г. 212

ПРИЛОЖЕНИЕ № 7: ТАВАНИ НА РАЗХОДИТЕ И/ИЛИ НА ТРАНСФЕРИТЕ (НЕТО) ПО СМЕТКИТЕ ЗА СРЕДСТВАТА ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ЗА ПЕРИОДА 2020-2022 Г. 213

ПРИЛОЖЕНИЕ № 8: ТАВАНИ НА РАЗХОДИТЕ И ТРАНСФЕРИТЕ (НЕТО) ПО ДРУГИ ИКОНОМИЧЕСКИ ОБОСОБЕНИ ЛИЦА И СТРУКТУРНИ ЕДИНИЦИ, ВКЛЮЧЕНИ В КФП ЗА ПЕРИОДА 2020-2022 Г. 215

ПРИЛОЖЕНИЕ № 9: РАЗМЕРИ НА ОСНОВНИТЕ БЮДЖЕТНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ МЕЖДУ ЦЕНТРАЛНИЯ БЮДЖЕТ И БЮДЖЕТИТЕ НА ОБЩИНИТЕ ЗА ПЕРИОДА 2020-2022 Г. 216

ПРИЛОЖЕНИЕ № 10: ДАНЪЧНИ РАЗХОДИ ЗА 2018 И 2020 Г. 218

Списък с включените в текста таблици

Табл. I-1: Основни допускания за развитието на външната среда 14
Табл. I-2: Основни макроикономически показатели 18
Табл. I-3: Стойности на потенциалния растеж и на отклонението от потенциалния БВП 23
Табл. I-4: Приноси към потенциалния растеж (пр.п.) 23
Табл. I-5: Сравнение на макроикономическата прогноза на МФ с прогнозата на ЕК 23
Табл. II-1: Основни показатели (% от БВП) 26
Табл. II-2: Принос на основните приходни категории в консолидацията на бюджетното салдо по КФП за 2020 г. и поддържане на бюджетната позиция до 2022 г. 28
Табл. II-3: Принос на основните разходни категории в консолидацията на бюджетното салдо по КФП за 2020 г. и поддържане на бюджетната позиция до 2022 г. 29
Табл. II-4: Основни показатели по КФП (2019-2022 г.) 31
Табл. II-5: КФП – Национален бюджет (2019-2022 г.) 31
Табл. II-6: КФП – Сметки за средства от ЕС (2019-2022 г.) 32
Табл. II-7: Изменение на показателите на сектор „Държавно управление“ за периода 2020-2022 г. .. 34
Табл. II-8: Бюджетна прогноза на сектор „Държавно управление“ при непроменени политики за периода 2020-2022 г. 35
Табл. II-9: Дискреционни приходни мерки на начислена основа, млн. лв. 39
Табл. II-10: Дискреционни разходни мерки на начислена основа, млн. лв. 40
Табл. II-11: Сравнение на бюджетната прогноза на МФ с прогнозата на ЕК 43
Табл. III-1: Разходи по функции по КФП за периода 2019-2022 г. с разпределен резерв по функции (без вноска в общия бюджет на ЕС) 64
Табл. III-2: Условия за пенсиониране по чл. 68, ал. 1-2 на КСО (2019-2022 г.) 66
Табл. III-3: Разходи за отбрана за периода 2019-2022 г. 87
Табл. IV-1: Основни бюджетни взаимоотношения на общините с централния бюджет (в хил. лв.) .. 150
Табл. V-1: Разходи и плащания за селскостопанската политика за периода 2020-2022 г. 160
Табл. V-2: Разходи и плащания за рибарската политика за периода 2020-2022 г. 161
Табл. V-3: Ефекти от усвояването на средствата от европейските фондове и програми на ЕС 166
Табл. VII-1: Индикатори за устойчивост 173
Табл. VII-2: Промяна на основни макроикономически и бюджетни индикатори между алтернативния и основния сценарий, в пр.п. 177

Списък на използваните съкращения

АД	Акционерно дружество
АМ	Автомагистрала
АСБП	Актуализирана средносрочна бюджетна прогноза
БАН	Българска академия на науките
БВП	Брутен вътрешен продукт
БДЖ	Български държавни железници
БНБ	Българска народна банка
БНД	Брутен национален доход
БНР	Българско национално радио
БНТ	Българска национална телевизия
БТА	Българска телеграфна агенция
ВИ	Възобновяеми източници
ВС	Въоръжени сили
ВМС	Военноморски сили
ГДПБЗН	Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“
ГКПП	Граничен контролно-пропускателен пункт
ДАНС	Държавна агенция „Национална сигурност”
ДВ	Държавен вестник
ДДС	Данък върху добавената стойност
ДДФЛ	Данък върху доходите на физически лица
ДИЗ	Държавни инвестиционни заеми
ДОО	Държавно обществено осигуряване
ДП	Държавно предприятие
ДФ	Държавен фонд
ДУ	Държавно управление
ДЦК	Държавни ценни книжа
ЕАД	Еднолично акционерно дружество
Евратом	Европейска общност за атомна енергия
Евростат	Статистическа служба към Европейската комисия
ЕЗФРСР	Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕИП	Европейско икономическо пространство
ЕК	Европейска комисия
ЕООД	Еднолично дружество с ограничена отговорност
ЕО	Европейска общност
ЕС	Европейски съюз
ЕСИФ	Европейски структурни и инвестиционни фондове
ЕСС	Европейска система от сметки
ЕФР	Европейски фонд за рибарство
ЕЦБ	Европейска централна банка
ЗАДС	Закон за акцизите и данъчните складове
ЗБДОО	Закон за бюджета на държавното обществено осигуряване
ЗДБРБ	Закон за държавния бюджет на Република България
ЗДДС	Закон за данък върху добавената стойност
ЗДДФЛ	Закон за данъците върху доходите на физическите лица

ЗЕЗ	Закон за експортното застраховане
ЗКПО	Закон за корпоративното подоходно облагане
ЗМ	Закон за митниците
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗМФ	Заповед на министъра на финансите
ЗБНЗОК	Закон за бюджета на Националната здравноосигурителна каса
ЗПФ	Закон за публичните финанси
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
ИПП	Инструмент за предприсъединителна помощ
КЕВР	Комисия за енергийно и водно регулиране
КЗК	Комисия за защита на конкуренцията
КСО	Кодекс за социално осигуряване
КФП	Консолидирана фискална програма
МВР	Министерство на вътрешните работи
МВнР	Министерство на външните работи
МВФ	Международен валутен фонд
МЗ	Министерство на здравеопазването
МЗХГ	Министерство на земеделието, храните и горите
МИ	Министерство на икономиката
МКП	Международни капиталови пазари
ММС	Министерство на младежта и спорта
МОН	Министерство на образованието и науката
МП	Министерство на правосъдието
МРЗ	Минимална работна заплата
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МС	Министерски съвет
МСК	Международен спортен календар
МСП	Малки и средни предприятия
МТИТС	Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
МФ	Министерство на финансите
МФР	Многогодишна финансова рамка
НАП	Национална агенция за приходите
НАТО	Организация на Северноатлантическия договор
НЕЛК	Национална експертна лекарска комисия
НЗОК	Национална здравноосигурителна каса
НКЖИ	Национална компания „Железопътна инфраструктура”
НОИ	Национален осигурителен институт
НРС	Наблюдение на работната сила
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
НФМ	Норвежки финансов механизъм
ООД	Дружество с ограничена отговорност
ООН	Организация на обединените нации
ОП	Оперативна програма
ОСП	Обща селскостопанска политика

ОССЕ	Организация за сигурност и сътрудничество в Европа
ОФП	Обща факторна производителност
РМС	Решение на Министерския съвет
ПЗР	Преходни и заключителни разпоредби
ПМС	Постановление на Министерския съвет
пр.п.	Процентен пункт
ПРБ	Първостепенен разпоредител с бюджет
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПСР	Пакт за стабилност и растеж
ПЧИ	Преки чуждестранни инвестиции
САЩ	Съединени американски щати
СБ	Световна банка
СБП	Средносрочна бюджетна прогноза
СВП	Спорт за високи постижения
СЕ	Съвет на Европа
СНС	Система на националните сметки
Съвета	Съвета на ЕС
ТЕЛК	Трудово-експертна лекарска комисия
ТГС	Трансгранично сътрудничество
УПФ	Учителски пенсионен фонд
ФГВБ	Фонд за гарантиране на влоговете в банките
ФГВРС	Фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите”
Фонд „СЕлС“	Фонд „Сигурност на електроенергийната система“
ХИПЦ	Хармонизиран индекс на потребителските цени
ха	Хектара
щ.д.	Щатски долар
ЮИЕ	Югоизточна Европа

Въведение

Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2020-2022 г. е изготвена на основание чл. 79 от Закона за публичните финанси и с нея се актуализира средносрочната бюджетна прогноза, одобрена с Решение № 195 на Министерския съвет от 2019 година. Тя представлява мотиви към законопроекта за държавния бюджет на Република България за 2020 г. и включва средносрочните икономически перспективи и основни допускания, фискалните цели и приоритети на правителството.

Настоящите промени в Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2020-2022 г. са изготвени на основание чл. 79, ал. 7 от Закона за публичните финанси и имат за цел осигуряване на съответствието ѝ с параметрите на приетите от Народното събрание бюджетни закони за 2020 г. и данъчни закони.

Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза съдържа изискваната съгласно Закона за публичните финанси съпоставка на макроикономическата прогноза на Министерството на финансите с тази на ЕК. Включена е и съпоставка на прогнозата на Министерството на финансите с прогнозата на ЕК по отношение на показателите на сектор „Държавно управление“.

Запазва се въведеният с АСБП за периода 2019-2021 г. нов подход в съдържанието на прогнозата с включването на повече информация при представянето на разходните политики с акцент върху ключовите индикатори за измерване на степента на изпълнението им, с цел чрез дефинирането на устойчиви индикатори да се създаде възможност за проследяване на постигнатия напредък по провежданите политики и за по-ефективно и ефикасно управление на публичните разходи.

Макроикономическата прогноза, използвана при разработването на актуализираната средносрочна бюджетна прогноза, се базира на допусканията за основни показатели на външната среда на Европейската комисия, Международния валутен фонд и Министерството на финансите на Република България, актуални към месец октомври 2019 година.

Ключови цели продължават да бъдат запазването на фискалната устойчивост и провеждането на последователна, прозрачна и предвидима фискална политика, която да допринася за подобряване на бизнес средата, насърчаване на инвестициите и стимулиране развитието на трудовия пазар за постигане на икономически растеж и заетост, придържайки се към общите правила на ЕС.

Очакваното изпълнение за тази година отчита измененията и допълненията в ЗДБРБ за 2019 г. във връзка с обезпечаване на допълнителни разходи за изпълнение на проект за инвестиционен разход за придобиване на нов тип боен самолет, както и предложените промени по бюджета на Държавната агенция „Технически операции“ за 2019 г., с които бюджетното салдо по КФП за тази година се очаква да е дефицит в размер на 2,0% от БВП.

В настоящата прогноза се запазват **целите за бюджетното салдо**, заложени в СБП за периода 2020-2022 г. - достигане до балансирана бюджетна позиция през 2020 г. и запазването ѝ през следващите години. Целта за постигане и поддържане на балансиран бюджет остава непроменена в продължение на няколко поредни цикъла на подготовка на бюджета.

Изразени като процент от БВП, и при приходите, и при разходите за периода 2020-2022 г. се наблюдава тенденция на спад от 36,9% до 35,0%, а в номинален размер параметрите на тези показатели се увеличават, като от 46 836,6 млн. лв. за 2020 г. се очаква да достигнат 50 153,0 млн. лв. през 2022 г.

При отчетено положително салдо на сектор „Държавно управление“ (на начислена основа) за 2018 г., през 2019 г. се очаква бюджетното салдо също да бъде положително- в размер на 0,05% от БВП. В средносрочен план се очаква дефицит за 2020 г. в размер на 0,1% от БВП и излишък съответно от 0,5% и 0,1% от БВП за 2021 г. и 2022 г.

Приходните и разходните политики в тази прогноза са продължение на заложените в СБП за периода 2020-2022 г., като за надграждането с нови са взети предвид както макроикономическите аспекти, така и фискалните възможности за осигуряване на финансиране на приоритетните сектори и за реализиране на хоризонтални мерки, засягащи бюджетната сфера.

Основните цели на данъчната политика са повишаване на приходите от данъци, справяне със сенчестата икономика и намаляване на административната тежест и разходите за бизнеса и гражданите. Приоритетите на данъчната политика са съобразени с дадената от Съвета на Европейския съюз специфична препоръка към България за подобряването на събираемостта на данъците.

В средносрочен план се предвижда запазване на ниските данъчни ставки на корпоративните данъци и тези на данъците върху доходите на физическите лица, което допринася за повишаване на икономическия растеж и има положително влияние върху търсенето и предлагането на труд.

Приоритетите на Бюджет 2020, които надграждат вече заложените в средносрочната бюджетна прогноза от пролетта приоритети и допускания за развитие на секторните и хоризонталните политики, са както следва:

Образование. През 2020-2022 г. ще продължи реализирането на мерките, насочени към повишаване привлекателността на учителската професия и мотивацията на действащите учители. Навлизането на млади и високообразовани хора в образователната система неминуемо ще се отрази положително върху качеството на придобитите знания и умения на учениците. Насърчаването на зрелостниците с високи образователни резултати да получат педагогическо образование и да постъпват на работа в образователната система е сред приоритетните мерки, реализирането на които ще позволи да се преодолее очаквания недостиг на педагогически специалисти.

Здравеопазване. Основните приоритетни направления в областта на здравеопазването през тригодишния период са осигуряване на финансова устойчивост и обезпеченост на здравната система с цел подобряване здравето на населението, повишаване и поддържане качеството на живот през целия жизнен цикъл чрез намаляване на преждевременната смъртност и заболеваемостта, както и преодоляване на регионалните дисбаланси и осигуряване на функционално взаимодействие между отделните нива на медицинска помощ. Ще продължи реализирането на мерки по оптимизиране на структурата на разходите за различните видове медицински дейности, лекарствени продукти и медицински изделия на базата на договаряните обеми и стойности. Изграждането на Национална здравна информационна система посредством използване на нови технологии в областта на електронното здравеопазване е сред приоритетите, с които се цели подобряване на качеството и ефективността на процесите в системата на здравеопазване.

Отбрана. През периода 2020-2022 г. политиката, провеждана от правителството в областта на отбраната, продължава да е приоритетна. Осигурени са средства за поддържане и развитие на националните отбранителни способности и способностите, свързани с колективната отбрана, в т.ч. средства за изпълнение на приетите от Народното събрание инвестиционни проекти. Относителният дял на капиталовите разходи към общите разходи за отбрана е над 20-процентния критерий на НАТО. Спазено е изискването за достигане на разходите за отбрана до определения процент от БВП в съответствие с Националния план за повишаване на разходите за отбрана на 2 на сто от БВП на Република България до 2024 г., одобрен с РМС № 3/04.01.2018 г., като освен за увеличение на средствата за персонал са предвидени и допълнителни средства за изпълнение на международните договори във връзка с придобиването на нов тип боен самолет (транспорт и застраховки), за изграждане на интегрирана система и инфраструктура за усвояване, експлоатация и осигуряване на новия тип боен самолет и за проекти за модернизация на Българската армия.

Пенсионната политика в периода 2020-2022 г. предвижда от 1 януари на всяка календарна година да продължи увеличаването на възрастта за придобиване право на пенсия с по 2 месеца за жените и с по 1 месец за мъжете, както и на необходимия осигурителен стаж за придобиване право на пенсия с по 2 месеца и за двата пола.

Тежестта по чл. 70, ал. 1 от КСО за всяка една година осигурителен стаж, която ще се прилага при изчисляване на размерите на новоотпуснатите пенсии, се запазва на достигнатото през 2019 г. ниво от 1,2.

От 1 юли 2020 г. всички пенсии, отпуснати до 31 декември 2019 г., се увеличават с 6,7% (процент, определен по правилото на чл. 100 от КСО).

От 1 юли 2020 г. минималният размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст се увеличава от 219,43 лв. на 250 лв.

За 2021 и 2022 г. тежестта на една година осигурителен стаж в пенсионната формула се запазва в размер на 1,2, като от 1 юли на съответната година пенсиите, отпуснати до 31 декември на предходната календарна година, се осъвременяват по т.нар. „швейцарско правило” (чл. 100 от КСО).

Политика по доходите. Освен вече предвиденото в СБП от пролетта на тази година увеличение на размера на минималната работна заплата (от 1 януари 2020 г. на 610 лв., от 1 януари 2021 г. на 650 лв., като размерът от 650 лв. ще се запази и през 2022 г.), в настоящата прогноза е заложена мярка за 2020 г. за увеличение с 10% на средствата за заплати и възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения, включително и на средствата за осигурителни вноски, което ще има отражение върху заплащането на заетите в бюджетния сектор. С това се създава възможност на база на увеличения размер на разходите за персонал да се увеличат индивидуалните основни месечни заплати на заетите, въз основа на заеманата длъжност и оценките за постигнатите резултати.

За 2020 г. освен разчетеното увеличение с 10% на средствата за заплати и възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения, включително и на средствата за осигурителни вноски, за служителите в Агенцията за социално подпомагане е предвидено допълнително увеличение на средствата за персонал с 5 000 хил. лв., а за Министерство на земеделието и храните предвиденото увеличение е в размер на 10 000 хил. лв. Разходите за персонал на Националното бюро

за контрол на специалните разузнавателни средства са увеличени с 47,0 хил. лв., във връзка с увеличаване на числеността на персонала с една щатна бройка.

За периода 2020-2022 г. осигурителната политика предвижда увеличение на минималния осигурителен доход за самоосигуряващите се лица, съответно в размер на 610 лв. за 2020 г. и 650 лв. за 2021 г. и 2022 г., както и увеличение на минималния осигурителен доход за регистрираните земеделски стопани и тютюнопроизводители от 400 лв. на 420 лв. от началото на 2020 г. Равнищата на минималните осигурителни доходи по основните икономически дейности и квалификационни групи професии от 2019 г. се запазват, като се извършва корекция само по отношение на позициите, които са под размера на минималната работна заплата за 2020 г. – 610 лв. Максималният осигурителен доход за всички осигурени лица се запазва в размер на 3 000 лв.

С Бюджет 2020 са предвидени **промени в механизмите за разпределение на целевата субсидия за капиталови разходи** и **на трансфера за зимно поддържане и снегопочистване на общинските пътища**.

При разпределението на целевата субсидия за капиталови разходи и на трансфера за зимно поддържане и снегопочистване на общинските пътища е премахнат изравнителният компонент, който осигурява достигнатия размер на целевата субсидия за капиталови разходи и на трансфера за зимно поддържане и снегопочистване през предходната година, с цел постигане на обективно съответствие между средствата и натуралните показатели за всяка конкретна община.

Приоритет за страната остава и успешното усвояване на **средствата от европейските фондове и програми**, чрез които да се постигне устойчив икономически растеж, по-висока заетост, социално включване, социално, икономическо и териториално сближаване и изграждане на конкурентоспособна и иновативна икономика.

Стратегията на политиката в **областта на качеството на публичните финанси** следва последователните действия за институционални, нормативни и методологически промени в посока на подобряване управлението на публичните финанси и по-високо ниво на бюджетна прозрачност, като ще продължат усилията за повишаване на ефективността и ефикасността на публичните разходи. Нов момент в бюджетната процедура за 2020 г. е разширяването на обхвата на бюджетните организации, които прилагат програмен формат на бюджет. С решението за бюджетната процедура за 2020 г. Министерският съвет определи, освен министерствата и държавните агенции, и останалите ПРБ, чиито бюджети са част от държавния бюджет (с изключение на бюджетите на съдебната власт и на Сметната палата), да прилагат програмен формат на бюджет за 2020 г.

Въз основа на допусканията, при прогнозно положително нетно дългово финансиране за периода 2020-2022 г., независимо от нарастването на дълга в абсолютна стойност, очакванията са да се запази тенденцията към **намаляване на съотношението на държавния дълг спрямо прогнозното ниво на БВП** от 18,6% към края на 2019 г. до 17,0% в края на 2022 г. В контекста на провежданата бюджетна политика и прогнозите за темпа на растеж на БВП за периода 2020-2022 г., нивото на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“ се очаква да продължи да спада, движейки се в диапазона от 19,8% до 18,2% от БВП или между 25,1-26,1 млрд. лв. Прогнозите за относителния дял на консолидирания дълг спрямо БВП остават значително под максимално допустимата референтна стойност на Маастрихтския критерий за конвергенция от 60%, което ще гарантира запазване на равнището на държавна задлъжнялост в устойчиви граници, респ. водещата позиция на Република България сред 28-те държави-членки на ЕС по отношение на ниското ниво на дългова тежест.

Част I.
Икономически перспективи за периода 2019-2022 г.

1. ПРЕГЛЕД НА РАЗВИТИЕТО НА СВЕТОВНАТА И ЕВРОПЕЙСКАТА ИКОНОМИКА

През първата половина на 2019 г. икономическата активност в световен мащаб се забави, отразявайки сходна динамика както в развитите, така и в развиващите се страни. БВП на ЕС нарасна с 1,5%, при 2,4% за същия период на 2018 г. Растежът в страните от Централна и Източна Европа остана стабилен, но икономическата активност в големи икономики като Германия и Италия се забави значително. Износът и промишленото производство се понижиха, повлияни от негативната динамика при машини и автомобили, а краткосрочните индикатори дават сигнали за продължаващ спад в промишлеността. Същевременно показателите за услугите на вътрешния пазар и строителството останаха относително стабилни, при положително развитие на пазара на труда.

След силно първо тримесечие, ръстът на БВП на САЩ достигна 2,5% за полугодието на 2019 г., при повишение от 3,0% през съответния период на 2018 г. Годината започна и с по-силен от очакванията растеж в Китай, но сигнали за забавяне се забелязаха през второто тримесечие, когато растежът на БВП се забави с 0,6 пр.п. до 6,2% спрямо същото тримесечие на предходната година.

За трето поредно тримесечие растежът на БВП на Турция отбеляза спад. Все пак, спадът за полугодието на 2019 г. бе по-благоприятен от очакванията, като нетният износ и правителственото потребление допринесоха за това.

Граф. I-1: Реален БВП
(% промяна спрямо съответното тримесечие на предходната година)

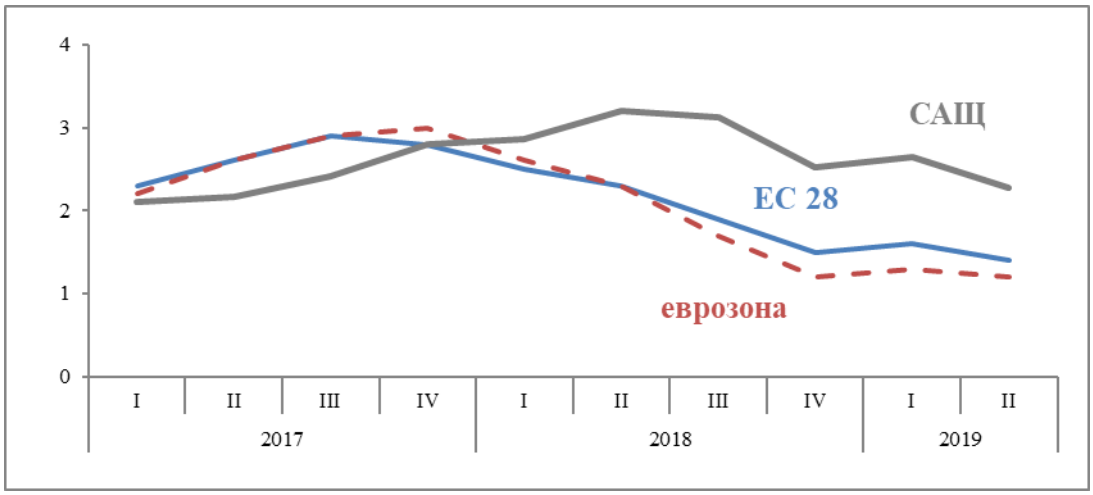

Източник: Евростат, Американско бюро за икономически анализи

Основни допускания, на които се основава макроикономическата рамка за периода 2019-2022 г.

Растежът на световната икономика ще се забави до 3,1% през 2019 г. спрямо 3,6% през 2018 г., отразявайки по-умерената икономическа активност както в развитите, така и в развиващите се страни. Растежът на ЕС ще се ограничи през текущата година, движен основно от динамиката на по-големите икономики в еврозоната. През 2020 г. се очаква международната търговия да ускори растежа си, което ще подкрепи промишленото производство и растежа на БВП на еврозоната и ЕС. През следващите две години 2021-2022 г. растежът на ЕС леко ще се забави поради по-ниското вътрешно търсене в развитите страни и Китай. В същото време, очакванията за динамиката на икономиката на САЩ са за постепенно забавяне през целия прогнозен хоризонт. Очаква се растежът на световната икономика да се ускори до 3,5% през 2020 г. и темпът да се запази около 3,6% до края на прогнозния хоризонт.

Табл. I-1: Основни допускания за развитието на външната среда

Международна среда	Отчетни данни		Прогноза			
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Световна икономика (реален растеж, %)	3,8	3,6	3,1	3,5	3,6	3,6
Европейска икономика – ЕС 28 (%)	2,5	2,0	1,6	1,8	1,7	1,7
Средногодишен валутен курс (щ.д./евро)	1,13	1,18	1,12	1,10	1,10	1,10
Цена на петрол „Брент“ (щ.д./барел)	54,4	71,1	63,0	57,8	56,3	56,0
Цена на неенергийни суровини (в щ.д., %)	5,5	1,7	-2,1	1,4	1,3	1,4

Източник: МФ, ЕК, МВФ, СБ

Прогнозата за курса BGN/USD се основава на наличието на фиксиран курс на лева към единната европейска валута и техническо допускане за разменния курс на еврото към щатския долар. Последното се състои в изчисляване на средния курс EUR/USD с дневни данни за последните десет работни дни към датата на изготвяне на допусканията и фиксирането му за дните до края на прогнозния хоризонт. В настоящата прогноза последните актуални дневни данни са към 16 септември 2019 г. Според така направената техническа прогноза, валутният курс на еврото през 2019 г. се очаква да бъде 1,12 долара, а през 2020 г. – 1,11 при курс 1,18 през 2018 г. Като процентна промяна числата показват номинална обезценка на еврото през 2019 и 2020 г., съответно с 5,3 и 1,5%.

През 2019 г. се очаква средната цена на суровия петрол тип „Брент“ да бъде 63 щ.д./барел, при очаквано равнище от 61,5 щ.д./барел в пролетната прогноза. Спрямо отчетената цена за 2018 г. от 71,1 щ.д., прогнозата за 2019 г. показва спад от 11,4%. Върху цените в лева спадът ще бъде по-малък (6,3%), поради обезценката на еврото. В есенната прогноза за периода 2020-2022 г. цената на петрола е променена към по-ниски равнища. По години динамиката показва спад в доларово изражение, съответно с 8,3, 2,6 и 0,6%.

При цените на неенергийните суровини спадът в доларово изражение през 2019 г. се очертава да бъде по-голям в сравнение с очакванията през пролетта. През първите осем месеца на годината спадът бе както следва – храни (6,9%), напитки (7,1%), сурови материали (3,7%), основни метали (12,3%). Преизчислено в евро (лева), спадът при цените е доста по-нисък, а за някои от тях се получава леко поскъпване, тъй като за същия период еврото, респективно лева, се обезцени спрямо долара с 6,4%. Прогнозата е цената на неенергийните суровини да бъде по-ниска с 2,1% за 2019 г., котирана в щатски долари, а в периода 2020-2022 г. да има леко повишение – средно с 1,4%.

2. ПРЕГЛЕД НА РАЗВИТИЕТО НА НАЦИОНАЛНАТА ИКОНОМИКА

2.1. БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ

През първото полугодие на 2019 г. растежът на брутния вътрешен продукт в страната се ускори спрямо същия период на 2018 г. и достигна 4,1%. По компоненти с основен принос за растежа бе вътрешното търсене.

Крайното потребление нарасна с 6,3%, движено както от разходите на домакинствата, така и от правителствените разходи. Повишаването на заплатите и на кредитите към домакинства подкрепи ръста на частното потребление и той достигна 6,9%. Публичното потребление отчете повишение от 4,0% в резултат на по-високите разходи за персонал. Инвестициите в основен капитал нараснаха с 0,7%, като отчетената динамика се дължеше на по-високите капиталови разходи на публичния сектор.

За първата половина на 2019 г. както износът, така и вносът на стоки и услуги се понижиха поради спад в услугите. Намалението при вноса бе по-изразено и в резултат нетният износ имаше положителен принос за растежа на БВП за полугодието.

Брутната добавена стойност в страната нарасна с 3,5% през първото полугодие на 2019 г., при сходно повишение за същия период на 2018 г. Основен принос за растежа имаха услугите, които нараснаха с 3,9%. В същото време, растежът на добавената стойност в промишлеността и строителството се ускори спрямо 2018 г. и достигна съответно 2,2% и 2,8%. Динамиката на сградното строителство бе водеща за растежа в строителния отрасъл.

2.2. ПАЗАР НА ТРУДА

През първата половина на 2019 г. на пазара на труда се наблюдаваше благоприятно развитие, което бе потвърдено от отчетеното увеличение на работната сила. То се реализира в условията на спад на населението в трудоспособна възраст (15-64 г.) и бе подкрепено от преходи от неактивност към активно поведение на пазара на труда. Коефициентите на икономическа активност и на заетост във възрастовата група 15-64 г. се повишиха до исторически най-високите си стойности от 73,8% и 70,7% към второто тримесечие. Независимо че динамиката на работната сила е ограничавана от намалението при младите възрастови групи (15-24 г.), броят на заетите през второто тримесечие успя да отбележи увеличение във всички възрастови групи, което бе резултат от високото търсене на труд и повишението на доходите, както и от провежданата целенасочена политика в подкрепа на уязвимите групи на пазара на труда, сред които попадат младежите и възрастните работници. Вследствие нарасналите възможности за заетост, коефициентът на безработица продължи да се понижава и достигна исторически минимум от 4,2%[1] през второто тримесечие на 2019 г.

Динамиката на заетите (съгласно ЕСС 2010) през първото полугодие на 2019 г. се подобри до 0,2%, след отбелязаните спадове през втората половина на 2018 г. Положителното развитие бе подкрепено от увеличението на заетостта в услугите (с 1,7%) и строителството (с 5,9%) и ограничено от негативната динамика в селското стопанство (с -5,4%) и в индустрията без строителството (с -0,5%) спрямо полугодието

[1] По данни от Наблюдението на работната сила (НРС).

на 2018 г. Следва да се отбележи, че от страна на производствените фактори заетост и производителност на труда, икономическият растеж през първата половина на 2019 г. бе формиран в по-голяма степен от увеличението на производителността на труда. Растежът на показателя възлезе на 3,9%[2], с положителен принос и на трите основни икономически сектора. В условията на ускорено търсене на труд в услугите, растежът на производителността на труда в сектора от 2,2% остана по-висок от този в индустрията, който достигна 1,5%. Все пак, производителността в индустрията отново се повиши, след отбелязания спад през миналата година, подпомогната от увеличението в преработващата промишленост, независимо че броят на заетите там продължи слабо да се понижава, под влияние на инерционните процеси от втората половина на 2018 г.

Успоредно с поддържането на висок растеж на производителността на труда, през първата половина на 2019 г. нарастването на компенсацията на един нает се забави до 7,5% и това допринесе за ограничаване на темпа на повишение на номиналните разходи за труд на единица продукция (РТЕП) до 3,5%[3]. Последното бе обусловено от услугите, където повишението на компенсацията на един нает бе редуцирано до 5,4%. Същевременно, нарастването на доходите в индустрията отново достигна двуцифрен темп по линия както на промишлеността, така и на строителството, поради което динамиката на номиналните РТЕП в сектора остана близка до тази от предходната година. В преработващата промишленост, която е и пряко изложена на конкурентен натиск на външните пазари, номиналните РТЕП отбелязаха намаление, което също бе в подкрепа на запазването на разходната конкурентоспособност на икономиката.

2.3. ИНФЛАЦИЯ

За първите осем месеца на 2019 г. инфлацията беше по-висока от прогнозираната. До месец април инфлацията по месеци на годишна база се ускоряваше и достигна 3,1%, след което започна да се забавя, което се дължеше на по-ниските темпове при енергийните стоки и услугите. За август инфлацията беше 2,5% спрямо съответния месец на предходната година.

Като цяло очертаващата се по-висока от прогнозираната инфлация в най-голяма степен се дължеше на поскъпването при храните и услугите, като при последните влиянието на повишените цени се отрази и на цените на услугите в общественото хранене. От началото на 2018 г. при храните се наблюдава тренд на ускорение, като поскъпването за август достигна 5,1% спрямо съответния месец на предходната година. Тук влияние оказаха няколко фактора – по-слабото предлагане в страната, изразено в спад на БДС и на продукцията за сектор селско стопанство през 2018 г., нарастването на международните цени при зърнените храни, повишените разходи за труд на единица продукция, както и някои „шокове“ в предлагането в световен мащаб, например кризата с африканската чума по свинете, която доведе до повишение на световните цени на свинското месо, включително и на цените в ЕС.

[2] Производителността на труда общо за икономиката е изчислена с БВП по цени от 2015 г. и броят на заетите лица по данни съгласно ЕСС 2010.

[3] Номиналните РТЕП общо за икономиката са изчислени като отношение между компенсацията на един нает по текущи цени и БВП на един зает по постоянни цени от 2015 г.

Базисната[4] инфлация беше 2,1% през м. август, като цените на услугите се увеличиха с 3,6%, а неенергийните промишлени стоки само с 0,2% на годишна база.

2.4. ПЛАТЕЖЕН БАЛАНС

През първите седем месеца на 2019 г. се наблюдаваше изпреварващо нарастване на износа на стоки спрямо вноса, което се отрази в подобрение на търговското салдо с 1,2 пр.п. спрямо същия период на 2018 г. до дефицит от 0,9% от прогнозния БВП. Динамиката бе в основна степен продиктувана от възстановяването на износа на петролни продукти, който отчете спад през същия период на миналата година. Вносът на стоки нарасна номинално с едва 1,1% като причина за сравнително ниския растеж бяха, както търгуваните количества, така и низходящата динамика на цените на някои суровини. За нарастването на износа водеща бе търговията с енергийни ресурси (вкл. петролни продукти и други), суровини за производство на храни и електрически машини, докато ниският растеж на вноса се дължеше на спад на нефт, метални руди и метални отпадъци.

По отношение на регионалната структура на търговията за първите седем месеца на годината, по данни на НСИ, покачването на износа се дължеше в по-голяма степен на износ към страни от ЕС, докато растежът на търговията с трети страни бе по-осезаем през първото тримесечие. При вноса активизирането на търговията с държави от ЕС бе водещо, а вносът от трети страни отбеляза спад. Причината бе намаление на вноса на нефт и нефтопродукти от Русия. Вносът и износът от ЕС нараснаха на годишна база, съответно с 2,1% и 4,8% за периода януари-юли на 2019 г.

Излишъкът по статия *Услуги* се повиши през първите седем месеца на годината до 3,5% от прогнозния БВП в резултат на по-високия износ на транспортни и други бизнес услуги, докато вносът на транспортни и застрахователни услуги се понижи. Минимален спад от 0,6% отчете износът на туристически услуги. Общото салдо по доходните статии се подобри до излишък от 2,3% от прогнозния БВП спрямо 1,5% през същия период на предходната година. В периода януари-юли 2019 г. излишъкът по текущата сметка нарасна с 1,6 млрд. евро, достигайки 4,9% от прогнозния БВП, при излишък от 1,4 млрд. евро (2,5% от БВП) за същия период на предходната година.

Капиталовата сметка удвои излишъкът си в отношение спрямо БВП до 1,0% за периода януари-юли 2019 г. По финансовата сметка бе отчетено превишаване на изходящите финансови потоци над привлечените в размер на 1,6 млрд. евро. Основните привлечени средства бяха от преки чуждестранни инвестиции (0,8% от БВП), а изплатените - под форма на валута и депозити в чуждестранни институции и инвестиции в чуждестранни дългови ценни книжа.

2.5. ПАРИЧЕН СЕКТОР

Брутните международни валутни резерви на страната продължиха да осигуряват стабилното функциониране на паричния съвет. Пазарната им стойност към края на септември 2019 г. възлезе на 25,3 млрд. евро., или с 2,9% повече спрямо година по-

[4] При оценяване на базисната инфлация от общата инфлация е изключено влиянието на цените на храни, алкохол, цигари и енергийни стоки.

рано[5], след като през месец август бе осъществено плащането по договора с правителството на САЩ за придобиване на нови бойни самолети от депозита на правителството в централната банка.

Банковата система в България остана стабилна и продължи да поддържа високи равнища на капиталова адекватност и ликвидност. Коефициентът на обща капиталова адекватност беше 20,54% в края на полугодието, а отношението на ликвидно покритие 262,9%[6] към края на август 2019 г.

Развитието на кредитите в частния сектор беше положително от началото на 2019 г. при ускорен спад на лошите и преструктурирани кредити във всички сегменти на кредитния пазар и подобряване на качеството на балансите на банките. В края на август 2019 г. годишният растеж на вземанията от частния сектор се забави до 6,0%. Търсенето на потребителски кредити и заеми за покупка на жилища остана високо в условия на ниски лихвени проценти. Годишното нарастване на кредитите за покупка на жилища се ускори до 12,4% в края на август, докато при кредитите за корпоративния сектор намалението на лошите и преструктурирани кредити беше по-голямо и доведе до забавяне в общия им темп на нарастване до 3,3%. Кредитите за потребление нарастваха с двуцифрен растеж от началото на годината и след изчерпване на ефекта от включването на нова отчетна единица[7], като в края на август годишният растеж възлезе на 11,2%.

3. МАКРОИКОНОМИЧЕСКА ПРОГНОЗА ЗА ПЕРИОДА 2019-2022 Г.

Табл. I-2: Основни макроикономически показатели

Основни макроикономически показатели	Отчетни данни		Прогноза			
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Брутен вътрешен продукт						
БВП (млн. лв.)	102 308	109 695	118 625	126 769	134 915	143 355
БВП (реален растеж, %)	3,5	3,1	3,4	3,3	3,3	3,3
Потребление	3,9	4,6	5,7	5,2	4,5	3,7
Бруто-образуване на основен капитал	3,2	5,4	1,9	3,9	3,7	5,8
Износ на стоки и услуги	5,8	1,7	- 0,4	2,3	2,5	2,5
Внос на стоки и услуги	7,4	5,7	0,2	4,9	4,2	3,8
Пазар на труда и цени						
Заетост (СНС) (%)	1,8	-0,1	0,4	0,2	-0,1	-0,3
Коефициент на безработица (НРС) (%)	6,2	5,2	4,4	4,1	4,0	4,0
Компенсации на един нает (%)	10,5	9,7	8,0	7,4	6,9	6,7

[5] Съгласно принципите на функциониране на паричния съвет повишението на международните валутни резерви съответства на увеличение на балансовата стойност на пасивите на управление „Емисионно“ на Българска народна банка.

[6] Изчислено като съотношение на ликвидния буфер и нетните изходящи ликвидни потоци.

[7] През м. април 2018 г. в паричната статистика бе включена нова отчетна единица в резултат на прекласификация поради преобразуване на дружество чрез вливане в кредитна институция.

Основни макроикономически показатели	Отчетни данни		Прогноза			
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Дефлатор на БВП (%)	3,9	4,0	4,6	3,5	3,0	2,9
Средногодишна инфлация (ХИПЦ) (%)	1,2	2,6	2,5	2,1	2,2	2,1
Платежен баланс						
Текуща сметка (% от БВП)	3,5	5,4	5,2	4,1	3,2	2,5
Търговски баланс (% от БВП)	-1,5	-3,3	-2,7	-3,5	-4,2	-4,7
Преки чуждестранни инвестиции (% от БВП)	3,4	1,9	2,4	2,6	2,6	2,5
Паричен сектор						
М3 (%)	7,7	8,8	8,4	8,2	8,3	8,3
Вземания от фирми (%)	3,7	7,7	5,9	6,8	8,1	8,3
Вземания от домакинства (%)	6,1	11,2	9,8	8,8	8,4	8,2

Източник: МФ, НСИ, БНБ

3.1. БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ

БВП се очаква да нарасне с 3,4% през 2019 г., като основен принос за растежа ще има частното потребление. Потреблението на домакинствата отчете силно представяне през първата половина на годината, подкрепено от благоприятната динамика на пазара на труда и кредитите към домакинствата. Очаква се потребителските разходи да останат високи до края на годината, но растежът им леко да се забави през второто полугодие. Публичното потребление също отчете силно представяне през първите шест месеца и ще има положителен принос за растежа на БВП. Растежът на инвестициите в основен капитал ще остане потиснат в резултат на несигурната среда и по-ниските частни инвестиции. Въпреки неблагоприятната динамика при износа през първото полугодие, нетният износ имаше положителен принос за растежа на БВП поради по-голямото понижение при вноса. Очаква се до края на годината вносът слабо да се повиши и да доведе до отрицателен принос на нетния износ от 0,4 пр.п. за общия растеж.

Растежът на БВП ще достигне 3,3% през 2020 г., движен от вътрешното търсене. Частните потребителски разходи ще запазят своя сравнително висок темп на растеж, но в сравнение с предходната година темпът леко ще се забави поради по-ограничено нарастване на заетостта. Положително влияние върху потреблението ще има и от увеличените разходи за персонал в публичния сектор. Инвестициите в основен капитал ще се повишат, подкрепени както от частните, така и от публичните инвестиции. Въпреки очакваното възстановяване на износа, по-високото вътрешно търсене ще се отрази в повишение на вноса и увеличение на отрицателния принос на нетния износ до 1,5 пр.п.

Икономическият растеж ще се запази на ниво от 3,3% в периода 2021-2022 г. Вътрешното търсене ще остане водещо за растежа на БВП по линия както на потреблението, така и на инвестициите. Същевременно, растежът на крайното потребление се очаква да се забави в края на прогнозния период, в резултат на по-ниско публично потребление и забавяне на темповете на растеж на частното потребление, в съответствие с изчерпване на възможностите за нарастване на заетостта. От друга страна, повишението на инвестициите ще се ускори, подкрепено най-вече от динамиката на публичните инвестиции. Очаква се негативният ефект върху БВП по линия на нетния износ да се забави до 0,8 пр.п. в края на прогнозния период.

3.2. ПАЗАР НА ТРУДА

В условията на високо търсене на труд и повишение на доходите, през първото полугодие на 2019 г. работната сила се увеличи, а нивото на безработица отбеляза исторически минимум. Благоприятните развития на пазара на труда се очаква да продължат и през втората половина на годината, като за цялата 2019 г. трудоспособната работна сила (15-64 г.) се прогнозира да нарасне с 1,3%. Това ще отрази ускореното повишение в коефициента на икономическа активност на населението спрямо 2018 г. до 73,4% (15-64 г.). Очакваното нарастване на заетостта ще бъде подкрепено и от по-нататъшен спад в коефициента на безработица, чиято средногодишна стойност се оценява на 4,4%[8]. След като през първото полугодие динамиката на заетите (съгласно ЕСС 2010) се подобри до 0,2% в сравнение с отбелязаните спадове през втората половина на 2018 г., до края на 2019 г. растежът се очаква да се ускори и средният темп на нарастване за цялата година се прогнозира да достигне 0,4%.

През 2020 г. растежът на заетостта се очаква да отслабне до 0,2% под влияние на ограниченията от страна на предлагането на труд. Последните са обусловени както от устойчивата тенденция на намаление на населението в трудоспособна възраст, така и от бързото изчерпване на свободния трудов ресурс от безработни лица и лица извън работната сила (обезкуражени), които най-бързо биха могли да задоволят търсенето на труд. Коефициентът на безработица се очаква да забави темпа си на намаление и да достигне 4,1% от работната сила.

В периода 2021-2022 г. положителната динамика на заетостта се очаква да бъде преустановена, а коефициентът на безработица ще се задържи около 4,0%.

С повишения размер на компенсацията на наетите за 2018 г. в резултат от ревизиите на НСИ, динамиката на компенсацията на един нает през първата половина на 2019 г. се забави до 7,5%. В съответствие с очакваното по-бързо увеличение в броя на наетите през втората половина на годината, темпът на нарастване на доходите от труд също се очаква слабо да се ускори. Така средният за 2019 г. растеж на компенсацията на един нает се прогнозира да възлезе на 8,0%.

През 2020 г. нарастването на компенсацията на един нает се очаква да се забави до 7,4% под влияние на отслабването в положителната динамика на пазара на труда. Това ще е характерно преди всичко за частния сектор, където по-бавният темп на увеличение на доходите от труд се обуславя от очакваното забавяне в растежа на броя на наетите лица. Същевременно, по-нататъшното увеличение на доходите в сектора на образованието и планираното ново увеличение на разходите за персонал с 10%, което ще се отрази на възнагражденията в бюджетния сектор, ще допринесат за запазване на растежа на компенсациите в публичния сектор близък до този от предходната година.

С постепенното преустановяване на нарастването на заетостта, повишението на компенсацията на един нает ще продължи да се забавя, докато достигне около 6,7% в края на прогнозния хоризонт.

Оценките за динамиката на производителността на труда показват средногодишен растеж от 3,3% през разглеждания период. Като се вземе предвид и очакваното развитие на доходите, номиналните разходи за труд на единица продукция се очаква постепенно да забавят темпа си на повишение през прогнозния хоризонт, като от 4,9% за 2019 г. достигнат около 3,0% през 2022 г.

[8] Според дефиницията на Наблюдението на работната сила (НРС).

3.3. ИНФЛАЦИЯ

Инфлацията в края на 2019 г. се прогнозира да бъде 2,8% (с 0,4 пр.п. по-висока от тази в пролетната прогноза), а средногодишната – 2,5%. Базисната[9] инфлация в края на годината се прогнозира да достигне 2,9%, в сравнение с тази в края на 2018 г. от 2,1%. Услугите и хранителните стоки ще имат най-висок принос за инфлацията в края на годината. Прогнозира се техните цени да се увеличат съответно с 4,8 и 5,6%. Също така се очаква влиянието на енергийните стоки (пряко и косвено) върху инфлационните процеси в страната постепенно да намалява.

За 2020 г. се прогнозира инфлация в края на годината от 2,3%, а средногодишна – 2,1%. Влиянието на международните цени на суровините, особено на суровия нефт, като проинфлационен външен фактор, се очаква да бъде ограничено. Цените на храните ще продължат да нарастват, но с по-нисък темп. Очакванията за международните цени на селскостопанските суровини са леко да поскъпнат през 2020 г., за разлика от 2019 г., в която се очертава спад. През следващата година не се очакват „шокове“ в предлагането на селскостопанска продукция в страната, а обезценката на еврото спрямо щатския долар ще бъде доста по-ниска в сравнение с 2019 г. Базисната инфлация в края на годината се прогнозира да бъде 2,6%, движена от поскъпването при услугите с 4,3%.

В следващите години от прогнозния период (2021-2022 г.) като цяло се очаква леко забавяне в стойностите на инфлация, поради очакваните намаляващи равнища в международните цени на петрола и стабилизирането в цените при останалите суровини. Вътрешните фактори за инфлация се запазват, произтичащи от платежоспособното търсене на домакинствата, което е благоприятствано от нарастването на доходите, ниската безработица и растежа на кредитите. Прогнозира се цените на услугите да нарастват с по-висок темп от този на стоките.

3.4. ПЛАТЕЖЕН БАЛАНС

През 2019 г. се очаква ускорение на реалния растеж на износа на стоки, в резултат на възстановяване на износа на енергийни продукти. Същевременно, вносът на стоки ще се забави поради по-слабото вътрешно търсене и използване на част от запасите на фирмите. Допусканията за международните цени предполагат спад на цените на повечето суровини и в частност на енергийните продукти, което ще благоприятства формирането на положителни условия на търговия. Номиналният растеж на износа на стоки (3,5%) ще изпревари този на вноса (2,4%), а търговският дефицит ще се свие до 2,7% от БВП при 3,3% от БВП през 2018 г. Излишъкът при търговията с услуги ще се запази на ниво от 6,3% от прогнозния БВП през 2019 г. Изплатеният към нерезиденти инвестиционен доход ще се увеличи, в резултат на нарастване на нетния оперирящ излишък, което ще се отрази в намаление на положителния баланс на доходните статии. Крайният ефект от развитията по отделните статии на платежния баланс ще се изрази в леко понижение на излишъка по текущата сметка до 5,2% от прогнозния БВП при 5,4% от БВП през 2018 г.

През 2020 г. номиналният растеж на износа на стоки ще се ускори, след което постепенно ще започне да се забавя в резултат на забавяне на икономиката на ЕС и понижаващи се ценови дефлатори. Въпреки че условията на търговия ще останат положителни, растежът на вноса ще изпревари този на износа, което ще се отрази в

[9] При оценяване на базисната инфлация от общата инфлация е изключено влиянието на цените на храни, алкохол, цигари и енергийни стоки.

постепенно нарастване на търговския дефицит до края на периода. Износът на туристически услуги ще продължи да нараства, но с темпове по-ниски от растежа на номиналния БВП, а излишъкът при търговията с услуги постепенно ще намалява в периода 2020-2022 г. До края на периода общият баланс на доходните статии ще се запази почти непроменен в съотношение спрямо БВП. Излишъкът по текущата сметка ще започне постепенно да се свива до 2,5% от прогнозния БВП през 2022 г.

Входящите ПЧИ ще нарастват с темп близък до растежа на номиналния БВП при средногодишно съотношение около 2,5% от БВП за целия прогнозен период.

3.5. ПАРИЧЕН СЕКТОР

В периода 2019-2022 г. кредитирането за частния сектор ще продължи да нараства при очаквания за запазване на благоприятните условия както от страна на търсенето, така и от страна на предлагането на заемни ресурси. Привлечените депозити в банковата система също ще продължат да нарастват през целия прогнозен период.

Кредитът за нефинансовите предприятия ще се ускорява през целия прогнозен период, отразявайки и очакванията за положителна динамика на частните инвестиции след 2019 г. Прогнозира се годишното нарастване на вземанията от предприятия да бъде около 5,9% през 2019 г. и да достигне 8,3% в края на 2022 г. Кредитът за домакинствата ще забавя темпа си на повишение в синхрон с очакванията за забавяне на нарастването на компенсацията на един нает и поради очаквания за постепенно забавяне на ръста на цените на жилищата в хоризонта на прогнозата, което ще има ограничаващ ефект върху покупките на домакинствата за недвижими имоти с инвестиционна цел. Общо вземанията от домакинства ще се увеличат с 9,8% през 2019 г. и с 8,4% и 8,2%, съответно през 2021 г. и 2022 г. Прогнозира се общо вземанията от частния сектор да нараснат със 7,4% в края на 2019 г., като годишният им растеж ще се ускори до 8,3% в края на 2022 г.

4. ПОТЕНЦИАЛЕН РАСТЕЖ И ОТКЛОНЕНИЕ ОТ ПОТЕНЦИАЛНИЯ БВП

По оценки на МФ растежът на потенциалния БВП през 2019 г. ще достигне 3,3% и ще се забави до 2,7% през 2022 г. Производителността ще продължи да е водеща за растежа, а повишението на инвестиционната активност ще допринесе за плавно увеличение на приноса на капиталовите запаси. В същото време, положителният принос на труда като фактор за потенциалния растеж ще намалява и ще стане отрицателен в периода 2021-2022 г. Въпреки увеличението на коефициента на икономическа активност и понижението на безработицата, заетостта в икономиката ще започне да намалява, поради негативното влияние на демографските процеси.

Очаква се отклонението от потенциала да се затвори през 2019 г. В рамките на прогнозния период до 2022 г. отклонението ще бъде положително и ще се увеличи до 1,3%.

Табл. I-3: Стойности на потенциалния растеж и на отклонението от потенциалния БВП

Година	Потенциален растеж, %	Отклонение от потенциалния БВП, %
2018	3,3	-0,1
2019	3,3	0,0
2020	3,1	0,3
2021	2,8	0,7
2022	2,7	1,3

Източник: МФ

Табл. I-4: Приноси към потенциалния растеж (пр.п.)

Година	Труд	Капитал	ОФП
2018	0,3	0,8	2,1
2019	0,3	0,8	2,2
2020	0,1	0,9	2,1
2021	-0,1	0,9	2,1
2022	-0,3	1,0	2,0

Източник: МФ

5. СЪПОСТАВКА НА МАКРОИКОНОМИЧЕСКАТА ПРОГНОЗА С ТАЗИ НА ЕК

Направено е сравнение на есенната макроикономическа прогноза на МФ с последната официална прогноза[10] на ЕК, публикувана на 10 юли 2019 г. Различният период на изготвяне на двете прогнози предопределя използването на различни отчетни статистически данни. Поради по-ранното публикуване на прогнозата на ЕК, при нейното изготвяне не са взети предвид ревизираните данни за БВП за периода от 1995 г. до второ тримесечие на 2019 г., поради промени в методологията на Националните сметки, ревизии в данните за платежния баланс от 2015 г. до първо полугодие на 2019 г., пазара на труда и други индикатори с тримесечна и месечна статистическа отчетност към първото полугодие на 2019 г., както и последните развития във външната среда и международните цени на суровините.

Табл. I-5: Сравнение на макроикономическата прогноза на МФ с прогнозата на ЕК

Показатели	2018	2019		2020	
	Отчетни данни	МФ	ЕК	МФ	ЕК
БВП, реален растеж, %	3,1	3,4	3,3	3,3	3,4
Инфлация, средногодишна, %	2,6	2,5	2,4	2,1	1,7

Източник: ЕК, МФ, НСИ

[10] От 2018 г. Европейската комисия започна да публикува и лятна прогноза за развитието на икономиката на ЕС и отделните държави-членки, която обхваща само показателите БВП и инфлация.

И двете институции имат сходни очаквания за развитието на българската икономика. Вътрешното търсене се очаква да бъде водещо за растежа на БВП, докато слабата външна среда ще ограничи нарастването на износа. Очаква се растежът на разполагаемия доход на домакинствата да подкрепи ръста на частното потребление, а благоприятните финансови условия и усвояването на европейски средства да доведат до нарастване на инвестиционната активност.

При прогнозата за средногодишната инфлация и двете институции имат близки очаквания за 2019 г. За следващата година различията произлизат от факта, че в прогнозата на Комисията не се отчитат последните развития през текущата година, които при равни други условия ще дадат отражение в малко по-висока средногодишна инфлация за 2020 г.

Част II.
Фискална политика и основни параметри за периода 2020-2022 г.

1. СРЕДНОСРОЧНИ ЦЕЛИ НА ФИСКАЛНАТА ПОЛИТИКА

Провежданата последователна фискална политика през последните години дава надеждна основа за устойчивост на бюджетната рамка и възможност за определяне на бюджетните перспективи в средносрочен план, като се гради на основата на непроменената през последните години цел за постигане и поддържане на балансирана бюджетна позиция. Поетапното намаляване на дефицита и достигане и поддържане на нулево салдо в средносрочен план е позитивна тенденция. Следва да се има предвид, че с измененията и допълненията на ЗДБРБ за 2019 г. бяха увеличени разходите, свързани с придобиването на нов тип боен самолет за въоръжените сили на Република България, вследствие на което салдото по КФП за настоящата година беше коригирано от дефицит в размер на 0,5% от БВП на дефицит в размер на 2,1% от БВП, което представлява еднократен ефект и не оказва въздействие върху фискалните цели за постигане и поддържане на балансирана бюджетна позиция за периода 2020-2022 г. в съответствие със СБП от пролетта на тази година. Реалистичната прогноза за параметрите на бюджетната рамка дава възможност да се управляват външните и вътрешни рискове.

От гледна точка на устойчивостта на публичните финанси през прогнозния период ще продължи тенденцията за определяне на реалистични цели за основните бюджетни параметри при спазване на установените фискални правила и ограничения, заложени в Закона за публичните финанси и произтичащи от изискванията на Директива 2011/85/ЕС на Съвета от 8 ноември 2011 г. относно изискванията за бюджетните рамки на държавите членки (ОВ, L, 306/41 от 23 ноември 2011 г.) и Регламент (ЕО) № 1466/1997 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики.

Параметрите на бюджетната рамка следват очертаните цели на фискалната политика и отчитат ефектите от провежданите политики както в приходната, така и в разходната част на бюджета, при съобразяване с приоритетите, целите и мерките, заложени в Програмата за управление на правителството на Република България за периода 2017-2021 г., като в нея е отчетена динамиката в развитието на секторните политики и необходимостта от финансовото им обезпечаване.

Табл. II-1: Основни показатели (% от БВП) [11]

КФП	Отчет 2018	Програма 2019 Ревиз. оценка	Очаквано изпълнение 2019	Прогноза 2020 м. април 2019 г.	Проект 2020	Прогноза 2021 м. април 2019 г.	Прогноза 2021	Прогноза 2022 м. април 2019 г.	Прогноза 2022
Приходи	36,1%	37,0%	36,7%	37,2%	36,9%	36,8%	35,9%	36,0%	35,0%
Разходи	36,0%	39,0%	38,8%	37,2%	36,9%	36,8%	35,9%	36,0%	35,0%
Бюджетно салдо	0,1%	-2,1%	-2,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
БВП млн. лв.	**109 694,8**	**118 624,6**	**118 624,6**	**122 826,6**	**126 769,1**	**130 463,9**	**134 915,2**	**138 432,6**	**143 355,4**

Следва да се отбележи, че параметрите по основните показатели на КФП за съответните години са отнесени към актуалната оценка за номиналния размер на БВП за съответната година от есенната макроикономическа прогноза, като параметрите за Прогноза 2020, 2021 и 2022 г. от м. април 2019 г. са съгласно РМС № 195 от 2019 г. за одобряване на СБП за периода 2020-2022 г.

За 2018 г. отчетните данни показват излишък по КФП от 0,1% от БВП спрямо планирания дефицит от 1,0% от БВП. Факторите за това подобрение са свързани основно с преизпълнението на разчетите за годината при някои от основните данъци и осигурителни вноски. Повече информация за изпълнението на КФП за 2018 г. се съдържа в прегледа по **приложение № 1.**

Прогнозите очертават изпълнение на разчетите за 2019 г. при данъчно-осигурителните приходи, като може да се очаква известно преизпълнение на плана за годината. Параметрите по разходите се развиват съобразно ревизираната оценка на програмата за 2019 г.

Отчетните данни и очакваните параметри на основните бюджетни показатели са ориентир при определяне на прогнозните параметри на бюджетната рамка, като разчетите в настоящата прогноза са обвързани с актуалните оценки за ефектите от реализирането на дискреционните мерки и основните допускания, макроикономическите параметри и тенденциите за развитието на секторните политики.

Продължаващите положителни очаквания за икономическото развитие на страната, залегнали в есенната макроикономическа прогноза, са отчетени при подготовката на настоящата бюджетна прогноза, като наблюдаваните разлики при параметрите на основните бюджетни показатели за приходите и разходите по КФП, изразени като

[11] Поради закръгление (в млн. лв. и като процент от БВП) някои сумарни позиции в таблиците и графиките в актуализираната бюджетна прогноза за периода 2020-2022 г. и приложенията към нея не се изчерпват от съставните им числа.

процент от БВП, спрямо прогнозите от пролетта на тази година се дължат в значителна степен на новата оценка за номиналния размер на БВП за годините от периода.

В настоящата прогноза се запазват **целите за бюджетното салдо**, заложени в СБП за периода 2020-2022 г. - достигане до балансирана бюджетна позиция през 2020 г. и запазването ѝ през следващите години. Целта за постигане и поддържане на балансиран бюджет остава непроменена в продължение на няколко поредни цикъла на подготовка на бюджета.

В прогнозата за приходите са отчетени потвърждаващите се и в есенната макроикономическа прогноза положителни тенденции за растеж на националната икономика и предвидените промени в областта на данъчно-осигурителната политика и оценките за ефекта от приходните дискреционни мерки.

В сравнение с разчетите на приходите от пролетната СБП в настоящата прогноза се наблюдава номинален ръст на приходите за всяка от годините от прогнозния период, вариращ между 0,3 и 1,1 млрд. лв. Ръстът при данъчно-осигурителните приходи е в размер на около 0,7-0,8 млрд. лв. за всяка година, дължащ се както на прекия ефект от актуалните дискреционни приходни мерки, а косвено и на дискреционни разходни мерки, които променят базата за облагане, така и на актуализираната оценка за макроикономически очаквания и за събираемостта.

При неданъчните приходи за 2020 г. има нетно увеличение от 0,3 млрд. лв. спрямо пролетната СБП основно във връзка с очаквания допълнителен приход от заплащане на първоначално концесионно възнаграждение при сключване на договор за възлагане на концесия за строителство за обект „Гражданско летище за обществено ползване София“ и спад на приходите на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ във връзка с новото ценово решение на КЕВР, според което цената „задължение към обществото“ намалява спрямо ценовия период 2018/2019 г. от 36,75 лв./MWh на 19,57 лв./MWh за ценовия период 2019/2020 г.

През 2021-2022 г. се наблюдава спад от 0,4-0,5 млрд. лв. в неданъчните приходи спрямо пролетната СБП поради намаление на приходите на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“.

През 2020 г. номиналният ръст в приходната част на бюджета спрямо ревизираната оценка на програмата за 2019 г. е от около 3,0 млрд. лв., като ръстът на данъчно-осигурителните приходи е над 2,8 млрд. лв., което е в резултат както от положителната динамика на макроикономическите показатели, така и от предприетите мерки от страна на приходните агенции за борба с данъчните измами и повишаване на събираемостта.

През 2021-2022 г. ръстовете в приходната част на бюджета спрямо предходната година са съответно около 1,6 и 1,8 млрд. лв., от които ръстовете на данъчно-осигурителните приходи са около 1,9 млрд. лв.

Изразени като процент от БВП, при **приходите** за периода 2020-2022 г. се наблюдава тенденция за спад от 36,9% до 35,0%, а в номинален размер те се увеличават, като от 46 836,6 млн. лв. за 2020 г. се очаква да достигнат 50 153,0 млн. лв. през 2022 г.

Табл. II-2: Принос на основните приходни категории в консолидацията на бюджетното салдо по КФП за 2020 г. и поддържане на бюджетната позиция до 2022 г.

Показатели в % от БВП	Изменение 2020/2019 Ревиз. оценка пр.п.	Изменение 2020/2019 очакв. изп. пр.п.	Изменение 2021/2020 пр.п.	Изменение 2022/2021 пр.п.
Приходи, помощи и дарения	**0,0**	**0,2**	**-1,1**	**-0,9**
Данъчно-осигурителни приходи	**0,3**	**0,1**	**-0,4**	**-0,4**
Преки данъци	***0,1***	***0,1***	***0,0***	***0,0***
Корпоративни данъци	0,0	0,0	0,0	0,0
Данъци върху доходите на физическите лица	0,2	0,1	0,0	0,0
Приходи на социалното и здравното осигуряване	***0,1***	***0,1***	***-0,1***	***-0,1***
Косвени данъци	***0,1***	***-0,1***	***-0,3***	***-0,2***
ДДС	0,1	0,0	-0,1	-0,1
Акцизи	0,0	-0,1	-0,2	-0,2
Мита и митнически такси	0,0	0,0	0,0	0,0
Други данъци	***0,0***	***0,0***	***0,0***	***0,0***
Неданъчни приходи	**-0,2**	**-0,1**	**-0,6**	**-0,3**
Други	***-0,2***	***-0,1***	***-0,6***	***-0,3***
Приходи от такси	0,1	0,1	0,1	-0,2
Приходи и доходи от собственост	0,0	0,0	-0,1	0,0
Глоби, санкции и наказателни лихви	0,0	0,0	0,0	0,0
Постъпления от продажба на нефинансови активи	0,1	-0,1	-0,1	0,0
Приходи от концесии	0,0	0,5	-0,5	0,0
Други приходи	-0,4	-0,6	0,0	0,0
Помощи и дарения	**-0,1**	**0,3**	**-0,1**	**-0,2**

В сравнение с разчетите на разходите от пролетната СБП в настоящата прогноза се наблюдава номинален ръст на разходите за всяка от годините от прогнозния период, вариращ в същите граници, както при приходите - между 0,3 и 1,1 млрд. лв. Основният ръст е обусловен от новите политики и мерки за 2020 г., които не са с еднократен ефект и се пренасят и в следващите години и намират отражение в разходите за персонал и в социалните и здравноосигурителни плащания.

Разходите, изразени като процент от БВП, за периода 2020-2022 г. също бележат спад от 36,9% до 35,0%, което представлява средногодишна консолидационна стъпка от около 0,9 пр.п. от БВП и имат основен консолидационен принос за постигане на целите за бюджетното салдо. В номинален размер разходите се увеличават, като от 46 836,6 млн. лв. за 2020 г. се очаква да достигнат 50 153,0 млн. лв. през 2022 г. Ръстът за 2020 г. спрямо ревизираната оценка на програмата за 2019 г. (0,5 млрд. лв.), както беше споменато по-горе, се дължи на ръста на разходите за персонал и за социални и здравноосигурителни плащания, а спрямо очакваното изпълнение - и допълнителен ръст от 0,3 млрд. лв., дължащ се на изместване на разходи, нереализирани през 2019 г.

За 2020 г. разходите намаляват с 2,1 пр.п. спрямо ревизираната оценка на програмата за 2019 г. основно във връзка с извършения през 2019 г. еднократен първоначален депозит за цялата сума по договорите, свързани с придобиването на нов тип боен самолет. За 2021 и 2022 г. разходите намаляват съответно с 1,1 пр.п. и с 0,9 пр.п.

Табл. II-3: Принос на основните разходни категории в консолидацията на бюджетното салдо по КФП за 2020 г. и поддържане на бюджетната позиция до 2022 г.

Показатели в % от БВП	Изменение 2020/2019 Ревиз. оценка пр.п.	Изменение 2020/2019 очакв. изп. пр.п.	Изменение 2021/2020 пр.п.	Изменение 2022/2021 пр.п.
Общо разходи и Вноска в бюджета на ЕС	**-2,1**	**-1,8**	**-1,1**	**-0,9**
Текущи нелихвени разходи	***-0,2***	***-0,2***	***-0,6***	***-0,9***
Персонал	0,5	0,2	-0,1	-0,5
Издръжка - общо	-0,2	0,0	-0,2	-0,1
Стипендии	0,0	0,0	0,0	0,0
Субсидии и други текущи трансфери - общо	-0,4	-0,4	-0,2	-0,2
Социални и здравноосигурителни плащания	0,0	0,0	-0,1	-0,1
Пенсии	-0,1	0,0	0,0	-0,1
Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата	0,0	-0,1	-0,1	0,0
Здравноосигурителни плащания	0,0	0,1	0,0	0,0
Капиталови разходи	***-1,9***	***-1,5***	***-0,5***	***0,0***
Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи	***0,0***	***0,0***	***0,0***	***0,0***
Лихви	***0,0***	***0,0***	***0,0***	***0,0***
Вноска в бюджета на ЕС	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Бюджетно салдо (+/-)	**2,1**	**2,0**	**0,0**	**0,0**

При тези прогнози балансиран бюджет ще се осъществи на ниво на преразпределение на публичните разходи, значително по-ниско от максимално допустимото ниво на разходите по КФП от 40 на сто от БВП съгласно Закона за публичните финанси.

Оценките за намаляващи рискове и стабилни перспективи за развитието на публичните финанси в България, които се отчитат в прегледите и прогнозите на Европейската комисия, на международните финансови институции и рейтинговите агенции, са ориентир за реалистичността на целите на фискалната политика и на бюджетните прогнози.

Фискалната политика е един от основните критерии за оценка на състоянието и перспективите за развитие на икономиката, който формира кредитния рейтинг на страната. Международната рейтингова агенция Fitch Ratings през м. август 2019 г. потвърди дългосрочния кредитен рейтинг на България в чуждестранна и местна валута „BBB“. Перспективата остава положителна.

Оценката за кредитния рейтинг е подкрепена от стабилните публични финанси и външната позиция на страната, благонадеждната политика за постепенно присъединяване към членство в еврозоната и перспективите за устойчив растеж. Агенцията счита, че българските власти и европейските партньори следват заявената готовност за финализиране на процеса по присъединяване към Валутен механизъм II (ВМ II) и банковия съюз. Според анализаторите това ще се случи до края на 2019 г., а приемането на еврото - най-рано през м. януари 2023 г.

Standard & Poor`s Global Ratings през м. май 2019 г. потвърди дългосрочния и краткосрочния кредитен рейтинг на България в чуждестранна и местна валута „BBB-/A-3“. Перспективата пред рейтинга остава положителна.

Според обобщената оценка на Standard & Poor`s фискалната и външната позиция на страната остават силни, а очакванията за икономическия растеж се оценяват като

благоприятни, независимо от структурните ограничения в дългосрочен план. Положителната перспектива пред рейтинга отразява значителната вероятност България да се присъедини към ВМ II през следващите 12 месеца.

Moody's Investors Service през м. август 2019 г. повиши перспективата на кредитния рейтинг на България на положителна от стабилна и потвърди дългосрочния рейтинг на страната в чуждестранна и местна валута „Baa2".

Положителната промяна отразява силната фискална позиция и благоприятните перспективи пред икономическия растеж. Запазването на кредитния рейтинг на „Baa2" отчита баланса между положителното фискално и макроикономическо развитие и заявената готовност за присъединяване към еврозоната и съществуващите предизвикателства пред страната, произтичащи от негативните демографски тенденции и наличието на слабости в някои области на политиката.

Европейската комисия също наблюдава и оценява параметрите на бюджетната рамка на България, в т.ч. и на фискалната политика. Данните за България в периода 2018-2020 в публикуваната през месец май тази година Пролетна икономическа прогноза на ЕК показват положителни перспективи в бюджетен и макроикономически аспект, като се посочва, че рисковете са балансирани и са най-вече по линия на външната среда. Прогнозира се балансът на сектор „Държавно управление" да остане положителен, а публичният дълг да продължи да намалява.

В Препоръката на Съвета от 5 юни 2019 г. относно Националната програма за реформи на България за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно Конвергентната програма на България за 2019 г. се отчита, че правителството е предприело стъпки за подобряване на ефективността на публичните разходи. Отчита се, че Световната банка е завършила прегледа на разходите, който е покрил определен брой публични институции (министерства и общини), в т.ч. и две тематични пилотни проучвания и е изготвила наръчник за бъдещи прегледи от страна на правителството. Като факт с важно значение е отбелязано въвеждането на ключови индикатори в средносрочната бюджетна прогноза, които оценяват въздействието на разходите в различни области на политики и подпомагат оценката и планирането на бюджета. Очаква се тези инициативи да повишат ефективността и прозрачността на публичните разходи.

По отношение на фискалната политика становището на Съвета е, че тя напълно съответства на изискванията на Пакта за стабилност и растеж.

2. ОСНОВНИ ФИСКАЛНИ ПАРАМЕТРИ ЗА ПЕРИОДА 2020-2022 Г.

Средносрочната перспектива се обвързва със заложения приоритет за запазване на стабилността на публичните финанси и се изразява в следване на вече определените фискални цели за постигане на балансирана бюджетна позиция през 2020 г. и поддържането ѝ в средносрочен хоризонт.

База за разработването на актуализираната прогноза за периода 2020-2022 г. е очакваното изпълнение на бюджета за 2019 г., което показва, че се очертава постигане на заложената цел по ревизираната оценка на програмата за 2019 г. - дефицитът по КФП да не надвиши 2,1 на сто от прогнозния БВП.

Включените в АСБП за периода 2020-2022 г. разчети за приходите, помощите и даренията по КФП са в диапазона 36,9-35,0% от БВП. Съобразено със заложените цели за балансирано бюджетно салдо по КФП за 2020-2022 г. финансирането на публичните разходни политики ще е в същия диапазон.

Табл. II-4: Основни показатели по КФП (2019-2022 г.)

КФП млн. лв.	2019 Ревизирана оценка	2019 Очаквано изпълнение	2020 Проект	2021 Прогноза	2022 Прогноза
ПРИХОДИ, ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ	**43 857,0**	**43 542,9**	**46 836,6**	**48 387,1**	**50 153,0**
% от БВП	***37,0%***	***36,7%***	***36,9%***	***35,9%***	***35,0%***
Данъчно-осигурителни приходи	34 546,1	34 893,0	37 359,7	39 277,6	41 227,1
Неданъчни приходи	6 627,6	6 426,6	6 782,7	6 424,7	6 379,6
Помощи и дарения	2 683,3	2 223,3	2 694,2	2 684,8	2 546,3
ОБЩО РАЗХОДИ И ВНОСКА В БЮДЖЕТА НА ЕС	**46 289,6**	**45 971,9**	**46 836,6**	**48 387,1**	**50 153,0**
% от БВП	***39,0%***	***38,8%***	***36,9%***	***35,9%***	***35,0%***
Разходи	45 007,5	44 689,8	45 439,2	46 846,6	48 485,4
Нелихвени разходи	44 338,2	44 043,0	44 784,3	46 175,2	47 737,8
Лихви	669,2	646,8	654,9	671,4	747,6
Вноска в общия бюджет на ЕС	1 282,1	1 282,1	1 397,4	1 540,4	1 667,6
БЮДЖЕТНО САЛДО (+/-)	**-2 432,6**	**-2 429,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
% от БВП	***-2,1%***	***-2,0%***	***0,0%***	***0,0%***	***0,0%***
ФИНАНСИРАНЕ (+/-)	**2 432,6**	**2 429,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
% от БВП	***2,1%***	***2,0%***	***0,0%***	***0,0%***	***0,0%***

Прогнозите за **приходната част на националния бюджет** показват тенденция на намаление от 34,9% от БВП за 2020 г. на 33,2% от БВП през 2022 г. Очакванията са данъчно-осигурителните приходи в периода 2020-2022 г. да са в диапазона от 29,5% до 28,8% от БВП, като са отразени ефектите от мерките за повишаване на събираемостта и макроикономическите ефекти.

Разходите и трансферите по националния бюджет в средносрочен план показват тенденция на намаление от 34,8% от БВП през 2020 г. до 33,2% от БВП през 2022 г., но в номинален размер планираните разходи показват увеличение.

Табл. II-5: КФП – Национален бюджет (2019-2022 г.)

КФП НАЦИОНАЛЕН БЮДЖЕТ млн. лв.	2019 Ревизирана оценка	2019 Очаквано изпълнение	2020 Проект	2021 Прогноза	2022 Прогноза
ПРИХОДИ, ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ	**41 208,7**	**41 384,6**	**44 186,1**	**45 745,9**	**47 651,2**
% от БВП	***34,7%***	***34,9%***	***34,9%***	***33,9%***	***33,2%***
Данъчно-осигурителни приходи	34 546,1	34 893,0	37 359,7	39 277,6	41 227,1
Неданъчни приходи	6 627,6	6 426,6	6 782,7	6 424,7	6 379,6
Помощи и дарения	35,0	65,0	43,6	43,6	44,6
ОБЩО РАЗХОДИ, ВНОСКА В БЮДЖЕТА НА ЕС И ТРАНСФЕРИ (НЕТО)	**43 471,5**	**43 553,9**	**44 113,1**	**45 717,5**	**47 602,4**
% от БВП	***36,6%***	***36,7%***	***34,8%***	***33,9%***	***33,2%***
Разходи	40 890,6	40 958,7	41 461,0	42 920,7	44 707,8
Нелихвени разходи	40 221,4	40 311,9	40 806,1	42 249,3	43 960,2
Лихви	669,2	646,8	654,9	671,4	747,6
Вноска в общия бюджет на ЕС	1 282,1	1 282,1	1 397,4	1 540,4	1 667,6
Трансфер за сметки за средства от ЕС (нето)	-1 298,7	-1 313,0	-1 254,8	-1 256,3	-1 227,0

БЮДЖЕТНО САЛДО (+/-)		**-2 262,8**	**-2 169,3**	**72,9**	**28,4**	**48,9**
	% от БВП	***-1,9%***	***-1,8%***	***0,1%***	***0,0%***	***0,0%***
ФИНАНСИРАНЕ (+/-)		**2 262,8**	**2 169,3**	**-72,9**	**-28,4**	**-48,9**
	% от БВП	***1,9%***	***1,8%***	***-0,1%***	***0,0%***	***0,0%***

И през следващия тригодишен период приоритет за страната ни остава успешното усвояване на средствата от европейските фондове и програми на ЕС, чрез които да се постигне устойчив икономически растеж, по-висока заетост, социално включване и териториално сближаване и изграждане на конкурентоспособна и иновативна икономика.

Въздействието върху бюджета за периода 2019-2022 г. от финансовите взаимоотношения с ЕС е представено в Табл. II-6.

Табл. II-6: КФП – Сметки за средства от ЕС (2019-2022 г.) [12]

КФП СМЕТКИ ЗА СРЕДСТВА ОТ ЕС млн. лв.	**2019 Ревизирана оценка**	**2019 Очаквано изпълнение**	**2020 Проект**	**2021 Прогноза**	**2022 Прогноза**
ПРИХОДИ, ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ	**2 648,3**	**2 158,3**	**2 650,5**	**2 641,2**	**2 501,7**
% от БВП	***2,2%***	***1,8%***	***2,1%***	***2,0%***	***1,7%***
ОБЩО РАЗХОДИ И ТРАНСФЕРИ (НЕТО)	**2 818,1**	**2 418,0**	**2 723,4**	**2 669,6**	**2 550,6**
% от БВП	***2,4%***	***2,0%***	***2,1%***	***2,0%***	***1,8%***
Разходи	4 116,8	3 731,0	3 978,2	3 925,9	3 777,6
Трансфер от/за държавния бюджет (нето)	1 298,7	1 313,0	1 254,8	1 256,3	1 227,0
БЮДЖЕТНО САЛДО (+/-)	**-169,8**	**-259,7**	**-72,9**	**-28,4**	**-48,9**
% от БВП	***-0,1%***	***-0,2%***	***-0,1%***	***0,0%***	***0,0%***
ФИНАНСИРАНЕ (+/-)	**169,8**	**259,7**	**72,9**	**28,4**	**48,9**
% от БВП	***0,1%***	***0,2%***	***0,1%***	***0,0%***	***0,0%***

[12] В таблицата са включени сметки за средства от ЕС на: ДФ „Земеделие“; Национален фонд и Другите сметки за средства от ЕС и средства по други международни програми и договори, за които се прилага режимът на сметките за средства от ЕС.

3. ПРОГНОЗА ЗА СЕКТОР „ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ“ ЗА ПЕРИОДА 2020-2022 Г.[13]

За целите на международните сравнения бюджетната рамка се представя освен по национална методология (по показатели на КФП на касова основа), така и на базата на европейската методология ЕСС 2010 чрез показателите за сектор „Държавно управление“, като следва да се отбележи, че фискалните параметри отразяват по еднакъв начин фискалната политика.

Фискалната рамка е насочена към формиране на бюджетна позиция на начислена основа, близка до балансиран бюджет за 2020 г., и поддържане на излишъци за периода 2021-2022 г. За 2019 г се очаква бюджетното салдо да бъде положително в размер на 0,05% от БВП, а в средносрочен план е разчетен дефицит за 2020 г. в размер на 0,1% от БВП и излишък съответно от 0,5% и 0,1% от БВП за 2021 г. и 2022 г.

Планираният размер на бюджетното салдо за периода 2020-2022 г. ще се реализира при очертаваща се тенденция на лек спад както при приходите като дял от БВП, така и при разходите. В приходната част съотношението на общите приходи спрямо БВП спада до 36,5% през 2020 г., след което се наблюдава тенденция на допълнително намаление до 35,0% през 2022 г. Разходите като дял от БВП по очакваното изпълнение за 2019 г. са 36,7%, а през 2020 г., 2021 г. и 2022 г. бележат спад съответно до 36,6%, 35,4% и 34,9%.

Номиналният ръст на приходите през отделните години се дължи на увеличение на постъпленията от всички основни видове данъци – ДДС, акцизи, данък върху доходите на физическите лица и корпоративен данък. Растеж се очаква също и при приходите от социално-осигурителни вноски, като той е най-значителен през 2020 г. в резултат на политиката по доходите.

При разходите на сектор „Държавно управление“ най-висок номинален ръст в средносрочен план се наблюдава при разходите за персонал, социалните трансфери и капиталовите разходи. Разходите за персонал нарастват поради предприетите мерки за увеличението на средствата за заплатите и съответните осигурителни вноски в бюджетната сфера, на МРЗ и увеличението на заплатите на педагогическия персонал. При социалните трансфери в натура, които обхващат основно разходите за здравеопазване, се наблюдава ръст съответно от 12,6% през 2020 г., 9,3% през 2021 г. и 4,4% през 2022 г., поради нарастване на разходите за здравноосигурителни плащания. При социалните трансфери различни от тези в натура, които обхващат разходите за пенсии и обезщетения, нарастването се дължи най-вече на осъвременяването на пенсиите, изплащането на увеличения от средата на 2019 г. размер на максималната пенсия, и на нарастването на текущите помощи и трансфери за домакинствата по Закона за хората с увреждания и по Закона за личната помощ.

Капиталовите разходи за бруто образуване на основен капитал нарастват с 15,5% през 2020 г., спадат с 5,8% през 2021 г. и нарастват с 21,7% през 2022 г. Изменението при

[13] Според методологията на ЕСС 2010 сектор „Държавно управление“ включва всички институционални единици, чиято роля е предоставянето на непазарна продукция за индивидуално и колективно потребление и/или преразпределението на национален доход.

бруто образуването на основен капитал основно е свързано с поетапната реализация на предвидените средства за автомагистрала „Хемус“ и на други приоритетни пътни инфраструктурни проекти, въвеждането на ТОЛ системата, доставките на основна бойна техника за изграждане на батальонни бойни групи от състава на механизирана бригада, както и ускоряване на усвояването на средствата от европейските фондове с напредването на реализацията на проектите в рамките на новия програмен период.

Общият ефект от предприятията, включени в сектор „Държавно управление“, върху баланса на целия сектор е положителен за всяка от годините от прогнозния период и е както следва: за 2020 г. – 195,1 млн. лв., за 2021 г. – 386,8 млн. лв. и за 2022 г. – 295,3 млн. лв. С най-голям ефект са: Фондът за гарантиране на влоговете в банките, Държавната консолидационна компания, Националната компания „Железопътна инфраструктура“, държавните болници и Държавното предприятие „Радиоактивни отпадъци“.

Табл. II-7: Изменение на показателите на сектор „Държавно управление“ за периода 2020-2022 г.

Показатели млн. лв.	2020		2021		2022	
	Прогноза	Изменение %	Прогноза	Изменение %	Прогноза	Изменение %
1. Данъци върху производството и вноса	19 534,3	5,5%	20 358,7	4,2%	21 209,6	4,2%
2. Текущи данъци върху доходите, богатството и др.	7 490,3	7,9%	7 961,4	6,3%	8 404,1	5,6%
2a. - в т.ч. платени от домакинствата	*4 603,0*	9,0%	*4 890,8*	6,3%	*5 162,9*	5,6%
2b. - в т.ч. платени от фирмите	*2 887,3*	6,3%	*3 070,6*	6,3%	*3 241,1*	5,6%
3. Социално-осигурителни вноски	11 279,4	8,0%	11 907,9	5,6%	12 505,5	5,0%
3a. - в т.ч. действително платени вноски	*11 279,4*	8,0%	*11 907,9*	5,6%	*12 505,5*	5,0%
4. Други приходи, вкл. приходи от продажби	6 603,0	0,9%	6 859,0	3,9%	6 613,7	-3,6%
5. Общо текущи приходи	**44 907,0**	**5,8%**	**47 087,0**	**4,9%**	**48 732,8**	**3,5%**
6. Компенсация на наетите лица	12 467,6	9,7%	13 039,9	4,6%	12 991,9	-0,4%
7. Междинно потребление	5 750,1	3,6%	5 830,6	1,4%	6 025,1	3,3%
8. Социални трансфери в натура	3 225,6	12,6%	3 524,8	9,3%	3 680,8	4,4%
9. Социални трансфери без тези в натура	13 646,9	6,1%	14 428,6	5,7%	15 088,2	4,6%
10. Лихвени разходи	692,6	4,6%	747,9	8,0%	765,6	2,4%
11. Субсидии	2 481,7	-12,5%	2 435,4	-1,9%	2 429,9	-0,2%
12. Други текущи плащания	1 978,3	4,5%	2 037,2	3,0%	2 367,9	16,2%
13. Общо текущи разходи	**40 242,8**	**5,8%**	**42 044,5**	**4,5%**	**43 349,5**	**3,1%**
14. Брутни спестявания (5-13)	4 664,2	5,8%	5 042,5	8,1%	5 383,4	6,8%
15. Капиталови трансфери, получени	**1 385,4**	15,7%	**1 337,8**	-3,4%	**1 418,2**	6,0%

16. Бруто образуване на основен капитал	**5 579,3**	15,5%	**5 256,5**	-5,8%	**6 395,5**	21,7%
17. Други капиталови разходи	545,1	-24,1%	499,7	-8,3%	332,9	-33,4%
		% от БВП		***% от БВП***		***% от БВП***
18. Общо приходи	**46 292,4**	**36,5%**	**48 424,8**	**35,9%**	**50 151,1**	**35,0%**
19. Общо разходи	**46 367,3**	**36,6%**	**47 800,6**	**35,4%**	**50 077,9**	**34,9%**
20. Баланс	**-74,9**	**-0,1%**	**624,2**	**0,5%**	**73,1**	**0,1%**
20а. - първичен баланс	*617,7*	0,5%	*1 372,1*	1,0%	*838,8*	0,6%
21. Баланс за целите на процедурата по дефицита и дълга	**-74,9**	**-0,1%**	**624,2**	**0,5%**	**73,1**	**0,1%**
22. Консолидиран дълг на сектор „Държавно управление“	**25 069,1**	**19,8%**	**26 373,0**	**19,5%**	**26 052,2**	**18,2%**

3.1. ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ НА СЕКТОР „ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ“ И ПРОГНОЗА ПРИ НЕПРОМЕНЕНИ ПОЛИТИКИ

Фискалната прогноза при непроменени политики е подготвена на база цикличните движения в икономическите показатели. Тя е обвързана с набор от предположения за политиките и основните икономически и финансови условия, включително валутните курсове, цените на суровините и развитието на международната икономика. Не е взето предвид въздействието на дискреционните изменения в приходите и в разходите. Промените, които се наблюдават в бюджетния сценарий при непроменени политики между прогнозните години, са основно в резултат на промени в икономически и/или демографски показатели, които имат ефект върху фискалните параметри. Предприетите политики в приходната и разходната част на бюджета водят до промяна в прогнозата спрямо базисния сценарий за периода 2020-2022 г.

Таблицата по-долу представя прогнозата на сектор „Държавно управление“ при непроменени политики в съответствие със средносрочната бюджетна прогноза за периода 2020-2022 г.

Табл. II-8: Бюджетна прогноза на сектор „Държавно управление“ при непроменени политики за периода 2020-2022 г.

Показатели млн. лв.	**2020**		**2021**		**2022**	
	Базисен сценарий	**Изменение спрямо основния сценарий %**	**Базисен сценарий**	**Изменение спрямо основния сценарий %**	**Базисен сценарий**	**Изменение спрямо основния сценарий %**
1. Данъци върху производството и вноса	19 534,3	5,5%	20 358,7	4,2%	21 209,6	4,2%
2. Текущи данъци върху доходите, богатството и др.	7 391,4	6,5%	7 901,7	5,5%	8 404,1	5,6%
2а. - в т.ч. платени от домакинствата	4 504,1	6,6%	4 831,1	5,0%	5 162,9	5,6%

2b. - в т.ч. платени от фирмите	2 887,3	6,3%	3 070,6	6,3%	3 241,1	5,6%
3. Социално-осигурителни вноски	10 936,6	4,7%	11 679,0	3,5%	12 471,7	4,7%
3a. - в т.ч. действително платени вноски	11 012,8	5,5%	11 731,5	4,0%	12 471,9	4,7%
4. Други приходи, вкл. приходи от продажби	6 153,0	-6,0%	6 709,0	1,6%	6 613,7	-3,6%
5. Общо текущи приходи	**44 015,3**	**3,7%**	**46 648,4**	**3,9%**	**48 699,0**	**3,4%**
6. Компенсация на наетите лица	11 480,4	1,0%	12 573,6	0,8%	12 991,9	-0,4%
7. Междинно потребление	5 692,6	2,6%	5 772,9	0,4%	6 025,1	3,3%
8. Социални трансфери в натура	3 129,6	9,3%	3 427,1	6,2%	3 630,0	3,0%
9. Социални трансфери без тези в натура	13 454,4	4,6%	14 307,7	4,8%	14 970,2	3,8%
10. Лихвени разходи	692,6	4,6%	747,9	8,0%	765,6	2,4%
11. Субсидии	2 481,7	-12,5%	2 435,4	-1,9%	2 429,9	-0,2%
12. Други текущи плащания	1 978,3	4,5%	2 037,2	3,0%	2 367,9	16,2%
13. Общо текущи разходи	**38 909,6**	**2,3%**	**41 301,8**	**2,6%**	**43 180,7**	**2,7%**
14. Брутни спестявания (5-13)	5 105,7	15,8%	5 346,6	14,6%	5 518,4	9,4%
15. Капиталови трансфери, получени	**1 385,4**	**15,7%**	**1 337,8**	**-3,4%**	**1 418,2**	**6,0%**
16. Бруто образуване на основен капитал	**5 076,4**	**5,1%**	**5 030,2**	**-9,8%**	**5 955,5**	**13,3%**
17. Други капиталови разходи	545,1	-24,1%	499,7	-8,3%	332,9	-33,4%
		% от БВП		***% от БВП***		***% от БВП***
18. Общо приходи	**45 400,7**	**35,8%**	**47 986,2**	**35,6%**	**50 117,3**	**35,0%**
19. Общо разходи	**44 531,2**	**35,1%**	**46 831,7**	**34,7%**	**49 469,1**	**34,5%**

В приходите разлики между базисния сценарий и бюджетната прогноза се наблюдават при преките данъци и социално-осигурителните вноски, както и в неданъчните приходи.

Приходите от преки данъци при сценарий без промяна в политиката се очакват да нарастват съответно с 6,5%, 5,5% и 5,6% за периода 2020-2022 г. спрямо основния сценарий. Същевременно в последния, поради предприетите мерки за увеличението на възнагражденията в бюджетната сфера и на заплатите на педагогическия персонал, увеличението на МРЗ и на минималните осигурителни доходи, се очаква приходите да се увеличат съответно със 7,9%, 6,3% и 5,6%.

Прогнозата за приходите от социални и здравни осигуровки в сценария с непроменени политики предвижда нарастване на компонента от 4,7%, 3,5% и 4,7% на годишна база съответно за 2020 г., 2021 г. и 2022 г. В следствие на предприетите мерки за увеличаване на минималната работна заплата и на заплатите в системата на образованието през 2020 г. и 2021 г., на възнагражденията в бюджетната сфера през следващата година, както и в резултат на прехвърлянето на средства от лица, осигурени в частни пенсионни фондове, към фонд „Пенсии“ на ДОО, в бюджетната прогноза се предвиждат допълнителни приходи от осигуровки в размер на средногодишно 0,16 пр.п. от БВП в сравнение с базисния сценарий.

При неданъчните приходи разликите между базисния и основния сценарий се дължат на очакваните приходи от въвеждането на ТОЛ такса през 2020-2021 г. При

непроменени политики тези приходи спадат с 6,0% през 2020 г., нарастват с 1,6% през 2021 и спадат с 3,6% през 2022 г. В бюджетната прогноза неданъчните приходи нарастват с 0,9% и 3,9% през 2020 г. и 2021 г. и спадат с 3,6% през 2022 г.

При разходите разлики между базисния сценарий и бюджетната прогноза се наблюдават при разходите за заплати в бюджетния сектор, в издръжката, при социално-осигурителните плащания и в капиталовите разходи.

Разходите за компенсации на наетите лица в базисния сценарий се очаква да се покачат съответно с 1,0% през 2020 г., 0,8% през 2021 г., и да намалеят с 0,4% на годишна база за 2022 г. Повишението в разходите за заплати в основния сценарий спрямо базисния е свързано с предприетите политики по доходите в бюджетната сфера и свързаното с тях увеличение на разходите за социално-осигурителни вноски. Предварителните оценки са за ръст в разходите за персонал от 9,7%, 4,6% съответно за 2020 и 2021 г. и спад от 0,4% за 2022 г.

Разликата в разходите за издръжка между двата сценария се дължи основно на предвиденото въвеждане на ТОЛ системата в страната през 2020-2021 г. В следствие на това, се очаква разходите за издръжка да нараснат на годишна база съответно с 3,6%, 1,4% и 3,3%, докато при непроменени политики този показател има нарастване съответно от 2,6% , 0,4% и 3,3% за 2020 г., 2021 г. и 2022 г.

В следствие на приетото поетапно увеличение на трансферите за здравно осигуряване за лицата, осигурявани от държавния бюджет[14], с по 5 пр.п./годишно, както и на нарастването на минималните осигурителни доходи е предвидено увеличение на разходите за социални трансфери в натура (за здравноосигурителни плащания) в бюджетната прогноза спрямо базисния сценарий съответно с по 0,1 пр.п. от БВП на годишна база.

Разходите за пенсии и обезщетения в базисния сценарий нарастват в средносрочен план съответно с 4,6%, 4,8% и 3,8%, но поради приетите дискреционни мерки са предвидени ръстове от съответно 6,1%, 5,7% и 4,6% за периода 2020-2022 г. до достигане на ниво от 10,5% от БВП. Изменението на този елемент спрямо базисния сценарий е свързано с увеличаване на възрастта и стажа за придобиване на право на пенсия, базисен ефект от увеличението на максималната пенсия през 2019 г., както и с предприетите мерки в областта на социалните помощи свързани с осигуряване на средства за обезпечаване на новото законодателство в областта на държавната политика за правата на хората с увреждания: Закона за хората с увреждания, Закона за личната помощ и др.

Капиталовите разходи в прогнозата нарастват по-съществено, отколкото в базисния сценарий. Основно влияние за това имат допълнителните мерки, предприети от правителството в сектор „Отбрана и сигурност“, както и средствата отделени за пътни инфраструктурни проекти и обезпечаване функционирането на ТОЛ системата. Изменението на разходите за бруто образуване на основен капитал при базисния сценарий е нарастване от 5,1% за 2020 г., спад от 9,8% за 2021 г. и растеж от 13,3% за 2022 г., докато при бюджетната прогноза този показател е съответно ръст от 15,5% за 2020 г., спад от 5,8% за 2021 г. и ръст от 21,7% за 2022 г.

[14] По реда на чл. 40, ал. 3 от Закона за здравното осигуряване за пенсионери, деца, студенти редовно обучение до 26- годишна възраст, чуждестранните студенти редовно обучение до 26-годишна възраст и др.

3.2. ДИСКРЕЦИОННИ МЕРКИ И ФИСКАЛНИ ЕФЕКТИ НА НАЧИСЛЕНА ОСНОВА

Дискреционните мерки са всички нови мерки и политики на правителството, които имат въздействие върху бюджетните параметри и основните фискални показатели. Оценяват се всички дискреционни мерки, които правителството изпълнява или възнамерява да изпълнява през указания период, като е отразено допълнителното им бюджетно въздействие за съответната година спрямо предходната. Мерките се отразяват единствено в годината, в която се въвеждат, независимо че въздействието им продължава и през останалите години на прогнозния период. Съгласно изискване на Директива 2011/85/ЕС на Съвета от 8 ноември 2011 г., член 9, параграф 2, буква „б“ средносрочните бюджетни рамки на държавите членки следва да включват процедури за установяването на прогнози за всички основни разходни и приходни пера на сектор „Държавно управление“ за съответната бюджетна година и за годините след нея, на базата на непроменени политики, и поради тази причина оценката на дискреционните мерки на правителството е от съществено значение. По този начин се гарантира, че избраният фискален сценарий може да бъде оценен както по отношение на влиянието на макроикономическите променливи, така и по отношение на дискреционните изменения в политиката на правителството.

Промените в дискреционните мерки за периода 2020-2022 г. спрямо прогнозите, които бяха представени през пролетта на 2019 г. в СБП 2020-2022 г., се дължат на въвеждане на нови мерки, преоценка на очаквания размер при някои от мерките, както и на промяна в годините на доставки, свързани с инвестиционните разходи в сектор „Отбрана и сигурност“. Ефектът от приходните мерки, планирани на начислена основа възлиза на 1 364,1 млн. лв. общо за периода 2020-2022 г., а ефектът от разходните мерки възлиза общо на 3 413,9 млн. лв. за същия период.

Приходна част

От страна на приходите за периода 2020-2022 г., като дискреционна мярка с най-голям ефект е въвеждането на ТОЛ такса с общ ефект от 600,0 млн. лв. за прогнозния период. За 2020 г. се предвижда бюджетен ефект от приходите от ТОЛ такса в размер на 450,0 млн. лв., а през 2021 г. се очаква допълнително увеличение на планираните приходи със 150,0 млн. лв.

Останалите дискреционни мерки в приходната част на прогнозата са свързани с приходите от данъците върху доходите на физическите лица и осигурителни вноски вследствие на промяната на минималната работна заплата и на увеличаване на заплатите в бюджетната сфера, в това число на заплатите на педагогическия персонал. Планираното увеличаване на минималната месечна работна заплата с 50 лв. от началото 2020 г. и с 40 лв. от началото на 2021 г., води до съответното нарастване и на минималните осигурителни доходи на самоосигуряващите се лица. Очакваният ефект от тази мярка е нарастване на приходите от социално-осигурителни вноски с 212,9 млн. лв. и нарастване на приходите от ДДФЛ със 70,0 млн. лв. общо за 2020 г. и 2021 г. Увеличението на заплатите в бюджетната сфера, в това число и на педагогическия персонал, води до нарастване на приходите от социално-осигурителни вноски с 297,2 млн. лв. и нарастване на приходите от ДДФЛ с 88,6 млн. лв. за същия период. Приходите от избор на осигуряване, заедно с приходите от осигурителни вноски от увеличение на изискването за осигурителен стаж при пенсиониране са оценени на 95,4 млн. лв. за периода 2020-2022 г.

Табл. II-9: Дискреционни приходни мерки на начислена основа, млн. лв.

Приходни мерки	2020	2021	2022
Въвеждане на ТОЛ такса	450,0	150,0	
Приходи от осигурителни вноски от промяна на МРЗ, минималните осигурителни прагове и минималния осигурителен доход	101,9	111,0	
Приходи от избор на осигуряване	29,3	31,3	33,3
Приходи от осигурителни вноски от увеличаване на заплатите в бюджетната сфера, в т.ч. от увеличаване на заплатите на педагогическия персонал	211,1	86,1	
Приходи от осигурителни вноски от увеличение на осигурителния стаж при пенсиониране	0,5	0,5	0,5
Приходи от ДДФЛ от промяна на МРЗ, минималните осигурителни прагове и минималния осигурителен доход	35,5	34,5	
Приходи от ДДФЛ от увеличаване на заплатите в бюджетната сфера, в т.ч. от увеличаване на заплатите на педагогическия персонал	63,4	25,2	
Общо:	**891,7**	**438,6**	**33,8**

Разходна част

Дискреционните разходни мерки за периода 2020-2022 г. са свързани основно с увеличаване на заплатите на педагогическия персонал, на минималната работна заплата и с въвеждането на ТОЛ такса.

Предвижда се ефектът от повишаването на заплащането на педагогическия персонал да е в размер на 360,0 млн. лв. годишно за периода 2020-2021 г. Увеличението с 10% на разходите за персонал в бюджетната сфера и увеличаването на МРЗ е с общ ефект от 731,7 млн. лв. за периода 2020-2021 г. Допълнителните разходи, свързани с въвеждане на ТОЛ такса, са в размер на 450,0 млн. лв. за първата година от периода и 150,0 млн. лв. през 2021 г.

Със значителен ефект за нивото на дискреционните разходни мерки са планираните разходи в сектор „Отбрана и сигурност“ във връзка с придобиването на нов тип боен самолет и основна бойна техника с общ размер от 674,0 млн. лв. за прогнозния период. Разходите за придобиване на основна бойна техника за изграждане на батальонни бойни групи от състава на механизирана бригада[15] възлизат общо на 334,0 млн. лв., а разходите за придобиване на нов тип боен самолет в съответствие с Решение на Народното събрание от 08.06.2018 г. възлизат на 240,0 млн. лв. за 2022 г.[16] Допълнително са планирани 100,0 млн. лв. за изграждане на интегрирана система и инфраструктура за усвояване, експлоатация и осигуряване на новия тип боен самолет.

Ефект върху разходите оказва и нарастването на минималния осигурителен доход, върху който от държавния бюджет се внасят здравноосигурителни вноски на определени категории лица по реда на Закона за здравното осигуряване, което ще доведе до нарастване на разходите с 244,5 млн. лв. за периода 2020-2022 г. Във връзка с влизането в сила на Закона за личната помощ, както и на новия Закон за хората с увреждания и нарастването на тавана за средномесечния доход на член от семейството

[15] Виж ДВ, бр. 51 от 2018 г.

[16] Предвид, че посочените разходи са на начислена основа, съгласно методологията на ЕСС 2010, разходът се записва в годината на придобиване на актива.

при отпускане на семейни помощи за деца, се очаква нарастване на разходите за социални помощи с общ бюджетен ефект за разглеждания период от 222,0 млн. лв., като в това число се включва кумулативния ефект от нарастването на базата и на коефициента от 1,0 на 1,2 за 2020 г. и от 1,2 на 1,4 за 2021 г. при определяне на часовата ставка за положен труд за изчисляване на възнагражденията на асистентите по Закона за личната помощ (с общ ефект от 144,1 млн. лв. за периода 2020-2022 г.). Разходите за финансиране на разширяване на достъпа и обхващането в задължителното предучилищно образование на децата, навършили 4-годишна възраст, както и за подпомагане на заплащането от родителите на такси по чл. 298, ал. 2 от Закона за предучилищното и училищното образование, са в размер на 10 млн. лв. за 2020 г.

Останалите разходни мерки са свързани с промяна на параметрите на пенсионната система. Нарастването на максималния размер на пенсията от средата на 2019 г., нарастването на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст от 1 юли 2020 г. заедно с продължаващото нарастване на изискуемите възраст и осигурителен стаж за придобиване на право на пенсия, е с общ ефект от 208,3 млн. лв. за периода 2020-2022 г.

През 2020 г. разходите, свързани с прилагането на Закона за признаване, изпълнение и изпращане на съдебни актове за налагане на наказание лишаване от свобода или на мерки, включващи лишаване от свобода, са в размер на 3,4 млн. лв.

Табл. II-10: Дискреционни разходни мерки на начислена основа, млн. лв.

Разходни мерки	2020	2021	2022
Въвеждане на ТОЛ такса	450,0	150,0	
Политика по доходите – увеличение с 10% на разходите за персонал в бюджетната сфера и увеличение на МРЗ	624,8	106,9	
Увеличаване на заплатите на педагогическия персонал	360,0	360,0	
Увеличаване на частта от осигурителния доход, върху който държавата внася здравни вноски за лицата, осигурявани за сметка на държавния бюджет	96,0	97,7	50,8
Социални помощи	50,6	49,4	122,0
Разширяване на задължителното предучилищно образование	10,0		
Изменение на максималния размер на пенсия от 2019 г.	74,8		
Изменение на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст от 1 юли 2020 г.	80,0	84,0	8,0
Разходи свързани с прилагането на Закона за признаване, изпълнение и изпращане на съдебни актове за налагане на наказание лишаване от свобода или на мерки, включващи лишаване от свобода	3,4		
Увеличение на изискуемите възраст и осигурителен стаж за пенсия	-13,5	-13,0	-12,0
Инвестиционен разход „Придобиване на нов тип боен самолет“	100,0		240,0
Инвестиционен разход „Придобиване на основна бойна техника за изграждане на батальонни бойни групи от състава на механизирана бригада“		134,0	200,0
Общо	**1 836,1**	**969,0**	**608,8**

3.3. СЪПОСТАВКА НА ПРОГНОЗАТА ЗА СЕКТОР „ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ“ С ТАЗИ НА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ

В тази част се прави съпоставка на средносрочната прогноза за сектор „Държавно управление“ на МФ спрямо последната фискална прогноза на Европейската комисия от пролетта на 2019 г. Следва да се имат предвид различните бази и изменения в макроикономическите сценарии на двете институции, които обуславят различията по отношение на очакваните фискални резултати. Прогнозите на ЕК за общия баланс на сектор „Държавно управление“ за 2019 г. и 2020 г. са по-оптимистични в сравнение с прогнозата на МФ, като те се базират на сценарий без съществено изменение в провежданите политики.

Фискалната позиция на правителството по отношение на изискванията на Пакта за стабилност и растеж е в рамките на заложените ограничения за нивата на дълга и дефицита. Оценката на МФ за изменението на приходите и разходите на сектор „Държавно управление“ за 2019 г. и 2020 г. се основава на текущото състояние на публичните финанси, етапа на икономическия цикъл, в който се намира страната и очакванията за растеж на икономиката в средносрочен план.

Сравнение на прогнозата на МФ с прогнозата на ЕК за 2019 г.

Прогнозите на ЕК и на МФ по отношение на бюджетното салдо за текущата година се различават доста, като очакванията на ЕК са за положително салдо за 2019 г., докато прогнозата на МФ предвижда балансиран бюджет. В последната си прогноза от пролетта на 2019 г. ЕК повиши оценката си за 2019 г. спрямо предходната си прогноза с 0,2 пр.п. до излишък от 0,8% от БВП, докато фискалната прогноза на МФ за 2019 г. е за балансиран бюджет. Бюджетният баланс в прогнозата на ЕК се постига при съответно по-високи приходи от 1,1 пр.п., но и при по-високи разходи с 0,3 пр.п. в сравнение с тези на МФ.

По отношение на приходите, ЕК планира по-високи други (неданъчни) приходи – с 1 млрд. лв. и 0,78 млрд. лв. повече приходи от капиталови трансфери, където се отчитат средствата от европейските Структурни и Кохезионен фондове. Останалите приходи, от преки данъци и социално-осигурителни вноски, са по-ниски в сравнение с оценките на МФ. Разликите в прогнозите на МФ спрямо тези на ЕК при данъчните приходи се дължат на актуализираната информация по отношение на изпълнението при преките данъци през 2018 г., която предопределя по-високата база за 2019 г., повишаването на данъчната събираемост, намаляването на разликата между очакваните приходи от ДДС и действително събраната сума (т.нар. ДДС Gap) и др.

По отношение на разходните показатели – при текущите разходи прогнозната им стойност според МФ е по-висока с около 1,1 млрд. лв., като това се дължи най-вече на превишение в разходите за субсидии с 514,7 млн. лв. и на общите разходи за социалните плащания с 508,5 млн. лв. Прогнозата на МФ за субсидиите за нефинансови предприятия бележи значително нарастване, основно във връзка с измененията и допълненията на Закона за енергетиката (от 2018 и 2019 г.), което обяснява по-голямата част от различията с прогнозата на ЕК по този елемент. При оценките за социалните плащания разликите идват основно от по-високите очаквани разходи за пенсии,

обезщетения и здравноосигурителни плащания според предварителните оценки на МФ за текущия период. При оценките за междинното потребление разликата идва от по-малкото планирани средства за издръжка в прогнозата на ЕК – с 50,8 млн. лв.

При капиталовите разходи, планираните в прогнозата на ЕК публични инвестиции са по-ниски от оценките на МФ – със 100,1 млн. лв. Двете прогнози се различават в своята структура – при бруто образуването на основен капитал ЕК очаква по-ниски вложения със 122 млн. лв., а за другите капиталови разходи – очакванията са за по-високи разходи с 22 млн. лв. Нарастването на бруто образуването на основен капитал в прогнозата на МФ за 2019 г. се дължи от една страна на отложените от предходната година разходи, а от друга – на увеличение в предвидените за осъществяване инфраструктурни проекти.

Сравнение на прогнозата на МФ с прогнозата на ЕК за 2020 г.

За 2020 г. МФ слабо влошава прогнозата си за баланса на начислена основа спрямо 2019 г. до дефицит от 0,1% от БВП. От друга страна оценките на ЕК са за излишък от 1% от БВП. Разликите в прогнозата спрямо предходната година по оценки на МФ се дължат на консолидация от страна и на приходите, и на разходите в размер от по около 0,3 пр.п. от БВП. Според ЕК също се очаква да има минимален спад от около 0,2 пр.п. в нивото както на приходите, така и на разходите, като общият бюджетен баланс се запазва близък до нивото си от предходната година.

Прогнозата за текущите приходи за 2020 г. на МФ е по-висока от прогнозата на ЕК за същия период с 1,38 млрд. лв. В прогнозата на МФ се очакват основно по-високи данъчно-осигурителни приходи. Един от факторите за по-добрата прогноза спрямо тази на ЕК при социално-осигурителните вноски и преките данъци е по-високата база по отношение на компенсацията на наетите лица. Също така коефициентът на безработица в последната прогноза на МФ показва подобрение от 0,1 пр.п. спрямо предходната прогноза за 2020 г. Прогнозата за неданъчните текущи и капиталови приходи на МФ е по-ниска в сравнение с очакванията на ЕК за същия период.

По отношение на текущите разходи, почти по всички елементи очакванията на МФ са за по-високи разходи спрямо прогнозата на ЕК, с изключение на разходите за други текущи плащания. Повишението при разходите за заплати е основно поради поетапното увеличение на МРЗ, на заплатите в бюджетния сектор и на увеличените средства за заплати в сектор „Образование“. При социалните разходи е планирано нарастване на обезщетенията в средносрочен план, основно вследствие на увеличение на разходите за изплащане на пенсиите, както и на новите закони за хората с увреждания и за личната помощ. Наблюдаваните по-високи разходи за здравноосигурителни плащания (социални трансфери в натура) са в съответствие с предприетите политики за финансиране на повече дейности в болничната помощ и за нарастване по някои от останалите видове здравни плащания. Прогнозата за разходите за издръжка за 2020 г. е съобразена с планираните разходи за 2019 г., като те нарастват поради очаквания за увеличаване на разходите за междинно потребление за министерствата и ведомствата, съдебната власт, общините и разходите, финансирани с европейски средства.

По отношение на капиталовите разходи се очаква да продължи високата инвестиционна активност в страната, което обуславя по-високите стойности на бруто образуването на основен капитал в прогнозата на МФ.

Табл. II-11: Сравнение на бюджетната прогноза на МФ с прогнозата на ЕК

Показатели млрд. лв.	2018	2019		2020	
	Отчетни данни	МФ*	ЕК	МФ	ЕК
1. Данъци върху производството и вноса	16,5	18,5	16,9	19,5	17,8
2. Текущи данъци върху доходите, богатството и др.	6,3	6,9	6,8	7,5	7,1
3. Социално-осигурителни вноски	9,5	10,4	10,2	11,3	10,8
4. Други приходи, вкл. приходи от продажби	8,7	6,6	7,6	6,6	7,8
5. Общо текущи приходи	**41,1**	**42,4**	**41,4**	**44,9**	**43,5**
6. Компенсация на наетите лица	10,4	11,4	11,2	12,5	12,0
7. Междинно потребление	5,3	5,6	5,5	5,7	5,5
8. Социални трансфери в натура	2,3	2,9	2,6	3,2	2,8
9. Социални трансфери без тези в натура	12,0	12,9	12,6	13,6	13,1
10. Лихвени разходи	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
11. Субсидии	2,4	2,8	2,3	2,5	2,4
12. Други текущи плащания	2,6	1,9	2,0	2,0	2,1
13. Общо текущи разходи	**35,7**	**38,0**	**37,0**	**40,2**	**39,5**
14. Брутни спестявания (5-13)	**5,4**	**4,4**	**4,4**	**4,7**	**5,0**
15. Капиталови трансфери, получени	**0,9**	**1,2**	**2,0**	**1,4**	**2,1**
16. Бруто образуване на основен капитал	**3,4**	**4,8**	**4,7**	**5,6**	**5,4**
17. Други капиталови разходи	**1,1**	**0,7**	**0,7**	**0,5**	**0,5**
18. Общо приходи (% от БВП)	**38,3%**	**36,8%**	**37,9%**	**36,5%**	**37,7%**
19. Общо разходи (% от БВП)	**36,5%**	**36,7%**	**37,0%**	**36,6%**	**36,7%**
20. Общ баланс (% от БВП)	**1,8%**	**0,0%**	**0,8%**	**-0,1%**	**1,0%**

* предварителни данни

Източник: ЕК, МФ, НСИ

3.4. КОНСОЛИДИРАН ДЪЛГ НА СЕКТОР „ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ“

През 2018 г. консолидираният дълг на сектор „Държавно управление“ бележи спад спрямо нивото, отчетено в края на предходната година, както в номинално изражение, така и като дял от БВП. Дългът възлиза на ниво от 24,4 млрд. лв. при 25,9 млрд. лв. през 2017 г., а стойността на съотношението консолидиран дълг на сектор „Държавно управление“/БВП до ниво от 22,3% при 25,3% през 2017 г.

Основен принос и компонент с най-голямо влияние върху дълга на сектора през следващия тригодишен период продължава да заема подсектор „Централно управление” с дял от около 97,0%. Този фактор обуславя и доминантното значение на политиката по управление на държавния дълг при дефиниране на текущото състояние и перспективите за развитие на консолидираните задължения. Другите два компонента, формиращи сектора – подсектор „Местно управление“ и подсектор „Социалноосигурителни фондове“, имат почти неутрално въздействие върху общия размер на дълга на сектора.

В контекста на провежданата бюджетна политика и прогнозите за темпа на растеж на БВП към края на 2019 г. се предвижда дългът на сектора да отбележи стойност от около 24,1 млрд. лв. или 20,4% от прогнозното ниво на БВП. За периода 2020-2022 г., нивото на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“ се очаква да продължи да спада, движейки се в диапазона от 19,8% до 18,2% от БВП или между

25,1-26,1 млрд. лв. Прогнозите за относителния дял на консолидирания дълг спрямо БВП остават значително под максимално допустимата референтна стойност на Маастрихтския критерий за конвергенция от 60%, което ще гарантира запазване на равнището на държавна задлъжнялост в устойчиви граници, респ. водещата позиция на Република България сред 28-те държави-членки на ЕС по отношение на ниското ниво на дългова тежест.

Граф. II-1: Консолидиран дълг на сектор „Държавно управление“

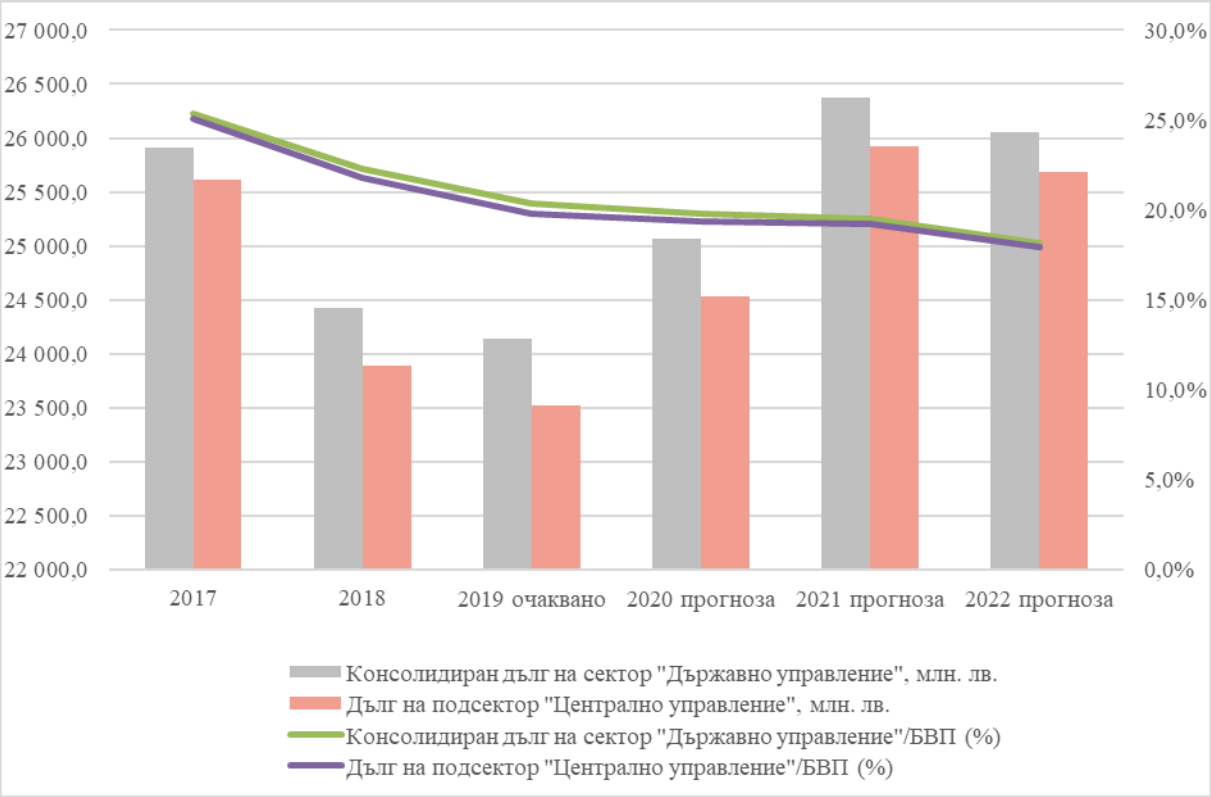

3.5. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ С ПОТЕНЦИАЛНО ЗНАЧИТЕЛНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ СЕКТОР „ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ“

Наблюдението и оценката на условните задължения с потенциално значително въздействие върху сектор „Държавно управление“ е важно за поддържането на фискалната устойчивост и управлението на фискалните рискове. Задълженията се

наричат условни, тъй като по своята същност те са само потенциални, а не действителни. Това са задължения, които зависят от настъпването на определено събитие в бъдеще, или настоящи задължения, при които няма вероятност за извършване на плащането към държавата или сумата на възможното плащане не може да бъде изчислена по надежден начин.

Средносрочната бюджетна прогноза и нейната актуализация предоставят информация за условните задължения с потенциално значително въздействие върху сектор „Държавно управление“, включително на равнище подсектори на сектора, съгласно изискванията на чл. 73, т. 8 от Закона за публичните финанси, което е в съответствие с чл. 14, параграф 3 от Директива 2011/85/ЕС относно изискванията за бюджетните рамки на държавите членки[17].

Условните задължения включват:

- задължения, произтичащи от дейността на публичните дружества;
- гарантиран дълг на сектор „Държавно управление“;
- необслужвани кредити;
- задължения, свързани с публично-частни партньорства.

Граф. II-2: Разпределение на условните задължения на сектор „Държавно управление“, % от БВП

[17] Директива 2011/85/ЕС на Съвета от 8 ноември 2011 г. относно изискванията за бюджетните рамки на държавите членки (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/ALL/?uri=CELEX:32011L0085). Съгласно член 14, параграф 3 от тази директива: *„За всички подсектори на сектор „Държавно управление“ държавите членки публикуват съответна информация за условните задължения с потенциално значително въздействие върху публичните бюджети, включително държавни гаранции, необслужвани кредити и задължения, произтичащи от дейността на публични дружества, както и техния размер. Държавите членки публикуват и информация за дялове на сектор „Държавно управление“ в капитала на частни и публични дружества, които възлизат на икономически значими суми“.*

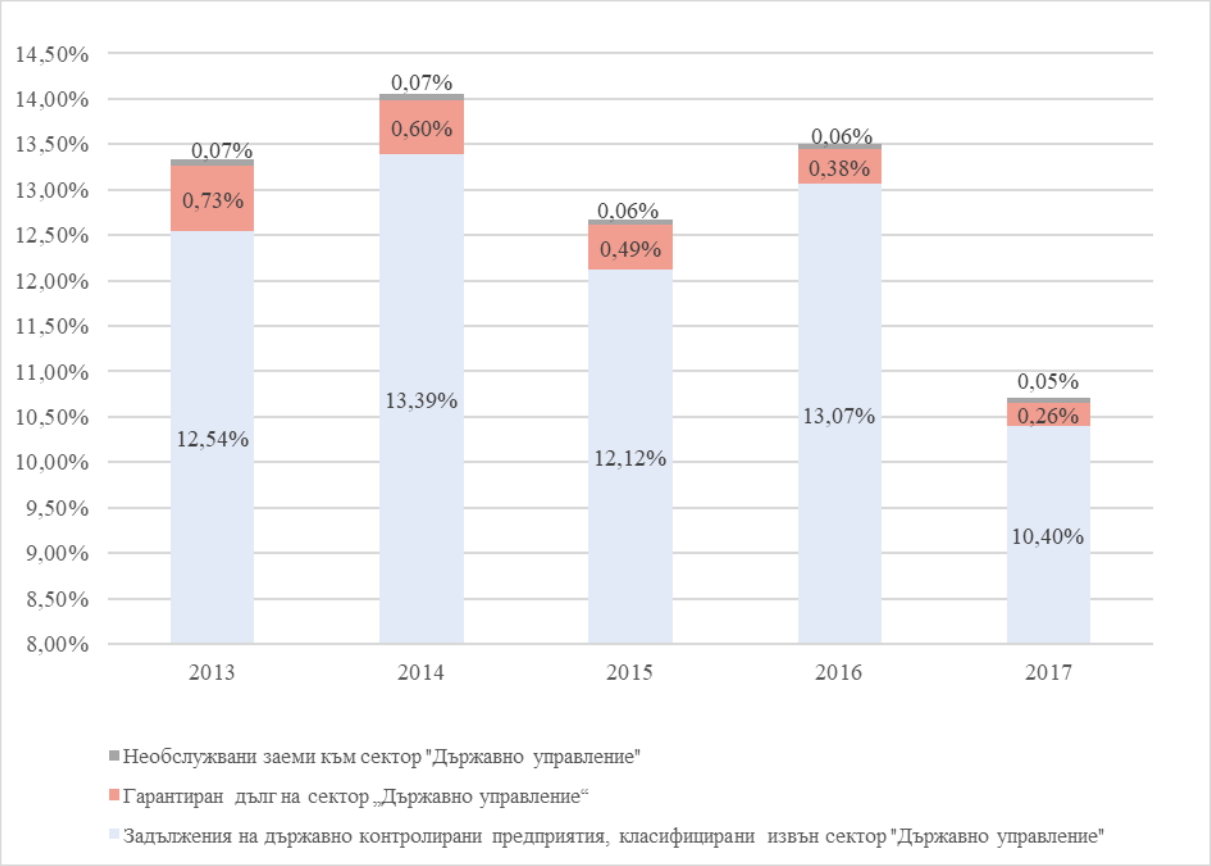

Източник: НСИ

За отчетния период информацията за условните задължения по видове показва, че най-високо е нивото на задълженията на държавно-контролираните предприятия, класифицирани извън сектор „Държавно управление“. Техният общ размер е 10,4% от БВП (10,5 млрд. лв.), като задълженията на финансовите предприятия са само 3,11%, а на нефинансовите 7,29% от БВП. От тях под наблюдение, във връзка с потенциално значително влияние върху условните задължения на сектор „Държавно управление“, са всички държавни и общински предприятия с общ размер на задълженията към 31.12.2018 г. над 0,1% от БВП, които не са част от консолидираната фискална програма и не попадат в обхвата на сектор „Държавно управление“. Тези предприятия представят отчет и прогнози за приходите и разходите, както и за активите и пасивите си до 2022 г. Отчетеният към 31.12.2018 г. общ размер на дългосрочните и краткосрочните задължения на тези дружества е в размер на 8,93 млрд. лв. или 8,14% от БВП, като към края на 2022 г. очакванията са този дял да намалее до 6,36% от БВП. Сумарният им коефициент на задлъжнялост се очаква да се понижи от 1,13 към 31.12.2018 г. до 1,03 в края на прогнозния период, а съотношението на дълга спрямо активите им да намалее от 53% към края на 2018 г. до 51% през 2022 г. Коефициентът им на ликвидност се очаква да се повиши от 1,74 през 2018 г. до 1,89 в средносрочен период.

Нивото на задълженията на държавните предприятия с потенциално значително въздействие върху сектор „Държавно управление“ е по-ниско в сравнение със средното ниво на задлъжнялост в ЕС, от 37,95% за 2017 г.[18]

[18] Съгласно Евростат.

Граф. II-3: Задължения на държавно контролирани предприятия, класифицирани извън сектор „Държавно управление“, % от БВП

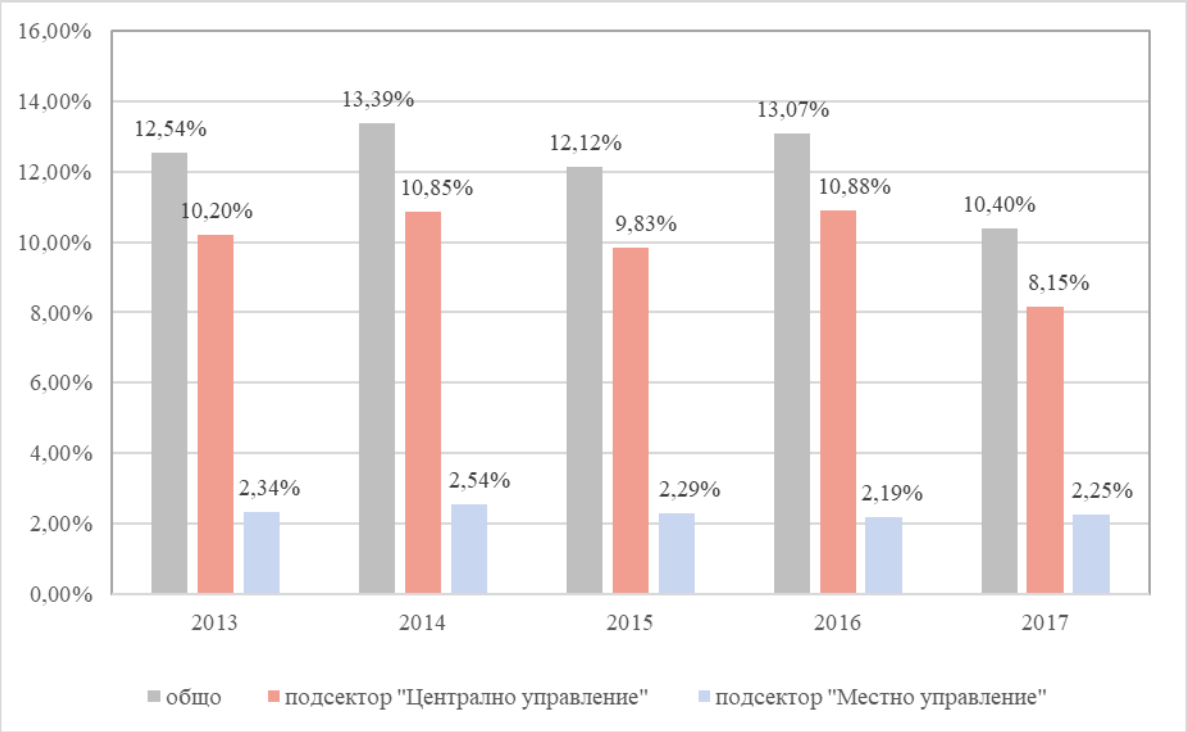

Източник: НСИ

Гарантираният дълг на сектор „Държавно управление“ към края на 2019 г. се очаква да възлезе на около 146,7 млн. лв. или 0,1% от БВП. Дългът се формира главно от издадените от подсектор „Централно управление“ гаранции. През периода 2020-2022 г. планираният номинален размер на гарантирания дълг на сектор „Държавно управление“ ще се увеличи като достигне до около 330,0 млн. лв. в края на периода, а като съотношение ще възлезе на около 0,2% спрямо прогнозния БВП (предвид прогнозите за положителна динамика на икономическия растеж). Предвижданото увеличение на номиналната стойност на дълга е вследствие на очакванията за стартиране изпълнението на проекта „Междусистемна газова връзка Гърция-България“, финансиран с държавногарантиран заем от Европейската инвестиционна банка (в изпълнение на чл. 70, ал. 2 от Закона за държания бюджет на Република България за 2019 г.).

Основната част от гарантирания дълг на сектор „Държавно управление“ представляват задължения към външни кредитори с дял от 51%. В отрасловата структура на гаранциите през 2019 г. доминиращ дял от около 48% заемат издадените гаранции по реда на Закона за кредитиране на студенти и докторанти, следвани от сектор „Енергетика“ и „Финансов“ сектор в размер на 46% и други гаранции около 6%. Към края на периода 2020-2022 г. в следствие на планираните усвоявания за реализацията на проекта „Междусистемна газова връзка Гърция-България“ делът на сектор „Енергетика“ ще възлезе на 65% от издадените към момента гаранции на сектора.

Коригирана капиталова стойност на извънбалансовите публично-частно партньорства (ПЧП) не се докладва, тъй като към момента в България няма ПЧП, които да отговарят на дефиницията на ЕСА 2010 за ПЧП. Методологията ЕСА 2010 препоръчва да се

използва термина ПЧП само за тези договори, където правителството е основният купувач на услугата.

Необслужваните заеми към сектор „Държавно управление“ са само в сектор „Централно управление“ и се запазват за последните пет години на ниво под 0,1% от БВП. Това е под средното за ЕС от 0,65% от БВП.

Част III.
Приоритети на политиките и основни допускания за периода 2020-2022 г.

1. ПОЛИТИКИ В ПРИХОДИТЕ ЗА ПЕРИОДА 2020-2022 Г.

За периода 2020-2022 г. провежданата от Министерството на финансите данъчна политика продължава да бъде ориентирана към постигане на макроикономическа и бюджетна стабилност в средносрочен и дългосрочен план и осигуряване на необходимия финансов ресурс за изпълнение на разходните политики на правителството.

Политиката в областта на данъците се характеризира с предвидимост, широка данъчна основа и малко на брой данъчни преференции. В средносрочен план се предвижда запазване на ниските данъчни ставки на корпоративните данъци и тези на данъците върху доходите на физическите лица, което допринася за повишаване на икономическия растеж и има положително влияние върху търсенето и предлагането на труд.

Основните цели на данъчната политика са повишаване на приходите от данъци, справяне със сенчестата икономика и намаляване на административната тежест и разходите за бизнеса и гражданите. Приоритетите на данъчната политика са съобразени с дадената от Съвета на Европейския съюз специфична препоръка към България за подобряването на събираемостта на данъците.

Постигането на целта за нарастване на бюджетните постъпления, при запазване на тежестта на данъчното облагане, е свързана с реализиране на мерки за ограничаване на данъчните измами, предотвратяване на възможностите за укриване и невнасяне на данъци и отклонение от данъчно облагане, оптимизиране на контролната дейност на приходните администрации.

По отношение на сенчестата икономика, целите на данъчната политика са насочени към изпълнение на мерки и действия, които могат да окажат ограничаващо въздействие върху предпоставките и индикаторите за проявление на сенчестата икономика.

Приоритетът за намаляване на административната тежест и разходите за бизнеса и гражданите се реализира чрез законодателни изменения, свързани с разработване и внедряване на нови електронни услуги от приходните администрации по предоставяне на интегрирана информация на задължените лица и на други институции, облекчаване на процеса на попълване и подаване на декларациите от страна на задължените лица, съкращаване на срокове за извършване на услуги от приходните агенции.

Основен приоритет в дейността на приходните администрации е насърчаване на доброволното спазване на законодателството, повишаване качеството на обслужване, стимулиране на доброволното изпълнение, чрез прилагането на различни отстъпки при спазване сроковете за декларираме и плащане на данъци и осигурителни вноски,

подобряване на данъчно-осигурителната култура на клиентите и намаляване на разходите както на гражданите, така и на администрацията.

Част от изпълняваните мерки в областта на данъчната политика са с постоянен характер и поради доказаната си ефективност тяхното действие непрекъснато се развива и усъвършенства. Основните мерки са включени в стратегическите и оперативните документи, които всяка от отговорните институции разработва и прилага и имат дългосрочен ефект за постигане на целите на данъчната политика.

Прогнозните данъчни приходи за периода 2020-2022 г. са базирани на основните показатели от есенната макроикономическа прогноза на Министерството на финансите за периода 2019-2022 г. и на прилаганите мерки от страна на приходните агенции за подобряване на събираемостта.

Граф. III-1: Структура на приходите по КФП в % за периода 2019-2022 г. [19]

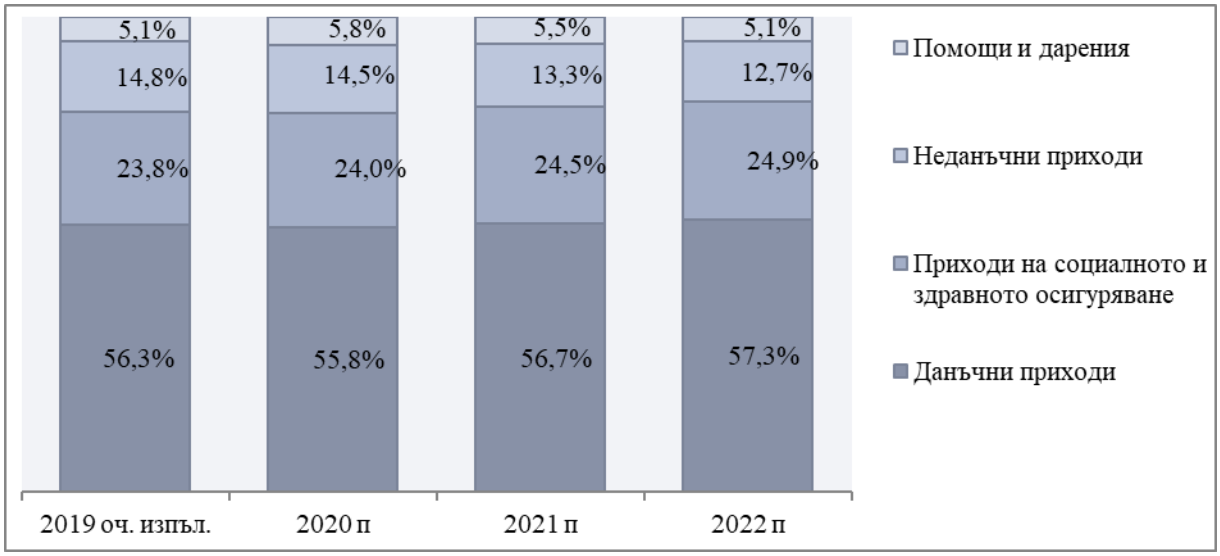

1.1. ДАНЪЧНА ПОЛИТИКА

За периода 2020-2022 г. прогнозите за данъчните приходи са съобразени с приоритетите в данъчната политика в средносрочен план и отчитат ефектите от промените в данъчното законодателство, свързани с реализиране на мерки за подобряване на събираемостта, стимулиране на икономическото развитие, намаляване на административната тежест и въвеждане в националното законодателство на разпоредби от европейското право в областта на данъците.

[19] Използваните в някои от графиките и таблиците в доклада съкращения към годините за периода 2019-2022 г. са със следното значение:

- 2019 оч. изпъл. – очаквано изпълнение за 2019 г.;
- 2019 ревиз. оценка – ревизирана оценка на програмата за 2019 г.;
- 2020 п – проект за 2020 г.;
- 2021 п – прогноза за 2021 г.;
- 2022 п – прогноза за 2022 г.

1.1.1 Повишаване на бюджетните приходи и борба с данъчните измами

Мерките за повишаване на събираемостта на приходите включват дейности по подобряване на спазването на законодателството, превенция и противодействие на данъчните измами и отклонението от данъчно облагане.

- ***Удължаване на срока на прилагане на механизма за обратно начисляване на ДДС при доставки на зърнени и технически култури***

Въведеният механизъм за обратно начисляване на ДДС от една страна е ефективен инструмент за предотвратяване на организираните ДДС измами със зърнени и технически култури с участието на несъществуващи икономически оператори (липсващи търговци), а от друга страна – води до намаляване на нелоялната конкуренция, тъй като се ограничава възможността нелоялните икономически оператори да получават данъчно предимство от укриването и невнасянето на ДДС. Механизмът представлява и предпазна мярка за коректните икономически оператори от случайни сделки с некоректни доставчици, участващи в схеми за данъчни измами.

Досегашният опит показва, че механизмът за обратно начисляване на ДДС представлява ефективен инструмент за противодействие и борба с данъчните измами с ДДС за определени категории стоки. След въвеждането на механизма се наблюдава значителен спад на нивото на данъчните измами с ДДС при доставките на зърнени и технически култури. В тази връзка е прието удължаване на срока за прилагане на механизма за обратно начисляване на ДДС при доставки на зърнени и технически култури до 30.06.2022 г.

- ***Промени във връзка с въвеждане на данъчни правила в Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО), в съответствие с разпоредбите на Директива 2016/1164 срещу практиките за избягване на данъци, които пряко засягат функционирането на вътрешния пазар и Директива 2017/952 по отношение на несъответствията при хибридни образувания и инструменти, включващи трети държави***

Разпоредбите на Директива 2016/1164 и на Директива 2017/952 въвеждат общи минимални правила за прилагане от всички държави членки на Европейския съюз по отношение на данъчно задължените лица за корпоративен данък. С въвеждането на директивите също така се включват и препоръките по мерките от Плана за действие през 2019-2020 г. на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) за свиване на данъчната основа и прехвърлянето на печалби (BEPS), свързани с третирането за данъчни цели на хибридните несъответствия.

- *Правило за данъчно облагане при напускане* (чл. 5 на Директива 2016/1164) – съгласно Директивата данъчно задължено лице подлежи на данъчно облагане върху сума, равна на пазарната стойност на прехвърлените активи към момента на напускане на активите минус стойността им за данъчни цели в определени случаи. С приетото изменение в ЗКПО се разписва нов режим за облагане на разликата между пазарната цена и стойността за данъчни цели на трансфериран актив или дейност на място на стопанска дейност извън страната, както и за признаване на пазарна цена на актив, трансфериран от друга държава-членка на ЕС към страната, която е била използвана за определяне на облагане в съответствие с правилата на Директивата. Целта е да се гарантира, че когато данъчно задължено лице трансферира активи извън страната или променя юрисдикцията, на която е местното лице за данъчни цели, то капиталовата печалба, създадена, но нереализирана на територията на страната, ще бъде обложена;

- *Несъответствия при хибридни образувания и инструменти* (чл. 9 на Директива 2017/952) – разпоредбите на Директивата съдържат дефиниции за различни видове несъответствия при хибридни образувания и инструменти, както и съответни мерки за тяхното преодоляване. С приетите изменения в ЗКПО се въвежда специфична данъчна регулация за неутрализиране на случаите на хибридни несъответствия и на несъответствия с данъчно задължено лице, което е местно лице за данъчни цели на повече от една юрисдикция.

С въвеждането на двете директиви в националното законодателство се очаква да се ограничат възможностите за агресивното данъчно планиране, водещи до свиване на националната данъчна основа и намаляване по изкуствен начин на дължимия корпоративен данък или до необлагане.

- ***Промени във връзка с въвеждане на данъчни правила в Закона за данък върху добавената стойност (ЗДДС), с оглед хармонизиране на българското данъчно законодателство с изискванията на Директива 2018/1910***

В националното данъчно законодателство са въведени следните правила, чрез които се внасят подобрения в действащата система на ДДС, в контекста на търговията между държавите членки и увеличаване на правната сигурност за операторите:

- *Изменения, въз основа на които при верига от последователни доставки на стока*, предмет на един-единствен вътреобщностен транспорт между две държави членки, извършен от или за сметка на междинен доставчик във веригата, да се определя към коя от доставките се отнася транспортът на стоката за целите на прилагане на освобождаването (облагане с нулева ставка за ДДС), предвидено за вътреобщностните доставки. Правилата са необходими, за да се избегнат различни подходи сред държавите членки, което може да доведе до двойно данъчно облагане или до необлагане на някои от доставките във веригата, както и за да се гарантира правната сигурност за данъчно задължените лица. В съществуващата преди измененията възможност за освобождаване на повече от една доставка във веригата се корени и възникването на така наречената „верижна измама“;

- *Разпоредби, свързани с определяне на начина на облагане при прилагане на „режим складиране на стоки до поискване от клиента“*, с цел опростяване на действащите правила за вътреобщностна търговия на стоки между лица от различни държави-членки на ЕС. Въведен е „режим на складирането на стоки до поискване от клиента“, при който за данъчно задължените лица данъчното събитие ще възниква към момента на прехвърляне на собствеността на стоките към клиента, а не към момента на пристигане на стоките и завършване на превоза. Няма да се изисква и регистрация по ДДС на доставчика на стоките във връзка с извършеното вътреобщностно придобиване в държавата членка на складиране, ако стоката е реализирана в период от 12 месеца от пристигането ѝ;

- *Въвеждане като материалноправно условие, в контекста на вътреобщностната търговия* на изискването получателят по вътреобщностното придобиване да е идентифициран за целите на ДДС в държава членка, различна от държавата членка, от която се изпращат или превозват стоките, и да е посочил идентификационният си номер по ДДС на доставчика, както и правилното попълване

на VIES декларацията[20]. Изменението е направено с цел да се даде по-голяма правна сигурност както на данъчно задължените лица, така и на данъчната администрация;

- *Въвеждане на разпоредби за доказване на извършения превоз от територията на страната до друга държава членка,* при които стоките се считат за изпратени или превозени от територията на държавата-членка на доставка, и едновременно с това да се прилага оборима презумпцията от данъчната администрация по отношение на освобождавания при вътреобщностни сделки, предвидена в Директива 2018/1910.

- ***Промяна в ЗДДС с цел предотвратяване на избягване на регистрация по ЗДДС чрез формална смяна на субекта***

Прието е изменение, с което при последователното извършване на еднородна дейност в един и същ обект/обекти от две или повече свързани лица или лица, действащи съгласувано, в облагаемия оборот на всяко следващо лице се включва оборотът, реализиран от всички лица, извършвали дейността в обекта/обектите преди него за период, не по-дълъг от последните 12 последователни месеца, включително текущия месец, и се счита за оборот, реализиран от съответното лице през първия ден на започване на еднородната дейност в обекта/обектите от това лице. Дейността се приема, че е еднородна, когато е налице значителна идентичност по отношение на две или повече от следните характеристики: предлаганите стоки или услуги, ползваните активи, персонала, търговската марка/наименованието на обекта, доставчиците/клиентите. Промяната цели предотвратяване на практиката по избягване на регистрация по ЗДДС от данъчно задължени юридически самостоятелни, но свързани или действащи съгласувано лица, чрез формална смяна на субекта, извършващ еднородна независима икономическа дейност.

- ***Промени в Закона за акцизите и данъчните складове (ЗАДС), свързани с въвеждане на система за видеонаблюдение и контрол в данъчните складове***

Приети са изменения и допълнения в ЗАДС, свързани с необходимостта от увеличаване на възможностите за ефективен контрол от страна на държавата върху акцизните стоки, както и минимизиране на риска от нерегламентирано товарене или разтоварване на транспортни средства в данъчните складове. Чрез използването на видеокамери ще се осигури дистанционно наблюдение от контролните органи на процесите по въвеждане и извеждане на акцизни стоки от данъчните складове, с което ще се сведе до минимум възможността акцизните стоки да не бъдат отчетени от средства за измерване и контрол и ще се осигури защита на фискалните интереси на държавата, без да се възпрепятства дейността на данъчнозадължените лица. При установено нарушение се предвижда административнонаказателна отговорност. Промените са направени с цел подобряване на събираемостта на приходите от акцизи, намаляване на сивия сектор и осигуряване на условия на равнопоставеност на всички лицензирани складодържатели.

Приети изменения в ЗАДС с цел преодоляване на проблеми, свързани с взаимодействието между митническите органи и пощенските оператори и прецизиране на разпоредби, с оглед избягване на практически затруднения при осъществяване на контрола върху акцизните стоки:

[20] VIES декларация (Value Added Tax Information Exchange System - информационна система за обмяна на информация по ДДС) е обобщена декларация, използвана за целите на контрола и обмена на информация между държавите членки.

- ***Прецизирани са разпоредбите, свързани със затруднения по връчването на актовете***, издадени от директора на Агенция „Митници“, които подлежат на предварително изпълнение, както и различните тълкувания относно датата, на която влиза в сила действието на предварителното изпълнение на актовете, а именно датата на издаването им;
- ***Прецизирани са разпоредбите, свързани с акцизните стоки и техните пределни размери на естествените фири***, с цел синхронизиране на закона със съдебната практика по отмяна на ревизионни актове с констатации за липси на акцизни стоки в резултат от неприлагане на Наредба № 13а-10403 за пределните размери на естествените фири, брака и липсите на стоково-материалните ценности при съхраняването и транспортирането им;
- ***Въвеждане на законова регламентация относно взаимодействието между митническите органи и пощенските оператори***, с оглед преодоляване на затруднение, свързано с обработката и съхранението на изискуемите декларации по чл. 99а, ал. 3 от ЗАДС. Тези проблеми оказват негативно влияние върху пощенската сигурност и акцизния контрол. Целта е да се определи нормативно, че лицата няма да имат право да изпращат и получават акцизни стоки чрез пощенски пратки, освен в случаите, предвидени в закона;
- ***Приета е нормативна промяна, свързана с предотвратяване на възможностите*** за прехвърлянето на собственост и други действия от страна на проверяваните лица, при които митническите органи са установили данни за нарушение на акцизното законодателство и са предприели действия за обезпечаване на доказателства, представляващи акцизни стоки. При осъществяване на контролите действия, в хода на проверка, митническите органи обезпечават доказателства (чрез тяхното изземване или запечатване на обекта) с цел събирането и запазването им за едно последващо административнонаказателно производство. В практиката са установени случаи, при които проверяваните лица, с цел възпрепятстване събирането на бъдещите държавни вземания (акциз и глоби/санкции), прехвърлят своето имущество на други лица;
- ***Въвеждане на административна санкция*** за физическите лица, които изпращат или пренасят/превозват акцизни стоки с търговски характер за друга държава членка в количества, превишаващи нормативно регламентираните за лична употреба.

1.1.2 Подобряване на бизнес средата и намаляване на административната тежест и разходите за бизнеса и гражданите

- ***Данъчно облекчение за земеделските стопани***

Данъчното облекчение по чл. 189б от ЗКПО, представляващо държавна помощ за земеделските стопани, може да се прилага за данъчните периоди до края на 2020 г. Същността на помощта е да се подпомогнат чрез данъчни облекчения предприятия, ангажирани в дейности по производство на непреработена растителна и животинска продукция и да се насърчат инвестициите на земеделските стопани в нови сгради и нова земеделска техника. По този начин допълнително ще се даде възможност за повишаване на инвестиционната активност в тази сфера.

- ***Помощ под формата на отстъпка от стойността на акциза върху газьола, използван в първичното селскостопанско производство***

Помощта под формата на отстъпка от стойността на акциза върху газьола, използван в първичното селскостопанско производство е одобрена от Европейската комисия със срок на прилагане 2015-2020 г. Помощта се предоставя под формата на намаление на акцизната ставка на газьола (дизелово гориво), използван за механизирани дейности в първичното селскостопанско производство. Общият размер на помощта се утвърждава със закона за държавния бюджет на Република България за съответната година.

- ***Намаляване на административната тежест, във връзка с декларираме на обстоятелства при ползване на данъчни облекчения в Закона за данъците върху доходите на физическите лица***

С цел намаляване на административната тежест са приети промени за лицата с намалена работоспособност и тези, които отглеждат деца с 50 и над 50 на сто вид и степен на увреждане при ползване на съответните данъчни облекчения - за лица с намалена работоспособност по чл. 18 от ЗДДФЛ и деца с увреждания по чл. 22г., като отпадна задължението към годишната данъчна декларация да се прилага копие на валидно решение на ТЕЛК/НЕЛК.

Също така е направено изменение за намаляване на административната тежест при ползване на данъчното облекчение за закупуване на осигурителен стаж при пенсиониране, като отпадна задължението към годишната данъчна декларация да се прилагат копия на документите за направени осигурителни вноски по реда на КСО.

Националната агенция за приходите вече има достъп до регистър „Единна информационна система на медицинската експертиза“, а личните вноски за осигурителен стаж при пенсиониране се правят в НАП, което прави възможно отпадането на задължението за прилагането им от лицата към годишната данъчна декларация. Предвидено е отпадането на изискванията за прилагане на копия от решенията на ТЕЛК/НЕЛК и копия от направените лични вноски по реда на КСО, да се прилагат и при ползване на данъчни облекчения за 2019 година.

- ***Синхронизиране на разпоредбите на ЗДДФЛ с тези на новия Закон за физическото възпитание и спорта***

Прието е изменение за приравняване на доходите на спортисти и треньори по договори със спортни клубове на доходи от трудови правоотношения. Промяната е с цел да се регулира еднозначно и ясно облагането на тези доходи във връзка с влизането в сила на нов Закон за физическото възпитание и спорта от януари 2019 г., и по-конкретно по отношение на договорите, предвидени в чл. 77 и чл. 78 от този закон. Изменението е в сила от 1 януари 2020 година.

- ***Прецизиране на разпоредби, свързани с намаляване на административната тежест за лицата, които предоставят награди, освободени от облагане на основание чл. 13, ал. 1, т. 21 от ЗДДФЛ***

С цел намаляване на административната тежест е приета промяна, с която да отпадне задължението на предприятията и самоосигуряващите се лица да включват в справката за изплатени доходи по чл. 73, ал. 1 от ЗДДФЛ наградите във вид на допълнителна игра и предметните печалби с незначителна стойност (до 100 лв.), които са необлагаеми. Предвид малкия им размер съществуващото изискване да се подава информация за тях, когато годишният им размер превиши 5 000 лв., е неизпълнимо и не се прилага на практика.

- ***Синхронизиране на разпоредбите на ЗДДФЛ с тези на ЗКПО относно понятието „скрито разпределение на печалбата“***

Прието е изменение на текста относно основата, върху която се изчислява дължимия данък в случаите на скрито разпределение на печалбата, да се синхронизира с този на кореспондиращата разпоредба в ЗДДФЛ и с дефиницията на понятието „скрито разпределение на печалбата“ в ЗКПО, за да се определя коректно дължимият данък във всички случаи на скрито разпределение на печалбата, включително когато въпросните суми не са начислени.

- ***Синхронизиране на дефинициите за „ликвидационен дял“ и „данъчен кредит“ в ЗДДФЛ с тези в ЗКПО***

С извършената промяна в дефиницията за „ликвидационен дял“ в ЗДДФЛ не се разширява кръгът на облагаемите доходи, а се изяснява, че същите ще се облагат като „ликвидационен дял“, а не с данък върху общата годишна данъчна основа. Уеднаквяването на дефиницията с тази, дадена в ЗКПО, ще улесни прилагането на закона по отношение на данъчното третиране и облагане на доходите от ликвидационен дял, получени от местните физически лица от източници в чужбина.

Синхронизирането на дефиницията за „данъчен кредит“ в ЗДДФЛ и ЗКПО ще улесни приложението на разпоредбата като се избегне неяснота в случаите на използване на данъчен кредит от физическите лица при платен от тях данък в чужбина върху печалби и доходи от източник в страната или чужбина.

- ***Промени, свързани с намаляване на административната тежест в Закона за акцизите и данъчните складове***

Създадена е възможност за данъчно задължените лица, при попълване на съответните административни формуляри по закона, да посочват индивидуализиращите данни на изискуемите документи, въз основа на които може да се установи информацията по служебен път, чрез справка в средата за междурегистров обмен. Целта е опростяване и привеждане на услугите за бизнеса в съответствие със Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

1.1.3 Мерки в областта на събиране на просрочени задължения

Продължава да се прилага текущо оперативно наблюдение на задължените лица чрез определяне на действия по събиране и селективен подход към длъжниците на база размера на дълга им, риска за събиране на задължението и тяхното поведение към спазването на задълженията за регистриране, декларираме и заплащане на задължения за данъци и осигуровки и други публични държавни вземания.

Прилагат се техники за стимулиране и спазване на доброволното изпълнение на задълженията в зависимост от това към коя група попадат задължените лица: уведомления, напомнителни писма, разясняване на възможностите за обезпечаване и погасяване на задълженията на лица с временно финансово затруднение, възможност за сключване на споразумения с приходната администрация.

В тази връзка ще продължат да се изпълняват следните мерки:

- ***Осъществяване на постоянен мониторинг спрямо длъжници с просрочени задължения в размер над 100 хил. лв. (200 хил. лв. за Териториална дирекция на НАП София-град) за данъци и задължителни осигурителни вноски, категоризирани като събираеми и частично-събираеми, в т.ч. и провеждане на персонални срещи от страна на директорите на териториални***

дирекции на НАП в цялата страна с лицата с невнесени публични задължения в особено големи размери

Мярката е с постоянен характер и нейната цел е да се поемат изрични ангажименти за предоставяне на обезпечения и/или извършване на цялостни или частични плащания на просрочените дългове, ефективно наблюдение на поетите от длъжниците ангажименти и навременен контрол за третирането им от страна на компетентните органи – актуална оценка на икономическия статус на задълженото лице, своевременно налагане на обезпечителни мерки, издаване на разрешения за неотложни плащания, разсрочване/отсрочване, реализиране на имуществото, извършване на ревизии и проверки при необходимост и други.

- ***Усъвършенстване на механизма за погасяване на публични задължения на лица с вземания от общини, от други ведомства или държавни предприятия по договори за обществени поръчки и такива, възложени в изпълнение на оперативни програми на ЕС чрез насочване на принудителното изпълнение срещу трети задължени лица, каквито се явяват посочените***

Една от основните мерки за събиране на публичните задължения от длъжници, явяващи се изпълнители по договори с лица-разпоредители с бюджет, е приоритетно насочване на изпълнението към предстоящите плащания по тези договори (РМС № 788/28.11.2014 г., РМС № 593/20.07.2016 г. и РМС № 592/21.08.2018 г.). Мярката е с постоянен характер и беше въведена през м. декември 2014 г. с цел постигане на бърза и ефективна събираемост на публичните вземания. Допълнително през 2016 г. е внедрена и информационна система „РМС 593“, която подпомага взаимодействието между разпоредителите с бюджет и приходните администрации, така че за лицата, които нямат задължения към НАП и Агенция „Митници“ над 100 лв., да е възможно незабавно разплащане, а по отношение на длъжниците – да се ускори процесът по налагане на обезпечителни мерки по изпълнението им.

През 2018 г. мярката се развива с цел осъществяване на ефективна защита на фискалната позиция и се оптимизира процесът по събиране на бюджетните приходи от мита, данъци, задължителни осигурителни вноски и други публични вземания, администрирани от Националната агенция за приходите и Агенция „Митници“. С РМС № 592/2018 г. се установява нова процедура, при която разпоредителите с бюджет уведомяват приходните администрации, освен за предстоящите плащания по договори или за първични платежни документи, също така и за сключените от тях договори, на стойност, равна на или надвишаваща 30 000 лв. Промяната цели да повиши приходите в бюджета, като предостави възможност на приходните администрации на по-ранен етап – още след сключване на договора – да налагат обезпечителни мерки, които да гарантират събирането на публичните задължения на лицата-изпълнители по договори/получатели на плащания. Направено е изменение, свързано с въвеждане на задължения за платците по договорите, когато тези лица са различни от разпоредителите с бюджет, сключили договора, също да уведомяват приходните администрации. Основни цели на приетото решение са да се повиши събираемостта на публичните вземания, да се намалят разходите за събиране на публичните вземания чрез електронен обмен на информация и ефективно да се използват съществуващите информационни технологии и ресурси в институциите. В тази връзка е регламентиран обменът на информацията между разпоредителите с бюджет и приходните администрации, който съгласно приетото Решение се извършва чрез новоразработена информационна система „РМС-Плащания“, при спазване на определен ред и срокове.

1.2. ДАНЪЧНИ ПРИХОДИ

1.2.1 Приходи от корпоративни данъци (вкл. данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни юридически лица и други данъци по ЗКПО)

Прогнозните приходи от корпоративен данък за 2020 г. са 2 974,2 млн. лв.

В прогнозата са включени следните данъци по ЗКПО:

- Корпоративен данък (от финансови институции и нефинансови предприятия) – 2 731,1 млн. лв.;
- Данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни юридически лица – 84,0 млн. лв.;
- Други данъци по ЗКПО – 159,1 млн. лв.

Прогнозата за размера на приходите от тази група данъци за 2020 г. е базирана на следните допускания:

- ✓ запазване на ставката от 10% през целия период;
- ✓ номинален ръст на показателя бруто оперираща излишък/смесен доход, съгласно есенната макроикономическа прогноза на МФ;
- ✓ при прогнозиране на приходите от данъци по ЗКПО са взети предвид, показателите, отчетени за първото полугодие на 2019 г. за декларираната облагаема печалба/загуба за финансовата 2018 г., както и декларираните от данъчно задължените лица с годишните данъчни декларации данни за загуби, които подлежат на приспадане през следващи отчетни периоди;
- ✓ запазване на размера на внесените авансови вноски за корпоративен данък в края на годината.

Планираните приходи от корпоративен данък са съответно 3 164,1 млн. лв. за 2021 г. и 3 351,0 млн. лв. за 2022 година.

1.2.2 Приходи от ДДФЛ

Прогнозните приходи от данъци върху доходите на физически лица за 2020 г. са в размер на 4 358,5 млн. лв. (с изкл. на постъпленията от патентен данък).

Прогнозата за постъпленията от ДДФЛ е изготвена, като са взети предвид следните фактори:

- ✓ номинален ръст на показателя компенсации на наетите лица, съгласно есенната макроикономическа прогноза на МФ;
- ✓ прогнозен брой заети лица;
- ✓ максимален осигурителен доход в размер на 3 000 лв.;
- ✓ увеличение на минималната работна заплата с 50 лв. от началото на 2020 г. Оцененият ефект от увеличението е допълнителни приходи от ДДФЛ в размер на 22,8 млн. лв. за 2020 г.;
- ✓ увеличение на учителските заплати, което ще доведе до нарастване на приходите от ДДФЛ с 25,2 млн. лв. за 2020 г.;

- ✓ увеличение на средствата за заплати в обществения сектор с 10% от началото на 2020 г., което ще доведе до повишаване на приходите от ДДФЛ с 38,2 млн. лв. за 2020 г.;
- ✓ увеличение на минималните осигурителни доходи по икономически дейности и групи професии за наетите лица и на минималния осигурителен доход за самоосигуряващите се лица вследствие на увеличението на минималната работна заплата, както и увеличение на минималния месечен размер на осигурителния доход за земеделските стопани и тютюнопроизводителите, което ще доведе до допълнителни приходи от ДДФЛ в размер на 12,7 млн. лв. за 2020 г.;
- ✓ запазване на нивото на изплатените допълнителни възнаграждения на данъкоплатците в края на годината.

За 2021 г. прогнозните постъпления от ДДФЛ са в размер на 4 632,0 млн. лв., а за 2022 г. достигат 4 906,4 млн. лв.

В размера на приходите от личното подоходно облагане не са включени постъпленията от патентен данък, постъпващ в местните бюджети.

1.2.3 Приходи от ДДС

Прогнозните приходи от ДДС за 2020 г. са 11 730,0 млн. лв. при относителен дял от потреблението в размер на 12,0%.

При прогнозиране на приходите от ДДС са взети предвид следните фактори:

- ✓ прогнозен ръст на ефективно внесения данък, администриран от двете приходни агенции за 2020 г.;
- ✓ прогнозен размер на възстановения ДДС;
- ✓ запазване на невъзстановения в срок ДДС за 2020 г. на нивото, отчетено за 2018 г.;
- ✓ прогнозни допускания за физическите обеми на стоките, пораждащи ДДС от внос и показателите за прогнозни количества суров нефт, мазут и други стоки;
- ✓ допускания за ръст на вноса, износа и потреблението, валутния курс (щ.д./лев), цена на барел за петрол тип „Брент“, предвидени в есенната макроикономическа прогноза на МФ.

При оценката за очакваните постъпления от ДДС за 2020 г. е взето предвид и действието на мерките за предотвратяване на възможностите за злоупотреби и данъчни измами с ДДС и повишаване на бюджетните приходи.

Прогнозните постъпления от ДДС са съответно 12 360,0 млн. лв. за 2021 г. и 13 060,0 млн. лв. за 2022 г.

1.2.4 Приходи от акцизи

Прогнозните приходи от акцизи за 2020 г. са 5 695,2 млн. лв., като относителният дял на постъпленията от акцизи спрямо потреблението е 5,8%.

Приходите от акцизи се формират основно от две групи стоки – тютюневи изделия с относителен дял от 49,2% и горива, с относителен дял от 44,3% в общата сума на

постъпленията. Останалите акцизни стоки (вкл. алкохолни напитки, бира, електрическа енергия и други стоки) са с относителен дял в размер на 6,5%.

При прогнозиране на приходите от акцизи, освен допусканията за макроикономическите показатели е отчетено и влиянието на следните фактори:

- ✓ ръст на потреблението на акцизни стоки, съобразен със заложения в есенната макрорамка реален ръст на крайното потребление за 2020 г.;
- ✓ запазване на акцизните ставки за облагане на различните групи акцизни стоки;
- ✓ относителна устойчивост на структурата на потреблението на акцизните продукти в рамките на различните групи акцизни стоки;
- ✓ положителен ефект от оптимизиране на контролната дейност върху търговията с акцизни стоки и подобряване на събираемостта на акцизите, чрез въвеждане на изменения и прецизиране на разпоредби в ЗАДС.

Планираните постъпления от акцизи са 5 825,1 млн. лв. за 2021 г., а за 2022 г. приходите достигат 5 945,4 млн. лв.

1.2.5 Приходи от мита

Прогнозираните приходи от мита за 2020 г. са в размер на 237,2 млн. лв.

На основание постигнатите договорености в рамките на Световната търговска организация за улесняване на търговията, в последните повече от десет години търговската политика на ЕС е все по-либерална, вследствие на което има все повече сключени споразумения за свободна търговия и споразумения за икономическо партньорство. На базата на тези споразумения стоките се оформят за внос в ЕС и в страната/групата страни партньор/партньори с намалени или нулеви ставки на митата.

На фона на все по-либералната политика на ЕС, насочена към разширяване обхвата на споразуменията за свободна търговия и споразуменията за икономическо партньорство, данните за вноса на стоки в Република България в периода 2014-2018 г. показват устойчив ръст, както по отношение на обема (без суров нефт), така и в декларираната статистическа стойност на внесените стоки от трети страни. По прогнозни данни от Световната банка от месец април 2019 г., в периода 2020-2022 г. се очаква ръст в цените на неенергийните борсови стоки и ръст в индексите на цените при енергоносителите, като само за 2020 г. се предвижда спад на цените при тази група стоки.

Кумулативното действие на посочените политики и макроикономически индикатори, определят тенденция на устойчиво нарастване на приходите от мита по години както следва: 245,0 млн. лв. за 2021 г. и 252,5 млн. лв. за 2022 г.

1.2.6 Приходи от данък върху застрахователните премии

Прогнозните приходи от данък върху застрахователните премии за 2020 г. са 44,8 млн. лв. Допусканията за размера на приходите от данъка върху застрахователните премии са базирани на следните допускания:

- ✓ запазване на ставката от 2% за периода 2020-2022 г.;
- ✓ запазване на динамиката на нарастване на брутните премийни приходи в общото застраховане;

- ✓ запазване на тенденцията за разширяване и обогатяване на застрахователните продукти.

Очакваните приходи от застрахователни премии са съответно 49,0 млн. лв. за 2021 г. и 53,7 млн. лв. за 2022 г.

1.3. ОСИГУРИТЕЛНА ПОЛИТИКА И ОСИГУРИТЕЛНИ ПРИХОДИ

За периода 2020-2022 г. по отношение на социално и здравноосигурителните вноски се предвижда:

- Запазване размерите и съотношенията на осигурителните вноски за фондовете на държавното обществено осигуряване;
- Увеличение на минималния осигурителен доход за самоосигуряващите се лица, съответно в размер на 610 лв. за 2020 г. и 650 лв. за 2021 г. и 2022 г.;
- Увеличение на минималния осигурителен доход за регистрираните земеделски стопани и тютюнопроизводители от 400 лв. на 420 лв. от началото на 2020 г.;
- Запазване на максималния осигурителен доход за всички осигурени лица – 3 000 лв.;
- Запазване равнищата на минималните осигурителни доходи по основните икономически дейности и квалификационни групи професии от 2019 г., като се извършва корекция само по отношение на позициите, които са под размера на минималната работна заплата за 2020 г. – 610 лв.;
- Запазване размера на здравноосигурителната вноска – 8 на сто;
- Запазване размера на осигурителната вноска за Учителския пенсионен фонд – 4,3 на сто;
- Не се правят вноски за фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“.

Осигурителните приходи за периода 2020-2022 г. се предвижда да бъдат в размер на 11 233,2 млн. лв. за 2020 г., 11 863,5 млн. лв. за 2021 г. и 12 469,8 млн. лв. за 2022 г.

1.4. НЕДАНЪЧНИ ПРИХОДИ

1.4.1 Приходи от такси

Прогнозата за приходите от такси по бюджетите на ПРБ и други бюджетни организации, включени в консолидираната фискална програма за прогнозния период, е разработена на база действащата нормативна уредба, есенната макроикономическа прогноза за периода 2019-2022 г., реализирането на мерки за подобряване събираемостта и намаляване на административната тежест.

От 1 януари 2019 г. започна поетапното въвеждане на ТОЛ системата с въвеждането на т.нар. „електронна винетка“ за леките автомобили, а от март 2020 г. ще бъдат тарифирани и товарните автомобили над 3,5 тона. През 2020 г. се предвижда ТОЛ системата да обхване магистралите и пътища от I клас, като през следващите години се планира да се разшири обхватът на ТОЛ системата и да обхване и пътища от II клас.

В тази връзка за 2020 г. се очаква ръст на приходите от държавни такси в размер на 450,0 млн. лв. и за 2021 г. – 150,0 млн. лв.

1.4.2 Други приходи

За 2020 г. се очаква нетно намаление на приходите на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ (фонда) с 400,9 млн. лв., което е резултат от:

- увеличението със 130,0 млн. лв. на приходите от продажба на квоти за емисии на парникови газове (чл. 57, ал. 1 от Закона за ограничаване изменението на климата) - предвидени на база прогнозни нетни количества квоти, които Република България ще реализира на Европейската енергийна борса, трендът на повишение на цените на квотите и доклада на Европейската комисия от 14.05.2019 г. относно общия брой квоти в обръщение за целия ЕС през 2020 г.;
- увеличението с 62,2 млн. лв. на постъпленията от 5% -ни вноски от приходите на производителите и търговците на електрическа енергия (чл. 36е от Закона за енергетиката);
- увеличението с 1,0 млн. лв. на приходите от лихви, в резултат на извършена инвентаризация на вземанията на фонда от задължените лица, на база на която са констатирани всички просрочени вземания на фонда и са начислени лихвите за забава;
- намалението с 594,1 млн. лв. на приходите от цена „задължение към обществото“ (ЗО), която се заплаща от присъединените към електроенергийната система крайни клиенти на свободния пазар на електрическа енергия, клиентите на доставчика от последна инстанция, крайните снабдители, електропреносното и електроразпределителните дружества за закупената електрическа енергия за покриване на технологични разходи (чл. 30, ал. 1, т. 17 от Закона за енергетиката) вследствие новото ценово решение на КЕВР за намаляване на цената ЗО спрямо ценовия период 2018/2019 г. от 36,75 лв./MWh на 19,57 лв./MWh за ценовия период 2019/2020 г.

1.4.3 Приходи от дивидент за държавата

Прогнозата за приходите от дивидент за държавата за периода 2020-2022 г. е изготвена при следните допускания:

- запазване на ставката за отчисленията от 50 на сто;
- запазване на подхода по отношение акционерните дружества, съставящи консолидирани финансови отчети, а именно: дивидентът да се отчислява на база печалбата по консолидирания финансов отчет на дружествата;
- изключване на лечебните заведения за болнична помощ от обхвата на Разпореждането на Министерския съвет за установяване и внасяне в полза на държавата на отчисления от печалбата от държавни предприятия и търговски дружества с държавно участие в капитала;
- изключване също и на дружествата от отрасъл „Водоснабдяване и канализация“ във връзка с изпълнение на предварителни условия във водния сектор за усвояване на средствата от европейските фондове за програмния период 2014-2020 г.

Прогнозираните приходи от дивидент по държавния бюджет са, както следва:

- 55,4 млн. лв. за 2020 г.;
- 60,8 млн. лв. за 2021 г.;
- 62,8 млн. лв. за 2022 г.

1.4.4 Приходи от наеми за държавата

Приходите от наеми за държавата за периода 2020-2022 г. са разчетени при 50% отчисления от наемите, получени от държавните предприятия и едноличните търговски дружества, отдали под наем предоставените им застроени или незастроени недвижими имоти.

Размерът на прогнозираните приходи е по 5,0 млн. лв. годишно за периода 2020-2022 г.

1.4.5 Приходи от концесионна дейност

Прогнозните приходи от концесии по КФП за 2020 г. възлизат на 803,1 млн. лв., като от тях 755,4 млн. лв. се очаква да постъпят по бюджетите на министерствата и Министерския съвет и 42,5 млн. лв. приходи от държавни концесии по бюджетите на общините, на чиито територии се намират находищата на подземни богатства, минералните води, морските плажове и концесионната площ по концесионния договор „Ски зона с център Банско – част от територията на Национален парк – „Пирин“ и 5,3 млн. лв. приходи от общински концесии. В прогнозните постъпления за 2020 г. е включено и първоначалното концесионно възнаграждение, което ще постъпи от концесията за „Гражданско летище за обществено ползване София“ – 660,0 млн. лв.

За 2021 г. се предвиждат приходи от концесии по КФП в размер на 200,9 млн. лв., като от тях 153,1 млн. лв. се очаква да постъпят по бюджетите на министерствата и Министерския съвет, и 47,8 млн. лв. по бюджетите на общините.

За 2022 г. се предвиждат приходи от концесии по КФП в размер на 204,7 млн. лв., като от тях 156,9 млн. лв. се очаква да постъпят по бюджетите на министерствата и Министерския съвет, и 47,8 млн. лв. по бюджетите на общините.

Основна мярка за повишаване събираемостта на приходите от концесии е подобряване контрола върху концесионните договори – чрез своевременно начисляване и предявяване на предвидените неустойки по договорите, завеждане на съдебни дела и прекратяване на концесионни договори със стари задължения и сключване на нови.

2. РАЗХОДНИ ПОЛИТИКИ ЗА ПЕРИОДА 2020-2022 Г.

Разходните политики са инструмент за реализиране на правителствените приоритети, а успешното им провеждане е в пряка зависимост от реформите в отделните сектори. Необходими са мерки за подобряване на ефективността на публичните разходи, вкл. и чрез засилване ролята на пазарните механизми и спазване на бюджетните тавани и ограничения. Параметрите на разходите за периода 2020-2022 г. са съобразени с възможностите на бюджета за финансиране на политиките и с перспективите за развитие на публичните сфери.

Граф. III-2: Структура на разходите по КФП в % за периода 2019-2022 г., вкл. резерв и вноска в бюджета на ЕС [21]

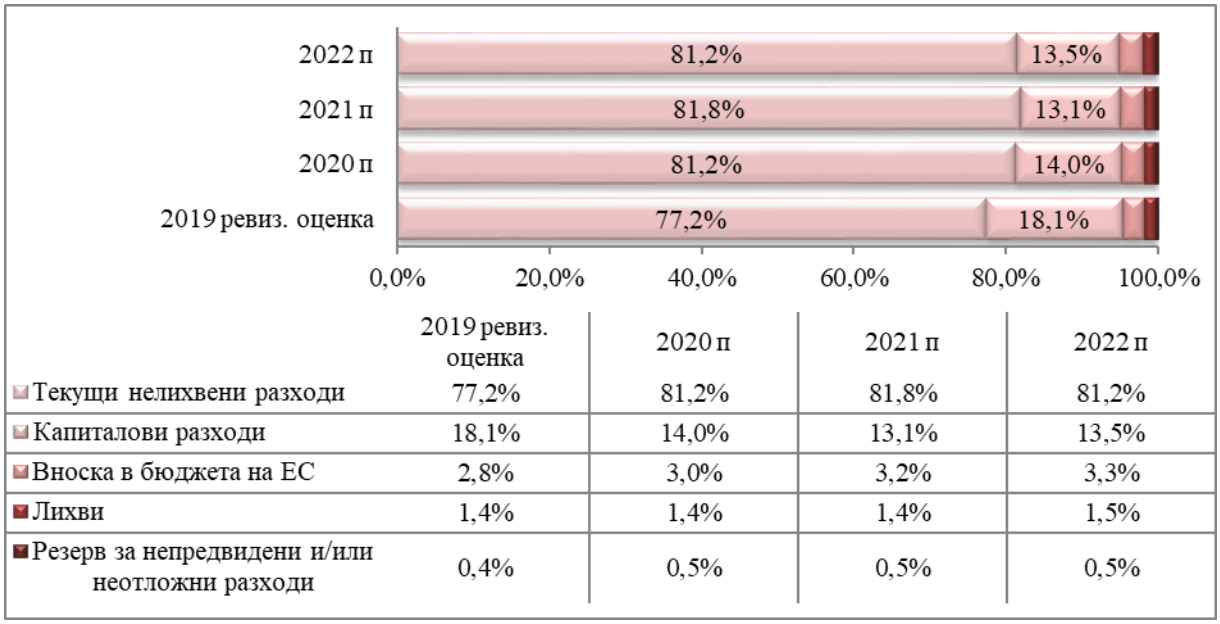

Табл. III-1: Разходи по функции по КФП за периода 2019-2022 г. с разпределен резерв по функции (без вноска в общия бюджет на ЕС)

ПОКАЗАТЕЛИ	млн. лв.				% от БВП			
	2019 Ревиз. оценка	2020 Проект	2021 Прогноза	2022 Прогноза	2019 Ревиз. Оценка	2020 Проект	2021 Прогноза	2022 Прогноза
Общи държавни служби	**2 885,1**	**3 020,5**	**3 088,6**	**3 286,5**	**2,4%**	**2,4%**	**2,3%**	**2,3%**
- изпълнителни и законодателни органи	2 153,0	2 256,0	2 383,4	2 632,8	1,8%	1,8%	1,8%	1,8%
- общи служби	203,3	192,9	178,9	200,8	0,2%	0,2%	0,1%	0,1%
- наука	528,8	571,6	526,2	453,0	0,4%	0,5%	0,4%	0,3%
Отбрана и сигурност	**6 785,3**	**5 456,0**	**5 183,9**	**5 302,2**	**5,7%**	**4,3%**	**3,8%**	**3,7%**
- отбрана	3 532,8	1 891,9	1 803,8	2 047,4	3,0%	1,5%	1,3%	1,4%
- полиция, вътрешен ред и сигурност	2 127,2	2 330,4	2 141,5	2 015,4	1,8%	1,8%	1,6%	1,4%
- съдебна власт	790,4	868,6	866,8	868,1	0,7%	0,7%	0,6%	0,6%
- администрация на затворите	171,3	192,9	188,7	195,9	0,1%	0,2%	0,1%	0,1%
- защита на населението, управление и дейности при кризи, стихийни бедствия и аварии	163,6	172,2	183,0	175,5	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Образование	**4 203,4**	**4 823,5**	**5 271,6**	**5 248,3**	**3,5%**	**3,8%**	**3,9%**	**3,7%**
Здравеопазване	**5 256,7**	**5 755,2**	**6 095,0**	**6 377,0**	**4,4%**	**4,5%**	**4,5%**	**4,4%**
Социално осигуряване,	**13 945,3**	**14 847,7**	**15 590,9**	**16 291,5**	**11,8%**	**11,7%**	**11,6%**	**11,4%**

[21] В текущите нелихвени разходи са включени и предоставените трансфери за чужбина и прирастът на държавния резерв.

ПОКАЗАТЕЛИ	млн. лв.				% от БВП			
	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
	Ревиз. оценка	Проект	Прогноза	Прогноза	Ревиз. Оценка	Проект	Прогноза	Прогноза
подпомагане и грижи								
- пенсии	10 035,3	10 625,3	11 278,3	11 851,6	8,5%	8,4%	8,4%	8,3%
- социални помощи и обезщетения	2 816,8	3 007,9	3 136,6	3 322,9	2,4%	2,4%	2,3%	2,3%
- програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта	1 093,2	1 214,6	1 176,0	1 117,1	0,9%	1,0%	0,9%	0,8%
Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда	**2 446,2**	**2 359,1**	**2 601,8**	**2 652,6**	**2,1%**	**1,9%**	**1,9%**	**1,9%**
- жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство	1 178,8	1 170,6	1 231,6	1 134,0	1,0%	0,9%	0,9%	0,8%
- опазване на околната среда	1 267,4	1 188,5	1 370,3	1 518,7	1,1%	0,9%	1,0%	1,1%
Култура, спорт, почивни дейности и религиозно дело	**713,9**	**783,1**	**803,1**	**802,7**	**0,6%**	**0,6%**	**0,6%**	**0,6%**
- почивни дейности	14,7	18,1	16,7	16,7	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
- физическа култура и спорт	135,0	130,0	133,1	133,2	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
- култура	543,0	591,3	609,7	609,2	0,5%	0,5%	0,5%	0,4%
- религиозно дело	21,2	43,6	43,6	43,6	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Икономически дейности и услуги	**8 102,2**	**7 739,1**	**7 540,4**	**7 776,9**	**6,8%**	**6,1%**	**5,6%**	**5,4%**
- минно дело, горива и енергия	2 305,7	1 901,0	1 883,7	1 881,3	1,9%	1,5%	1,4%	1,3%
- селско стопанство, горско стопанство, лов и риболов	1 798,6	1 660,1	1 667,1	1 553,4	1,5%	1,3%	1,2%	1,1%
- транспорт и съобщения	3 365,6	3 505,1	3 399,2	3 837,0	2,8%	2,8%	2,5%	2,7%
- промишленост и строителство	2,1	2,1	2,1	2,1	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
- туризъм	24,8	39,9	40,2	40,2	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
- други дейности по икономиката	605,3	631,0	548,0	462,8	0,5%	0,5%	0,4%	0,3%
Р-ди некласифицирани в другите функции	**669,2**	**654,9**	**671,4**	**747,6**	**0,6%**	**0,5%**	**0,5%**	**0,5%**
БВП	**118 624,6**	**126 769,1**	**134 915,2**	**143 355,4**				

2.1. ПОЛИТИКА ПО ДОХОДИТЕ

Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2020-2022 г. предвижда увеличение на размера на минималната работна заплата от 1 януари 2020 г. на 610 лв., от 1 януари 2021 г. на 650 лв., като размерът от 650 лв. ще се запази и през 2022 г.

За 2020 г. е разчетено увеличение с 10% на средствата за заплати и възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения, включително и на средствата за осигурителни вноски, което ще има отражение върху заплащането на заетите в бюджетния сектор. С това се създава възможност на база на увеличения размер на разходите за персонал да се увеличат индивидуалните основни месечни заплати на заетите, въз основа на заеманата длъжност и оценките за постигнатите резултати.

За 2020 г. е разчетено увеличение на средствата за заплати и възнаграждения на персонала за изборните длъжности и за заетите в системата на съдебната власт, за които законодателно е регламентиран механизъм за формиране на възнагражденията.

В сектор „Образование“ ще продължи реализацията на мерките, касаещи подобряване на социалния статус на педагогическите специалисти, като за тази цел ще бъдат предоставяни ежегодно допълнителни средства в размер на 360,0 млн. лв. за увеличение на възнагражденията на педагогическия персонал. Целта е през 2021 г. да бъде постигнато удвояване спрямо 2017 г. на средствата за възнаграждения на педагогическите специалисти.

За 2020 г. освен разчетеното увеличение с 10% на средствата за заплати и възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения, включително и на средствата за осигурителни вноски, за служителите в Агенцията за социално подпомагане е предвидено допълнително увеличение на средствата за персонал с 5 000 хил. лв., а за Министерство на земеделието и храните предвиденото увеличение е в размер на 10 000 хил. лв. Разходите за персонал на Националното бюро за контрол на специалните разузнавателни средства са увеличени с 47,0 хил. лв., във връзка с увеличаване на числеността на персонала с една щатна бройка.

2.2. ПЕНСИОННА ПОЛИТИКА

За периода 2020-2022 г. при определянето на разходите за пенсии са взети предвид законодателните промени, приети със Закона за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване (ДВ, бр. 61 от 11 август 2015 г.) и Законът за бюджета на ДОО за 2019 г., в т.ч.:

- **чл. 68, ал. 1-2 от КСО –** в периода 2020-2022 г. от 1 януари на всяка календарна година продължава увеличаването на възрастта за придобиване право на пенсия с по 2 месеца за жените и с по 1 месец за мъжете, както и на необходимия осигурителен стаж за придобиване право на пенсия с по 2 месеца и за двата пола. Необходимите условия за пенсиониране на лицата, работили при условията на трета категория труд, в периода 2019-2022 г. са посочени в следващата таблица:

Табл. III-2: Условия за пенсиониране по чл. 68, ал. 1-2 на КСО (2019-2022 г.)

Година	ЖЕНИ		МЪЖЕ	
	възраст	стаж	възраст	стаж
2019	61 г. и 4 м.	35 г. и 8 м.	64 г. и 2 м.	38 г. и 8 м.
2020	61 г. и 6 м.	35 г. и 10 м.	64 г. и 3 м.	38 г. и 10 м.
2021	61 г. и 8 м.	36 г.	64 г. и 4 м.	39 г.
2022	61 г. и 10 м.	36 г. и 2 м.	64 г. и 5 м.	39 г. и 2 м.

- **чл. 68, ал. 3 от КСО** – продължава увеличаването на възрастта за пенсиониране при непълен стаж с по 2 месеца до достигане на 66 години и 10 месеца през 2022 г.;
- **чл. 69, ал. 1, 2, 3, 5, 5а и 6 от КСО** – минималната възраст за пенсиониране на работещите в сектор „Сигурност” продължава да се увеличава с по 2 месеца до достигане на 53 години и 10 месеца през 2022 г.;

- **чл. 69б от КСО** – минималната възраст за пенсиониране на лицата, работили при условията на първа и втора категория труд, които не отговарят на условията за пенсиониране от професионален пенсионен фонд по чл. 168 от КСО или са променили осигуряването си по чл. 4в от КСО, продължава да се увеличава с по 4 месеца за жените и с по 2 месеца за мъжете до достигане през 2022 г. на 50 години за жените и 53 години и 10 месеца за мъжете от първа категория и на 55 години за жените и 58 години и 10 месеца за мъжете от втора категория труд;
- В периода 2020-2022 г. стойността на процента (тежестта) по чл. 70, ал. 1 от КСО за всяка една година осигурителен стаж в пенсионната формула се запазва на достигнатото през 2019 г. ниво от 1,2 на сто;
- В периода 2020-2022 г. е предвидено пенсиите за трудова дейност, отпуснати до 31 декември на предходната година, да се осъвременяват от 1 юли на съответната година по т.нар. „швейцарско правило“ (чл. 100 от КСО) с процент, определен като сбора от 50 на сто от нарастването на осигурителния доход и 50 на сто от индекса на потребителските цени през предходната календарна година. Процентите по чл. 100 от КСО, с които е предвидено да се осъвременяват пенсиите за трудова дейност, са съответно:
  - 6,7% за 2020 г.;
  - 5,0% за 2021 г.;
  - 4,6% за 2022 г.

От 1 юли 2020 г. минималният размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст се увеличава от 219,43 лв. на 250 лв. През 2021 г. и 2022 г. е предвидено размерите на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст, както и на свързаните с нея минимални размери на пенсиите за трудова дейност и добавки, да се увеличават от 1 юли на съответната година с процентите по чл. 100 от КСО, съответно: 5,0% за 2021 г. и 4,6% за 2022 г.

В периода 2020-2022 г. е предвидено размерите на *социалната пенсия за старост*, както и на свързаните с нея пенсии и добавки, да се увеличават от 1 юли на съответната година с процентите по чл. 100 от КСО, а именно: 6,7% за 2020 г., 5,0% за 2021 г. и 4,6% за 2022 г.

Максималният размер на получаваните една или повече пенсии за периода 2020-2022 г. се запазва в размер на 1 200 лв. (40% от размера на максималния осигурителен доход за съответната година), като се прилага за всички пенсии, без оглед на началната дата на отпускането им.

През 2020 г. разходите за пенсии по бюджета на ДОО нарастват с 588,4 млн. лв. спрямо закона за 2019 г., което е в резултат както от посочените по-горе допускания, така и от влязлата в сила от 1 януари 2019 г. с новоприетия Закон за хората с увреждания, трансформация на изплащаните от Националния осигурителен институт социални пенсии за инвалидност, в размер на 25 на сто към друг вид пенсия, в месечна финансова подкрепа, която ще се изплаща от Агенцията за социално подпомагане.

През 2021 и 2022 г. ръстовете в разходите за пенсии по бюджета на ДОО спрямо предходната година са съответно 646,1 млн. лв. и 566,1 млн. лв.

2.3. СОЦИАЛНА ПОЛИТИКА

По отношение на политиката, свързана със социалните помощи и обезщетения, изплащани от бюджета на ДОО, актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2020-2022 г. е разработена при запазени параметри на действащото законодателство в КСО, а именно:

- Запазва се периодът на изплащане на паричното обезщетение за бременност и раждане – 410 дни и размерът на обезщетението за отглеждане на дете до 2-годишна възраст – 380 лв.;
- Запазва се минималният дневен размер на паричното обезщетение за безработица на 9 лв. и максималният дневен размер на 74,29 лв.;
- Запазва се режимът на изплащане на паричните обезщетения за временна неработоспособност съгласно чл. 40, ал. 5 от КСО – първите три работни дни се изплащат от осигурителя в размер 70 на сто от среднодневното брутно възнаграждение за месеца, в който е настъпила временната неработоспособност, а от 4-тия ден на настъпване на неработоспособността се изплащат от ДОО;
- Запазва се периодът, от който се изчисляват краткосрочните обезщетения при временна неработоспособност – 18 календарни месеца, при бременност и раждане и при безработица – 24 месеца;
- Увеличава се максималният размер на гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя от 1 400 лв. на 1 525 лв.;
- Запазва се размерът на еднократната помощ при смърт на осигурено лице – 540 лв.

При разработването на прогнозата за разходите за обезщетения и помощи за периода 2020-2022 г. са взети предвид повишението на размера на минималната работна заплата, броят на осигурените лица и осигурителният им доход.

В резултат на тези допускания разходите за обезщетения и помощи по бюджета на ДОО през 2020 г. нарастват с 99,5 млн. лв. спрямо закона за 2019 г.

В проектобюджета за 2020 г. за ***делегираните от държавата социални дейности в общините*** са предвидени средства за текущи разходи в размер на 290,9 млн. лв., което е с 30,0 млн. лв. повече спрямо ЗДБРБ за 2019 г. Разчетени са средства за увеличение на разходите за персонал с 10 на сто.

Стандартите са увеличени диференцирано, както следва:

- за специализираните институции за предоставяне на социални услуги с 10%;
- за социалните услуги предоставяни в общността средното увеличение на стандартите е 14%. С най-голямо увеличение са стандартите за центровете за настаняване от семеен тип на деца/младежи с увреждания с потребност от постоянни медицински грижи - 20%. Стандартите за защитените жилища на лица с увреждания и за центровете за настаняване от семеен тип на деца/младежи с увреждания са увеличени с 15%, а тези за дневните центрове за деца и/или пълнолетни деца с увреждания са увеличени с 10%. Увеличение с 8% имат стандартите за центровете за временно настаняване и за обществена подкрепа, за наблюдавано и преходно жилище, дневни центрове за стари хора и

центрове за социална рехабилитация и интеграция, звено „Майка и бебе“, центровете за работа с деца на улицата и приютите.

В проекта за 2020 г. месечната помощ на ученик е в размер на 35 лв., като запазва нивото си от 2019 г.

Капацитетът на социалните институции е увеличен общо с 380 броя места, което е в резултат на намаление на местата в специализираните институции с 333 броя и увеличение със 713 броя на местата в социалните услуги, предоставяни в общността в резултат на извършени компенсирани промени през 2019 г.

В прогнозата за 2021 г. за текущи разходи за делегираните от държавата социални дейности са предвидени средства по бюджетите на общините в общ размер на 304,3 млн. лв., като е планирано увеличение с 13,4 млн. лв. спрямо проектобюджета за 2020 г. Предвижда се запазване на размера на средствата за 2022 г. на нивото от 2021 г.

2.3.1 Политика в областта на пазара на труда, свободното движение на работници и трудовата миграция

Сред основните приоритети на националната политика по заетостта, които се реализират чрез ежегодните Национални планове за действие по заетостта, на първо място е повишаване квалификацията на работна сила според потребностите на икономиката и увеличаване на заетостта на неравнопоставените групи на пазара на труда, приоритетно от най-слабо развитите райони. На второ място, но също от съществено значение е повишеното по количество предлагане на работна сила. Това предполага активиране на неактивните лица, намаляване на престоя без работа на безработните и поддържане на трудовите навици на най-уязвимите групи на пазара на труда. Специално за продължително безработните лица се изисква предоставяне на комплексни услуги за активиране, информиране, консултиране, обучение и заетост.

Прилагането на интегриран подход между отделните политики – икономическа, социална и политика по заетостта и свободното движение на работници е в основата на постигането на заложените цели. Разкриването на работни места е в пряка зависимост от провежданата икономическа, финансова и данъчна политика. Осигуряването на качествена работна сила е свързано с провежданата политика от Министерството на образованието и науката. Намаляването на регионалните различия в страната по отношение на заетостта и безработицата е в тясна връзка с изпълняваните политики от Министерството на регионалното развитие и благоустройството, както и с политиката за развитие на селските региони.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на пазара на труда, свободното движение на работници и трудовата миграция **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Равнище на регистрираната безработица	%	6,0	5,6	5,7	6,2
2. Регистрирани безработни лица	ср.мес.бр.	198 000	184 000	188 000	190 000

Политика в областта на пазара на труда, свободното движение на работници и трудовата миграция **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
3. Регистрирани продължително безработни лица	ср.мес.бр.	64 000	48 500	48 500	48 500
4. Регистрирани безработни младежи (15-29 г.)	ср.мес.бр.	27 000	24 700	23 850	23 850
5. Брой наети на работа лица по програми и мерки	брой	11 730	11 610	11 780	11 360

Забележка: Следва да се има предвид, че източник на информация за показателите по политиката по заетостта и професионалната квалификация е административната статистика на Агенцията по заетостта. Данните са осреднени на месечна база с цел да се елиминира влиянието на сезонните колебания върху елементите в динамичния ред. В съвкупността на регистрираните безработни лица се включват както безработни, така и икономически неактивни лица според дефинициите на Международната организация на труда и законодателството на Европейския съюз. Целевите стойност за периода 2019-2022 г. са определени на основата на исторически данни от регистъра на Агенцията по заетостта и от Наблюдението на работната сила (НРС), провеждано от Националния статистически институт. При изготвяне на прогнозата е взета предвид и динамиката в преходите между заетост, безработица и икономическа неактивност.

За реализирането на тази политика чрез мерки за квалификация и програми на безработни са разчетени по държавния бюджет средства в размер по 73,0 млн. лв. за тригодишния период, като финансирането на тази политика се допълва и със средства по оперативните програми.

2.3.2 Политика в областта на трудовите отношения

Политиката в областта на трудовите отношения допринася за успешно функциониращ пазар на труда, основан на адекватна регулация на трудовите отношения, балансирана система за социална сигурност и ефективен социален диалог. Основните предизвикателства, които определят насоките за действие в областта на трудовите отношения са: новите тенденции в заетостта, включително надомна работа, работа от разстояние и работа чрез предприятия, които осигуряват временна заетост, както и повишаващата се заетост в микро-, малките и средни предприятия; промените на работното място и възникването на нови професионални рискове; тенденцията към увеличаване на работното време и интензивността на труда; демографските промени и застаряването на работещото население. Не на последно място стоят въпросите, свързани със законовите задължения на работодателите в областта на трудовите и осигурителните отношения и безопасните и здравословни условия на труд.

Разработването и провеждането на политиката в областта на трудовите отношения се осъществява в сътрудничество с признатите за представителни на национално равнище организации на работодателите и на работниците и служителите. За постигане целите на политиката допринасят всички участници в процеса на труда.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на трудовите отношения **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Намаляване на дела на работещите при неспазени норми за условия на труд в	% спрямо общия брой	под 12%	под 12%	под 12%	под 12%

Политика в областта на трудовите отношения **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
проверените предприятия.	работещи в проверените предприятия				
2. Задържане/намаляване честотата на трудовите злополуки.	коефициент на честота	под 1,00	под 1,00	под 1,00	под 1,00
3. Намаляване броя на трудовите злополуки довели до трайна неработоспособност или смърт.	брой	не повече от 130	не повече от 125	не повече от 125	не повече от 120

Забележка: Коефициент на честота трудовите злополуки се изчислява на база броя ТЗ спрямо средносписъчния бр. лица, осигурени за ТЗ*1000

Принос за изпълнението на ключовите индикатори по тази политика имат и дейностите, които се реализират по линия на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“.

2.3.3 Политика в областта на социалното подпомагане и равнопоставеността на жените и мъжете

Политиката по социалното подпомагане е насочена към гарантиране на задоволяването на основните жизненоважни потребности на хората, изпаднали в критична ситуация, като се прилага ясен, точен и обективно обоснован механизъм. Гарантирането на адекватни социални плащания е важен елемент на подкрепата за уязвимите групи в обществото. Осигуряването на такава материална подкрепа се осъществява чрез по-добра целенасоченост на социалните помощи, като се прилага диференциран поход в зависимост от конкретните потребности на подпомаганите лица и семейства.

Равнопоставеността на жените и мъжете е основополагащ принцип в обществото, като гарантира равноправно участие в създаването, управлението и потреблението на обществените блага и услуги. Политиката в областта на равнопоставеността на жените и мъжете има хоризонтален, междусекторен характер. Провеждането ѝ се основава на Закона за равнопоставеност на жените и мъжете чрез интегриране на въпросите за равнопоставеността на жените и мъжете в отделните секторни политики.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на социалното подпомагане и равнопоставеността на жените и мъжете **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Месечни помощи	ср.мес.бр. лица и семейства	31 800	31 600	31 600	31 600
2. Целеви помощи за отопление	бр. лица и семейства	220 000	250 000	250 000	250 000
3. Лица бенефициенти по проект обществени трапезарии	бр. лица	4 040	4 100	4 100	4 100

Целта на политиката в областта на социалното подпомагане е да решава по възможно най-добрия начин проблемите на рисковите групи, свързани със задоволяването на

основните им жизнени потребности, в рамките на финансовите възможности на държавата като не допуска установяването и поддържането на трайна зависимост от системата за социално подпомагане.

За периода 2020-2022 г. приоритет остават оптимизиране на социалното подпомагане на уязвимите групи от населението, гарантиране на тяхната социална защита чрез по-добра целенасоченост на социалните помощи, повишаване ефективността на програмите и усъвършенстване на нормативната уредба в сферата на социалните помощи в съответствие с динамично променящите се условия на средата. Общо планираните средства за 2020 г. за тази политика са в размер на 167,5 млн. лв., като от тях 121,2 млн. лв. са за целеви помощи за отопление.

2.3.4 Политика в областта на хората с увреждания

Политиката за хората с увреждания е свързана с универсалността, неделимостта и взаимната зависимост на всички права на човека и основни свободи и необходимостта на хората с увреждания да бъде осигурено пълното ползване на правата без каквато и да е дискриминация. В тази политика се прилага личностно ориентиран подход, който се основава на правата на човека, съгласно изискванията на Конвенцията за правата на хората с увреждания на ООН, и е насочен към осигуряването на пълноправно участие на хората с увреждания в обществения живот.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на хората с увреждания	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
Наименование на индикатора		***Програма 2019 г.***	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Месечна финансова подкрепа за хора с трайни увреждания	брой		658 000	658 000	658 000
2. Хора, подкрепени от механизма лична помощ	брой	23 400	23 400	23 400	23 400
3. Хора с увреждания, включени в мероприятия за рехабилитация и социална интеграция	брой	3 600	3 600	3 600	3 600

Със Закона за хората с увреждания, в сила от 1 януари 2019 г., се уреждат по нов начин обществените отношения, свързани с упражняване на правата на хората с увреждания и оказване на адекватна подкрепа за тяхното социално приобщаване. Това поражда необходимостта и от предефиниране на бюджетната програма, с оглед на това в пълна степен да обхване всички промени в законодателството, регламентиращи предоставянето на новите мерки за подкрепа, които са насочени както към хората с увреждания, така и към организациите, имащи отношение към реализирането на политиката за хората с увреждания, работодателите на хора с увреждания и други.

В съответствие със Закона за хората с увреждания е изменен действащият до 31.12.2018 г. начин за определяне на размера на месечното финансово подпомагане на хората с увреждания. Регламентира се правото на хората с увреждания на индивидуална комплексна оценка на потребностите, които се идентифицират при изследване на функционалните затруднения, свързани със здравословното състояние и наличието на бариери в изпълнението на ежедневните и други дейности на човека с увреждане. На законово ниво са определени конкретните видове финансова подкрепа за хората с увреждания, състояща се от два компонента: месечна финансова подкрепа съобразно

степента на увреждане и целеви помощи съобразно вида на увреждането (за покупка на лично моторно превозно средство; за приспособяване на жилище; за балнеолечение и/или рехабилитационни услуги и за наем на общинско жилище). При определянето на размера на месечната финансова подкрепа се вземат предвид степента на увреждане, а в хипотезите на чл. 70, т. 4 и 5 от закона, релевантно условие е и видът на пенсията, получавана от лицето към момента на отпускане на месечната финансова подкрепа, което предпоставя интензитета на подкрепата. Размерът на финансовата подкрепа се определя и актуализира ежегодно спрямо линията на бедност в България, определена с постановление на Министерския съвет за съответната година.

С оглед необходимостта от създаване на по-добра и детайлна нормативна уредба и осигуряване на финансова устойчивост на асистентските услуги, бе приет Законът за личната помощ, в сила от 01.01.2019 г., с цел да уреди условията и реда за предоставянето и ползването на лична помощ от хора с увреждания. Съгласно неговите разпоредби, личната помощ е механизъм за подкрепа на хора с увреждания за упражняване на правата им, за пълноценно участие в обществото, за извършване на дейности, отговарящи на индивидуалните им потребности и за преодоляване на бариерите на функционалните им ограничения.

Съгласно чл. 95 от Закона за хората с увреждания, както и предвид необходимостта от въвеждането на единен подход при финансирането със средства от държавния бюджет на юридически лица с нестопанска цел, както и от създаването и поддържането на информация за измерване на изпълнението на секторните политики, по политиката в областта на хората с увреждания по бюджета на Министерството на труда и социалната политика за 2020 г. и следващите години са планирани средства в размер на 4,4 млн. лв. за финансова подкрепа на организациите на и за хората с увреждания с призната национална представителност – 21 бр. за дейности в областта на правата на хората с увреждания с цел тяхното социално приобщаване, под формата на субсидия от държавния бюджет.

Общо средствата по тази политика за 2020 г. възлизат на 559,5 млн. лв., като е отчетен кумулативния ефект от нарастването на базата и на коефициента от 1,0 на 1,2 за 2020 г. и от 1,2 на 1,4 за 2021 г. при определяне на часовата ставка за положен труд за изчисляване на възнагражденията на асистентите по Закона за личната помощ, както и ефекта от увеличението на линията на бедност при определяне на финансовата подкрепа по Закона за хората с увреждания.

2.3.5 Политика в областта на социалното включване

Политиката в областта на социалното включване е многосекторна политика, свързана с подобряване на целенасочеността на мерките и прилагане на интегриран подход за превенция на бедността и насърчаване на социалното включване. Съществена част от политиката за социално включване е предоставянето на материална подкрепа за семействата с деца и семействата, които полагат грижи за деца в риск.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на социалното включване **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Подкрепа на деца в риск	ср. мес. бр. случаи	6 600	6 600	6 600	6 600
2. Еднократна помощ при раждане на дете	бр. деца	64 000	64 000	64 000	64 000

Политика в областта на социалното включване **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
3. Еднократна помощ за ученици, записани в първи клас	бр. деца	43 800	43 800	43 800	43 800
4. Месечни помощи за отглеждане на дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст	ср. мес. бр. деца	616 735	572 000	572 000	572 000
5. Месечни помощи за отглеждане на дете с трайно увреждане	ср. мес. бр. случаи	27 000	27 000	27 000	27 000

Съгласно Закона за социалните услуги, считано от 01.01.2020 г. ще се създаде Агенция за качеството на социалните услуги (АКСУ) като изпълнителна агенция към министъра на труда и социалната политика. Агенцията ще бъде създадена в рамките на щатната численост на Министерството на труда и социалната политикаи ще бъде с функции, свързани с осъществяването на контрол и мониторинг на системата на социалните услуги с цел постигане на качество и ефективност на услугите.

За реализирането на тази политика за 2020 г. са предвидени 541,6 млн. лв. при нарастване на размера на средномесечния доход на член от семейството за определяне правото на достъп до семейни помощи по чл. 4а, ал. 2, т. 1 от Закона за семейни помощи за деца за 2020 г. от 400 лв. на 410 лв. и по чл. 4а, ал. 2, т. 2 от Закона за семейни помощи за деца за 2020 г. в диапазона от 400,01 лв. до 500 лв. включително става на 410,01 лв. до 510 лв. включително.

2.3.6 Политика в областта на жизненото равнище, демографското развитие и социалните инвестиции

Политиката в областта на жизненото равнище, демографското развитие и социалните инвестиции се разработва в съответствие с приоритетите, заложени в Програмата за управление на правителството на Република България за периода 2017-2021 г., в Националната програма за реформи и в Конвергентната програма 2019-2022 г.

Посрещането на демографските предизвикателства има пряко значение за изпълнение на заложените приоритети. Повишаването на качествените параметри на възпроизводството на населението се превръща в основно предизвикателство пред демографската политика на страната в контекста на концепцията за устойчиво развитие в процеса на пълноправно европейско членство на България и изграждане на икономика, основана на знанията. Демографската политика е поставена на широка междусекторна основа и се основава на принципите на хоризонтално въздействие и прилагане на интегриран подход.

Социалната икономика и социалното предприемачество като израз на социалната ангажираност на държавата за стимулиране на предприемаческата активност, предимно на лица от уязвими групи се осъществява в подкрепа на икономическата устойчивост на страната и социалната приобщеност на гражданите. Реализирането на дейности в областта на корпоративната социална отговорност съвместно със заинтересованите страни от бизнеса, публичния и гражданския сектор осигурява важни ползи за предприятията по отношение на управлението на риска, спестяване на разходи, достъп до капитал, връзки с клиентите, управление на човешките ресурси, способност за

иновации и се основава на ценности, върху които може да се изгради по-сплотено и социално ангажирано общество.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на жизненото равнище, демографското развитие и социалните инвестиции **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Изготвяне на анализ на тенденциите в неравенството на доходите, с акцент върху регионалните особености - райони на планиране и области.	брой	1	1	1	1
2. Доклад за мониторинг на политиката по доходите от труд.	брой	1	1	1	1
3. Разработен набор от практически мерки на базата на утвърдена Национална концепция за социална икономика; последващи анализи за съответствие - жизнено равнище и социална икономика.	брой	1	1	1	1

Осъществяването на политиката в тази област се подпомага от дейности, които се реализират по линия на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“.

2.4. ЗДРАВНА ПОЛИТИКА

Политиката в областта на здравеопазването ще бъде насочена към постигане на приоритетите на Националната здравна стратегия – 2020, чрез изпълнение на Плана за действие към нея, с цел подобряване на ефективността и удовлетвореността на гражданите от функционирането на сектора. Предвидени са програми и мерки, които подпомагат изпълнението на специфичната препоръка на ЕК към България да подобри ефективността на разходите на системата на здравеопазването и достъпа до здравни услуги, включително чрез намаляване на преките плащания от страна на пациентите и чрез преодоляване на недостига на медицински специалисти. През тригодишния период се предвижда да се подобри функционирането на спешната медицинска помощ, предоставяна в извънболнични и в болнични условия, с цел осигуряване на по-добро качество, достатъчност и своевременност в съответствие с приетата от Министерския съвет „Концепция за развитие на системата за спешна медицинска помощ в Република България 2014-2020 г.“.

Определените приоритети в политиката на Министерството на здравеопазването за периода 2020-2022 г. са:

- Засилване ролята на профилактиката като възможност за по-добро здраве и качество на живот. Разширяване на обхвата на профилактичните прегледи с допълнителни скринингови изследвания. Ранна диагностика и откриване на предхронични и хронични състояния чрез въвеждане на ежегодни профилактични прегледи на всички български граждани - изследвания на кръв, урина и кардиологични изследвания, с цел наблюдаване в извънболничната помощ. Въвеждане на интегриран подход за намаляване употребата на наркотични вещества и за справяне с нарастващия процент на наркозависимите подрастващи;

- Осигуряване на финансова стабилност и обезпеченост на здравната система. Стабилизиране на здравноосигурителния модел;
- Развитие на електронното здравеопазване;
- Преодоляване на регионалните дисбаланси и осигуряване на функционално взаимодействие между отделните нива на медицинската помощ.

За гарантиране финансовата стабилност и предвидимост в здравноосигурителната система, разходите по бюджета на НЗОК през 2020 г. нарастват с 394,2 млн. лв., от тях за здравноосигурителни плащания (вкл. резерва) – 349,7 млн. лв., за здравни дейности, извън обхвата на задължителното здравно осигуряване, финансирани от държавния бюджет – 40,4 млн. лв. Основна цел е да се осигури достъпна, качествена и своевременна медицинска помощ на здравноосигурените лица и равнопоставен достъп на лечебните заведения, отговарящи на условията за сключване на договори с НЗОК, за възможността да предоставят медицински и дентални дейности професионално и на високо ниво.

Считано от 1 януари 2020 г. се предвижда финансирането на медицинските изделия и помощните средства за хората с увреждания да премине към системата на здравеопазването, като се въвежда нов механизъм за тяхното финансиране и предоставяне (в натурално измерение), както и стандарти за качеството им. Предвидените средства за изпълнение на дейности по предоставяне на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия за хората с увреждания, извън обхвата на задължителното здравно осигуряване, са в размер на 38,0 млн. лв.

По бюджета на Министерството на здравеопазването за 2020 г. са предвидени допълнителни средства за:

- осигуряване на устойчивост на актуализираните през 2019 г. стойности на медицинските дейности за психиатрична помощ, спешни отделения в болниците и за общински лечебни заведения в труднодостъпни и/или отдалечени райони на страната, които са извън обхвата на задължителното здравно осигуряване за лечебните заведения за болнична помощ – 50,0 млн. лв.;
- възнаграждения на персонала на центровете за спешна медицинска помощ с цел да се осигури устойчиво развитие на човешките ресурси и равнопоставен достъп на гражданите до спешна медицинска помощ в подкрепа на приетата от Министерския съвет Концепция за развитие на системата за спешна медицинска помощ в Република България 2014-2020 г. – 10,4 млн. лв.;
- Национална програма „Майчино и детско здраве“, с цел подобряване на здравните услуги за деца и навременното им насочване към необходимия вид диагностика и лечение – 2,2 млн. лв.;
- въвеждане на NAT технология за диагностика на дарената кръв с цел осигуряване на качествени кръвни продукти – 6,1 млн. лв.;
- изграждане на Национална педиатрична болница, като поетапно за дялово участие на държавата са осигурени финансови средства за периода 2020-2022 г., разпределени по години, както следва: за 2020 г. – 30,0 млн. лв., за 2021 г. – 50,0 млн. лв. и за 2022 г. – 20,0 млн. лв.

Съгласно чл. 6, ал.1 от Закона за Българския червен кръст и предвид необходимостта от въвеждането на единен подход при финансирането със средства от държавния бюджет на юридически лица с нестопанска цел, както и от създаването и поддържането на

информация за измерване на изпълнението на секторните политики, по бюджета на Министерството на здравеопазването за 2020 г. и следващите години са планирани допълнителни субсидии в размер на 5,7 млн. лв. за финансова подкрепа на Българския червен кръст.

2.4.1 Политика в областта на промоцията, превенцията и контрола на общественото здраве

Основният обхват на политиката е гарантиране на качествено и ефективно посрещане на здравните потребности на гражданите чрез реализиране на първична профилактика, промоция на здравето и интегрирана профилактика на заразните болести, в това число имунопрофилактика, надзор на заразните болести и ефективен държавен здравен контрол върху факторите на жизнената среда. Националните планове, програми и стратегии за периода 2020-2022 г. очертават основните сфери, приоритетите и предизвикателствата в областта на опазването на общественото здраве. Те основно са ориентирани към крайните резултати, както и към действията и мерките, които трябва да бъдат предприети за изпълнение на заложените цели. Основен принос към реализацията на тази политика има Министерството на здравеопазването, регионалните здравни инспекции и националните центрове по проблемите на общественото здраве.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на промоцията, превенцията и контрола на общественото здраве	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
Наименование на индикатора		***Програма 2019 г.***	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Възникнали значими събития с риск за общественото здраве, налагащи провеждането на засилен епидемиологичен надзор, профилактика и здравен контрол	брой	0	0	0	0
2. Регистрирана годишна заболяемост и смъртност от ваксинопредотвратими заболявания	честота на 100 000 население	5,64%000 /0,25%000	5,0%000 /0,15%000	4,5%000 /0,10%000	4,5%000 /0,10%000
3. Относителен дял на обхванатите спрямо общият брой на подлежащите на планови имунизации деца от населението - имунизационен обхват, съгласно Националния имунизационен календар	%	93,00	93,05	94,00	94,00
4. Регистрирана годишна заболеваемост от туберкулоза (нови болни и рецидиви, всички форми)	честота на 100 000 население	21,5	20,5	19,4	18,5
5. Ниво на разпространението на ХИВ сред общото население - брой на ново регистрираните заболели от ХИВ/СПИН от общото население	честота на 100 000 население	3,6	3,8	4,0	4,2
6. Относителен дял на преминали успешно лица, обхванати в програми за лечение с опиеви агонисти и агонисти-антагонисти, получаващи Метадон по Наредба № 34 от 2005 г.	%	6,5	7	7	7

За осъществяването на тази политика по държавния бюджет са разчетени средства за тригодишния период, основно по следните направления:

- За реализиране на национални програми, ориентирани към различни възрастови и социално-уязвими групи, по отношение ограничаване заболяемостта и смъртността от заразни заболявания и повишаване информираността на населението за най-честите социално-значими хронични незаразни заболявания – по 4,5 млн. лв.;
- За централна доставка на ваксини за задължителни и целеви имунизации и биопродукти за постекспозиционна профилактика – по 45,0 млн. лв.;
- За субсидии за лечебните заведения за болнична помощ за продължаващо лечение и рехабилитация на пациенти с туберкулоза, за амбулаторно проследяване и лечение на пациенти с ХИВ/СПИН и за субституиращи и поддържащи програми с метадон – по 11,7 млн. лв.

2.4.2 Политика в областта на диагностиката и лечението

Политиката е насочена към подобряване на здравното благополучие и качеството на живот на българските граждани и намаляване на здравните неравенства чрез подкрепа за специфични дейности в областта на диагностиката и лечението на заболявания и организацията на медицинската помощ извън обхвата на задължителното здравно осигуряване. Финансирането на политиката е основно със средства от държавния бюджет и от бюджета на Националната здравноосигурителна каса. Основен принос към реализацията на тази политика има Министерството на здравеопазването, Националната здравноосигурителна каса, центровете за спешна медицинска помощ, държавните психиатрични болници, центровете по трансфузионна хематология, домовете за медико-социални грижи за деца, Центърът за асистирана репродукция и лечебните заведения.

Прилагането на интегриран подход между отделните политики – здравна, социална и икономическа политика е в основата на постигането на заложените цели в политиката в областта на диагностиката и лечението. Реализацията на политиката е в пряка зависимост от провежданата икономическа, финансова и данъчна политика. Осигуряването на специфични медицински услуги за деца и семейства и подобряването на психиатричната помощ е свързано с провежданите политики за деинституционализация и развитие на дългосрочни грижи от Министерството на труда и социалната политика. Развитието на системата за спешна помощ е пряко свързано с реализацията на инфраструктурен проект за модернизация на системата за спешна помощ по ОП „Региони в растеж“ 2014-2020 и ОП „Човешки ресурси“ 2014-2020.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на диагностиката и лечението	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
Наименование на индикатора		***Програма 2019 г.***	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Смъртност при децата от 0-1 годишна възраст	бр./1000 (‰)	6	5,5	5,0	4,5
2. Смъртност при децата от 1-9 годишна възраст	бр./1000 (‰)	0,18	0,16	0,15	0,14
3. Средна продължителност на предстоящия живот на хората след навършване на 65 годишна възраст	бр. години	16,4	16,6	16,8	17,0
4. Смъртност от болести на органите на кръвообращението (I00 – I99)	бр./100 000 (‰оо)	1015	1 013	1 011	1 009
5. Смъртност от злокачествени новообразувания (C00 – C97)	бр./100 000 (‰оо)	244,75	244,50	244,25	244,00

Политика в областта на диагностиката и лечението **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
6. Дял на разходите за извънболнична медицинска помощ спрямо общите здравноосигурителни плащания	%	13	14	15	16

Разчетените разходи за изпълнението на тази политика по консолидираната фискална програма за тригодишния период включват индикативни средства по следните основни дейности и направления:

- осигуряване на достъп на децата до 18 години до специализирани медицински дейности, извън обхвата на задължителното здравно осигуряване в страната и в чужбина – по 12,0 млн. лв.;
- осигуряване на достъп до програми за подкрепа на репродуктивните възможности и лечение на безплодието – по 20,0 млн. лв.;
- осигуряване на равнопоставен достъп на пациентите до спешна медицинска помощ в центровете за спешна медицинска помощ и в специализирани болнични спешни отделения, финансирани от държавния бюджет – за 2020 г. – 232,8 млн. лв., за 2021 г. и 2022 г. – по 233,7млн. лв.;
- плащания за болнична медицинска помощ в обхвата на задължителното здравно осигуряване, за стационарно лечение на пациенти с психични заболявания, за лечение и специализирани грижи за деца и за субсидии за лечебните заведения за болнична помощ за дейности, които са държавна отговорност – 2 410,0 млн. лв. за 2020 г., за 2 683,0 млн. лв. за 2021 г. и 2 810,2 млн. лв. за 2022 г., като основният разход за тази дейност е предвиден по бюджета на Националната здравноосигурителна каса;
- осигуряване на медицински изделия за вземане, диагностициране, преработване и съхраняване на кръв и кръвни съставки, както и реактивите за имунохематологична диагностика – 14,2 млн. лв. за 2020 г., 20,3 млн. лв. за 2021 г. и 26,9 млн. лв. за 2022 г.

В съответствие с определените приоритети и цели в Програмата за управление на правителството на Република България за периода 2017-2021 г., приоритетните инвестиционни проекти, предвидени за изпълнение в областта на диагностиката и лечението, са свързани с развитие на електронното здравеопазване и подобряване на материалната база и достъпа до здравни услуги на всички граждани. Основните инвестиционни проекти, които ще се осъществяват чрез бюджета на Министерството на здравеопазването през периода 2020-2022 г., са както следва:

- Закупуване на компютърни работни станции и разработване на софтуер с оглед създаване на Национална здравно - информационна система с обща стойност 8,5 млн. лв.;
- Основен ремонт на сградния фонд в част от 22 лечебни заведения за болнична помощ, еднолични акционерни дружества /ЕАД/ с държавно участие в капитала с обща стойност 9,7 млн. лв.;

- Закупуване на медицинска апаратура за диагностика и лечение в част от 22 лечебни заведения за болнична помощ, еднолични акционерни дружества /ЕАД/ с държавно участие в капитала с обща стойност 10,1 млн. лв.

Финансирането на тази политика се допълва и със средства по оперативните програми.

2.4.3 Политика в областта на лекарствените продукти и медицинските изделия

Основният обхват на политиката е осигуряване на лекарствени продукти, които отговарят на стандартите за качество, безопасност и ефикасност за задоволяване на потребностите на населението. Основен принос към реализацията на тази политика имат Министерството на здравеопазването, Националната здравноосигурителна каса, Изпълнителната агенция по лекарствата и Националният съвет по цени и реимбурсиране на лекарствените продукти.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на лекарствените продукти и медицинските изделия **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Публични разходи за лекарствени продукти като процент от БВП	%	1,00	1,00	1,00	1,00
2. Дял на генеричните лекарства в реимбурсния фармацевтичен пазар	%	70,00	70,00	75,00	75,00
3. Относителен дял на стойността заплатена за лекарствени продукти за домашно лечение от общите плащания за извън болнична помощ	%	54,00	54,00	58,40	58,50

Основният разход за реализирането на тази политика е разчетен по бюджета на Националната здравноосигурителна каса. За осигуряване на лекарствени продукти за домашно лечение, за лечение на злокачествени заболявания в условията на болничната помощ и за доставка на лекарствени продукти за лечението на български граждани за заболявания, извън обхвата на задължителното здравно осигуряване, по консолидираната фискална програма са разчетени индикативни средства в размер на 1 269,7 млн. лв. за 2020 г., 1 355,5 млн. лв. за 2021 г. и 1 428,8 млн. лв. за 2022 г.

В проектобюджета за 2020 г. за делегираните от държавата дейности по ***бюджетите на общините за здравеопазване*** са предвидени средства за текущи разходи в общ размер 170,0 млн. лв., като е предвидено увеличение с 14,9 млн. лв. спрямо ЗДБРБ за 2019 г. Разчетени са средства за увеличение на разходите за персонал с 10 на сто. Стандартите за медицинско обслужване в здравен кабинет са увеличени с 10%, а тези за яслена група към детска градина, детска ясла, детска кухня и за здравните медиатори с 11%. Стандартите за финансиране на общинските съвети по наркотичните вещества и превантивните информационни центрове към тях са увеличени с 8,7%.

В прогнозата за 2021 г. за текущи разходи за делегираните от държавата дейности за здравеопазване са предвидени средства по бюджетите на общините в общ размер на 173,1 млн. лв., като е планирано увеличение с 3,1 млн. лв. спрямо проектобюджета за 2020 г. Предвижда се запазване на размера на средствата за 2022 г. на нивото от 2021 г.

2.5. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

2.5.1 Политика в областта на всеобхватното, достъпно и качествено предучилищно и училищно образование. Учене през целия живот

Осигуряването на достъп до предучилищно и училищно образование и намаляването на дела на отпадналите от училище и на преждевременно напусналите образователната система ученици са фактори с ключова значимост за създаване на благоприятни условия за личностна и професионална реализация, за намаляване на социалното изключване, подобряване на качествените характеристики и конкурентоспособността на работната сила и на благосъстоянието на гражданите. В тази връзка се обуславя и значимостта на предучилищното образование за развиване на умения, необходими както за училищно обучение и личностна реализация, така и за подобряване на качеството на работната сила в стратегическа перспектива. Политиките за достъп до качествено образование се осъществяват преимуществено чрез цялостен интегриран подход, базиран на обвързаните и съгласувани действия на институциите на национално и местно равнище. Целите на националната политика за учене през целия живот продължават да бъдат високото ниво на знанията, възможностите за иновации, адаптивността спрямо промените в естеството на работните процеси и пълноценното социално включване.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на всеобхватното, достъпно и качествено предучилищно и училищно образование. Учене през целия живот **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Дял на преждевременно напусналите образователната система	%	11,6	11,0	10,6	под 10,6
2. Дял на обхванатите в предучилищното възпитание и подготовка деца на възраст от 4 г. до постъпване в първи клас от 87,8% през 2012 г. на 90% през 2020 г.	%	88,9	90,0	90,2	над 90,2
3. Дял на 15 годишните със слаби постижения по:					
3.1. четене от 39,4% през 2012 г. на 30% през 2020 г.;	%	32,88	30,0	28,0	под 28
3.2. математика от 43,8% през 2012 г. на 35% през 2020 г.;	%	37,20	35,0	34,8	под 34,8
3.3. природни науки от 36,9% през 2012 г. на 30,0% през 2020 г.	%	31,95	30,0	28,0	под 28
4. Участие на населението на 25-64 навършени години в образование и обучение от 1,7% през 2012 г. на повече от 5% през 2020 г.	%	4,1	5,0	5,1	над 5,1

Основно средствата от държавния бюджет за изпълнението на политиката включват четирите стълба на финансиране на системата съгласно Закона за предучилищното и училищното образование.

Първият стълб включва средствата за издръжка на дейностите по възпитание и обучение на децата и учениците, които се определят от Министерския съвет въз основа на стандарти за финансиране, на броя на институциите, паралелките и на децата и учениците.

Предвижда се увеличение на средствата за издръжка на дейностите по възпитание и обучение на децата и учениците с 360,0 млн. лв. за 2020 г. и допълнителни 360,0 млн. лв. за 2021 г. С тези средства е предвидено увеличение на възнагражденията на педагогическите специалисти, като през 2021 г. ще бъде постигнато удвояване на средствата за възнаграждения спрямо 2017 г.

Една от целите е да се привлекат млади хора към професията. Сега те са около 11% от общия брой на педагогическите специалисти, а през следващите 8 години предстои да се пенсионират около 36% от българските учители.

Като част от политиката по доходите на педагогическите специалисти за периода 2020-2022 г. се предвижда да се запази механизмът за предоставянето на допълнителни средства за работа с деца и ученици от уязвими групи.

Като част от мерките за разширяване на професионалното образование за периода 2020-2022 г. е и включването на по-голям брой ученици в дуална форма на обучение.

Вторият стълб включва средствата за подпомагане на равния достъп и подкрепа за личностно развитие.

За периода 2020-2022 г. е предвидено да продължат дейностите по създадения Механизъм за съвместна работа на институциите по обхват и включване в образователната система на децата и учениците в задължителна предучилищна и училищна възраст, като до момента са върнати обратно или записани за първи път в образователната система общо 44 хил. деца и ученици.

За подобряване на условията в ученическите общежития към професионалните гимназии са предвидени 3,0 млн. лв. Подобрените условия за пребиваване в ученически общежития са предпоставка за повишаване на приема в професионалните гимназии. За икономическото развитие на страната е ключово важно да се привлекат повече деца в технически професионални гимназии за обезпечаване на секторите с най-голям ръст в БВП и износа. С оптимизацията на мрежата от професионални гимназии по-голяма част от действащите имат областно и регионално значение, като обучават деца от повече населени места, до които не е възможно да се пътува ежедневно. В тях се обучават и ученици с относително по-нисък социален статус. Наблюденията показват, че изключително лошото състояние на общежитията е една от основните причини за неизбиране и отпадане от професионалните гимназии.

За изготвяне на образователното съдържание за професионална подготовка са предвидени 2,0 млн. лв. За голяма част от дисциплините в професионална подготовка няма учебници, издадени последните 30 години, поради липсата на икономически интерес в издателствата да го правят и невъзможността да бъдат формирани авторски колективи. Със средствата ще се финансира изготвянето и издаването на електронни и книжни образователни ресурси.

Във връзка с нарастващия обем на безплатните превози на децата в задължителна предучилищна възраст и за учениците от населени места, в които няма детска градина или училище, до най-близката детска градина или училище, което провежда обучение в съответната група или в съответния клас, и обратно, се предвижда увеличение на размера на средствата за транспорт на деца и ученици по чл. 283, ал. 2 от Закона за предучилищното и училищното образование спрямо 2019 г. на 44,0 млн. лв. за 2020 г., 44,5 млн. лв. за 2021 г. и 45,5 млн. лв. за 2022 г.

За финансиране на разширяването на достъпа и обхващането в задължителното предучилищно образование на децата, навършили 4-годишна възраст, както и за подпомагане на заплащането от родителите на такси по чл. 298, ал. 2 от Закона за

предучилищното и училищното образование са осигурени средства в размер до 10,0 млн. лв. В подкрепа на тези мерки освен законодателни инициативи се предвижда от Министерския съвет да бъде приета и изпълнявана програма за изграждане, пристрояване, надстрояване и реконструкция на детски ясли, детски градини и училища с индикативен бюджет до 70,0 млн. лв.

Третият стълб включва средствата за развитие на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие.

За компенсирането на разходите за транспорт и/или наем на педагогическите специалисти от местоживеенето до месторабoтата се планират средства за пътуващи педагогически специалисти в 1 515 детски градини и училища. С тази мярка се обезпечава транспорт до друго населено място на 14 600 учители и заплащането на наем на 65 учители.

Предвидено е средствата за стипендии за образователни резултати, които се предоставят на училищата на базата на постигнатите и запазени резултати от националните външни оценявания на учениците, да се запазят на 3,0 млн. лв.

Четвъртият стълб включва разходите за реализиране на национални мерки и дейности, като приоритетно е предвидено да бъдат финансирани мерки за осигуряване на съвременна образователна среда и достъп до информационни технологии, повишаване квалификацията на педагогическите специалисти и обучението на българите в чужбина.

За финансиране на нова програма за насърчаване на иновативните методи на преподаване са предвидени 4,0 млн. лв. Неспособността да се мотивират учениците за учене с традиционните методи на преподаване е една от причините системата да не може да подобри резултатите за функционална грамотност. Програмата ще има за цел да стимулира училищата за въвеждане на иновативни методи чрез обучение, обмяна на практики, промени в организацията на класната стая, оборудване на иновативни класни стаи и т. н.

За програма за модернизиране на центровете за подкрепа за личностно развитие (ЦПЛР) и включването им (между)училищни дейности са предвидени 1,2 млн. лв. ЦПЛР са звена, които могат в значителна степен да съдействат за по-добро реализиране на политиките за разширяване на образователната среда на учениците, развитие на интересите им и мотивиране за учене и осигуряване на личностна подкрепа. За това е необходимо да се инвестира в подобряване на материалната им среда и в дейности за насърчаване на взаимодействие с училищата.

За периода 2020-2022 г. се увеличава финансовата подкрепа, с която българската държава спомага за съхраняване на националното самосъзнание, култура и традиции и изучаването на български език и литература, история и география на България на около 30 464 деца, ученици и кандидат-студенти от българските общности в чужбина, обучаващи се в 370 училища-школи и клубове.

В проектобюджета за 2020 г. за ***делегираните от държавата дейности по образование*** средствата за текущи разходи по бюджетите на общините са в общ размер от 2 690,9 млн. лв., като са увеличени с 341,5 млн. лв. спрямо ЗДБРБ за 2019 г. Увеличението е във връзка с политиката за увеличение на доходите на педагогическите специалисти в системата на предучилищното и училищното образование, увеличението на възнагражденията на непедагогическия в системата персонал с 10 на сто и свързания с това ръст на осигурителните вноски от работодателя.

Стандартите за финансиране на детските градини са увеличени средно с 16%. Стандартите за неспециализираните училища, професионалните гимназии и паралелки за професионална подготовка – дневна форма на обучение и дуална система на обучение, на специалните училища и центровете за специална образователна подкрепа са увеличени с 16%. Стандартите за ученик в други форми на обучение (вечерна, задочна, индивидуална и самостоятелна) са увеличени средно с 18%. Нормативите за дете/ученик са увеличени средно с 15%, като някои от тях запазват нивото си от 2019 г. Допълващият стандарт за ученик в комбинирана форма на обучение е увеличен с 19%, а този за ученик в дневна форма на обучение и дуална система на обучение в първи и втори гимназиален етап е увеличен с 5%. За 2020 г. се въвежда нов допълващ стандарт за ученик с разширено изучаване на музика. Допълващите стандарти за материална база и за поддръжка на автобуси запазват нивото си от 2019 г.

В прогнозата за 2021 г. за текущи разходи за делегираните от държавата дейности по образование са предвидени средства по бюджетите на общините в общ размер на 3 032,2 млн. лв., като е планирано увеличение с 341,4 млн. лв. спрямо проектобюджета за 2020 г. С допълнителните средства ще продължи реализацията на мерките за подобряване на социалния статус на педагогическите специалисти, чрез увеличение на техните възнаграждения. Предвижда се запазване на размера на средствата за 2022 г. на нивото от 2021 г.

2.5.2 Политика в областта на равен достъп до качествено висше образование и развитие на научния потенциал

Политиката в областта на равния достъп до качествено висше образование цели насърчаване на усилията на автономните висши училища за непрекъснато развитие на качеството на предлаганото висше образование, подпомагането им при въвеждането, развитието и усъвършенстването на вътрешните системи за оценяване и поддържане на качеството на обучение и на академичния състав, създаване на условия за усвояване на добрите практики на висшите училища от държавите членки на ЕС, осигуряване на условия за достъп до качествено висше образование, целящо успешна реализация през целия живот.

Визията за развитието на науката в България се свързва с повишаване на качеството и международната разпознаваемост на научноизследователската и иновационна дейност.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на равен достъп до качествено висше образование и развитие на научния потенциал **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Дял на 30-34 годишните със завършено висше образование (36,0%)	%	35,0	36,0	36,2	над 36,2
2. Инвестиции в научноизследователската и развойна дейност (НИРД) в размер от БВП (1,5%)	%	1,3	1,5	1,6	над 1,6

Разходите за изпълнението на политиката включват средства за издръжка на обучението и за подпомагане на студенти и докторанти и институционалното и програмно-конкурсното финансиране на научноизследователската дейност.

За периода 2020-2022 г. са предвидени допълнителни средства в размер на 41,1 млн. лв. за издръжка на обучението на студенти и докторанти. В съответствие със Закона за висшето образование ежегодно се увеличават средствата за издръжка на обучението, формирани въз основа на комплексната оценка на качеството на обучението. От въвеждането на този модел на финансиране на висшето образование през 2011 г., относителният дял на средствата за издръжка на обучението, формиран в резултат на оценка на качеството на обучението и съответствието му с потребностите на пазара на труда, нараства от 2,28% през 2011 г. на 55,46% през 2019 г.

От учебната 2018/2019 година е въведен механизъм за определяне броя на приеманите за обучение студенти и докторанти в държавните висши училища, който е разработен на базата на комплексна оценка за качеството на обучението и съответствието му с потребностите на пазара на труда.

За периода 2020-2022 г. се предвижда запазване на общия размер на държавната гаранция за новоотпуснати кредити в размер на 50,0 млн. лв. Кредитирането на студенти и докторанти, като част от студентското подпомагане, дава възможност за повишаване на образованието на млади хора, които нямат възможност да осигурят сами средства за такси за обучение и средства за издръжка на обучението си.

Визията за развитието на науката в България за периода 2020-2022 г. се свързва с повишаване на качеството и международната разпознаваемост на научноизследователската и иновационна дейност. Акцентът се поставя върху финансиране на научни изследвания в приоритетни и конкурентни области за решаване на важни обществено значими предизвикателства, подпомагане на млади учени и осъществяване на съвместни научни изследвания с български учени в чужбина и привличане на водещи учени от чужбина. Средствата ще се разпределят между научните звена и колективи въз основа на оценка на научната им дейност и резултатите от нея чрез механизъм за диференциран ръст на средствата.

Важен стимул за поддържане на високо научно ниво на изследователите е въвеждането на диференцирано заплащане, обвързано с постигнатите научни резултати.

Предвижда се да продължи изпълнението на Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017-2030 г., Оперативния план към нея за периода 2018-2022 година и Националната пътна карта за научна инфраструктура.

За периода 2020-2022 г. средствата по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж 2014-2020“ ще са насочени главно към развитие на върхови и пазарно-ориентирани научни изследвания, укрепване на съществуващите и инвестиции в нови научни инфраструктури /центрове за върхови постижения, центрове за компетентност и регионални научни центрове/ с цел развитие на регионална интелигентна специализация и осигуряване на необходим достъп до европейски и международни научни инфраструктури.

2.6. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ОТБРАНАТА

Политиката в областта на отбраната е свързана с поддържането на модерни, боеспособни и оперативно съвместими въоръжени сили. За нейното реализиране ще се поддържа и развива ефективно и ефикасно планиране на отбраната, базирано на способности, в съответствие с процеса на отбранително планиране на НАТО, Координирания годишен преглед на отбраната в ЕС и в контекста на Постоянното структурирано сътрудничество в отбраната на ЕС. Целта е изграждане, поддържане и използване на необходимите способности на българските въоръжени сили за

изпълнение на задачите по отбрана на страната в рамките на колективната отбрана на НАТО, принос към колективната отбрана на Алианса, участие в ръководени от НАТО и ЕС операции и мисии, а също така и принос към националната сигурност в мирно време.

През прогнозния период ще се провежда активна отбранителна политика на Република България в НАТО, Европейския съюз и други международни и регионални формати и ефективно участие в системата на колективната отбрана на НАТО, Общата политика за сигурност и отбрана на Европейския съюз (ОПСО на ЕС) и в рамките на други международни и регионални инициативи в подкрепа на мира и стабилността в света. Република България ще продължи участието си в процеса на вземане на решения, както и в процеса на изграждане на отбранителни способности на НАТО и ЕС. Освен това, Република България ще продължи съвместната работа и сътрудничество със страните от ЕС в рамките на Постоянното структурирано сътрудничество в областта на отбраната на ЕС (PESCO) и Европейската агенция за отбрана, както и Европейския фонд за отбрана и Европейската програма за индустриално развитие в областта на отбраната.

Правителствената политика в областта на отбраната се изпълнява от Министерството на отбраната чрез реализирането на следните две политики:

- Политика в областта на отбранителните способности, чиято основна цел е възстановяване и поддържане на ключови компоненти от системата за отбрана на страната и ВС за гарантиране на териториалната цялост (сухоземни, въздушни и морски граници) чрез изграждане на оперативно съвместими и модерни въоръжени сили с единна система за командване и управление, структура, численост, въоръжение, техника, подготовка и инфраструктура за мирно време и при кризи;
- Политика в областта на съюзната и международната сигурност, чиято основна цел е участие във формиране на политиките на НАТО и ЕС по сигурността и отбраната и адекватен принос към реализирането им.

Разходите за отбрана са съобразени с Националния план за повишаване на разходите за отбрана на 2 на сто от БВП на Република България до 2024 г., одобрен с РМС № 3/04.01.2018 г., с което ще се предостави възможност за изпълнение на Програмата за развитие на отбранителните способности на въоръжените сили на Република България 2020, приета с Решение на Народното събрание от 25.11.2015 г. Осигурени са средства за поддържане и развитие на националните отбранителни способности и способностите, свързани с колективната отбрана, в т.ч. средства за изпълнение на одобрените от Народното събрание инвестиционни проекти за модернизация на Българската армия, а именно: придобиването на многофункционален модулен патрулен кораб за ВМС и основна бойна техника за изграждане на батальонни бойни групи от състава на механизирана бригада. Допълнително са предвидени средства за изпълнение на международните договори във връзка с придобиването на нов тип боен самолет (транспорт и застраховки), за изграждане на интегрирана система и инфраструктура за усвояване, експлоатация и осигуряване на новия тип боен самолет и за проекти за модернизация на Българската армия.

Общо разходите по функционален принцип за група „Отбрана” в проекта за 2020 г. са в размер на 1 891,9 млн. лв., което представлява 1,5% от БВП. За целите на представяне на финансова информация за разходите за отбрана към НАТО, Министерството на отбраната включва разходите по бюджета на Министерството на отбраната, трансферите на държавните висши военни училища, които са предвидени освен по група „Отбрана“ и по други функции, както и разходите по централния бюджет за

финансиране на проекти в областта на отбраната. В проекта за 2020 г. общо разходите за отбрана възлизат на 2 041,0 млн. лв., което представлява 1,61% от БВП, в съответствие с определения процент по Националния план за повишаване на разходите за отбрана на 2 на сто от БВП на Република България до 2024 г.

Съгласно класификацията на НАТО в разходите за отбрана следва да се включват и разходите за пенсии, но същите не са включени във финансовата информация, предоставяна към НАТО.

Табл. III-3: Разходи за отбрана за периода 2019-2022 г.

(млн. лв.)

№ по ред	Показатели/години	*Програма 2019 г.*	*Ревизирана оценка 2019 г.*	*Проект 2020 г.*	*Прогноза 2021 г.*	*Прогноза 2022 г.*
1.	Разходи за отбрана	1 839,3	3 668,3	2 041,0	1 952,6	2 197,0
2.	Изменение спрямо предходната година			201,7	-88,4	244,4
3.	БВП	116 412,0	118 625,0	126 769,0	134 915,0	143 355,0
4.	Процент от БВП (т. 1/т. 3)	1,58%	3,09%	1,61%	1,45%	1,53%

Относителният дял на капиталовите разходи към общите разходи за отбрана е над 20-процентния критерий на НАТО.

Граф. III-3: Разходи за отбрана за 2020 г. като процент от БВП и разходи за инвестиции като процент от общите разходи за отбрана

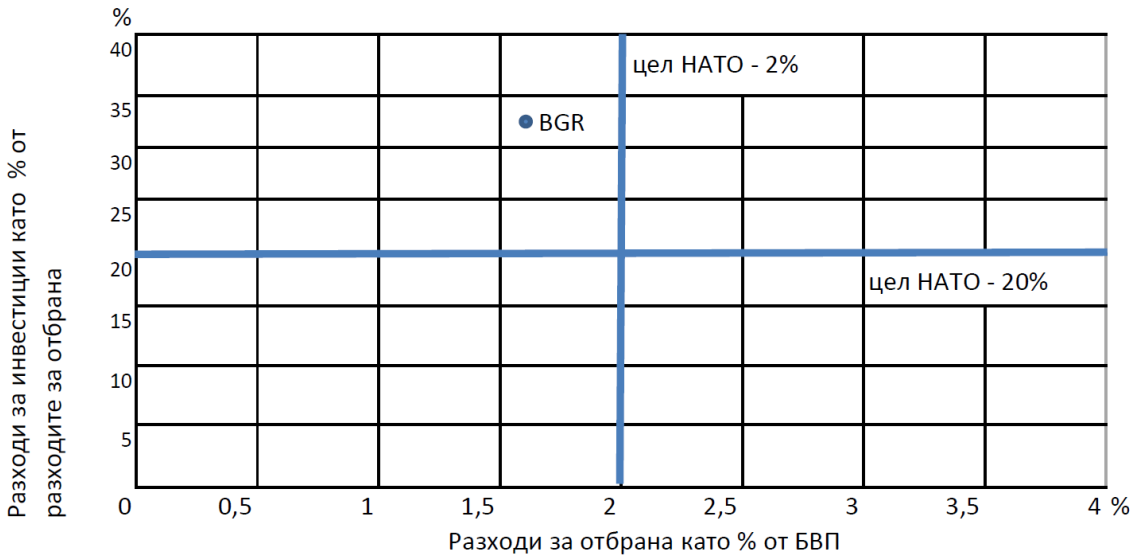

Забележка: Разходите за отбрана не включват разходите за пенсии.

2.7. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ВЪТРЕШНИЯ РЕД И СИГУРНОСТТА

Политиката в областта на вътрешния ред и сигурността се изпълнява от Министерството на вътрешните работи, Държавната агенция „Разузнаване“, Националната служба за охрана, Държавната агенция „Национална сигурност”, Държавната агенция „Технически операции” и Националното бюро за контрол на

специалните разузнавателни средства. Те реализират дейността си в тази област в следните основни направления:

- опазване на обществения ред и защита на националната сигурност, противодействие на тежките престъпления срещу личността и собствеността на гражданите;
- противодействие на местни и транснационални престъпни структури и на физически и юридически лица, чиито действия са насочени срещу митническия режим, паричната, данъчната, осигурителната и други системи;
- недопускане извършването на терористични действия на територията на страната;
- граничен контрол и охрана на държавната граница, противодействие на незаконната миграция на територията на Република България и засилване контрола върху установяване на незаконно пребиваващи граждани на територията на страната;
- превантивна дейност и контрол на движението по пътищата и внедряване на технически системи за наблюдение и контрол с цел намаляване броя на убитите и ранените при пътно-транспортни произшествия;
- осигуряване на пожарна безопасност и защита на населението при пожари, бедствия и други извънредни ситуации;
- осигуряване, разработване и прилагане на специални разузнавателни средства (СРС) и на специфични методи за охрана на живота, здравето и имуществото на гражданите, защита на правата и свободите на гражданите срещу незаконосъобразното използване на СРС и намирането на баланс между нуждата от използване на СРС, гражданските права и финансовите възможности на държавата;
- извършване на негласна оперативно-техническа дейност за разкриване и документиране извършването на престъпления, включително и за изготвяне на веществени доказателствени средства;
- осигуряване на лична постова и техническа охрана, специализиран транспорт и пропускателен режим по месторабота, местоживеене, пребиваване в страната и в чужбина на категориите охранявани и обслужвани лица съгласно Закона за Националната служба за охрана;
- обезпечаване на оперативната и разузнавателна дейност зад граница и физическа охрана на задграничните дипломатически представителства на Република България;
- разработване и актуализиране на правила за съхраняването на искания, разрешения и разпореждания по използването и прилагането на СРС, издаване на указания във връзка с подобряване режима на използване и прилагане на СРС, както и за съхраняване и унищожаване на придобитата чрез тях информация; сезиране на органите и уведомяване служебно на гражданите при наличие на данни за неправомерно използване и прилагане на СРС.

2.7.1 Политика в областта на противодействие на престъпността и опазване на обществения ред

Тази област на политика е насочена към: противодействие на организираните и конвенционалните форми на престъпност против икономиката и финансовата система и на престъпленията против личността и собствеността на гражданите; ефективно противодействие на тероризма и киберпрестъпността; опазване на обществения ред. Дейностите по тази политика се изпълняват от структури на Министерството на вътрешните работи.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на противодействие на престъпността и опазване на обществения ред **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Намаляване на регистрираните престъпления.	процент	0,5	1	1,5	1
2. Дял на върнатите досъдебни производства за периода от общо разследваните за периода.	процент	4	4	4	4
3. Увеличаване на контролната дейност с автоматизирани технически средства (АТС).	процент	5	10	20	10
4. Повишаване на ефективността по противодействие на организираната престъпност с цел реализиране на националните политики за гарантиране на сигурността чрез провеждане на качествени действия по разследването на база брой привлечените към наказателна отговорност лица за участието им в организирана престъпна дейност спрямо общия брой на лицата, привлечени към наказателна отговорност.	процент	32	65	70	70
5. Обменени съобщения по каналите на ЕВРОПОЛ, ИНТЕРПОЛ, СИРЕНЕ и по двустранно и регионално сътрудничество.	брой	197 000	199 000	200 000	201 000

Забележка: ЕВРОПОЛ - Европейска полицейска служба; ИНТЕРПОЛ - Международна организация на криминалната полиция; СИРЕНЕ (SIRENE - Supplementary Information Request at the National Entries) – Искане за допълнителна информация във връзка с националните сигнали – система за обмен на допълнителна информация за определени лица между държавите членки.

2.7.2 Политика в областта на защита на границите и контрол на миграционните процеси

Тази област на политика е насочена към: поддържане на висока ефективност в граничното наблюдение за противодействие на незаконната миграция, обезпечаване сигурността на външните европейски граници и усъвършенстване на системите за сигурност на границите чрез прилагане на модерни технически средства и по-ефективен контрол на миграционните процеси. Дейностите по тази политика се изпълняват от структури на Министерството на вътрешните работи.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на защита на границите и контрол на миграционните процеси **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Поддържане на висока ефективност в граничното наблюдение за противодействие на незаконната миграция и обезпечаване сигурността на външните европейски граници	брой	550	900	900	850
2. Поддържане на висока ефективност в граничните проверки за противодействие на незаконната миграция и незаконното превеждане на лица през държавната граница	брой	600	420	390	390
3. Увеличаване на броя на издадените разрешения, удостоверения и други документи за пребиваване на граждани на трети страни и граждани на ЕС, спрямо предходния отчетен период	процент	1	1	1	1
4. Повишаване на ефективността на процедурите по връщане на незаконно пребиваващите чужденци като елемент от политиката по противодействие на незаконната миграция чрез увеличаване на процента на върнатите чужденци спрямо броя на лицата, настанени в специални домове за временно настаняване на чужденци през отчетния период и подлежащи на връщане.	процент	4	5	6	6

2.7.3 Политика в областта на пожарната безопасност и защитата на населението при извънредни ситуации

Тази област на политика е насочена към: осъществяване на държавен противопожарен контрол за спазване на правилата и нормите при проектиране и строителство и при експлоатация на обектите и осигуряване на пожарната безопасност и защита от пожари, бедствия и извънредни ситуации. Дейностите по тази политика се изпълняват от Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ към МВР.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на пожарната безопасност и защитата на населението при извънредни ситуации **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Проверки по спазване на изискванията за пожарна безопасност	брой	120 000	110 000	110 000	110 000
2. Предоставени административни услуги на гражданите в областта на пожарната безопасност	брой	13 000	11 000	11 000	11 000
3. Проведени мероприятия за повишаване културата на населението в областта на пожарната безопасност и защита на населението (ПБЗН)	брой	7 400	7 400	7 400	7 400
4. Извършени проверки на обекти съгласно Закона за защита при бедствия (чл. 35, ал. 1 и чл. 36, ал. 2)	брой	2000	2 000	2000	2 000
5. Повишаване на готовността на силите и средствата от териториалните звена на ГДПБЗН и основните съставни части на Единната спасителна система за реагиране	брой	28	30	33	35

Политика в областта на пожарната безопасност и защитата на населението при извънредни ситуации **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
при пожари, бедствия и извънредни ситуации чрез провеждане на пожаро-тактически учения от СДПБЗН и РДПБЗН с участието на сили и средства от създадените специализирани сектори оперативни дейности (СОД), СДВР, ОДМВР, Центровете за спешна медицинска помощ, БЧК и доброволни формирования.					

Забележка: ГДПБЗН – Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението"; СДПБЗН – Столична дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението"; РДПБЗН – Регионална дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението"; СДВР – Столична дирекция на вътрешните работи; ОДМВР – Областни дирекции на МВР.

В проектобюджета за 2020 г. за ***делегираните от държавата дейности в областта на сигурността и защитата на населението при извънредни ситуации за общините*** са предвидени средства за текущи разходи в размер на 49,7 млн. лв. или със 7,1 млн. лв. повече спрямо ЗДБРБ за 2019 г. Стандартите за финансиране на денонощните оперативни дежурни, на изпълнителите по поддръжка и по охрана на пунктовете за управление и на секретарите на местните комисии за борба с трафик на хора са увеличени с 10%, а стандартът за финансиране на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и пълнолетните е увеличен с 6,1%.

През 2020 г. се въвеждат стандарти за финансиране издръжката на районните полицейски инспектори и детските педагогически стаи, за което са осигурени 4.1 млн. лв. Средствата за финансиране на доброволните формирования са предвидени на база вписаните в Регистъра на доброволните формирования за защита при бедствия към МВР (ГДПБЗН) доброволци към 31.08.2019 г., които са увеличени с 58 броя спрямо предходната година. Стандартът за финансиране на доброволните формирования за възнаграждения и съответните осигурителни вноски от работодател за участия в обучения и в спасителни мероприятия е увеличен с 10%, а останалите стандарти - за застраховка срещу злополука и за екипировка запазват нивото си от 2019 г.

В прогнозата за 2021 г. за текущи разходи за делегираните от държавата дейности в областта на сигурността и защитата на населението при извънредни ситуации за общините са предвидени средства в общ размер на 51,5 млн. лв., като е планирано увеличение с 1,8 млн. лв. спрямо проектобюджета за 2020 г. Предвижда се запазване на размера на средствата за 2022 г. на нивото от 2021 г.

2.7.4 Политика в областта на управление и развитие на МВР

Тази област на политика е насочена към: повишаване на институционалния капацитет чрез гъвкаво управление на ресурсите; обучение и квалификация и подобряване координацията между структурите; развитие на информационно-аналитичната, експертната, научната и административната дейност и дейността по здравеопазване. Дейностите по тази политика се изпълняват от дирекция „Човешки ресурси", дирекция „Комуникационни и информационни системи", НС 112, Академия на МВР, Медицински институт-МВР.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на управлението и развитието на МВР	**Мерна**	**Целева стойност**

Наименование на индикатора	единица	*Програма 2019 г.*	*Проект 2020 г.*	*Прогноза 2021 г.*	*Прогноза 2022 г.*
1. Поддръжка и оптимизация на комуникационните системи на МВР.	брой	6	6	6	6
2. Поддръжка и оптимизация на информационните системи на МВР.	брой	45	45	45	45
3. Процент на обажданията, отговорени до 10-тата секунда.	процент	80	83	85	85
4. Обучени лица по професионалното направление.	брой	6 000	6 000	6 000	6 000
5. Брой лица, с които е проведено психологично изследване.	брой	6 000	6 000	6 500	6 500
6. Преминали през МИ-МВР болни служители и други лица.	брой	16 500	16 500	16 500	16 500

Финансирането на политиката в областта на вътрешния ред и сигурността се допълва със средства от Европейския съюз (ЕС) и средства по други международни програми и договори. В прогнозата за другите сметки за средства от ЕС и средства по други международни програми и договори, за които се прилага режимът на сметките за средства от ЕС за Министерството на вътрешните работи са включени средства по Европейския фонд „Убежище, миграция и интеграция“ (ФУМИ) и Европейския фонд „Вътрешна сигурност“ (ФВС), проекти, програми и грантови споразумения. Предвиденото национално съфинансиране по тях за 2020 г. възлиза на 40,0 млн. лв., в т.ч. 27,4 млн. лв. по ФВС, предвид удължаването срока за неговото изпълнение.

2.8. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА СЪДЕБНАТА СИСТЕМА

Приоритет е изграждането на добре функциониращa и прозрачна съдебна система, която да гарантира ефективно прилагане на законите, да дава сигурност на гражданите да защитава спазването на техните права и свободи. Усилията в тази сфера са насочени към постигането на равен достъп до правосъдие и на европейски стандарти в областта на правната помощ и алтернативното решаване на спорове, в условията на пълноправно членство в Европейския съюз.

Съдебна власт

Политиките в областта на съдебната власт се координират от Висшия съдебен съвет, като постоянно действащ орган, представляващ съдебната власт, който осигурява и отстоява нейната независимост, определя състава и организацията на работа на съдилищата, прокуратурите и следствените органи и обезпечава финансово и технически тяхната дейност без да се намесва в нейното осъществяване.

Изпълнението на заложените политики цели повишаване на общественото доверие в съдебната власт, постигане на ефективно, бързо, прозрачно, справедливо и достъпно правосъдие, както и създаване на съвременни условия на гражданите, включително за обвиняемите, за провеждане на съдебния процес. За постигането на тези цели е важно да се наблегне на качествено изпълнение на предвидените в Закона за съдебната власт задължения и повишаване на общественото доверие в съдебната власт, както и да се засили контролът на органите на съдебната власт, основаващ се на принципите на законосъобразност, обективност и публичност.

Важен момент при изпълнението на политиките в областта на съдебната система е засилването на ефективността в борбата на Прокуратурата срещу организираната престъпност и корупцията и осигуряването на средства за увеличения брой експертизи, поради повишената роля на Прокуратурата в досъдебното производство и в съдебния процес.

Предвижда се подобряване на административното обслужване чрез изграждане на информационна система с електронни услуги и внедряването на нови технологии, като част от електронното правосъдие, във връзка с изпълнението на разпоредбите на чл. 360 е от ЗСВ и Наредба № 6 от 2017 г. за извършване на процесуални действия и удостоверителни изявления в електронна форма, издадена от Висшия съдебен съвет. Това ще бъде възможно чрез въвеждане на стандарти за обмен на информация между отделните подсистеми в съдебната власт, създаване и внедряване на стандартен софтуер за публичните регистри и информация за работата на съдебните институции, както и цялостна компютризация на съдилищата.

Основният принцип при разработването на проекта на бюджет и актуализираната бюджетна прогноза за 2021 и 2022 г. на съдебната власт е независимост и прогнозиране на оптимален размер на средствата за нормално функциониране на съдебните институции, като в нея се отразява стремежа за повишаване ефективността на цялостната работа на съдебната система на равнище, отговарящо на членството на Република България в Европейския съюз.

Конституционен съд

Конституционният съд на Република България е независим държавен орган, създаден с Конституцията и натоварен да осигурява нейното върховенство. Независим е от законодателната, изпълнителната и съдебната власт. Основната му дейност е да дава задължителни тълкувания на Конституцията, както и да се произнася по съответствието ѝ със законите, актовете на Народното събрание и президента и международните договори, по които България е страна.

Конституционният съд членува в три международни организации, като членството в тях е от изключително важно значение за развитието и работата на съда и за добрата позиция в международен аспект на българския Конституционен съд.

Актуализираната бюджетна прогноза на Конституционния съд отразява оптималния размер на средствата, необходими за нормално функциониране на съда и повишаване ефективността на работата му.

Считано от 2020 г. дейността на Конституционния съд попада в обхвата на функционална област „Върховенство на конституцията“.

2.8.1 Политика в областта на правосъдието

Приоритет на Министерството на правосъдието е да се реформира работата на съдебната система за постигане на достъпно, предвидимо, бързо и справедливо правосъдие, за възстановяване на справедливостта в обществото, което да гарантира правовия ред в страната, постигане на конкретни резултати в борбата с престъпността и ефективно справяне с корупцията.

За периода 2020-2022 г. ще се предприемат законодателни мерки, свързани с реформиране и подобряване работата на съдебната система.

Приоритет на Министерството на правосъдието е извършването на законодателни промени, които следва да гарантират правовия ред в страната, борбата с престъпността и създаването на условия за ограничаване на корупцията на всички нива на държавното управление.

Основен приоритет в развитието на Агенцията по вписванията е въвеждането на модерна централизирана електронна регистърна система, която да обхване освен съществуващите, водени от Агенцията по вписванията регистри и регистри, водени понастоящем в рамките на съдебната система и структурни звена на Министерството на правосъдието.

Основната цел на реформата е извеждане на правоохранителни дейности от съдебната система, с което ще се укрепи административният ѝ капацитет, като същевременно, с оглед централизация на информацията относно юридическите лица в Република България ще се изгради единен регистърен център, включващ и информацията от водените от Министерството на правосъдието, Централния регистър за особените залози и Регистъра на юридическите лица с нестопанска цел за общественополезна дейност.

Целта е изграждане и въвеждане на централизирана електронна система за регистрация на търговците, юридическите лица с нестопанска цел, други стопански субекти на частното право, които по силата на специални закони притежават правосубектност и понастоящем се регистрират в съдилищата. Това ще позволи оптимизиране на централните и регионални звена в системата на Министерството на правосъдието и ще въведе принципа „обслужване на едно гише“ за всички дейности, свързани с регистрация и последващи промени за всички юридически лица на територията на Република България, чрез единна централизирана електронна система за регистрация.

Ще бъдат положени усилия за усъвършенстване и надграждане на съществуващите електронни регистри към Агенцията по вписванията, създаване на нови регистри и свързването им с регистри поддържани от други държавни и общински институции и институции от държави-членки на Европейския съюз, както и за оптимизация на дейността по водене, съхраняване и достъп до регистрите. Връзката между регистрите ще гарантира трансграничния обмен на данни между тях и ще улесни достъпа на гражданите и бизнеса до информация относно дружествата.

Във връзка с описаните приоритети, Министерството на правосъдието залага следните ключови индикатори по политиката в областта на правосъдието:

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на правосъдието	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
Наименование на индикатора		***Програма 2019 г.***	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Брой изготвени законопроекти и подзаконови нормативни актове, които осигуряват нормативната основа за функциониране на съдебната власт, включително, свързани с въвеждането, изпълнението и прилагането на актове на ЕС в областите от компетентност на МП	Брой	8	8	8	8
2.Анализ на прилагането на Наказателния кодекс и оценка на изпълнението на Концепцията за наказателната политика 2010-2014г.	Брой	1	0	0	0

Политика в областта на правосъдието **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
3. Разработване на нова Концепция за наказателна политика	Брой	1	0	0	0
4. Брой свързани регистри за изграждане на интегрирана свързаност на регистрите	Брой	3	2	1	1
5. Брой реализирани нови функционалности в Имотния регистър	Брой	11	1	1	1
6. Брой нови електронни услуги в Търговския регистър	Брой	18	1	1	1
7. Изграждане на регистър на действителните собственици	Брой	0	1	0	0

2.8.2 Политика в областта на изпълнение на наказанията

Политиката по изпълнение на наказанията е насочена към по-нататъшното развитие, усъвършенстване и демократизиране на институциите на наказателно-изпълнителната система, като необходима предпоставка за хуманно третиране на закононарушителите и гаранция за спазването на правата на човека.

Политиката в наказателно-изпълнителната дейност цели утвърждаването на съвременен модел на управление и развитие на пенитенциарната система, в съответствие с международните минимални стандарти, приети за местата за задържане и Европейските правила за затворите.

Дейността по изпълнение на наказанията е изцяло ориентирана към реформиране на пенитенциарните заведения и към създаването на условия в тях за поправянето и ресоциализацията на осъдените лица. Основната ѝ цел е да осигури защита на обществото от правонарушителите, да гарантира правата и свободите на лишените от свобода и възможностите за тяхната социална рехабилитация.

Отговорната структура за изпълнението на политика в областта на изпълнение на наказанията е Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“.

Индикаторите по политиката по изпълнение на наказанията са насочени към постигане на реформиране на пенитенциарната система и хуманизиране изпълнението на наказанията, повишаване на сигурността на затворите и следствените арести чрез внедряването на съвременни и модерни технически средства за наблюдение и контрол, охрана и управление, както и по-интензивно прилагане на програмите за обществено въздействие в пробационните служби, и са както следва:

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на изпълнение на наказанията **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Процент на настанените в места за лишаване от свобода, които не са в съответствие с европейските стандарти за затворите (включително 4 кв. м. на задържан)	%	5	5	5	5
2. Процент на лицата в пробация, получили работа в рамките на 1 година след освобождаването им	%	28	28	28	28
3. Процент на бившите затворници, завърнали се обратно в пенитенциарната система в рамките на 1 година след	%	5	5	5	5

Политика в областта на изпълнение на наказанията **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
освобождаването 4. Процент на бившите затворници, завърнали се обратно в пенитенциарната система в рамките на 2 година след освобождаването.	%	10	10	10	10

За периода 2020-2022 г. са предвидени средства за обезпечаване функциите и дейностите на Главна дирекция „Охрана“ във връзка с прилагането на Закона за признаване, изпълнение и изпращане на съдебни актове за налагане на наказание лишаване от свобода или мерки, включващи лишаване от свобода[22], във връзка с което числеността на персонала е увеличена с 45 щатни бройки.

2.9. ВЪНШНА ПОЛИТИКА

Външната политика на България се ръководи от принципа на прагматично следване на националния интерес и недопускане на намеса във вътрешните работи на страната ни. Министерството на външните работи ръководи, координира и контролира осъществяването на държавната политика на Република България в отношенията ѝ с други държави, като осигурява поддържането и развитието на външнополитическия диалог, политиката на сигурност и двустранното, регионалното и многостранното сътрудничеството. Осъществява и общата координация в областта на външната политика и международната дейност на Република България.

2.9.1 Политика в областта на развитието на ефективна дипломатическа служба

Основна задача на дипломатическата служба е провеждането на външната политика на страната и подпомагане на държавните органи в тяхната външнополитическа дейност. В изпълнение на тази политика се създават условия и предпоставки за реализация на външнополитическите приоритети на страната. Ефективната дипломатическа служба осигурява благоприятни условия за постигане на външнополитическите цели, сигурността и развитието на България за защита на правата и интересите на българските граждани зад градница, като стремежът е насочен към гарантирането на оптимално отстояване на националните интереси.

2.9.2 Политика в областта на активната двустранна и многостранна дипломация

Важен акцент при осъществяването на тази политика е активното участие на страната ни в евроатлантическите структури и задълбочаване на сътрудничеството между НАТО и ЕС. Реформите в ЕС трябва да се основават на принципите и ценностите на европейската солидарност и равноправие при взаимно зачитане на интересите и доверието между държавите членки на ЕС. Специално внимание се отдава на по-нататъшно задълбочаване на двустранните политически, икономически и културни отношения със страните от Югоизточна Европа.

[22] Виж ДВ, бр. 45 от 7.06.2019 г., в сила от 1.01.2020 г.

Българската външна политика работи за присъединяване на България към Шенген, еврозоната, ОИСР и отпадане на Механизма за сътрудничество и оценка.

Основен приоритет на българската държава е ефективна защита на правата и отстояване на законните интереси на българите зад граница. Усилията ще са насочени към провеждане на целенасочена политика за поддържане на българската идентичност, език и култура в традиционните и новите български общности в чужбина.

В рамките на тази политика се осъществява и политиката на сътрудничество за развитие, като по бюджета на МВнР са планирани 6,0 млн. лв. годишно за периода 2020-2022 г. за „Официална помощ за развитие и хуманитарна помощ“. Чрез тази политика се цели постигане на устойчиво развитие, укрепване на международния мир, сигурност и стабилност на основата на ценностите на демокрацията, плурализма, върховенството на закона и зачитането на правата на човека.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на активната двустранна и многостранна дипломация **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Защита на български физически и юридически лица и български общности зад граница	Степен на ефективност/ удовлетвореност	100%	100%	100%	100%
2. Управление на българската помощ за развитие	Степен на усвояемост и съотносимост към приоритетите на българската външна политика	100%	100%	100%	100%

2.9.3 Политика в областта на публичната дипломация

Стратегическа цел на политиката е създаване на благоприятна вътрешна и външна среда, осигуряваща успешно изпълнение на външнополитическата програма и заложените в нея водещи цели и приоритети, част от които са повишаване на специализираните знания и умения на представителите на дипломатическата служба и държавната администрация, чиято дейност е свързана с планиране и провеждане на външната политика на Република България; насърчаване на публичната дискусия по актуални външнополитически теми и приобщаване на българското общество и гражданските институции към външнополитическите позиции и действия на България; развитие на положителен публичен образ в страна и в чужбина.

Непосредствен ефект за обществото е получаването на навременна и надеждна информация, повишаване на степента на доверие към дипломатическата служба и изграждане на отношения на диалог между нея и гражданското общество, формиращо в значителна степен публичните нагласи към провежданата външна политика.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на публичната дипломация **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Служители от МВнР, обучавани в програми на Дипломатическия институт	брой	120	120	120	120
2. Служители от държавната администрация, обучавани в програми на ДИ	брой	200	200	200	200
3. Осъществени проекти/инициативи по Комуникационната стратегия на България за ЕС	брой	100% от одобрените проекти	100% от одобрените проекти	100% от одобрените проекти	100% от одобрените проекти

2.10. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ЕНЕРГЕТИКАТА

Политиката в областта на енергетиката е насочена към устойчиво енергийно развитие на страната, ефективно използване на енергията и енергийните ресурси, задоволяване потребностите на обществото от електрическа и топлинна енергия, природен газ и горива, установяване на по-чисто и ефективно производство на енергия чрез рационално използване на конвенционалните и възобновяеми източници на енергия (ВИ), минимизиране влиянието на производството, преноса и използването на енергия върху околната среда, подобряване управлението на природните ресурси. Тенденцията е да се гарантира сигурно, безопасно и устойчиво снабдяване с енергия.

Националните цели в областта на енергетиката, механизмите и сроковете за тяхното изпълнение в горепосочените направления са определени в Енергийната стратегия на Република България до 2020 г., като са предприети действия за разработване и приемане на Стратегия за устойчиво енергийно развитие на Република България до 2030 г., с хоризонт до 2050 г. за развитие на енергетиката на страната при условия на пълна либерализация на пазарите на електрическа енергия и природен газ и интеграцията им към Общия енергиен пазар на ЕС, в съответствие с установените европейски цели в областта на енергетиката и изменението на климата. Целта на енергийната политика на България е гарантиране на енергийната сигурност на страната чрез проучване на нови райони, от които да се извършва снабдяване с горива, проучване на нови технологии, по-нататъшно разработване на местните ресурси и подобряване на инфраструктурата за достъп до нови източници на снабдяване:

- Изграждане на междусистемните газови връзки между България и съседните страни;
- Реализация на Газов разпределителен център на територията на Република България – хъб „Балкан“;
- Пълна либерализация на пазарите на електроенергия и газ и интегрирането им в Общия европейски енергиен пазар. Защита на уязвимите потребители;
- Установяване на по-чисто и ефективно производство на енергия чрез по-рационално използване на изкопаемите ресурси, минимизиране влиянието на производството, преноса, разпределението и потреблението на енергия върху околната среда, подобряване управлението на естествените ресурси;

- Запазване и развитие капацитета на ядрената енергетика;
- Развитие на нови икономически ефективни проекти, създаващи възможност за екологично нисковъглеродно производство на енергия, без предоставяне на държавни или корпоративни гаранции.

Енергетиката продължава да е изправена пред зависимостта от внос на ресурси и енергия, нарастващите цени на вносните енергийни ресурси и промените в климата. Това определя и приоритетните области, по които следва да се работи:

- Ограничаване на външната зависимост от внос чрез диверсификация на енергийните доставки, енергоспестяване и насърчаване на използването на местни ресурси и енергията от ВИ;
- Пълна либерализация на пазара на дребно на електрическа енергия и развитие на пазара на природен газ;
- Изпълнението на политиката по енергийна ефективност (ЕЕ) е ключов елемент за устойчивото развитие. ЕЕ е основна цел и е особено важна за постигане на дългосрочната ни енергийна стратегия и цели за климата. Тя е най-рентабилният начин за:
  - Намаляване на емисиите;
  - Подобряване на енергийната сигурност и конкурентоспособност;
  - Поддържане на ниски енергийни разходи.

Предстои развитие на електрическата мобилност и на системите за съхранение на енергия. Засиленото използване на електрическа енергия от ВИ е средство за преодоляване на много от предизвикателствата в транспортния сектор, както и в други икономически сектори. Усилията ще бъдат насочени и към изграждане на необходимата за това инфраструктура и най-новите системи за управление – т.нар. „умни“ енергийни мрежи.

Усилията ще се насочат и към развитие на иновативни технологии в енергетиката, като съхранението на енергия, което се явява възможна алтернатива на инвестициите в мрежата. С помощта на системите за съхранение на енергия на място, ще се спестят значителни инвестиции, необходими за изграждането ѝ.

Диверсификацията на газовите доставки и трасета и избягването на последствията от газови кризи обуславят ускоряване изграждането на междусистемните газови връзки със съседните държави. Тези проекти се изпълняват или ще бъдат изпълнени със собствени средства на енергийните компании, със средства от европейския план за икономическо възстановяване, от Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност 2014-2020“, както и с използване на възможностите за привличане на средства от Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР), Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) и стандартни търговски кредити.

Формулирани са дългосрочните национални цели за развитието на енергийния сектор до 2030 г. с хоризонт до 2050 г. в съответствие с европейските цели, като в проекта на Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България са заложени следните национални цели до 2030 г.:

- национална цел от 25% дял на енергията от ВИ в брутното крайно потребление на енергия в страната;
- национална цел от 27% за ЕЕ;

- национална цел за постигане на 15% междусистемна електроенергийна свързаност.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на устойчивото и конкурентноспособно енергийно развитие **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Дял на енергията от ВИ в брутното крайно енергийно потребление	%	14,8	19,0	16,0	20,0
2.Дял на енергията от ВИ в крайно потребление на енергия в транспорта	%	10,1	9,0	9,0	10,0
3. Национална цел за енергийни спестявания в първичното потребление	ktoe	1 362	1 590		
3а. Първично енергийно потребление	ktoe	0	19 962	19 169	18 639
4. Национална цел за енергийни спестявания в крайното потребление	ktoe	613	716		
4а. Крайно потребление на енергия	ktoe	0	10 338	10 214	10 022
5. Степен на осигуряване на минерално-суровинния баланс на държавата	%	5%	5%	5%	5%

Забележка: Ktoe (Kilotonne of oil equivalent) - килотон нефтен еквивалент; килотон (kt) = 1000 тона (t).

Министерството на енергетиката изпълнява политиката в областта на енергетиката. В бюджетната прогноза за периода 2020-2022 г. на Министерството на енергетиката по години са включени разходи за финансиране на дейностите по извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения и на дейностите, свързани с управление на радиоактивни отпадъци - 49,0 млн. лв. за 2020 г., 50,0 млн. лв. за 2021 г. и 50,6 млн. лв. за 2022 г., в т.ч. финансиране дейността на Държавното предприятие „Радиоактивни отпадъци“.

В бюджетната прогноза за периода 2020-2022 г. на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ (Фонд „СЕлС“) годишно са предвидени разходи в размер на 1 829,1 млн. лв., в т.ч. от разходите 1 826,0 млн. лв. са за покриване на разходите, извършени от обществения доставчик, произтичащи от задълженията му по чл. 93а и 94 от Закона за енергетиката и за предоставяне на премия на производител по чл. 162а от Закона за енергетиката и производител с обща мощност 1 MW[23] и над 1 MW по Закона за енергията от възобновяеми източници, определена с решение на КЕВР, включително за минали регулаторни периоди.

В следствие на правилното администриране на дейностите по набиране и разходване на средства във Фонд „СЕлС“, като част от заложения компенсаторен механизъм, допринасящ за по-пълна либерализация в сектора, се отчита подобрена финансова стабилност и доверие между участниците в него. Образуващите се във Фонд „СЕлС“ финансови буфери дават предпоставки за допълнителни възможности от страна на

[23] Megawatt - мегавата.

регулаторния орган да компенсира възникнали през изминали регулаторни периоди финансови дефицити в електроенергийната системата. Всичко това доведе до положителен ефект в решението за определяне на цени в сектор „Електроенергетика“ за настоящия ценови период юли 2019 г.- юни 2020 г., изразяващ се в намаляване на цената „задължение към обществото“, която се заплаща както от домакинствата, така и от бизнеса, от 36,75 лв./MWh[24] на 19,57 лв./MWh.

Комисия за енергийно и водно регулиране

Комисията за енергийно и водно регулиране е независим специализиран държавен орган за регулиране на дейностите в енергетиката и във водоснабдяването и канализацията. При осъществяване на своите правомощия комисията е независима от изпълнителната власт и дейността ѝ се осъществява въз основа на независимост, безпристрастност, професионализъм, почтеност, последователност, публичност и прозрачност.

Визията за развитието на политиката в енергетиката и ВиК сектора е подобряване на регулаторната рамка чрез усъвършенстване на съществуващите регулаторни подходи и принципи въз основа на международния опит и добрите европейски практики; насърчаване на доверието в енергийния пазар чрез спазване на основните принципи за равнопоставеност, прозрачност и справедливост за постигане на последователна и предвидима регулаторна политика; минимизиране на регулаторната тежест; съкращаване на времето при вземането на решения; подобряване на ефективността на административните процеси; ефективен контрол по изпълнение на условията на издадените лицензии на дружествата в подсектори „електроенергетика“, „топлоенергетика“ и „природен газ“; ефективен контрол по изпълнение на одобрените бизнес планове на ВиК операторите и по прилагането на утвърдените цени на предоставяните ВиК услуги на потребителите; предприемане на мерки за съществено подобряване на работата на регулираните дружества с потребителите и разрешаване на спорове; активно сътрудничество с други регулатори и участие в процеса на формиране на добри регулаторни практики.

Считано от 2020 г. дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране попада в обхвата на функционална област „Държавна регулация в енергетиката и ВиК в сектора“.

Агенция за ядрено регулиране

Агенцията за ядрено регулиране е независим специализиран орган на изпълнителната власт и председателят на агенцията осъществява държавното регулиране на безопасното използване на ядрената енергия и йонизиращите лъчения и на безопасното управление на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво.

Мисията на Агенцията за ядрено регулиране (АЯР) е защита на човека, обществото, бъдещите поколения и околната среда от вредното въздействие на йонизиращите лъчения.

Основната цел на дейността на АЯР е да осигури използването на ядрената енергия и източниците на йонизиращи лъчения само за мирни цели и в съответствие със Закона за безопасно използване на ядрената енергия и актовете по неговото прилагане.

[24] Megawatt-hour – мегаватчаса.

Основните дейности, извършвани от АЯР, са:

- Издаване на лицензии и разрешения за дейности в ядрени съоръжения с източници на йонизиращи лъчения, както и издаване на лицензии за специализирано обучение;
- Издаване на удостоверения за регистрация на дейности по чл. 56, ал. 3 от Закона за безопасно използване на ядрената енергия и удостоверения за правоспособност за работа в ядрени съоръжения или с източници на йонизиращи лъчения;
- Регулаторен контрол за безопасно използване на ядрени съоръжения и източници на йонизиращи лъчения;
- Поддържане на аварийна готовност;
- Развитие на нормативната уредба по безопасно използване на ядрената енергия;
- Осигуряване на международното сътрудничество на Република България в тази област и изпълнение на международните конвенции и договори;
- Информиране на обществеността за състоянието на ядрената безопасност и радиационната защита в страната.

Считано от 2020 г. дейността на Агенцията за ядрено регулиране попада в обхвата на функционална област „Регулация на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“.

2.11. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

С провежданата политика в областта на опазването на околната среда и водите се цели съхраняване на уникалната българска природа и подобряване на екологичната устойчивост, като се следи за баланса между развитието на бизнеса и опазването на биоразнообразието и ресурсите за постигане на максималните възможни ползи за икономиката и обществото. Акцент ще бъде поставен върху цели, които укрепват връзките между ресурсната ефективност, издръжливостта на екосистемите и човешкото благополучие, като усилията ще бъдат насочени към подобряване на взаимодействието с бизнеса, национални и регионални органи, местни власти, неправителствени и научни организации.

За провеждането на политиката в областта на опазването на околната среда отговорна институция е Министерството на околната среда и водите, както и Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС) за реализацията на проекти и дейности в изпълнение на национални и общински програми в областта на околната среда.

2.11.1 Политика в областта на опазването и ползването на компонентите на околната среда

Политиката в областта на опазването и ползването на компонентите на околната среда е насочена към опазване, съхранение и увеличаване на природния капитал, подобряване на управлението на отпадъците, преход към ефективна кръгова и конкурентоспособна нисковъглеродна икономика от гледна точка на използването на ресурсите и провеждане на устойчива политика за постигане на здравословна околна среда и защита на населението от свързани с околната среда въздействия. Тя обхваща

прилагането и развиването на комплекс от инструменти, които допринасят във висока степен за опазване чистотата на водите, почвите и въздуха, предотвратяване образуването на отпадъците и увеличаване на оползотворяването на отпадъците, адаптиране към измененията на климата и ефективно използване на ресурсите в икономическия цикъл на страната.

В рамките на тази политика чрез Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда безвъзмездно се финансират екологични проекти на общините, неинвестиционни проекти и дейности, способстващи за осъществяване на политиката, насочени в секторите: управление на водите, управление на отпадъците и ограничаване загубата на биологичното разнообразие и запазване на естествените екосистеми. Проектите са насочени към изграждането на малки водоснабдителни мрежи и съорежения; пречиствателни станции за отпадъчни и канализационни мрежи и довеждащи колектори, както и проекти за изгарждане на нови или реконструкция на съществуващи обекти, инсталации или съоръжения за управление на отпадъците.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на опазването и ползването на компонентите на околната среда	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
Наименование на индикатора		***Програма 2019 г.***	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Население, обхванато от изпълнени мерки за подобряване състоянието на водите и за защита от наводнения: • подобрено водоснабдяване; • подобрено пречистване на отпадъчни води; • защита от наводнения	бр. жители	115 200 374 677 90 979	141 400 649 354 193 576	167 600 924 030 267 746	167 600 924 030 301 916
2. Допълнителен капацитет за оползотворяване/рециклиране на отпадъци	тона	20 000	20 000	50 000	100 000
3. Население с подобрено качество на атмосферния въздух (за замърсител ФПЧ$_{10}$)	бр. жители	335 854	402 767	455 384	524 243
4. Спестени емисии на парникови газове от подкрепени проекти, подпомагащи смекчаването на неблагоприятните климатични промени	tCO2eq*	640 000	640 000	650 000	660 000

* tCO2eq - тон еквивалент въглероден диоксид.

2.11.2 Политика в областта на националната система за мониторинг на околната среда и информационна обезпеченост

Политиката в областта на националната система за мониторинг на околната среда и информационна обезпеченост е насочена към осигуряване на мониторинг на околната среда, анализ и оценка на състоянието на компонентите и факторите на околната среда за изготвяне и предоставяне на информация, която да служи за основа за вземане на решения относно ефективността и целесъобразността на провежданите политики в областта на околната среда. Политиката се реализира чрез дейности за изграждане и поддържане на Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС), която гарантира достоверност, пълнота, актуалност, прозрачност и публичност на

информацията за състоянието на околната среда, за целите на публичната власт и в полза на обществото.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на националната система за мониторинг на околната среда и информационна обезпеченост		**Целева стойност**			
Наименование на индикатора	**Мерна единица**	***Програма 2019 г.***	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Изпълнени програми за мониторинг на компонентите и факторите на околната среда	брой	12	12	12	12
2. Поддържани информационни системи/ системи с публичен достъп на НСМОС *	брой	16/8	18/10	19/12	20/13
3. Поддържани регистри с публичен достъп	брой	18	20	20	20

* Увеличението на целевите стойности (в проекта на бюджетната прогноза 2020-2022, спрямо прогнозата за периода 2019-2021) на показателите за изпълнение по т. 2 и 3 се дължи на изискванията за разработване и поддържане на информационни системи и публични регистри, заложени през 2018 и 2019 г., с промени в законови и подзаконови нормативни актове в областта на околната среда.

2.11.3 Политика за поддържане, модернизация и изграждане на техническата инфраструктура, свързана с подобряване на транспортната достъпност и интегрираното управление на водните ресурси и геозащита

Политиката в областта на околната среда, обвързана с изпълнението на геозащитните мерки и дейности за ограничаване на свлачищата, ерозионните процеси по Дунавското крайбрежие и абразионните процеси по Черноморското крайбрежие и за предотвратяване на аварии и щети, както и дейностите по регистрирането и мониторинга на свлачищните райони в Република България се изпълнява от Министерството на регионалното развитие и благоустройството. Свлачищата, ерозията по Дунавското крайбрежие и абразията по Черноморското крайбрежие са част от общите геодинамични процеси, които представляват основни елементи на геоложката опасност на страната. Разрушителният ефект на тези процеси и явления се увеличава рязко през последните години поради комплексното взаимодействие на природни и техногенни фактори, включващи промените в климата, урбанизиране на териториите, незаконно строителство и др.

В рамките на политиката по геозащита чрез бюджета на Министерството на регионалното развитие и благоустройството през 2020 г. е предвидено да бъдат финансирани следните приоритетни инфраструктурни проекти:

- „Укрепване свлачище кв. Сарафово – етап III.2“, община Бургас, като за 2020 г. са предвидени средства в размер на 1,9 млн. лв.;
- „Укрепване свлачище северен бряг – гр. Царево“ за 2020 са предвидени средства в размер на 3,0 млн. лв.;
- „Укрепване свлачище в района на екопътека в местност „Леден врис“, гр. Неделино за 2020 г. са предвидени средства в размер на 1,4 млн. лв.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика за поддържане, модернизация и изграждане на техническата инфраструктура, свързана с подобряване на транспортната достъпност и интегрираното управление на водните ресурси и геозащита	Мерна единица	Целева стойност			
Наименование на индикатора		*Програма 2019 г.*	*Проект 2020 г.*	*Прогноза 2021 г.*	*Прогноза 2022 г.*
1. Брегоукрепени участъци*	м	560	560	450	500
2. Контролирана свлачищна територия	ха	800	800	800	800

* Стойността на показател „Брегоукрепени участъци“ е на база издадени разрешения за ползване на обекти или дължината на брегоукрепените участъци в линейни метри.

Финансиране на програми за отстраняване на нанесените щети върху околната среда, настъпили от минали действия или бездействия при приватизация

През периода 2020-2022 г. ще продължи изпълнението на програмите за отстраняване на нанесените щети върху околната среда, настъпили от минали действия или бездействия при приватизация. Финансирането от държавния бюджет на тези програми е на основание § 9 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за опазване на околната среда. С изпълнението на програмите се цели трайно отстраняване на замърсяването от промишлената и добивна дейност на повърхностните и подземни води и почви, с оглед подобряване на работната и околната среда на работещите в предприятията и населените места в района на дружествата. Средствата ще бъдат насочени към изпълнение на програмите за отстраняване на минали екологични щети на „Лукойл Нефтохим Бургас” АД, „Хармони 2012“ ЕООД – Кърджали и „Агрополихим” АД – Девня. Средствата за периода 2020-2022 г. са в размер по 10,0 млн. лв. на година.

2.12. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ

Провежданата политика в областта на регионалното развитие е насочена към създаването на условия за балансирано и устойчиво интегрирано развитие на регионите, целящо общо икономическо и социално развитие на страната, както и развитие на териториалното сътрудничество. Политиката е насочена и към подобряване качеството на жизнената среда на българските граждани и превръщането на българските региони в привлекателно място за инвестиции и бизнес.

Поставените цели в областта на регионалното развитие се осъществяват от Министерството на регионалното развитие и благоустройството посредством изпълнението на посочените по-долу политики, като към тях са определени и съответните ключови индикатори за измерване на постигнатите резултати в периода 2020-2022 г.

2.12.1 Политика за интегрирано развитие на регионите, ефективно и ефикасно използване на публичните финанси и финансовите инструменти за постигане на растеж и подобряване качеството на жизнената среда

Основен акцент на тази политика е създаването на условия за постигане на устойчиво интегрирано развитие на районите и общините в страната, подпомагане на икономическото и социално развитие на трансграничните региони и намаляване на регионалните различия посредством подобряване на инфраструктурата в граничните райони, насърчаване на сътрудничеството между регионите, както и насърчаване на съвместното трансгранично сътрудничество и балансирано териториално развитие чрез

укрепване на мрежата от градове-центрове, подобряване свързаността в районите и качеството на средата в населените места.

Тази политика е насочена към подобряване качеството на жизнената среда и превръщането на регионите в привлекателно място за инвестиции и бизнес, както и прилагане на целенасочени мерки за подпомагане на регионите изоставащи с развитието си, като се отчитат специфичните им нужди и местния потенциал за развитие. Целта е насочена към сближаване в три аспекта – икономическо, социално и териториално сближаване, както и три нива – европейско – с регионите на ЕС, национално – между българските райони и вътрешно регионално – между общините в отделните райони.

Сред основните приоритети е и създаването на балансирана, съразмерно развиваща се и устойчива жилищна система.

В рамките на политиката се координира изпълнението на Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика за интегрирано развитие на регионите, ефективно и ефикасно използване на публичните финанси и финансовите инструменти за постигане на растеж и подобряване качеството на жизнената среда		**Целева стойност**			
Наименование на индикатора	**Мерна единица**	***Програма 2019 г.***	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Изпълнение на Пътна карта за нови подходи в регионалната политика с цел създаване на условия за балансирано териториално развитие (с натрупване)	%	60	70	90	100
2. Намаляване на дела на мигриралото население (вътрешна миграция)	%	2,02	2,02	1,98	1,95

2.12.2 Политика за поддържане, модернизация и изграждане на техническата инфраструктура, свързана с подобряване на транспортната достъпност и интегрираното управление на водните ресурси и геозащита

Политиката е свързана с дейности за управление, поддържане и изграждане на ВиК инфраструктурата с цел осигуряване на съответствие с директивите на Европейския съюз в областта на водите и устойчивост при предоставяне на ВиК услугите.

През 2020 г. е предвидено чрез бюджета на Министерство на регионалното развитие и благоустройството да бъдат финансирани дейности по реконструкция на ВиК мрежи и съоръжения на територията на 28-те области в страната в размер на 13,1 млн. лв., както и инфраструктурни благоустройствени обекти за подобряване на уличната мрежа в райони в страната, избрани по определени критерии, съгласно одобрена Методика за приоритизиране на благоустройствени проекти предложени от общинските администрации в Република България в размер на 1,8 млн. лв.

Приоритетите по отношение на устройството на територията са свързани с осигуряване на териториалното развитие, устройството на територията, административно-териториалното устройство, децентрализацията, изграждането и развитието на техническата инфраструктура и благоустрояването на урбанизираните територии

(населени места и селищни образувания), в съответствие с националните стратегически документи, приоритети и програми в сферата на пространственото развитие, пътната инфраструктура, ВиК инфраструктурата.

По отношение на пътната инфраструктура в рамките на тази политика се изпълняват дейности свързани с проектирането, строителството, експлоатацията и поддръжката на републиканските пътища извън градовете и при пътните възли, като част от основната дейност е и придобиването на земи и поддържане на правото на преминаване на пътищата през чужда територия.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта за поддържане, модернизация и изграждане на техническата инфраструктура, свързана с подобряване на транспортната достъпност и интегрираното управление на водните ресурси и геозащита	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
Наименование на индикатора		***Програма 2019 г.***	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Подобряване качеството на предоставяната услуга „Водоснабдяване и канализация“, чрез увеличаване броя на жителите, на които се предоставя питейна вода с подобрени качествени показатели и/или на които се осигурява непрекъснатост на водоснабдяването и/или на които се предоставя услугата отвеждане и пречистване на отпадъчните води.	брой жители	540 000	540 000	600 000	640 000
2. Обезпечаване на територията на страната с общи устройствени планове. *(нарастване на броя на общините с действащи общи устройствени планове)*	%	20	25	30	15
3. Нарастване потенциала на АТЕ за ефективно и ефикасно планиране, управление и използване на ресурсите за устойчиво местно развитие (нарастване дела на общините, отчитащи резултати над средните за страната по показатели за финансова самостоятелност и инвестиционна активност)	%	1,5	1,5	1,5	1,5

2.12.3 Политика в областта на подобряване на инвестиционния процес чрез усъвършенстване на информационните системи на кадастъра и имотния регистър, подобряване качеството на превантивния и текущ контрол в строителството и на строителните продукти

В рамките на тази политика се осъществяват дейности по създаване, поддържане и предоставяне на геодезическа, картографска и кадастрална информация в Република България, както и по осигуряване достъп до пространствените данни и предоставянето на услуги, свързани с предоставянето на информация, използвана основно за сделки с недвижими имоти, при ипотеките, за нуждите на планирането, инвестиционното проектиране, изграждането на инфраструктурни обекти, решаването на проблеми при бедствия, опазване на околната среда и други.

Държавната политика в областта на националния строителен контрол се осъществява с цел ограничаване на последствията от извършеното незаконно строителство и

осъществяване на превантивен контрол за недопускане на нарушения на нормативната уредба по устройство на територията. Целта е строежите да се изпълняват по начин, гарантиращ безопасни и здравословни условия в икономически обоснован експлоатационен срок. В рамките на тази политика се извършва контрол по спазването на Закона за устройство на територията и на нормативните актове по прилагането му при проектирането и строителството.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на подобряване на инвестиционния процес чрез усъвършенстване на информационните системи на кадастъра и имотния регистър, подобряване качеството на превантивния и текущ контрол в строителството и на строителните продукти		**Целева стойност**			
Наименование на индикатора	**Мерна единица**	***Програма 2019 г.***	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Предоставени услуги от геодезически топографски и кадастрални данни	млн.бр.	2,9	2,95	2,95	2,95
2 . Преизмерване на ДНМ (нивелация I – около 5500 км)	km	1 285	1 149	1 748	1 068
3. Създаване на единен цифров модел за едромащабна топографска карта на Република България	km2	-	330	-	1 000

2.13. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА КУЛТУРАТА

Политиката в областта на културата е свързана с укрепването, популяризирането и развитието на българската идентичност, култура и духовни ценности. Стратегическите цели на политиката са насочени към създаването на условия за устойчиво културно развитие и духовно консолидиране на нацията, утвърждаването на българската национална идентичност чрез изграждане образа на България като страна със самобитна култура и уникално културно наследство, активирането на международната дейност за популяризиране достиженията на българските творци и повишаване конкурентоспособността на българския културен продукт.

2.13.1 Политика в областта на опазване на движимото и недвижимото културно наследство

Основните приоритети на политиката в областта на опазване на движимото и недвижимото културно наследство са опазване и социализиране на културното наследство и стимулиране на обвързването му с туристическите продукти, привличане на проектно финансиране в областта на културата по различни програми и донори, развитие и техническо усъвършенстване на музейната мрежа, привличане на средства от Европейските програми и двустранни спогодби за подкрепа на културата и утвърждаване на България като дестинация за осъществяване на международни културни проекти.

В областта на *опазването на недвижимото културно наследство* ще продължи държавната подкрепа за извършване на археологически проучвания, реставрация и съпътстваща консервация (укрепване, защитни покрития, вертикална планировка и др.) на значими археологически обекти, както и извършването на консервационно-реставрационни работи на недвижими културни ценности.

На основание чл. 14, т. 3 от Закона за Националния дарителски фонд „13 века България“ и чл. 44 от Закона за културното наследство, както предвид необходимостта от въвеждането на единен подход при финансирането със средства от държавния бюджет на юридическите лица с нестопанска цел, както и от създаването и поддържането на информация за измерване на изпълнението на секторните политики по бюджета на Министерството на културата за 2020 г. и следващите години по политика в областта на опазване на движимото и недвижимото културно наследство са предвидени субсидии за Национален дарителски фонд „13 века България“ – 226 000 лева и за Регионален център за опазване на нематериалното културно наследство в Югоизточна Европа – 412 000 лева.

В областта на *опазването и представянето на движимото културно и аудио-визуално наследство* (държавните музеи, художествените галерии и Българската национална филмотека) ще продължи финансирането на дейностите им по стандарти в подкрепа на възможностите за по-голяма самостоятелност и мотивация на работещите в музейното дело за популяризирането на националното културно богатство.

Отговорни за провеждането на политиката са Националният институт за недвижимо културно наследство, държавните музеи и художествени галерии в системата на Министерството на културата, Центърът за подводна археология, Културен център „Двореца“ и Българската национална филмотека.

За реализирането на тази политика са разчетени средства по държавния бюджет в размер на 5,0 млн. лв. за всяка от трите години, от които 2,0 млн. лв. за теренни археологически проучвания и теренна консервация на недвижими археологически културни ценности, 2,0 млн. лв. за консервационно-реставрационни работи за създаване и опазване на културните ценности и 1,0 млн. лв. за субсидии за творчески проекти и други разходи в областта на движимото културно наследство и визуалните изкуства.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на опазване на движимото и недвижимото културно наследство **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Проучване, реставриране и консервация на (обекти от местно, национално и световно значение) недвижимото културно наследство	Брой	123	150	150	150
2. Създаване на образователни програми в музеи и галерии	Брой	15	15	16	17
3. Дигитализация на недвижими културни ценности (НКЦ) и документални архиви, създаване на регистри и бази данни - Национален регистър на недвижими културни ценности	Брой	350 Фотограма-тични плаки	Дигитали - зация на архива на 1 490 НКЦ от национал - но и световно значение и фотограматич ни плаки за 350 НКЦ	Дигитализа ция на 50% от архива за НКЦ от местно ансамблово значение	Цялостна дигитализация на архивния фонд на НКЦ
4. Подкрепени проекти в областта на музейното дело и визуалните изкуства	Брой	19	20	25	35

2.13.2 Политика в областта на създаване и популяризиране на съвременно изкуство в страната и в чужбина и достъп до качествено художествено образование

Основните приоритети на политиката в тази област са оптимизиране на действащата система на финансиране в мрежата на сценичните изкуства и повишаване на ефективността на маркетинга и атрактивността на предлаганите културни продукти, разширяване на равнопоставения достъп до култура и културно наследство, опазване и социализиране на културното наследство и стимулиране на обвързването му с туристическите продукти, привличане на проектно финансиране в областта на културата по различни програми и донори, привличане на средства от европейските програми и двустранни спогодби за подкрепа на културата, разширяване на гамата на предлаганите културни продукти и услуги в чужбина и утвърждаване на България като дестинация за осъществяване на международни културни проекти.

В областта на *филмовото изкуство* ще продължи подкрепата за създаването на нови български филми. Националното финансиране предвижда увеличаване на българските филми – копродукция с европейски страни. Разширяването на интеграцията с европейските кинематографии ще допринесе за издигане на художественото и техническо качество на филмите и ще разшири възможностите за разпространение на българското кино на международния пазар.

В областта на *сценичните изкуства* (театри, опери, оперно-филхармонични дружества, оркестри и ансамбли) ще продължи подобряване на управлението, осигуряване на по-голямо разнообразие от представления и на по-широк достъп на зрителите до художествения продукт, както и създаване на трайна уредба на единните разходни стандарти за финансиране на държавните културни институти, осъществяващи дейности в областта на сценичните изкуства.

В областта на *литературното наследство* основните приоритети ще се насочат към подкрепа на книгоиздаването чрез подпомагане на издателската дейност и популяризиране на българската книга по света и създаване на условия за развитието и утвърждаването на библиотеките като съвременни центрове, осигуряващи ефективно библиотечно информационно обслужване на широк кръг потребители. Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ ще продължи финансирането на дейностите си по стандарти, прилагайки системата на делегиран бюджет.

Утвърждаването на положителния образ на България в чужбина посредством постиженията на националните изкуства и култура се постига чрез дейността на българските културни институти в чужбина. Акцент в тяхната дейност са страните от Европейския съюз.

Продължава утвърдената практика за финансиране на творчески проекти в областта на изкуствата и културата на проектен принцип, след провеждане на конкурси.

Отговорни за провеждане на политиката са държавните културни институти в областта на сценичните изкуства театри, опери, оперно-филхармонични дружества, оркестри и ансамбли, Изпълнителна агенция „Национален филмов център“, българските културни институти в чужбина, Национален фонд „Култура“ и Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“.

За реализирането на тази политика са разчетени средства по държавния бюджет в размер на 22,6 млн. лв., за всяка от трите години, от които 14,7 млн. лв. за създаване и разпространение на български филми и кино продукции с българско участие, 0,7 млн. лв. субсидии и други разходи за фестивали, конкурси, събития и чествания, 4,6 млн. лв. субсидии за творчески проекти и други разходи за създаване, съхраняване и

разпространение на произведения на изкуството и културата, за опазване и популяризиране на културно-историческото, литературното и нематериалното културно наследство и финансово подпомагане създаването и разпространението на сценични произведения, 0,2 млн. лв. за награди за особени заслуги към българската държава и нацията, 2,0 млн. лв. за програма „Българските библиотеки - съвременни центрове за четене и информираност“ и 0,4 млн. лв. за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности в областта на културното сътрудничество.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на създаване и популяризиране на съвременно изкуство в страната и в чужбина и достъп до качествено художествено образование **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Подкрепа на производството на български филми	брой	38	36	44	50
2. Популяризиране на българското кино чрез участия в международни фестивали	брой	60	60	60	60
3. Подкрепени проекти в областта на сценичните изкуства, литературата, любителско творчество	брой	150	150	150	150
4. Организирани изяви на български творци на международна сцена	брой	28	28	30	36
5. Подкрепени фестивали, събития и чествания с национално и международно значение	брой	22	22	25	25
6. Представления на държавните културни институти, осъществяващи дейност в областта на сценичните изкуства	брой	11 880	11 440	14 550	14 700
7. Посетители на представления на държавните културни институти, осъществяващи дейност в областта на сценичните изкуства	брой	1 830 000	2 250 000	2 315 000	2 235 000

В проектобюджета за 2020 г. за ***делегираните от държавата дейности в областта на културата за общините*** са предвидени средства за текущи разходи в размер на 136,0 млн. лв., което е с 13,2 млн. лв. повече спрямо ЗДБРБ за 2019 г.

Във връзка с увеличението на разходите за персонал с 10 на сто стандартите за музеите, художествените галерии и библиотеките с регионален характер са увеличени с 8,6%, а стандартът на читалищата е увеличен с 10%.

Субсидираните бройки на читалищата са увеличени със 72 броя за новорегистрирани читалища и за разширяване на дейността на някои от тях. Субсидираните бройки на регионалните библиотеки са увеличени с 27 броя, а на музеите и художествените галерии с регионален характер - с 34 броя.

В прогнозата за 2021 г. за текущи разходи за делегираните от държавата дейности в сферата на културата са предвидени средства по бюджетите на общините в общ размер на 144,9 млн. лв., като е планирано увеличение с 8,9 млн. лв. спрямо проектобюджета за 2020 г. Предвижда се запазване на размера на средствата за 2022 г. на нивото от 2021 г.

2.14. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА МЛАДЕЖТА И СПОРТА

Политиките в областта на спорта и младежта са насочени към развитие на спорта за учащи и спорта в свободното време, развитие и утвърждаване на спорта за високи постижения и насърчаване на икономическата активност и развитие на младите хора.

Основните приоритети в ***областта на спорта*** са укрепването на здравето и физическата активност, практикуването на спорт от всички и развитие на спорта за високи постижения.

За периода 2020-2022 г. са осигурени условия за изпълнение на целите и дейностите във връзка с реализирането на приоритетите на провежданите политики в областта на спорта.

2.14.1 Политика в областта на спорта за учащи и спорта в свободното време

Политиката е насочена към постепенно приобщаване на различни социални, отраслови и възрастови групи от населението към активен двигателен режим и здравословен начин на живот, с приоритет децата и младите хора, в т.ч. и хората с увреждания и децата в риск, постигане на високо ниво на спортна подготовка и устойчиво развитие на спорта в спортните училища и реализиране от учениците спортисти на призови класирания на държавни първенства и международни състезания.

Основните цели за развитието на спорта за учащи и спорта в свободното време се постигат чрез:

- Насърчаване на учащите към двигателна активност и системно практикуване на физически упражнения и спорт;
- Осигуряване на подкрепа за реализация на младите спортисти и деца с изявени дарби;
- Осигуряване на условия и възможности за физическа активност и спорт за хора с увреждания и деца в риск;
- Създаване на възможности за двигателна активност и практикуване на спорт за всички и социален туризъм от населението чрез оптимизиране на управлението на спорта, подходяща инфраструктура, подобряване информираността и реализиране на програми.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на спорта за учащи и спорта в свободното време **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Относителен дял на обхванатите в спортни дейности, подпомагани от ММС ученици към общия брой на учениците	%	12,79	12,80	12,81	12,81
2. Относителен дял на обхванатите в спортни дейности, подпомагани от ММС студенти към общия брой на студентите	%	2,62	2,63	2,64	2,64
3. Относителен дял на обхванатите в спортни дейности за спорт в свободното време, подпомагани от ММС лица към населението на Република България	%	2,4	2,6	2,8	2,8

За реализирането на тази политика чрез мерки за развитие на спорта за учащи и спорта в свободното време са разчетени средства в размер на 5,9 млн. лв. за всяка година от прогнозния период.

2.14.2 Политика в областта на спорта за високи постижения

Политиката е насочена към изпълнение на програми за елитен спорт и ефективен тренировъчен процес за постигане на спортни резултати на международно ниво, развитие на потенциала на младите талантливи спортисти, разработване и внедряване на нови методики за оптимизиране на методите за контрол и оценка на ефективността на тренировъчните въздействия, постигане на силен социален ефект чрез отразяване на постиженията на елитните спортисти и увеличена популярност на спорта сред подрастващите, издигане спортния престиж на нацията на световно равнище и популяризирането на страната като спортна и туристическа дестинация.

Основните цели за развитието и утвърждаването на спорта за високи постижения като средство за повишаване престижа на нацията се постигат чрез:

- Създаване на условия на националните състезатели и отбори за ефективна подготовка и реализиране на високи спортни резултати на световни и европейски първенства и олимпийски игри;
- Създаване и разширяване на резервите от състезатели с възможности за постигане на квоти и стандарти за участие в олимпийски игри;
- Създаване на условия за участие на българските делегации на Летните олимпийски и паралимпийски игри в Токио през 2020 г;
- Финансиране на дейности на спортни организации в областта на спорта за високи постижения с цел развитие на потенциала на младите талантливи спортисти и повишаване качеството на държавните първенства;
- Осигуряване на награди на спортисти, медалисти и призьори от европейски и световни първенства, олимпийски игри и аналогични първенства и игри за хора с увреждания за постигнати спортни резултати и класирания;
- Осигуряване на месечни премии на олимпийски медалисти, прекратили активна състезателна дейност и треньори на олимпийските медалисти и на сборните олимпийски отбори по съответния спорт;
- Превенция и контрол на употребата на допинг в спорта.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на спорта за високи постижения **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Относителен дял на спортисти, които са финансово подпомогнати за участия в състезания от МСК от всички картотекирани състезатели	%	18,5	18,5	18,5	18,5

Политика в областта на спорта за високи постижения **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
- на Европейски първенства - на Световни първенства - на Олимпийски и европейски игри (олимпийски игри - зимни, летни, паралимпийски игри - зимни и летни, младежки олимпийски - зимни и летни и европейски игри)					
2. Брой медали, спечелени на олимпийски и европейски игри, световни и европейски първенства	брой	182	185	185	185
3. Относителен дял на класиранията до 8-мо място в състезания от МСК към броя на финансово подпомогнатите от ММС спортисти - на Европейски първенства - на Световни първенства - на Олимпийски и европейски игри (олимпийски игри - зимни, летни, паралимпийски игри - зимни и летни, младежки олимпийски - зимни и летни и европейски игри)	%	90,0	90,0	90,0	90,0
4. Относителен дял на финансово подпомаганите за СВП спортни клубове спрямо всички вписани в Националния регистър на лицензираните спортни организации и на членуващите в тях спортни клубове	%	22,5	22,5	22,5	22,5

За реализирането на тази политика чрез мерки за развитие на спорта за високи постижения са разчетени средства, както следва: 51,5 млн. лв. за 2020 г., 51,0 млн. лв. за 2021 г. и 51,0 млн. лв. за 2022 г. По проектобюджета на ММС за 2020 г. са заложени средства за участие на българските делегации на Летните олимпийски и паралимпийски игри в Токио.

2.14.3 Политика в областта на привеждането на спортните обекти и съоръжения във вид, отговарящ на съвременните международни стандарти

Държавната политика в тази област е насочена към изграждане, реконструкция и модернизация на спортните обекти и съоръжения и обектите за социален туризъм с цел привеждането им във вид, отговарящ на съвременните международни стандарти. Спортните обекти и съоръжения и обектите за социален туризъм са основна предпоставка за развитие на системата на физическото възпитание и спорта.

Изграждането на съвременна спортна инфраструктура дава възможност за оптимални условия за спортна подготовка, провеждане на подготвителни лагери и организиране на състезания от държавния и международния спортен календар. Изграждането на модерни спортни съоръжения е предпоставка за привличане на подрастващите към системни занимания със спорт и привикване към здравословен начин на живот.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на привеждането на спортните обекти и съоръжения във вид, отговарящ на съвременните международни стандарти **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Ремонтирани и реконструирани	брой	6	6	6	6

обекти/съоръжения	

За реализирането на тази политика са разчетени средства по държавния бюджет, като финансирането ѝ се допълва и със средства по Оперативна програма „Региони в растеж“ и др.

2.14.4 Политика в областта на усвояването и прилагането на добри международни практики за спорта

Основната цел на политиката е оползотворяване на възможностите, произтичащи от членството ни в ЕС и прилагане на добри международни практики в областта на спорта.

2.14.5 Политика в областта на младите хора

Приоритетите в ***областта на младежта*** са насочени към осигуряване на подкрепяща и насърчаваща среда за социална, професионална и личностна реализация на младите хора в страната.

За периода 2020-2022 г. са осигурени условия за изпълнение на целите и дейностите във връзка с реализирането на приоритетите на провежданата политика в областта на младите хора.

Националната политика за младежта е насочена към стимулиране на инициативността на младите хора и техните организации и структури за успешното им развитие и реализация в обществения живот.

Основните цели на тази политика се постигат чрез:

- Повишаване на информираността и активността на младите хора и цялостното им участие в процеса на вземане на решения в областта на младежката политика;
- Подобряване на качеството на живот на младите хора;
- Подобряване на условията за успех на всеки млад човек чрез устойчиви механизми за инвестиране в младежта като значим социален капитал на страната – насърчаване на икономическата активност и кариерното развитие на младите хора;
- Мерки, свързани със социално отговорен хазарт и предпазване на младите хора от хазарт;
- Мобилизиране на потенциала на младите хора за развитието на Република България и Европейския съюз.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на младите хора	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
Наименование на индикатора		***Програма 2019 г.***	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***

Политика в областта на младите хора **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Относителен дял на обхванатите младежи от услуги за младите хора на възраст 15-29 г. по Националната програма за младежта от общия брой младежи на същата възраст в страната	%	16,5	16,5	16,5	13,5
2. Относителен дял на обхванатите младежи от разнообразни инициативи за младите хора на възраст 15-29 г. по Националната програма за изпълнение на младежки дейности (по чл. 10а от Закона за хазарта) от общия брой младежи на същата възраст в страната	%	7,69	7,69	7,69	7,69

Националната програма за младежта и Националната програма за изпълнение на младежки дейности (чл. 10а от Закона за хазарта) са ефективни инструменти за достигане до младите хора на възраст 15-29 г. и спомагат за тяхното личностно и обществено развитие.

За реализирането на тази политика чрез мерки за развитие на младите хора са разчетени по държавния бюджет средства в размер по 2,8 млн. лв. за тригодишния период, като финансирането на тази политика се допълва и със средства от ЕС по различни програми.

2.15. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ТРАНСПОРТА И СЪОБЩЕНИЯТА

2.15.1 Политика в областта на транспорта

Политиката в областта на транспорта е насочена към развитие на базисната транспортна инфраструктура, която е важно условие за поддържането на устойчив икономически растеж. Основен приоритет на транспортната политика е повишаване на качеството на предлаганите транспортни услуги и устойчивото развитие на транспорта. Транспортният сектор е ключов за българската икономика както поради неговата свързваща роля по отношение на останалите сектори, така и заради собствения му принос в брутната добавена стойност и заетостта.

Намаляването на негативното влияние на различните видове транспорт върху околната среда, както и осигуряването на високо ниво на безопасност и сигурност, са сред основните приоритети. Политиката е насочена към стимулиране използването на обществените видове транспорт и програми за промяна в разпределението по видове транспорт с цел намаляване на вредното въздействие на автомобилния транспорт преди всичко върху околната среда, но също така и върху безопасността на движението и намаляване на задръстванията.

Приоритет е и поддържането и развитието на републиканската пътна инфраструктура в съответствие със съвременните изисквания на автомобилния транспорт чрез изграждане на националната мрежа от магистрали и скоростни пътища, свързването ѝ с европейските транспортни коридори, модернизация и обновяване на републиканската пътна мрежа и осигуряване на добро експлоатационно състояние и ниво на безопасност на съществуващата пътна мрежа. Цели се осигуряване на съпоставимо с европейската практика високо ниво на транспортна достъпност и мобилност за територията на Република България, обвързано с ефективно проектиране, изграждане, управление,

поддържане и ремонт на пътната инфраструктура по проекти, финансирани от фондовете на Европейския съюз.

Отговорни институции за изпълнението на политиката в областта на транспорта са Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията и Министерството на регионалното развитие и благоустройството чрез Агенция „Пътна инфраструктура“.

При изпълнение на *политиката в областта на транспорта* предвидените средства за периода 2020-2022 г. ще бъдат насочени към:

- Провеждане на национална транспортна политика, основана на приемственост, ефективност и експертност;
- Изграждане на модерна, устойчива, балансирана и интегрирана транспортна инфраструктура по основната и разширената Трансевропейска мрежа на територията на България, както и подобряване на инфраструктурната свързаност на регионите чрез модернизиране на пътната инфраструктура; изграждане на националната мрежа от магистрали и скоростни пътища и свързването ѝ с европейските транспортни коридори;
- Поддържане, модернизация и обновяване на републиканската пътна мрежа и осигуряване на добро експлоатационно състояние и ниво на безопасност на съществуващата пътна мрежа;
- Рехабилитация и осъществяване на аварийни дейности на участъци от републиканската пътна мрежа;
- Изграждане и въвеждане на електронна система за събиране на такси за ползване на републиканската пътна мрежа на база „изминато разстояние“ за товарни автомобили и на база „време“ за леки автомобили;
- Развитие на интермодален транспорт;
- Изграждане на модерна и оперативно съвместима с европейската железопътна мрежа национална железопътна инфраструктура;
- Изграждане, развитие и поддържане на високоефективна система за търсене и спасяване при авиационни и морски произшествия.

В изпълнение на националния план за подобряване на енергийните характеристики на отопляваните и/или охлаждани сгради - държавна собственост, използвани от държавната администрация, чрез бюджета на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията се планира изпълнението на следните приоритетни проекти:

- Реконструкция на административната сграда на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията в гр. София;
- Основен ремонт на административната сграда на Дирекция „Речен надзор“ гр. Русе.

През 2019 г. стартира въвеждането на по-справедлив модел за таксуване за ползване на републиканската пътна мрежа чрез въвеждане на смесена система: електронна винетка за леки автомобили и ТОЛ такса за изминато разстояние за тежкотоварните автомобили. В актуализираната средносрочна прогноза основните дейности за изпълнение на целта са проектиране, изграждане и въвеждане на електронна система за събиране на таксите за ползване на републиканската пътна мрежа на база изминато разстояние за превозни средства с обща технически допустима максимална маса над 3,5

тона (ТОЛ) и на база време за леки автомобили с обща технически допустима максимална маса до 3,5 тона (електронна винетка). От 1 януари 2019 г. започна поетапното въвеждане на ТОЛ системата с въвеждането на т.нар. „електронна винетка“ за леките автомобили, а от март 2020 г. ще бъдат тарифирани и товарните автомобили над 3,5 тона. През 2020 г. се предвижда ТОЛ системата да обхване магистралите и пътища от I клас, като през следващите години се планира да се разшири обхватът на ТОЛ системата и да обхване и пътища от II клас.

Изграждането и въвеждането на ТОЛ системата значително ще увеличи ресурсите за ефективно поддържане, модернизация и развитие на транспортната инфраструктура.

Успоредно с поддържането на пътната инфраструктура, политиката на правителството е насочена към осигуряване на финансов ресурс и за реализацията на стратегически инфраструктурни проекти, като:

- Доизграждане на автомагистрала „Струма” Лот 3.1, 3.2 и 3.3;
- Доизграждане на автомагистрала „Хемус“ с приблизителна дължина 250 км;
- Изграждане на „Обход на гр. Габрово“, включващ тунел под Шипка;
- Изграждане на АМ „Калотина – София“ от км 1+000 до км 15+500 и от км 15+500 до км 32+ 477,20 и етапни връзки;
- Подготовка на шест участъка за изграждане на скоростен път „Видин – Ботевград“;
- Развитие, изграждане и рехабилитация на републиканската пътна мрежа;
- Подготовка и изпълнение на АМ „Русе – Велико Търново“;
- Подготовка и изпълнението на АМ „Черно море“.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на транспорта **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Рехабилитирани и новоизградени участъци (в т.ч. аварийни дейности в участъци от републиканската пътна мрежа, засегнати от геодинамични процеси и явления)	км.	201,262	252,816	107,76	158,045
2.Рехабилитирани и новоизградени участъци (в т.ч. текущ ремонт и поддържане)	км.	19 863,97	19 853,63	19 853,63	19 853,63
3. Повишаване скоростите на движение по жп. мрежата в ремонтираните участъци	км./ч.	89,1	91,2	91,5	87,9
4. Реализирани влаккилометри от „БДЖ - Пътнически превози“ ЕООД	влаккм.	21 030 222	21 030 222	21 030 222	21 030 222

Основните приоритети на държавното финансово подпомагане на реалния сектор са насочени към предоставяне на средства под формата на субсидии, компенсации и капиталови трансфери за нефинансови предприятия от сектори транспорт и съобщения,

както и средства за изпълнение на програми за отстраняване на нанесените щети върху околната среда, настъпили от минали действия или бездействия, при приватизация.

Със средствата от държавния бюджет за нефинансовите предприятия се покриват само необходимите разходи, възникнали при изпълнение на възложените им от държавата задължения, свързани с предоставяне на обществени услуги, с цел избягване на свръхкомпенсация на предприятията. Предоставянето на средствата е обвързано с конкретни изисквания и критерии, като по този начин се цели повишаване на качеството на изпълняваните услуги и ефективно разходване на средствата от държавния бюджет за съответната дейност.

В това направление са разчетени **субсидии и други текущи трансфери** за нефинансови предприятия, както следва:

– ***„Национална компания „Железопътна инфраструктура“***

В изпълнение на чл. 25, ал. 1 от Закона за железопътния транспорт, държавата участва във финансирането на дейностите по изграждането, поддържането, развитието и експлоатацията на железопътната инфраструктура. Съгласно действащото законодателство, стопанисването и управлението на предоставените активи – публична и частна държавна собственост, и изпълнението на посочените дейности е възложено на Национална компания „Железопътна инфраструктура“.

Предвижда се запазване на размера на средствата за субсидии за периода 2020-2022 г. на нивото от 2019 г. – по 145,0 млн. лв. на година. Чрез тези средства ще се осигури финансирането и изпълнението на дейностите по текущо поддържане и експлоатация на железопътната инфраструктура.

Предвидените средства за субсидии са съобразени с тенденциите и възможностите за реализиране на приходи от други дейности на управителя на железопътната инфраструктура, както и с очакванията по отношение на размера на инфраструктурните такси за годините от периода 2020-2022 г.

– ***„БДЖ-Пътнически превози“ ЕООД***

Средствата за субсидии се предоставят на „БДЖ-Пътнически превози“ ЕООД за осигуряване изпълнението на възложеното му задължение за извършване на обществени превозни услуги по договор, сключен между министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията и дружеството, като те се предоставят чрез бюджета на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията. За периода 2020-2022 г. се предвижда да бъдат в размер на 175,0 млн. лв. на година.

Капиталовите трансфери в сектора на транспорта са насочени към:

– ***Национална компания „Железопътна инфраструктура”***

Цялостната инвестиционна програма на Национална компания „Железопътна инфраструктура“, свързана с изграждането, рехабилитацията и развитието на железопътната инфраструктура, се осъществява със средства от Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г. и Механизма за свързване на Европа и със средства, предвидени в централния бюджет под формата на капиталови трансфери.

На този етап, инвестиционната програма е насочена към ускорена реализация на проекти, свързани с европейските транспортни оси и коридори на територията на

страната, с оглед привеждане на инфраструктурата в съответствие с европейските норми, изисквания и стандарти, и повишаване на качеството и нивото на безопасност на железопътните превози.

Със средствата за капиталови трансфери се финансират проектите от железопътната инфраструктура, за които не се осигуряват средства от европейски източници - Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура" 2014-2020 г. и Механизма за свързване на Европа. В основната си част капиталовите трансфери се насочват за поддържане на техническото и експлоатационното състояние на съществуващата железопътна инфраструктура и съоръженията по сигнализация и безопасно управление на превозната дейност.

Освен това, през периода 2020-2022 г. е предвидена възможност част от капиталовите трансфери да се насочват и за осигуряване на собствения принос на бенефициента – Национална компания „Железопътна инфраструктура" по Механизма за свързване на Европа, както и към възстановяване на предоставената временна финансова помощ на предприятието в изпълнение на ПМС № 62/2016 г. за одобряване на допълнителни плащания от централния бюджет по бюджета на МТИТС за 2016 г. за приключването на инвестиционни проекти на Национална компания „Железопътна инфраструктура" по Оперативна програма „Транспорт" 2007-2013 г.

За периода 2020-2022 г. се предвиждат средства за капиталови трансфери от държавния бюджет в размер на 120,0 млн. лв. на година и запазването им на равнището от 2019 г. Разпределението на средствата в рамките на отделните години от периода 2020-2022 г. следва да се осъществява в съответствие с провежданата от МТИТС политика по отношение на железопътната инфраструктура и предвидените мероприятия и дейности в Годишните програми за изграждане, поддържане, развитие и експлоатация на железопътната инфраструктура.

– ***„БДЖ – Пътнически превози" ЕООД***

За всяка година от периода 2020-2022 г. се предвиждат средства за капиталови трансфери от държавния бюджет, като са планирани съответно 139,0 млн. лв. за 2020 г. и по 39,0 млн. лв. за 2021 и 2022 г. С предвидените средства за капиталови трансфери ще се даде възможност, макар и частично, да се осигури финансиране за закупуване на най-необходимия подвижен състав, както и за необходими ремонти на съществуваща техника. Разпределението на средствата в рамките на отделните години от периода 2020-2022 г. следва да се осъществява в съответствие с провежданата от МТИТС политика по отношение на железопътния транспорт и предвидените в тази връзка мероприятия и дейности.

– ***ДП „Пристанищна инфраструктура"***

Капиталовите трансфери през периода 2020-2022 г. се предвижда да бъдат насочени както за ремонтно-възстановителни, рехабилитационни и укрепителни дейности на пристанищната инфраструктура, така и за модернизация на пристанищните съоръжения и дейности, свързани с тяхната проходимост.

Размерът на предвидените капиталови трансфери от държавния бюджет за периода 2020-2022 г. е 111,0 млн. лв. за 2020 г., 131,0 млн. лв. за 2021 г. и 11,0 млн. лв. за 2022 г.

Допълнителните средства за 2020 и 2021 г., в общ размер на 220,0 млн. лв., са за развитие на пристанищната инфраструктура в района на град Варна във връзка със съвременните тенденции за увеличаване на големината на корабите, което поставя определени изисквания относно дълбочината на подходите към пристанищните терминали. Тези инвестиционни решения ще позволят бързото изграждане и

функциониране на контейнерен терминал, два терминала за зърно, терминал за течни товари (сярна киселина) и терминал за петролни продукти.

В областта на транспорта са предвидени и **субсидиите за превоз на пътници** по нерентабилни линии във вътрешноградския транспорт и транспорта в планински и други райони, както и **средствата за компенсиране на намалените приходи** от прилагането на цени за пътуване, предвидени в нормативните актове за определени категории пътници.

- **Субсидии за превоз на пътници по нерентабилни линии във вътрешноградския транспорт и транспорта в планински и други райони**

В съответствие с § 4, ал. 1, т. 1 от заключителните разпоредби на Закона за автомобилните превози, в държавния бюджет се предвиждат средства за субсидии за превоз на пътници по нерентабилни линии във вътрешноградския транспорт и транспорта в планински и други райони. Тези превози имат предимно социална насоченост – масови превози до и от работните места в чертите на града, и превози до малки отдалечени селища, осигуряващи връзка с общинския център.

Чрез този вид финансово подпомагане държавата осигурява задоволяване потребностите на населението от пътнически превози при определено гарантирано качествено ниво и достъпни цени, съобразени с покупателната способност, посредством въвеждането на определени задължения за превоз за транспортните оператори. Изпълнението на параметрите за качество, надеждност и достъпни цени на автомобилните превози ще съдейства и за постигане на целите за повишаване на мобилността и комуникациите на населението, минимизиране на регионалните различия, подобряване на заетостта и намаляване на безработицата. В резултат от изпълнението на този социален ангажимент се очаква постигане на основни правителствени приоритети като социално включване и повишаване на жизнения стандарт на населението.

За осъществяване на превозите на пътници, в съответствие със сключените договори между автомобилните превозвачи и общините, се предвижда да бъде увеличен размера на средствата за субсидии за превоз на пътници по нерентабилни линии във вътрешноградския транспорт и транспорта в планински и други райони.

За 2020 г. средствата се увеличават с 8,0 млн. лв. спрямо нивото от 2019 г., а именно предвидени са 36,0 млн. лв., в т.ч. 11,0 млн. лв. за Столична община - вътрешноградски транспорт и 25,0 млн. лв. за превоз на пътници по нерентабилни линии във вътрешноградския транспорт и транспорта в планински и други райони.

Размерът на средствата за 2021 г. и 2022 г. се запазва на нивото от 2020 г. – по 36,0 млн. лв. на година, в т.ч. 11,0 млн. лв. за Столична община - вътрешноградски транспорт и 25,0 млн. лв. за превоз на пътници по нерентабилни линии във вътрешноградския транспорт и транспорта в планински и други райони.

- **Средства за компенсиране на намалените приходи от прилагането на цени за пътуване, предвидени в нормативните актове за определени категории пътници**

Предоставянето на права за безплатни и по намалени цени превози в обществения транспорт /железопътен, автомобилен или друг вид транспорт/ на определени категории правоимащи лица е елемент на провежданата социална политика. Средствата

за компенсиране на намалените приходи от прилагането на цени за пътуване, предвидени в нормативните актове за определени категории пътници, се осигуряват ежегодно от държавния бюджет на основание § 4, ал. 1, т. 2 от заключителните разпоредби на Закона за автомобилните превози, чл. 52 от Закона за железопътния транспорт, Закона за Министерството на вътрешните работи, Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража, Закона за съдебната власт, Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“, Закона за специалните разузнавателни средства, Закона за защита на класифицираната информация и Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество.

Средствата от държавния бюджет за компенсиране на намалените приходи от прилагането на цени за пътуване, предвидени в нормативните актове за определени категории пътници, са предназначени да покрият разликата между цената на издадените превозни документи с намаление и тази по редовна тарифа на определени категории пътници, в т.ч. ветерани от войните, военноинвалиди, военнопострадали, лица, получаващи пенсия при условията на глава шеста от Кодекса за социално осигуряване, навършили възраст по чл. 68, ал. 1-3 от същия кодекс, многодетни майки, инвалиди и други правоимащи лица.

Предвижда се средствата за компенсации за 2020 г. да бъдат увеличени с 5,3 млн. лв. спрямо нивото от 2019 г. и да са в размер на 74,8 млн. лв., от които 13,0 млн. лв. за пътувания с железопътния транспорт, 45,0 млн. лв. за пътувания с вътрешноградския транспорт и междуселищния автомобилен транспорт и 16,8 млн. лв. за превоз на служители, ползващи право на безплатно пътуване при изпълнение на служебните си задължения в изпълнение на разпоредбите на определени закони. Размерът на средствата за 2021 г. и 2022 г. се запазва на нивото от 2020 г. – по 74,8 млн. лв. на година, при същото разпределение на средствата по категории правоимащи лица.

Увеличението на средствата за периода 2020-2022 г. в частта за пътуванията с вътрешноградския транспорт и междуселищния автомобилен транспорт, е в размер на 5,0 млн. лв. на година спрямо нивото от 2019 г.

Средствата за превоз на служители, ползващи право на безплатно пътуване при изпълнение на служебните си задължения в изпълнение на разпоредбите на Закона за Министерството на вътрешните работи, Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража, Закона за съдебната власт, Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“, Закона за специалните разузнавателни средства, Закона за защита на класифицираната информация и Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество, за периода 2020-2022 г. се увеличават с 0,3 млн. лв. на година, спрямо нивото от 2019 г.

Размерът на средствата за пътувания със железопътен транспорт за периода 2020-2022 г. се запазва на нивото от 2019 г.

2.15.2 Политика в областта на съобщенията

Политиката в областта на съобщенията отразява необходимостта от установяване на подходящ баланс между интересите на всички участници на пазара както на електронните съобщителни мрежи и услуги, така и на пощенските услуги от една страна и от друга – хармонизация на законодателството в съответствие с европейската регулаторна рамка в областта на съобщенията при отчитане на националните особености.

Държавната политика в областта на съобщенията се изпълнява от Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията, като за периода 2020-2022 г. е насочена към изпълнението на следните приоритети:

- Осигуряване на условия за свободна, лоялна и ефективна конкуренция както на пазара на електронните съобщения, така и на пазара на пощенските услуги, като част от единния вътрешен пазар в ЕС;
- Развитие на надеждна и сигурна високоскоростна електронна съобщителна инфраструктура;
- Създаване на условия за ускорено изграждане на високоскоростни и свръх високоскоростни електронни съобщителни мрежи;
- Преодоляване на изоставането в изграждането и развитието на електронната съобщителна инфраструктура в слабо населени и отдалечени райони чрез подобряване на възможностите за публична интервенция и усъвършенстване на правилата за държавни помощи;
- Осигуряване предоставянето на достъпна, надеждна и ефективна универсалната пощенска услуга и нейното съхранение в условията на либерализиран пазар на пощенски услуги и силно разрастване на ползването на достиженията на цифровите технологии за сметка на традиционните пощенски услуги;
- Създаване на условия за предоставяне на съвременни, ефективни и качествени пощенски услуги, включително развитие на услугите по доставка на стоки, закупени онлайн, като пощенски пратки;
- Защита на правата на потребителите.

За „Български пощи“ ЕАД са разчетени средства по бюджета на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията за компенсиране на извършената универсална пощенска услуга, като за 2020 г. планираните средства са в размер на 32,8 млн. лв., а за периода 2021-2022 г. са в размер на 32,0 млн. лв. на година.

Средствата се предоставят под формата на субсидии на „Български пощи“ ЕАД във връзка с изпълнението на задължението за извършване на универсалната пощенска услуга, възложено на дружеството със Закона за пощенските услуги, в случаите когато това задължение води до нетни разходи и представлява несправедлива финансова тежест за него.

В областта на съобщенията Комисията за регулиране на съобщенията изпълнява регулаторни и контролни функции по Закона за електронните съобщения, Закона за пощенските услуги, Закона за електронните съобщителни мрежи и физическа инфраструктура и Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги. Комисията, в изпълнение на законите, на подзаконовите нормативни актове и на общи административни актове, както и европейските регламенти, прилага секторната политика в областта на електронните съобщения и пощенските услуги, както и политиката по планиране и разпределение на радиочестотния спектър.

Считано от 2020 г. дейността на Комисията за регулиране на съобщенията попада в обхвата на функционална област „Електронни съобщения и пощенски услуги“.

2.15.3 Политика в областта на информационните технологии и електронното управление

Политиката в областта на информационните технологии и електронното управление е насочена към осигуряването на равнопоставен и широк достъп до ефективни, качествени и сигурни услуги на информационното общество за гражданите, бизнеса и държавното управление, както и равни възможности за придобиване на умения за използването им, което може да бъде реализирано само с добре координирани общи усилия на заинтересованите държавни институции и с активното участие на бизнеса и гражданите. В „Стратегията за цифров единен пазар" се подчертава, че цифровият единен пазар трябва да бъде изграден върху надеждни, високоскоростни и достъпни мрежи и услуги за потребителите, при които се гарантират основните права на потребителите на неприкосновеност на личния живот и защита на личните данни, като същевременно се насърчават иновациите. Отговорни институции за провеждане на политиката в тази област са Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията и Държавната агенция „Електронно управление" (ДАЕУ).

Държавната агенция „Електронно управление" осъществява функциите на Национално единно звено за контакти, което отговаря за координацията на въпросите, свързани с мрежовата и информационната сигурност и за трансграничното сътрудничество със съответните органи в други държави-членки. Държавната агенция е и национален компетентен орган за административните органи и изпълнява функции на Национален екип за реагиране при инциденти в компютърната сигурност (CSIRT). Агенцията упражнява контрол по спазване на изискванията на нормативните актове за мрежова и информационна сигурност, което е предпоставка за повишаване нивото на мрежовата и информационната сигурност в администрацията на изпълнителната власт.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на информационните технологии **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. *Съставен индекс за цифрова икономика и общество (Digital Economy and Society Index, DESI) за България	0- 100	43	45	48	55

*Индексът DESI ***(Digital Economy and Society Index)*** измерва степента на навлизане на цифровизацията в икономиката и обществото. Той е съставен индекс, който обобщава съответните показатели за цифровизацията в Европа като цяло и държавите членки на ЕС поотделно. Индексът DESI се изчислява като средна стойност на дименсиите на пет тегловни части: 1. Свързаност (25%); 2. Човешки капитал (25%); 3. Използване на интернет (15%); 4. Внедряване на цифрови технологии (20%) и 5. Цифрови обществени услуги (15%) и заема стойности от 0 (min) до 100 (max). Информацията се набира от Европейската комисия от меродавни източници, като Евростат и ежегодни проучвания. Съставен индекс за цифрова икономика и общество средно за ЕС: 55 за 2019 г., 57 за 2020 г., 62 за 2021 г. и 65 за 2022 г.

Напредъкът в развитието на електронното управление се свързва основно с разработване и надграждане на елементи от инфраструктурата и основните информационни системи, чрез които се осъществява предоставянето на информация и електронни услуги. Основополагащ елемент от цялостната архитектура е и схемата за електронна идентификация.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на електронното управление **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Функциониращ Център за електронна идентификация и поддържане и развитие на e-IDAS възел за предоставяне на трансгранична електронна идентификация.	брой	1	1	1	1
2. Присъединени администрации към хоризонталните системи на електронното управление.	%	50	60	65	70
3. Свързани регистри за служебен достъп в държавната администрация.	%	50	70	75	80
4. Добавени нови точки на свързване на Единната електронна съобщителна мрежа.	брой	30	30	30	30
5. Увеличаване на преносния капацитет на Единната електронна съобщителна мрежа.	%	15	15	15	15
6. Намаляване на инцидентите със значително увреждащо въздействие в мрежовата и информационна сигурност.	%	0	0	5	5

За изпълнението на задълженията по Регламент (ЕС) № 910/2014 и за предоставяне на трансгранична електронна идентификация Държавната агенция „Електронно управление“ изгражда, поддържа и развива Национален център за електронна идентификация и e-IDAS възел за предоставяне на трансгранична електронна идентификация, ключови елементи от националната схема за електронна идентификация, която е регламентирана в Закона за електронната идентификация.

2.16. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ТУРИЗМА

Политиката в областта на туризма е в подкрепа на устойчивото икономическо развитие на страната, като провеждането ѝ гарантира повишаване на конкурентоспособността на този сектор в условията на силна конкуренция, за създаване на правилно и реалистично позициониране на българския туристически продукт и оттам за насърчаване на туристическите посещения от чужденци в България.

Основната цел на провежданата политика е утвърждаване на туризма като ключов за икономиката отрасъл. Държавната политика в областта на туризма се осъществява от Министерството на туризма с подкрепата на туристическите организации и други организации от неправителствения сектор.

При изпълнение на политиката в областта на туризма предвидените средства за периода 2020-2022 г. са насочени към:

- Предприемане на действия, гарантиращи устойчиво целогодишно развитие на туризма чрез диверсификация на националния туристически продукт;
- Реализиране на мерки за повишаване на неговото качество и добавена стойност и стимулиране развитието на специализираните видове туризъм;
- Провеждане на маркетингова и рекламна политика на националния туристически продукт, която да подобри неговия имидж и позициониране на туристическия пазар;
- Привличане на чуждестранни туристи на територията на България;

- Стимулиране на устойчивото развитие на туризма и намаляване на регионалните различия чрез създаване на силни регионални брандове;
- Реализиране на мерки за насърчаване на летния туризъм и затвърждаване на позицията на Република България като предпочитана дестинация за организиран летен туризъм на идентифицирани целеви пазари, както и увеличаване на директните продажби на туристическите пакети;
- Организиране на процедурите по отдаване на морските плажове на концесия и под наем и последващ контрол по изпълнението на договорите.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на устойчивото развитие на туризма **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Годишен ръст на туристическите посещения от чужденци	% спрямо предходната година	1,0	1,0	1,1	1,3
2. Годишен ръст на броя на българските туристи, реализирали нощувки в страната в категоризирани места за настаняване с 10 и повече легла	% спрямо предходната година	2,0	1,0	1,0	1,0
3. Принос на туризма и свързани с него икономически дейности към БВП	дял от БВП в %	11,6	11,7	11,8	11,9

2.17. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО

Предизвикателствата пред съвременното селско стопанство налагат прилагане на аграрна политика, насочена към повишаване на ефективността и конкурентоспособността на земеделското производство, устойчиво използване и управление на природните ресурси, увеличаване на икономическата активност и нарастване на заетостта в селските райони.

2.17.1 Политика в областта на земеделието и селските райони

Прилаганата политика обхваща дейности в подкрепа на ефективното използване и опазване на земеделските земи и водите, съхраняване и подобряване на генетичните ресурси в растениевъдството и животновъдството и развитие на потенциала на двата подсектора за производство на конкурентоспособна продукция, развитие на научните изследвания в аграрната сфера, предоставяне на качествено научно обслужване и консултации на земеделските производители, стабилизиране на пазарите на земеделска продукция и гарантиране на доходите на производителите, сигурност и безопасност по веригата на предлагане на храни.

Планираните средства в тази област са насочени към:

- Развитие на аграрния отрасъл за осигуряване на хранителна сигурност и за производство на продукти с висока добавена стойност при устойчиво управление на природните ресурси;
- Мобилизиране на потенциала на селските райони за постигане на балансирано социално и териториално развитие.

Принос за прилагане на политиката, освен структурите в системата на Министерството на земеделието, храните и горите, имат Държавен фонд „Земеделие“ (ДФЗ), Агенция „Митници“, неправителствени и браншови организации.

Отговорността за разпределението на публичните разходи за политиката в областта на земеделието и селските райони е на Министерството на земеделието, храните и горите и се осъществява чрез бюджета на министерството, бюджета на ДФЗ и сметките за средства от Европейския съюз.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на земеделието и селските райони **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Минимален размер на Използваната земеделска площ (ИЗП)	млн. ха	5	5	5	5
2. Брутна добавена стойност от отрасъл Селско стопанство	млн. лева	3 400	3 450	3 500	3 550
3. Производителност на труда в отрасъл Селско стопанство – БДС/ГРЕ*	хил. лева/ГРЕ	14,2	14,4	14,6	14,8
4. Предприемачески доход в отрасъл Селско стопанство	млн. лева	2 300	2 350	2 400	2 450

***** БДС/ГРЕ - Брутна добавена стойност/Годишни работни единици (еквивалент на пълна годишна заетост в селското стопанство)

За периода 2020-2022 г. по бюджета на Министерството на земеделието, храните и горите са предвидени средства в размер на 19,0 млн. лв. годишно за извършване на обществена услуга за защита от вредното въздействие на водите, възложена на „Напоителни системи“ ЕАД.

Държавен фонд „Земеделие“ участва в прилагането на политиката на МЗХГ в областта на земеделието и селските райони. Фондът работи за постигане на дългосрочната визия на Република България за изграждане на конкурентно, ефективно и устойчиво селско стопанство, защита на пазара на земеделски продукти от сътресения и подобряване качеството на живот в селските райони.

ДФЗ отговаря за разпределението на публичните разходи за политиката, които разходва пряко чрез бюджета си и чрез сметката за средства от Европейския съюз, одобрени с годишния закон за държавния бюджет на Република България.

За изпълнението на политиката допринасят и взаимоотношенията на ДФЗ освен с МЗХГ и с други институции: институциите на Европейския съюз, разплащателните агенции на други държави-членки на ЕС и други. Ключови индикатори в областта на земеделието и селските райони в частта на ДФЗ са:

- *Изпълнение на бюджета по ПРСР 2014-2020 съгласно правилото N+3*

Съгласно европейското законодателство бюджетът на всяка програма за развитие на селските райони е разделен по години от 2014 до 2020 г., като средствата за всяка година могат да бъдат разплатени единствено в рамките на следващите три години.

- *Изпълнение на мерките за подкрепа на пазара и на организациите на производителите;*

- *Изпълнение на директните плащания към земеделските производители;*
- *Изпълнение на индикатора държавни помощи - осъществява се чрез предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на земеделските стопани със средства от националния бюджет;*
- *Изпълнение на схемите за преходна национална помощ - целта им е да приближи нивото на подкрепа на българските производители с останалите държави-членки и да повиши конкурентоспособността им.*

Чрез посочените индикатори може да се оцени финансовата подкрепа, обвързана с постигането на следните цели:

- ефективно усвояване на средства от Европейския фонд за гарантиране на земеделието и Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони чрез добро административно и финансово управление и контрол;
- създаване на ефективно, конкурентоспособно и пазарно-ориентирано земеделие;
- стабилизиране на пазарите на земеделски продукти чрез оказване на пазарна финансова подкрепа;
- повишаване на доходите на производителите чрез директни плащания на площ и държавни помощи;
- устойчиво развитие на селскостопанския отрасъл;
- подобряване качеството на живот и разнообразяване на икономиката в селските райони.

В областта на **селското стопанство и земеделието** се предоставят на бенефициенти по програмите и мерките за държавно подпомагане следните основни услуги:

1. Схеми за преходна национална помощ

Целта на преходната национална помощ е да приближи нивото на подкрепа на българските производители с останалите държави членки и да повиши конкурентоспособността им, да предостави възможност за последователност в политиката и подпомагане с максимална продължителност с национални средства на сектор „Тютюн”, да осигури допълнително подпомагане на говедовъдството и отглеждането на овце и кози. Прилагането на схемите изисква осъществяването на ежегодна нотификация до Европейската комисия и се финансира от националния бюджет.

През програмния период 2015-2020 г. могат да бъдат прилагани следните схеми за преходна национална помощ:

- Схема за преходна национална помощ за земеделска земя на хектар;
- Схема за преходна национална помощ за тютюн, необвързана с производството;
- Схема за преходна национална помощ за говеда, необвързана с производството;
- Схема за преходна национална помощ за овце-майки и/или кози-майки, обвързана с производството.

2. Държавни помощи

2.1. Държавен фонд „Земеделие" осъществява държавно подпомагане, в т.ч. безвъзмездна помощ и краткосрочно кредитиране със средства от националния бюджет. Прилаганите към момента схеми за държавни помощи в селското стопанство са нотифицирани от Министерството на земеделието, храните и горите и са одобрени от Европейската комисия на база на действащото законодателство на ЕС в областта на държавните помощи.

Предвижда се подпомагането на земеделските стопани през периода 2020-2022 г. да се определя на базата на промените в европейското законодателство, като тенденцията е да се запазят досега действащите държавни помощи.

Политиката на подпомагане се определя както от специфичните нужди в отделните подсектори на земеделието, така и от интересите на земеделските стопани, като се следва принципът на анализ на необходимостта от държавно подпомагане в дадена област при спазване на нормите на европейското и националното право в областта на държавните помощи.

Разширяването на подпомагането в сектор растениевъдство може да се окаже естествен процес, породен от стремежа на растениевъдите за осигуряване на размер на държавна помощ, сходен с този за животновъдството.

Допълнителен инструмент за подкрепа на земеделските стопани при извънредни случаи или в случаи, за които не се прилагат схеми на държавни помощи, е подпомагането по линия на de minimis помощите. Тези помощи може да се използват при необходимост през периода 2020-2022 г. в качеството им на резервно подпомагане.

2.2. Държавни помощи с инвестиционен характер

Държавен фонд „Земеделие" осъществява дейността по администриране на нотифицираните от управляващия орган Министерството на земеделието, храните и горите и одобрени от Европейската комисия схеми на държавните помощи с инвестиционен характер.

2.3. Помощ под формата на отстъпка от стойността на акциза върху газьола, използван в първичното селскостопанско производство

Помощта е одобрена от Европейската комисия със срок на прилагане 2015-2020 г.

Мярката представлява схема за подпомагане на земеделските стопани, регистрирани по реда на Закона за подпомагане на земеделските производители и цели създаване на облекчени условия за използваното от тях гориво за механизирани дейности в първичното селскостопанско производство – сектори Растениевъдство и Животновъдство, чрез прилагане на намалена акцизна ставка на газьола.

Общият размер на помощта се утвърждава със закона за държавния бюджет на Република България за съответната година, като не може да надвишава 84,0 млн. лв. годишно и се разпределя между земеделските стопани на база определена индивидуална годишна квота за всеки стопанин.

3. Данък върху добавената стойност по схемите и мерките на Селскостопански пазарни механизми

Предвиждат се и средства за изплащане на данъка върху добавената стойност по следните схеми и мерки:

- Схема „Училищен плод” и Схема „Училищно мляко“

Помощите са предназначени за деца и ученици, посещаващи редовно учебните заведения, признати съгласно Закона за предучилищното и училищното образование. Учебните заведения са най-подходящата среда за въздействие върху хранителните навици на децата на етапа, в който те се формират.

Бенефициенти по схемите могат да бъдат учебни заведения, общини и търговски дружества и кооперации. Одобрените заявители по схемата извършват доставка на пресни плодове и зеленчуци/мляко и млечни продукти в учебните заведения и детски градини на територията на цялата страна през учебната година.

- Интервенционно изкупуване и съхранение на зърно

Интервенцията на пазара на полски култури обхваща изкупуване, съхранение и продажби на зърно и ориз. Тя се влияе от движението на зърнения пазар и реколтата за съответната година. Ежегодно в периода 1 ноември – 31 май се отваря автоматично схемата за изкупуване на обикновена пшеница на фиксирана цена, а откриването на интервенция за останалите продукти става след решение на ЕК, ако ситуацията на пазара налага това. Настоящата ситуация на пазара не предполага изкупуването на интервенционни количества зърно и ориз. Последната кампания по интервенционно изкупуване на зърно е проведена през 2010/2011 г., а натрупаните интервенционни запаси в страната са изчистени през 2012 г. чрез предоставянето им за програма „Благотворителни операции”. Сумата по покупката се възстановява от ЕК при продажбата на зърно, която най-вероятно ще се реализира най-рано през следваща пазарна година.

4. Схеми за извънредни помощи в сектора на млякото

След 2015 г. Европейската комисия ежегодно приема мерки за регулиране на кризите в сектора на млякото и млечното животновъдство.

По бюджета на ДФЗ за периода 2020-2022 г. са предвидени общо средства в размер на 300,4 млн. лв. годишно за изплащане на държавни помощи, преходна национална помощ за тютюн, преходна национална помощ за животни, схеми за извънредна помощ на земеделски стопани по селскостопански пазарни механизми, средства за ДДС пазарни мерки и национални доплащания за предходни кампании.

2.17.2. Политика в областта на рибарството и аквакултурите

Политиката в сектор „Рибарство” (сектор „Рибарство” включва дейностите, свързани с риболов с цел търговия, любителски риболов, аквакултури и рибопреработвателната промишленост) следва да допринася за:

- поддържане и възстановяване на биооразнообразието във водните екосистеми чрез прилагане на екосистемен подход към управлението на рибарството и аквакултурите;
- осигуряване на условия за устойчива експлоатация на морските биологични ресурси, основаваща се на подхода на предпазливост;

- създаване на достъпна храна за населението, популяризираща здравословен модел на хранене;
- прилагане на европейските стандарти по отношение на производство, преработка и маркетинг на риба от стопански риболов и аквакултури;
- превръщане на сектор „Рибарство” в модерен и конкурентоспособен сектор, с помощта на прилагането на иновационни дейности, подпомогнати от научни разработки;
- превръщане на сектор „Рибарство” в гъвкав саморегулиращ се икономически сектор в резултат на изградено партньорство и съвместни дейности между частните предприятия, организации и съответните национални институции и европейски структури;
- превръщане на сектор „Рибарство” в икономически стабилен сектор, посредством повишаване на асортимента, качеството и количеството на произведената продукция от риба, носеща значителни приходи на лицата, ангажирани с риболова и аквакултурите;
- по-добро интегриране с другите сектори на икономиката (туризъм, услуги и др.).

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на рибарството и аквакултурите **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Годишна консумация на риба	кг/човек	5,0	5,0	5,1	5,1

Държавен фонд „Земеделие” участва и в прилагането на политиката на МЗХГ в областта на рибарството и аквакултурите.

Фондът споделя дългосрочната национална визия, обвързана с изграждане на конкурентен, ефективен, икономически и екологично устойчив сектор „Рибарство” в България, като допринася за постигане на целите, заложени в политиките на МЗХГ в рамките на Общата политика по рибарство на Европейския съюз и съгласно националния стратегически план.

ДФЗ отговаря за разпределението на публичните разходи за политиката, които разходва пряко чрез бюджета си и чрез сметката за средства от Европейския съюз, одобрени с годишния закон за държавния бюджет на Република България.

Ключов индикатор за изпълнение на политиката в частта на ДФЗ е:

- *Изпълнение на бюджета по ПМДР[25] 2014-2020 по правилото N+3 (ЕФМДР)[26]*

[25] Програма за морско дело и рибарство.

[26] Европейски фонд по морско дело и рибарство.

2.17.2 Политика в областта на съхраняването и увеличаването на горите и дивеча

С изпълнение на политиката в областта на съхраняване и увеличаване на горите и дивеча Изпълнителната агенция по горите дава своя принос за реализация на формулираната в Националната стратегия за развитие на горския сектор 2013-2020 г. визия за развитие на горския сектор, която е: Към 2020 г. България да има жизнени, продуктивни и многофункционални гори, устойчив, конкурентоспособен и иновативен горски сектор, съхранено биологично разнообразие, количество и качество на водните ресурси в горските територии. Секторът да подпомага икономическото развитие на страната, да осигурява условия за пълноценна реализация на заетите в него, да способства в максимална степен за смекчаване на ефекта от промяната в климата и да гарантира поддържането на здравословна околна среда.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на съхраняването и увеличаването на горите и дивеча **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1.Изработване на областни планове за развитие на горските територии	брой	12	6	8	9
2.Инвентаризация на горските територии и изработване на планове за ловностопански дейности и дейности по опазване на горските територии от пожари	хил. ха	380	400	450	500
3.Проведени мероприятия за опазване и мониторинг на биологичното разнообразие	брой	160	160	160	160
4.Състояние на запаса на благороден елен	брой	30 000	28 000	28 000	30 000

2.18. ИКОНОМИЧЕСКА И ФИНАНСОВА ПОЛИТИКА

В тази сфера **Министерството на икономиката** изпълнява следните политики:

2.18.1 Политика в областта на устойчивото икономическо развитие и конкурентоспособност

Политиката за устойчиво икономическо развитие цели повишаване на конкурентоспособността на икономиката за постигане на стабилен и дългосрочен икономически растеж. Министерството на икономиката работи за повишаване на потенциала за растеж, основаващ се на насърчаване на инвестициите във високотехнологични промишлени производства и интензивни на знание услуги, насърчаване на предприемачеството, иновациите и повишаването на производителността на труда. Приоритет на икономическата политика е повишаването на привлекателността на България за инвестиции, както и за създаване на предпоставки за развитието на страната като център за интензивни на знание, високотехнологични производства и услуги. В тази връзка, важна част от политиката на Министерството на икономиката е повишаване на иновационната активност на предприятията и създаване на условия за привличане на частни капитали за финансиране на изследователската дейност от и по поръчка на предприятията. От съществено значение е насърчаване

сътрудничеството между предприятията и изследователските организации и ускоряване навлизането на нови продукти и услуги на пазара.

Политиката е насочена към достигане на националните цели в Националната програма за реформи, стратегията „Европа 2020“ и Националната стратегия за насърчаване на МСП 2014-2020.

Предвид необходимостта от въвеждането на единен подход при финансирането със средства от държавния бюджет на юридическите лица с нестопанска цел, по бюджета на Министерството на икономиката за 2020 г. и следващите години са предвидени субсидии за Българския институт за стандартизация на основание чл. 55, т. 1 от Закона за националната стандартизация.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на устойчивото икономическо развитие и конкурентоспособност ***Наименование на индикатора***	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1.Преки чуждестранни инвестиции	% от БВП	3,5	3,5	3,5	3,5

Индикаторът *Преки чуждестранни инвестиции* представлява вложенията, включващи дългосрочни отношения, отразяващи дълготрайния интерес на резидент на чуждестранна икономика (чуждестранен пряк инвеститор) в предприятие – резидент на българската икономика (инвестиционно предприятие). Пряката инвестиция включва както първоначалната трансакция между двата субекта, така и всички последващи трансакции между тях.

Преките инвестиции са част от платежния баланс на страната и отразяват движението на капитали от и към чужбина. Те отразяват индиректно атрактивността на условията за бизнес в България и перспективите за тяхното развитие. Преките чуждестранни инвестиции са свързани с въвеждането на иновации, както и повишаването на производителността на труда и конкурентоспособността на икономиката.

2.18.2 Политика в областта на ефективното външноикономическо сътрудничество

Политиката е решаваща за устойчивото икономическо развитие на страната и подобряване на конкурентоспособността на българските предприятия. Постигането на ръст на износа и привличането на инвестиции са важни за технологичната модернизация и обновяването на производството, за развитието на иновативни продукти и услуги, за подобряване на конкурентоспособността и постигането по този начин на целите за ускорен растеж и нови работни места.

Свободният достъп до пазари на трети страни и преките чуждестранни инвестиции са едни от основните външни източници за осигуряване на устойчив растеж, основан на експортното ориентиране и повишаване на конкурентоспособността на българската икономика.

За постигане на целите на политиката за ефективно външноикономическо сътрудничество, Министерството на икономиката продължава да прилага мерки за

насърчаване на износа, привличане на инвестиции, подобряване на пазарния достъп и условията, в които българските компании се конкурират на външните пазари.

Министерството на икономиката продължава активно да участва в процеса на формиране и прилагане на Общата търговска политика на Европейския съюз и по-конкретно за защита на българските приоритети и интереси по достъпа до пазара на стоки и услуги, инвестиции, обществени поръчки и други в рамките на водените от ЕС двустранни преговори за търговска либерализация и насърчаване на инвестициите с приоритетни партньори, както и в многостранните търговски преговори в Световната търговска организация и подготовка за присъединяване на Република България към Организацията за икономическо сътрудничество и развитие.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на ефективното външноикономическо сътрудничество ***Наименование на индикатора***	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Износ на стоки	%	4,7	4,7	4,6	2,2
2. Внос на стоки	%	5,9	5,9	5,8	4,7

Износът на стоки е основен двигател на икономическия ръст на страната. Цел са създаването на благоприятни условия за разширяване присъствието на български стоки и услуги и българските компании на чужди пазари, разширяване на икономическото сътрудничество с партньорите на институционално ниво и създаване на предпоставки за улесняване на бизнеса и разширяване на бизнес контактите, организиране на прояви, като бизнес форуми, търговски мисии, участие в специализирани изложби в страната и чужбина, за представяне на потенциала на българските фирми и предлаганите стоки и услуги, стимулиране външнотърговския капацитет и конкурентоспособността на българските фирми на външните пазари чрез повишаване квалификацията на малките и средни предприятия (МСП) в областта на външната търговия. Отчитат се сравнителните и конкурентните предимства на българските стоки и фирми на външните пазари.

Вносът на стоки осигурява основните ресурси за икономическото развитие на страната. Важно е облекчението на бизнеса и привличането на нови партньори, които имат потенциал не само за внос, но и инвестиране. Внасят се стоки, за които България няма конкурентни предимства в производството им у нас, инвестиционни стоки – високотехнологични машини и съоръжения, транспортни средства, резервни части, лицензи, патенти и други продукти на интелектуалната собственост.

Постигането на напредък във водените от Европейската комисия преговори по споразумения за свободна търговия и многостранни инициативи в Световната търговска организация осигурява наличието на адекватна договорно-правна рамка в международните икономически отношения, в т. ч. постигане на многостранни и двустранни договорености в областта на търговията, взаимното насърчаване и защита на инвестициите и други. Това създава благоприятни условия за разширяване на присъствието на български стоки и услуги и български компании на чужди пазари (наред с компаниите от останалите държави членки на ЕС).

В областта на икономическата и финансова политика **Държавната агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“ (ДА ДРВВЗ)** осъществява своята дейност като специализиран орган за провеждане на държавната политика в областта

на планирането, създаването, съхраняването, опазването, обновяването, поддържането, освобождаването, финансирането и контролирането на държавните резерви и военновременните запаси на страната в съответствие с интересите на националната сигурност.

Политиката в областта на държавните резерви, военновременните запаси и задължителните запаси от нефт и нефтопродукти е насочена към:

- повишаване на процентната обезпеченост на номенклатурите и нормативите за тях, водени на отчет като държавни резерви (ДР) и военновременни запаси (ВВЗ) с оглед постигане на оптимална обезпеченост и осигуряване на адекватна реакция на правителството в случай на необходимост;
- обновяване, в рамките на бюджета на агенцията, на стоки, материали и продукти, управлявани от ДА ДРВВЗ, които са с изтичащ срок на съхранение, както и съобразно тяхната специфика и стратегическа тежест с оглед поддържането им в съответното количество и качество, както и в непрекъсната готовност за ползване;
- достигане на 30 дни обезпеченост на среднодневния нетен внос и вътреобщностно придобиване на горива (ВОП) в страната по категории нефтопродукти, които следва да се създадат и поддържат от ДА ДРВВЗ за сметка на държавния бюджет;
- обновяване на запаси от нефтопродукти, с изтичащ срок на съхранение и поддържането им в съответното количество и качество за осигуряване на адекватна реакция в случай на извънредна ситуация, свързана с намаляване и/или прекъсване на доставките от нефт и нефтопродукти в страната, в другите държави-членки на Европейския съюз, и/или съгласно влязло в сила решение на Международната агенция по енергетика за отпускане на запаси.

За периода 2020-2022 г. средствата за обезпечаване на разликата в цената между продажбата и придобиването на държавни резерви са в размер на 19,2 млн. лв. за всяка от годините.

Към момента агенцията поддържа обезпеченост на запасите за извънредни ситуации от нефтопродукти, които представляват нейно задължение (съгл. чл. 12, ал. 2 от Закона за запаси от нефт и нефтопродукти) и се създават за сметка на държавния бюджет, в размер на 27 дни, вместо изискуемите 30 дни.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на държавните резерви, военновременните запаси и задължителните запаси от нефт и нефтопродукти	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
Наименование на индикатора		***Програма 2019 г.***	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Донатрупване на ДР и ВВЗ	% осигуреност	42	42	43	45
2 . Обновяване на ДР и ВВЗ	% осигуреност	25	25	35	42
3. Донатрупване на ЗЗНН	дни	27	27,8	28	29
4 . Обновяване на ЗЗНН	тон	42 290	42 290	42 290	50 500

*ДР - Държавни резерви; ЗЗНН - Задължителни запаси от нефт и нефтопродукти; ВВЗ - Военновременни запаси.

Министерството на финансите е отговорната институция за разработването, координирането, провеждането и осъществяването на държавната политика в областите публични финанси, данъчна политика, управление на държавния дълг, вътрешния контрол, финансовите услуги и финансовите пазари.

2.18.3 Политика в областта на устойчивите и прозрачни публични финанси

Основните правомощия на министъра на финансите по отношение на провеждането на държавната политика в областта на устойчивите и прозрачни публични финанси са тясно свързани с гарантиране на фискална стабилност, постепенна фискална консолидация, съобразена с икономическия цикъл, поддържане на макроикономическа стабилност и осигуряване на финансиране на основните функции на държавата чрез бюджета, както и разработването на основните бюджетни документи - средносрочната бюджетна прогноза и нейната актуализация, съставянето на държавния бюджет на Република България и контролиране текущото му изпълнение. За осъществяване на тези функции и задачи Министерството на финансите следва целите, свързани с провеждането на последователна, прозрачна и предвидима фискална политика и повишаване ефективността на публичните разходи, като постигането им кореспондира и със стремежа на правителството за устойчива тенденция към подобряване на бюджетната позиция и възстановяване на бюджетния баланс.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на устойчивите и прозрачни публични финанси **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Салдо по КФП	% от БВП	-0,5*	0	0	0
2. Рейтингова оценка за България за открит бюджет, присъдена от Международното бюджетно партньорство (IBP)	Брой точки - индекс	Не се присъжда	Не по-малко от достигнатото равнище от 66 с тенденция към повишаване (от проучването през 2019 г.)	Не се присъжда	Не по-малко от достигнатото равнище от проучването през 2019 г. с тенденция към повишаване

*В съответствие с параметрите на приетия от Народното събрание Закон за изменение и допълнение на Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г. от месец юли 2019 г., с който са увеличени разходите по бюджета на Министерството на отбраната за 2019 г. за придобиване на нов тип боен самолет от въоръжените сили на Република България, съответно салдото по КФП по ревизираната оценка за 2019 г. става -2,1% от БВП.

2.18.4 Политика в областта на ефективно събиране на всички държавни приходи

През периода 2019-2022 г. провежданата от Министерството на финансите данъчна политика е ориентирана към постигане на макроикономическа и бюджетна стабилност в средносрочен и дългосрочен план и осигуряване на необходимия финансов ресурс за изпълнение на разходните политики на правителството. Политиката в областта на данъците се характеризира с предвидимост, като същевременно се насърчава развитието на бизнеса и инвестиционната активност, чрез запазване на ниските

данъчни ставки за преките данъци (корпоративни данъци и данъци върху доходите на физическите лица), широка данъчна основа и малко на брой данъчни преференции.

В международен аспект данъчната политика на страната е насочена в подкрепа на функционирането на единния пазар на Европейския съюз и за посрещане на предизвикателствата на глобализацията и дигитализацията на икономиката.

Основен принос за постигане на целите на политиката имат Националната агенция за приходите и Агенция „Митници".

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на ефективното събиране на всички държавни приходи **Наименование на индикатора**		**Мерна единица**	**Целева стойност**			
			Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Изпълнение на годишния план за приходите - дял на събраните приходи в общата стойност на планираните приходи	*на НАП*	%	100	100	100	100
	на АМ	%	100	100	100	100
2. Дял на подадените по електронен път декларации – по чл. 50 ЗДДФЛ (декларациите по ЗДДС, ЗМ и чл. 92 на ЗКПО се подават задължително по електронен път)		%	45,0	50,0	55,0	60,0
3. Относителен дял на декларираните задължения към НАП, погасени в рамките на календарната година, спрямо общия размер на декларираните през годината задължения		%	97,0	97,0	97,0	97,0
4. Извършени от НАП контролни производства в дигитална среда:						
- спрямо лица, осъществяващи търговска дейност в интернет;		брой	800	925	950	975
- в които е използван софтуер за анализ на данни в електронен вид.		брой	675	725	750	775

2.18.5 Политика в областта на защитата на обществото и икономиката от финансови измами, контрабанда на стоки, изпиране на пари и финансиране на тероризма

Отчитането на степента на изпълнение на целите на политиката е в зависимост от приноса на ангажираните институции, чиито показатели са разнородни предвид спецификата на дейността им:

- За нефискалния контрол, осъществяван от Агенция „Митници" – ефективни мерки срещу:
  - движението на стоки, подлежащи на ограничения и забрани;
  - терористичната и престъпната дейност, включително срещу трафика на наркотици, оръжие и прекурсори;
  - движението на стоки, нарушаващи права върху интелектуалната собственост;
  - измамите и нарушенията на митническото, валутното и акцизното законодателство.

- За провеждане от Държавната комисия по хазарта /ДКХ/ на ясна и дългосрочна политика по отношение развитието на хазарта у нас:
    - проверки и проучвания по подадени искания за издаване на лицензи за организиране на хазартни игри и дейности, като техният годишен брой се очаква през периода 2019-2022 г. да е съответно 2 460, 2 500, 2 600 и 2 800;
    - проверки на хазартни обекти, игри и дейности, като техният брой се очаква през периода 2019-2022 г. да е по 500 годишно;
    - нови интернет страници, чрез които се организират хазартни игри от лица, които не са получили лиценз по Закона за хазарта, включени в списъка, който ДКХ обновява и поддържа на страницата си в интернет, като очакванията са техният брой да намалява през годините от периода 2019-2022 г. съответно на 40, 30, 25 и 20.
- За провеждане на политиката в областта на регулацията на финансовите услуги и финансовите пазари чрез усъвършенстване и хармонизиране на българското законодателство с правото на ЕС с цел:
    - изграждане на прозрачни и сигурни финансови пазари;
    - интегриране на финансовата система на страната във финансовата система на ЕС;
    - запазване на финансовата стабилност;
    - улесняване на достъпа до финансиране на реалната икономика;
    - повишаване защитата на интересите на потребителите на финансови услуги.

2.18.6 Политика в областта на управлението на дълга

Основната цел на провежданата от Министерството на финансите политика в областта на управлението на държавния дълг е насочена към осигуряване на необходимите ресурси за рефинансиране на дълга в обращение, при необходимост финансиране на държавния бюджет и обезпечаване стабилността на фискалния резерв при оптимално възможна цена и приемлива степен на риск. Усилията ще бъдат съсредоточени в посока обезпечаване на възможности за пазарно-ориентирано финансиране, основно чрез емисии на ДЦК на вътрешния пазар, при спазване на годишните дългови ограничения.

Политиката в областта на управлението на държавния дълг през следващите години ще бъде съобразена изцяло с конкретните нужди на държавата от заемен ресурс при запазване устойчивостта на основните дългови параметри. Определянето на конкретните характеристики на новопоетия дълг ще бъде съобразено с настоящата конюнктура на вътрешния пазар и профил на дълга в обращение, при отчитане на възможностите за намаляване на риска при рефинансирането на държавния дълг и изглаждане на матуритетната структура на дълга.

За ключови индикатори по политиката в областта на управлението на дълга могат да се третират дълговите ограничения, заложени в Закона за публичните финанси, чиито номинални стойности се определят ежегодно със закона за държавния бюджет:

- максимален размер на новия държавен дълг, поет по реда на ЗДД: 1,0 млрд. лв. за 2019 г.;

- максимален размер на държавния дълг към края годината: под 22,2 млрд. лв. за 2019 г.;
- максимален размер на новите държавни гаранции, издадени по реда на ЗДД: до валутната равностойност на 215 млн. лв. за 2019 г.;
- максимален размер на други нови държавни гаранции: 0,2 млрд. лв. за 2019 г.

Освен това, в националното законодателство е възприето и фискалното правило, приложимо за държавите членки на ЕС, относно ограничението за номиналния размер на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“, който към края на годината не може да надвишава 60 на сто от БВП.

Приоритетните инвестиционни проекти, които са предвидени за изпълнение в рамките на разходите по проектобюджета за 2020 г. и актуализираните бюджетни прогнози за 2021 г. и 2022 г. на Министерството на финансите, са свързани с реконструкция, модернизация и доставка на оборудване на ГКПП.

Сметна палата

Сметната палата на Република България е държавен орган за независим външен одит в публичния сектор с основна задача да контролира надеждността и достоверността на финансовите отчети на бюджетните организации, законосъобразното, ефективно, ефикасно и икономично управление на публичните средства и дейности. Основният стремеж е към повишаване ефективността на цялостната работа на институцията.

Основната цел на институцията е извършването на независим ефективен и ефикасен одит в публичния сектор, чрез прилагане на принципите за почтеност и етика, актуализиране и въвеждане на подходящи процедури и инструменти, включително одитни методологии, за изпълнение на законово установените правомощия на Сметната палата, както и изграждане на система за външен контрол на качеството на одитната дейност.

За да подобри качеството на дейността си Сметната палата си е поставила за цел извършване на ежегодна оценка за осигуряване на качеството на одитната дейност и приемане на Концепция за осигуряване на качеството на одитната дейност и Методика за осигуряване на качеството, като акцентът ще бъде върху надграждане на контрола, осъществяван на различните управленчески нива.

Актуализираната бюджетна прогноза за периода 2020-2022 г. на Сметната палата е основана на визията за устойчиво изграждане и развитие на основните умения и капацитет, които да позволяват на Върховната одитна институция на Република България да използва оптимално ограничените ресурси и да изпълнява по-ефективно правомощията си, за да постига желаното въздействие – подобряване на отчетността на бюджетните организации, законосъобразното, ефективно и икономично управление на публичните средства и дейности. Първостепенен фактор, който съществено усилва тази необходимост е членството на Република България в Европейския съюз, което поставя значителни по обем управленски и административни изисквания и отговорности пред всички държавни органи.

Комисия за финансов надзор

Комисията за финансов надзор е специализиран държавен орган за регулиране и надзор на небанковия финансов сектор. Комисията извършва регулация и надзор на

финансовите пазари, които са част от единния европейски пазар на финансови услуги, и осъществява надзор за спазването на европейското законодателство.

С промени в Закона за Комисията за финансов надзор се промени моделът за финансиране на комисията, като бюджетът на комисията се финансира от такси, които се събират от дружествата. Възприемането на този законодателен подход, при който КФН се издържа самостоятелно, е насочено към осигуряване на необходимите условия за нормалното функциониране на институцията като самостоятелен надзорен и регулаторен орган на небанковия финансов сектор.

Считано от 2020 г. дейността на Комисията за финансов надзор попада в обхвата на функционална област „Регулация и надзор на небанковия финансов сектор“.

Комисия за публичен надзор над регистрираните одитори

Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори е специализиран държавен орган за регулиране и надзор над регистрираните одитори, който осъществява периодични проверки на одиторските фирми, които извършват одити на предприятия от обществен интерес, изразяващи се в извършване на проверки за контрол на качеството на услугите с цел постигане на високо качество на предоставяните одиторски услуги. Комисията, като компетентен орган, е активно ангажиран в процеса по прилагане на европейското законодателство в областта на независимия финансов одит.

Комисията извършва разследвания, свързани с дейността на одиторите. Тя осъществява сътрудничество и обмен на информация с компетентните органи за публичен надзор над одиторите в другите държави-членки на ЕС. Приоритет на комисията е утвърждаването на правилата и процедурите за извършване на проверки на качеството на дейността на регистрираните одитори, както и годишните планове за проверки.

Считано от 2020 г. дейността на комисията попада в обхвата на функционална област „Осъществяване на публичен надзор над регистрираните одитори“.

Комисия за защита на конкуренцията

Комисията е независим специализиран държавен орган, оправомощен да прилага Закона за защита на конкуренцията, Закона за обществените поръчки и Закона за концесиите. Комисията установява нарушения на свободната конкуренция съгласно разпоредбите на Закона за защита на конкуренцията и/или на чл. 101 и чл. 102 от Договора за функционирането на Европейския съюз, извършва секторни анализи и застъпничество за конкуренцията, а също така разглежда и се произнася по жалбите за незаконосъобразност на решения, действия и бездействия на възложители или концеденти в процедури по възлагане на обществена поръчка или концесия съгласно разпоредбите на Закона за обществените поръчки и Закона за концесиите.

Считано от 2020 г. дейността на Комисията за защита на конкуренцията попада в обхвата на функционална област „Защита на конкуренцията и контрол на законосъобразността при процедурите по възлагане на обществени поръчки и предоставяне на концесии“.

2.19. ФИНАНСОВО ОСИГУРЯВАНЕ НА ДЕЙНОСТТА НА ДЪРЖАВНИ ОРГАНИ

Народно събрание

Планираните бюджетни разходи са обвързани със стратегическите цели и приоритети по основни функционални области и програми, които Народното събрание изпълнява в съответствие с конституционните си правомощия. Стратегическите цели на Народното събрание за посочения период са насочени към:

- Осигуряване на ефективно представителство и отговорност;
- Осигуряване на по-голяма прозрачност и публичност на дейността на Народното събрание;
- Въвеждане в законите на изискванията на директивите и на мерките по прилагането на регламентите, включително на рамковите решения; наблюдение и контрол по въпросите на Европейския съюз;
- Подобряване качеството на внесените законопроекти и на законодателния процес;
- Оценка на въздействието на законите с цел своевременното актуализиране и синхронизиране на нормативната база;
- Повишаване ефикасността на парламентарния контрол;
- Усъвършенстване на конститутивната функция и парламентарния надзор;
- Приоритизиране на международната дейност на Народното събрание и засилване на междупарламентарното сътрудничество;
- Адаптиране на администрацията на Народното събрание към потребностите и предизвикателствата на съвременността, вкл. чрез повишаване на тежестта на електронния обмен в дейността на администрацията.

За изпълнение на посочените цели и за осигуряване на по-добро управление Народното събрание предвижда:

- Увеличаване на съвместните инициативи с институции и неправителствени организации;
- Провеждане на публични консултации със заинтересованите страни относно законодателните промени;
- Засилване на юридическия капацитет на администрацията на Народното събрание;
- Въвеждане на механизма на оценка на въздействието на законите като инструмент за подпомагане на процеса на вземане на решения и подобряване на качеството, прозрачността, обосноваността и устойчивостта на програмите;
- Осигуряване на прозрачност и ясни правила и процедури за избор във връзка с конститутивната функция на Народното събрание;
- Хармонизиране на българското законодателство с актовете на Европейския съюз;
- Осигуряване на съответствие на разглежданите законопроекти с правото на Европейския съюз;

- Участие на Народното събрание в международни програми и инициативи за обмен и обучение на кадри;
- Подобряване на прозрачността, координацията, стратегическото планиране и отчетността в Народното събрание;
- Повишаване и укрепване на капацитета на администрацията за ефективно функциониране в условията на членство в Европейския съюз.

Министерски съвет

2.19.1 Политика в областта на управлението на средствата от Европейския съюз

Политиката в областта на управлението на средствата от Европейския съюз обхваща координацията на дейностите по програмирането, изпълнението, наблюдението и оценката на Споразумението за партньорство и програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, както и на други донорски програми.

Стратегическата цел на политиката е постигане на качествено подобряване на икономическата и социалната среда на българските граждани чрез изпълнение на целите и приоритетите на Кохезионната политика, Общата селскостопанска политика и Общата политика по рибарство на ЕС и на други донорски програми.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на управлението на средствата от Европейския съюз **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Осъществена хоризонтална координация на процеса на програмиране за периода 2021-2027 г.	Изготвен проект на Споразумение за партньорство на Република България за периода 2021-2027 г.		1		
2. Осигурена адекватна нормативна уредба за изпълнение на програмите, съфинансирани със средства от ЕСИФ	Брой разработени проекти на нормативни актове, включително актове за изменение и допълнение		2	3	3
3. Функционираща Информационна система за управление и наблюдение	Брой	1	1	1	1
4. Електронни услуги, подкрепени за предоставянето им в транзакционен режим	Брой	270	107	89	119
5. Администрации, подкрепени за въвеждане на системи за управление на качеството	Брой	0	20	0	30

2.19.2 Политика в областта на осъществяването на държавните функции на територията на областите в България

Областите са административно-териториални единици за провеждане на регионална политика, за осъществяване на държавно управление по места и за осигуряване на съответствие между националните и местните интереси. Стратегическата цел е провеждане на ефективна регионална политика и държавно управление по места, осигуряване на съответствие между националните и местните интереси, с оглед създаване на благоприятна среда за живот и модернизация на инфраструктурата, осигуряваща условия за растеж, заетост и подобряване качеството на живот.

2.19.3 Политика в областта на правото на вероизповедание

Политиката в областта на вероизповеданията се регламентира от Конституцията на Република България и Закона за вероизповеданията. С направените през 2018 и 2019 г. изменения и допълнения на Закона за вероизповеданията се постигна по-ясна законова регламентация относно процеса по определяне, предоставяне, разходване и отчитане на държавната субсидия за регистрираните вероизповедания в страната.

Стратегическата цел на политиката в областта на правото на вероизповедание е свободно и безпрепятствено упражняване на правото на вероизповедание, поддържане на търпимост и уважение между вярващите от различните вероизповедания, както и между вярващи и невярващи в дългосрочен план.

2.19.4 Политика в областта на архивното дело

Държавната агенция „Архиви" провежда държавната политика в областта на подбора, комплектуването, регистрирането, обработването, опазването, съхраняването и използването на документите от Националния архивен фонд, както и в областта на развитието и усъвършенстването на архивното дело. Дейността на институцията е насочена към изпълнение на правителствената програма „Национален архивен фонд".

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ

Политика в областта на архивното дело	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
Наименование на индикатора		***Програма 2019 г.***	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
1. Методически архивни изисквания за разработване на система за архивиране на електронни документи, подлежащи на постоянно съхранение	брой	1	1	1	1
2. Въведени архивни описания и данни в ИСДА	брой	420 000	1	1	1
3. Вписвания в Регистъра на Националния архивен фонд	брой	1	1	1	1
4. Посещения/показвания от потребители на данни от базите на информационната система на държавните архиви, Регистъра на Националния архивен фонд и сайтовете на ДАА	брой	1	1	1	1

Политика в областта на архивното дело **Наименование на индикатора**	**Мерна единица**	**Целева стойност**			
		Програма 2019 г.	***Проект 2020 г.***	***Прогноза 2021 г.***	***Прогноза 2022 г.***
5. Реставрирани листове от архивни документи	брой	40 000	30 000	30 000	30 000
6. Изготвени кадри негатив за Застрахователния фонд на ДАА	брой	144 000	144 000	144 000	144 000
7. Комплектувани постъпления	брой	560	580	590	600

Централна избирателна комисия

Централната избирателна комисия организира и произвежда законосъобразни, честни и свободни избори и национални референдуми за осигуряване правото на всеки избирател да упражни правото си на глас и работи за повишаване на доверието в изборния процес. За периода 2020-2022 г. са разчетени разходи за изпълнението на дейността на Централната избирателна комисия като постоянно действащ независим държавен орган, функциите на който са насочени към организиране и произвеждане на законосъобразни избори и референдуми, разработени съобразно Изборния кодекс.

Считано от 2020 г. дейността на Централната избирателна комисия попада в обхвата на функционална област „Организиране и произвеждане на законосъобразни, честни и свободни избори и национални референдуми“.

Държавна комисия по сигурността на информацията

Държавната комисия по сигурността на информацията отговаря за организирането, осъществяването, координирането и контролирането на дейността по защитата на класифицираната информация и осигуряването на еднаквата ѝ защита в национален и международен план.

Държавната комисия по сигурността на информацията чрез дирекция „Специална куриерска служба“ осъществява и приемане, съхранение, пренасяне и доставяне на документи и материали, съдържащи класифицирана информация.

Стратегическите и оперативните цели на Държавната комисия по сигурността на информацията включват:

- Защита на класифицираната информация от нерегламентиран достъп;
- Усъвършенстване, развитие, координация и общ контрол на системата за защита на класифицираната информация по персонална, документална, физическа, индустриална сигурност, сигурност на АИС/М и криптографска сигурност;
- Усъвършенстване на системата за обучение по защита на класифицирана информация с цел изграждане на съзнание за сигурност в обществото;
- Утвърждаване на авторитета на Държавната комисия по сигурността на информацията като национален орган по сигурността, който чрез националната система за защита на класифицираната информация, гарантира сигурността, както на националната, така и на чуждестранната класифицирана информация;
- Подобряване на институционалния и административен капацитет на Държавната комисия по сигурността на информацията за успешно изпълнение на мисията и функциите.

Актуализираната бюджетна прогноза за периода 2020-2022 г. на Държавната комисия по сигурността на информацията цели финансовото осигуряване на дейността ѝ, което ще гарантира устойчивост в изпълнението на приоритетите и заложените цели през периода.

Считано от 2020 г. дейността на Държавната комисия по сигурността на информацията попада в обхвата на функционална област „Защита на класифицираната информация“.

Комисия за защита от дискриминация

Основните стратегически цели на комисията са:

1. Предотвратяване, противодействие и ограничаване на всякакви форми на дискриминация;

2. Подобряване на прилагането на принципа за равенство в областта на труда и заетостта в държавния и частния сектор;

3. Реализирана устойчивост на административните услуги, предоставяни на гражданите.

Считано от 2020 г. дейността на Комисията за защита от дискриминация попада в обхвата на функционална област „Противодействие и защита на гражданите от дискриминация“.

Администрация на президента

Планираните разходи са обвързани с изпълнението на Програмата за работата на Администрацията на президента по осъществяване на конституционните правомощия на президента и вицепрезидента на Република България в интерес на гражданите и обществото.

Целите на Програмата включват:

- Защита и реализация на националните интереси на Република България чрез активно участие в международните отношения;
- Устойчиво развитие на българската нация и държава;
- Защита на националната сигурност и териториалната цялост на Република България - президентът върховен главнокомандващ на въоръжените сили на Република България;
- Усъвършенстване и развитие на съвременна, високо оперативна и функционираща администрация, която напълно да обезпечава организационно, логистично и финансово дейността на президента и вицепрезидента за изпълнение на правомощията им по Конституцията на Република България. Поддържане и модернизиране на сградния фонд и прилежащите площи в съответствие с изискванията за представителност.

Считано от 2020 г. дейността на Администрацията на президента попада в обхвата на функционална област „Осъществяване на конституционните правомощия на президента на Република България“.

Омбудсман

Основната функция на Омбудсмана е да защитава правото на гражданите да живеят в чиста и благоприятна околна среда, която гарантира здравето и живота им. В тази връзка държавата финансира дейността му, която е изключително разнородна и всеобхватна, а основните му инициативи са свързани предимно с:

- Правата на човека в местата за лишаване от свобода;
- Правата на децата;
- Правата на хората с увреждания;
- Правата на потребителите;
- Социалните права на гражданите;
- Здравеопазването;
- Образованието;
- Опазването на околната среда.

Основните принципи, от които се ръководи Омбудсманът са безпристрастност, независимост, справедливост, утвърждаване на правова държава, защита на най-добрия интерес на детето, преценка по вътрешно убеждение относно спазването на изискванията за добро управление.

В своята дейност Омбудсманът се подпомага от своята администрация, осъществява сътрудничество със сродни институции в други държави, както и с международни организации, чийто предмет на дейност обхваща защитата на правата на човека. Взаимодейства с местните обществени посредници и други сродни институции в България, осъществява сътрудничество с неправителствени организации, чийто предмет на дейност обхваща защитата на правата на човека.

Параметрите, заложени в актуализираната средносрочна бюджетна прогноза, касаещи Омбудсмана, целят финансовото осигуряване на дейността му, което ще гарантира устойчивост в изпълнението на приоритетите и заложените цели през периода.

Считано от 2020 г. дейността на Омбудсмана попада в обхвата на функционална област „Защита правата на гражданите“.

Комисия за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия

Комисията е независим държавен орган, който осъществява политиката на Република България за разкриването, обявяването и съхраняването на документите на Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия. През периода 2020-2022 г. комисията ще продължава да води целенасочена политика в изпълнение на задълженията си, регламентирани в Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, а именно:

- да установява и обявява принадлежност към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия на български граждани, заемали/заемащи публични длъжности или извършвали/извършващи публични дейности, както и на другите лица по чл. 26 от закона, обект на задължителната

проверка;

- да попълва Централизирания архив с документите на органите по чл. 1 от закона, съставени в периода от 9 септември 1944 г. до 16 юли 1991 г.;
- да осигурява достъп до тези документи.

Считано от 2020 г. дейността на комисията попада в обхвата на функционална област „Архив на Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия“.

Комисия за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество

Комисията за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество е независим специализиран постоянно действащ държавен орган за осъществяване на политиката по противодействие на корупцията, създаване на гаранции, че лицата, заемащи висши публични длъжности изпълняват правомощията или задълженията си честно и почтено при спазване на Конституцията на Република България и законите, и предотвратяване на възможностите за незаконно придобиване на имущество и разпореждането с него.

Разчетените в актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2020-2022 г. разходи са свързани с обезпечаване изпълнението на възложените на комисията функции по превенция и противодействие на корупцията, установяване на конфликт на интереси и отнемане на незаконно придобитото имущество.

Считано от 2020 г. дейността на Комисията за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество попада в обхвата на функционална област „Осъществяване на превенция и противодействие на корупцията и публичност на имуществото на лицата, заемащи висши публични длъжности“.

Комисия за защита на личните данни

Основните стратегически цели на комисията са:

1. Реализиране на система за предотвратяване и ограничаване на незаконните форми на обработване на лични данни и нарушаване правата на физическите лица;

2. Разгърната система от обучения в областта на защитата на личните данни, мероприятия и инициативи за повишаване на осведомеността на обществото;

3. Реализирана устойчивост на административните услуги, предоставяни на гражданите и администраторите на лични данни.

Ползата/ефектът за обществото от провежданата от комисията дейност във функционалната област е осигуряването на упражняването и защитата на основното право на физическите лица на защита на личните им данни и гарантиране на свободното движение на данни в ЕС.

Считано от 2020 г. дейността на Комисия за защита на личните данни попада в обхвата на функционална област „Защита на личните данни на физическите лица“.

Национален статистически институт

Националният статистически институт осъществява независима статистическа дейност на Република България. Мисията на НСИ относно Националната статистическа система е да осигурява безпристрастна, обективна, навременна и точна информация за състоянието и тенденциите в развитието на икономиката, социалната сфера, демографията и околната среда.

Основна цел за развитието на Националната статистическа система за периода 2020-2022 г. е да се усъвършенства разработването, производството и разпространението на качествена статистическа информация за всички групи потребители, съобразно техните информационни нужди.

Считано от 2020 г. дейността на НСИ попада в обхвата на функционална област „Безпристрастна, обективна, навременна и точна информация за състоянието на Република България“.

Субсидиране на политическите партии

Необходимите средства за държавна субсидия за политическите партии, които на последните парламентарни избори са получили не по-малко от едно на сто от действителните гласове и коалициите, които на последните парламентарни избори са получили не по-малко от четири на сто от действителните гласове, са планирани по централния бюджет за 2020 г. Планираните разходи са индикативни и са в размер на 23,3 млн. лв.

Част IV.
Фискална децентрализация и бюджетни взаимоотношения с общините за периода 2020-2022 г.

Политиките в държавния бюджет по отношение на общините са насочени към разширяване на възможностите за тяхното устойчиво и балансирано развитие, повишаване ефективността и подобряване на качеството и обхвата на дейностите на местно равнище. Основно предизвикателство пред общините е привеждане на фискалните показатели и правилата за дълга в съответствие с изискванията на Закона за публичните финанси, както и продължаване на действията за финансово оздравяване с цел постигане на финансова устойчивост и стабилност на общинските финанси.

Приходите на общините, разчетени с КФП за 2020 г., се предвижда да бъдат в размер на 2 540,1 млн. лв. или със 129,6 млн. лв. в повече спрямо разчетените с КФП за 2019 г. поради очертаващата се тенденция на нарастване на постъпленията от имуществени данъци и общински такси. В прогнозата за 2021 г. и 2022 г. се предвиждат съответно 2 641,0 млн. лв. и 2 746,9 млн. лв. приходи на общините.

Разходите на общините, разчетени с КФП за 2020 г. се предвижда да бъдат в размер на **6 722,9 млн. лв.**, които като относителен дял достигат 5,3% спрямо БВП, а спрямо общата структура на разходите по КФП – 14,8%. Разчетените разходи за местни дейности са в размер на 2 984,7 млн. лв. и представляват 44,4% от общите разходи на общините за следващата година. Увеличението на разчетените разходи за местни дейности за 2020 г. спрямо ЗДБРБ за 2019 г. е в размер на 148,7 млн. лв., от тях за: персонал – 60,3 млн. лв., издръжка – 40,5 млн. лв. и капиталови разходи – 39,2 млн. лв. Предвидено е увеличение на разходите за персонал с 10% на заетите в местните дейности по изграждане, ремонт, поддържане и осветление на уличната мрежа, поддържане на чистотата, управление на дейностите по отпадъците и опазването на околната среда, и дейностите по поддържане, ремонт и изграждане на общински пътища. В прогнозата за 2021 г. и 2022 г. се предвиждат разходи за общините в размер съответно на 7 281,5 млн. лв. и 7 279,0 млн. лв., от които за местни дейности са съответно 3 123,0 млн. лв. и 3 120,5 млн. лева. При прогнозата са заложени ръстове на разходите за общините с 597,4 млн. лв. за 2020 г. спрямо 2019 г., с 558,5 млн. лв. за 2021 г. спрямо 2020 г. и намаление с 2,5 млн. лв. за 2022 г. спрямо 2021 г., произтичащо от очакваното намаление в размера на разходите за лихви. Като цяло текущите нелихвени разходи на общините за 2022 г. се запазват на нивото на 2021 г.

Основните бюджетни взаимоотношения между общините и централния бюджет в проекта на ЗДБРБ за 2020 г. са в общ размер 4 202,5 млн. лв. Предвиденото увеличение, спрямо приетите със ЗДБРБ за 2019 г. е с 456,8 млн. лв., от тях за: общата субсидия за делегираните от държавата дейности – с 418,8 млн. лв.; изравнителната субсидия – с 13,0 млн. лв.; трансферите за зимно поддържане и снегопочистване – с 5,0 млн. лв.; целевата субсидия за капиталови разходи – с 20,0 млн. лв.

Табл. IV-1: Основни бюджетни взаимоотношения на общините с централния бюджет (в хил. лв.)

Основни бюджетни взаимоотношения	Закон	от тях:		Проект	от тях:		разлика	Прогноза	Прогноза
	2019	местни	делегирани	2020	местни	делегирани	2020-2019	2021	2022
Общо	**3 745 750,5**	**456 140,6**	**3 289 609,9**	**4 202 545,5**	**464 293,8**	**3 738 251,7**	**456 795,0**	**4 639 500,7**	**4 664 500,7**
обща субсидия за държавни дейности	3 234 390,2		3 234 390,2	3 653 185,2		3 653 185,2	418 795,0	4 065 140,4	4 065 140,4
обща изравнителна субсидия	294 022,0	294 022,0		307 022,0	307 022,0		13 000,0	317 022,0	327 022,0
трансфер за зимно поддържане и снегопочистване	38 228,1	38 228,1		43 228,1	43 228,1		5 000,0	48 228,1	53 228,1
целева субсидия за капиталови разходи	179 110,2	123 890,5	55 219,7	199 110,2	114 043,7	85 066,5	20 000,0	209 110,2	219 110,2

Средствата за делегираните от държавата дейности се определят по утвърдени от Министерския съвет стандарти и натурални показатели, съгласувани с отрасловите министерства и Националното сдружение на общините в Република България. Най-голям ръст на разходите има в областта на образованието и науката и в социалната политика, съответно с 341,5 млн. лв. и 30,0 млн. лв.

По механизма за разпределение на общата изравнителна субсидия:

Като цяло ***механизмът за разпределение*** на общата изравнителна субсидия през 2020 г. се запазва. Промяна в проекта на механизма има само във връзка с увеличаване на сумата за разпределение по допълнителния компонент за данъчно усилие, с цел стимулиране на общините да използват дадените им правомощия със Закона за местните данъци и такси по отношение на размерите на данъчните ставки, като в механизма за 2020 г. данъчното усилие се съпоставя със средния размер на съответната ставка в границите, определени със закона.

С цел намаляване на фискалните дисбаланси между общините е предвидено запазване на условието за достъп до изравнителната субсидия, като общините, които са реализирали през преходната година над 120% от средното за страната равнище на постоянни данъчни приходи на един жител не получават достъп до субсидията. За 2020 г. 18 общини остават без достъп до изравнителна субсидия, при 19 общини за 2019 г., като промяната е по отношение на общините Пловдив и Гълъбово, които получават достъп за 2020 г. и община Благоевград, която не получава достъп за 2020 г.

Моделът за разпределение на общата изравнителна субсидия за общините с достъп през 2020 г. включва 5 компонента, като най-голям дял (81,8% от общата сума) има компонентът, който осигурява изравняване на разликата между 120% от равнището за страната и постоянните данъчни постъпления на един жител за конкретната община. Останалите компоненти на общата изравнителна субсидия включват: разпределение на база дяловете за разходни потребности на общините с достъп, оценени чрез натурални показатели (10,7% от общата сума); компонент за общините, чийто дял на приходите спрямо общите постъпления е по-малък от 25 на сто (2,3% от общата сума); компонент за осигуряване на размера на субсидията, определен със ЗДБРБ за 2019 г. (4,1% от общата сума), както и допълнителен компонент, който се разпределя за общините, които имат осреднено данъчно усилие над средното ниво на съответната ставка в границите, определени със ЗМДТ (1,1% от общата сума).

За постигане на по-справедливо разпределение на средствата от държавния бюджет между отделните общини са предвидени ***промени в механизмите за разпределение*** на целевата субсидия за капиталови разходи и на трансфера за зимно поддържане и снегопочистване на общинските пътища.

По механизма за разпределение на целевата субсидия за капиталови разходи:

При разпределението на ***целевата субсидия за капиталови разходи,*** основният компонент от нея се разпределя на базата на натуралните показатели по общини за брой населени места, с изключване на местата без население и с население до 10 души, дължина на общински пътища, брой население и територия.

Премахнат е изравнителният компонент, който осигурява достигнатия размер на целевата субсидия за капиталови разходи през предходната година, с цел постигане на обективно съответствие между средствата и натуралните показатели за всяка конкретна община.

Предвиден е и допълнителен ресурс за подпомагане на общините от 4-та и 5-та категория за подобряване състоянието на социалната и техническа инфраструктура на територията на общината. Достъп до тази част на субсидията имат всички общини от 4-та и 5-та категория, съгласно утвърдената от министъра на регионалното развитие и благоустройството със заповед № РД-02-14-2021/14.08.2012 г. (обн., ДВ, бр. 66 от 2012 г.; изм. и доп., бр. 73 от 2014 г., бр. 75 от 2016 г.) категоризация на общините в Република България, на основание чл. 36, ал. 2 от Закона за административно-териториалното устройство на Република България и във връзка с т. 4 от Решение № 921 на Министерския съвет от 2011 г. за определяне на критерии и показатели за категоризиране на общините, кметствата, районите и населените места в Република България.

Обхванатите общини от допълнителния компонент от 4-та и 5-та категории са 131, като всяка от тях получава допълнително по 50 хил. лв. (с 25,0 хил. лв. повече в сравнение с механизма за 2019 г.) след разпределението по основния компонент. В резултат на това, в 117 общини целевата субсидия за капиталови разходи за 2020 г. има ръст спрямо закона за 2019 г., който надхвърля общия ръст за страната, за 10 общини ръстът е под средния за страната, а за останалите 4 общини размерът на субсидията не достига този по ЗДБРБ за 2019 г. поради отпадане на изравнителния компонент.

С проекта на ЗДБРБ за 2020 г. се запазва дадената възможност със ЗДБРБ за 2019 г. на общината, след решение на общинския съвет, да може да предложи трансформиране на утвърдената със закона целева субсидия за капиталови разходи в трансфер за други целеви разходи. С разпоредбата ще се даде възможност на общините да приоритизират своите потребности и при необходимост да пренасочат средства за финансиране на неотложни текущи ремонти на общински пътища и на улична мрежа.

По механизма за разпределение на трансфера за зимно поддържане и снегопочистване на общинските пътища:

Средствата се разпределят на базата на натуралните показатели по общини за дължина на общинските пътища с отчитане на географско и височинно разположение, брой населени места с изключване на местата без население и брой население. Премахнат е изравнителният компонент, който осигурява достигнатия размер на трансфера за зимно поддържане и снегопочистване на общинските пътища през предходната година, с цел постигане на обективно съответствие между средствата и натуралните показатели на конкретната община.

Част V.
Управление на средствата от европейските фондове и програми за периода 2020-2022 г.

1. НАЦИОНАЛЕН ФОНД

При планиране на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Европейския социален фонд, Европейския фонд за регионално развитие, Кохезионния фонд, Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица и двустранните програми за трансгранично сътрудничество по външни граници на Европейския съюз, са взети под внимание правилата за програмен период 2014-2020 г., етапът на изпълнение на всяка една от програмите, особеностите на подпомаганите сектори, както и характерът и сроковете за реализация на отделните проекти.

Оперативните програми, съфинансирани от **Европейския фонд за регионално развитие и Кохезионния фонд**, са насочени към изграждане на балансирана и устойчива транспортна система чрез развитие и модернизация на ключовата транспортна инфраструктура за връзки от национално, трансгранично и европейско значение, развитие на динамична икономика, конкурентоспособна на европейския и световен пазар, развитие на екологичната инфраструктура и подобряване, опазване и възстановяване на природната среда и биоразнообразието, икономическо сближаване в европейски, национален и вътрешнорегионален план, социално сближаване и намаляване на регионалните диспропорции в социалната сфера, като обхващат проекти с голям мащаб, реализируеми поетапно във времето с ангажиране на значителен финансов ресурс за тяхното изпълнението.

През планирания период се очаква да се реализират основната част от следните големи проекти по **ОП „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г.**: АМ „Струма“ - Лот 3 „Благоевград - Сандански“, „Рехабилитация на железопътната линия Пловдив - Бургас - Фаза 2“ и „Модернизация на железопътната линия София - Септември, участък Елин Пелин - Костенец“.

По-значимите проекти по **ОП „Околна среда“ 2014-2020 г.**, които ще бъдат реализирани в посочения период, са следните: „Интегриран воден цикъл Плевен - Долна Митрополия“, „Интегриран проект за подобряване на водния сектор в град Добрич - фаза 1“, „Проектиране и изграждане на инсталация за комбинирано производство на енергия в София с оползотворяване на RDF - трета фаза на интегрирана система от съоръжения за третиране на битовите отпадъци на Столична община“ и „Изграждане на ВиК инфраструктура“ с конкретни бенефициенти 14 ВиК оператори.

Оперативна програма „Региони в растеж“ също се характеризира със сериозен размер на разходи за инфраструктура. Най-големите проекти, които ще бъдат реализирани със средства от програмата, са „Изпълнение на интегрирани планове за градско възстановяване и развитие 2014-2020 г.“, Инвестиционен приоритет „Интегриран градски транспорт“ и Проект за подобрен достъп до спешна медицинска помощ по приоритетна ос 4 „Регионална здравна инфраструктура“ с бенефициент Министерството на здравеопазването.

Оперативната програма с най-голяма насоченост към бизнеса е **„Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 г.** Дейностите по тази оперативна програма са свързани със стимулиране на икономика с високи равнища на заетост, засилване на дългосрочната конкурентоспособност на българските предприятия, подкрепа на иновациите, подобряване на бизнес средата и др. По-значимите проекти, които ще се реализират през периода, са: Надграждане и развитие на научно-технологичен парк „София Тех Парк“, Фаза 2 на проект „Техническа помощ за завършване на подготвителните дейности, необходими за стартиране на строителството на междусистемна газова връзка България - Сърбия“ и „Изграждане на междусистемна газова връзка Гърция - България“.

Програмите, съфинансирани от Европейския социален фонд (**ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 г., ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ и ОП „Добро управление“**) и от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица, са насочени към насърчаване на по-висока и по-качествена заетост, намаляване на безработицата сред уязвимите групи на пазара на труда, най-вече младежите и продължително безработните, намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване, осигуряване на достъп до качествено образование и изграждане на научен, изследователски и иновационен потенциал в Република България и не на последно място – укрепване на институционалната среда за по-висока ефективност на публичните услуги за гражданите и бизнеса. Поради спецификата на изпълняваните мерки при такъв тип проекти, те се характеризират със сравнително по-бързото реализиране и съответно равномерен темп на усвояване на средствата и големия брой бенефициенти, към които са насочени.

Двустранните програми за трансгранично сътрудничество (ТГС) по Инструмента за предприсъединителна помощ (ИПП II) на Европейския съюз имат за цел преодоляването на общи предизвикателства, установени съвместно в граничните региони, като същевременно се засилва процесът на сътрудничество за целите на разширяването и цялостното хармонично развитие на Европейския съюз. Основните приоритети по тези програми са в областта на опазването на природата, устойчивото развитие на туризма и засилването на икономическото сътрудничество между хората и институциите в граничните региони. Очакванията са, че през 2020 г. те ще са навлезли в етапа на същинското си изпълнение с последващо увеличаване на разходите през следващите две години от прогнозния период.

По отношение на приходната част са взети предвид спецификите в подхода за предоставяне на средства от страна на ЕК, а именно начинът и сроковете на предоставяне на предварителното финансиране, както и въведеното годишно уравняване на сметки, което оказва влияние на стойността на приходите през всички години от прогнозния период.

Съгласно разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета, ЕК превежда на държавите членки годишно предварително финансиране, като

от 2020 г. до 2022 г. то ще е в размер на 3% от европейската компонента в бюджетите на оперативните програми.

Също така са отчетени спецификите и сроковете за годишното уравняване на сметките с Европейската комисия на база представените от държавите членки годишни счетоводни отчети. В тези отчети се включва информация за изминалата счетоводна година, която обхваща периода от 1 юли на година „n – 1" до 30 юни на година „n". Съгласно това правило ЕК възстановява текущо 90% от допустимите разходи, включени в изпратените от държавите членки заявления за плащания, а останалата за възстановяване част се изчислява след приспадане на полученото годишно предварително финансиране и вече получените 90%. При годишното уравняване на сметките се взимат под внимание следните компоненти: общият размер на допустимите разходи, включени в исканията за плащане, изпратени към ЕК; отписаните и възстановените суми; сумите, подлежащи на възстановяване към края на счетоводната година; неподлежащите на събиране суми, както и полученото годишно предварително финансиране. На база на изчисленията Комисията уравнява съответното годишно предварително финансиране и изплаща всяка допълнителна дължима сума в срок от 30 дни от приемането на годишните счетоводни отчети.

Изключително важно е да се отбележи, че всяко забавяне на темповете на извършване на разходи по програмите, съфинансирани със средства от ЕС, спрямо разчетените данни, би довело до намаляване размера на разходите, които се сертифицират към ЕК, което от своя страна ще се отрази в намаление на постъпленията към Република България през съответните години.

1.1. РАЗХОДНА ЧАСТ

При планирането на разходите по Оперативните програми, съфинансирани от Европейския социален фонд, Европейския фонд за регионално развитие, Кохезионния фонд, Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица и двустранните програми за трансгранично сътрудничество по външни граници на Европейския съюз за периода 2014-2020 г., са взети под внимание:

- етапът на изпълнение на оперативните програми;
- постигнатите резултати по оперативните програми до края на първото полугодие на 2019 г.;
- прогнозите на Управляващите органи за периода 2020-2022 г.;
- изпълнението на прогнозите на Управляващите органи за минали години;
- спецификите на отделните оперативни програми от гледна точка на икономическата област, към която са насочени;
- договорените до момента средства по отделните оперативни програми;
- плавното адаптиране на системите за управление и контрол към национална нормативната уредба.

Прогнозите са съобразени и с факта, че в края на 2019 г. почти пред всички оперативни програми стои предизвикателството за достигане на праговете съгласно условието за автоматично освобождаване от ангажимент (т.нар. правило N+3).

Отчетена е и необходимостта от текущо осигуряване на национални средства за извършване на плащания във връзка с въведените правила за възстановяване от 90% от

сертифицираните разходи преди годишното уравняване на сметките с ЕК на база представените от държавите членки годишни счетоводни отчети.

Въпреки началния етап от разработването на новите оперативни програми, които ще бъдат съфинансирани от Кохезионния и Структурните фондове на Европейския съюз през програмен период 2021-2027 г., в разчетите за разходите са предвидени средства за стартиране на разплащания по тях.

По отношение на разходите по програмите, съфинансирани от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство (ЕИП) и Норвежкия финансов механизъм (НФМ), прогнозите са индикативни и обхващат разходи във връзка с планиране и провеждане на мероприятия, предхождащи обявяването на поканите за програмен период 2014-2021 г. разходи, свързани с дейностите на отделните органи и програмни оператори за подготовка и управление на програмите, както и плащания към бенефициенти по вече сключени договори.

Граф. V-1: Разходи на Национален фонд – сметка за средства от ЕС за периода 2020-2022 г.

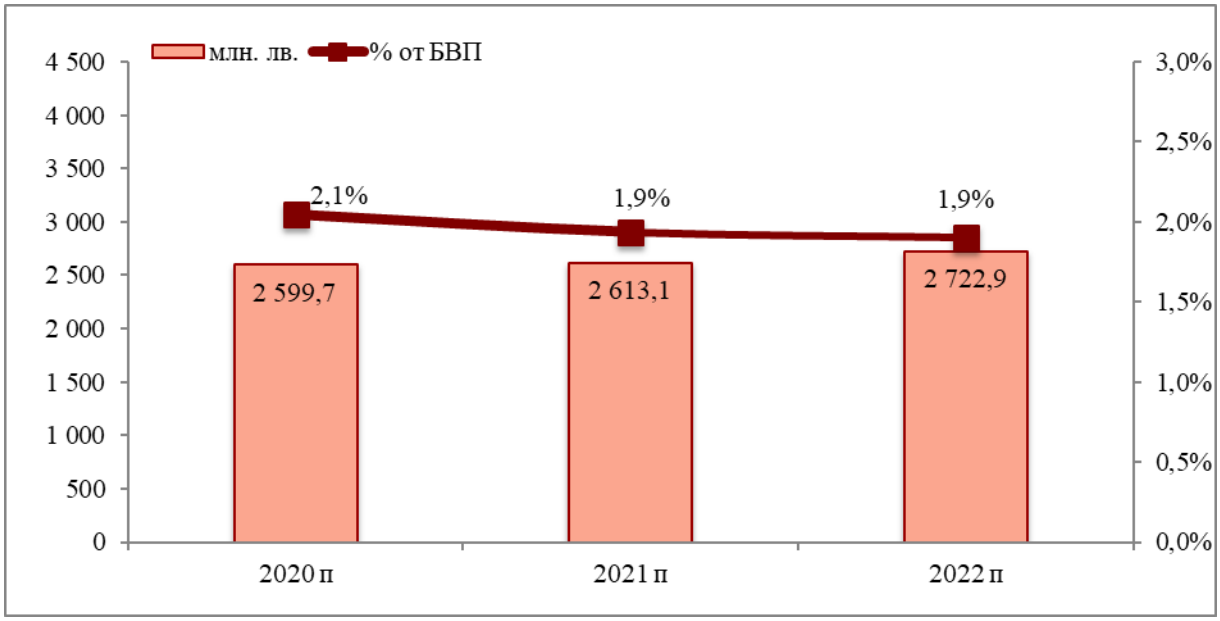

1.2. ПРИХОДНА ЧАСТ

Планираните приходи за периода 2020-2022 г. по оперативните програми, съфинансирани от Европейския социален фонд, Европейския фонд за регионално развитие, Кохезионния фонд, Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица и двустранните програми за трансгранично сътрудничество по външни граници на Европейския съюз, включват определения индикативен размер на разходите, които се очаква да бъдат възстановени от ЕК през този период.

Прогнозните приходи са изчислени, като са взети под внимание следните особености:

- 90% от размера на разходите по оперативни програми, съответстващи на европейското съфинансиране, извършени през последните два месеца на предходната година. Съгласно правилата на ЕК само заявленията за плащане, които държавата-членка изпраща до 31 октомври гарантирано ще бъдат

възстановени в рамките на годината, в която са изпратени. Поради тази причина всички заявления за плащане, които се очаква да бъдат изпратени след тази дата, са планирани за получаване през следващата година;

- 90% от размера на разходите по оперативни програми, съответстващи на европейското съфинансиране, извършени през първите десет месеца на настоящата година;
- до 10% от размера на сертифицираните разходи през предходната счетоводна година, които се очаква да бъдат възстановени от ЕК при годишното уравняване на сметките;
- предварителното годишно финансиране, което се очаква да получи/възстанови България след годишното уравняване на сметките.

Също така за 2021 г. и 2022 г. са предвидени приходи по оперативните програми, съфинансирани от Кохезионния и Структурните фондове на Европейския съюз през програмен период 2021-2027 г. Същите са съобразени с предложения размер на предварително финансиране в предложението на ЕК за общ регламент и първоначалната информация за средствата, които се очаква да получи България.

При планиране на приходите по програмите, съфинансирани от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежкия финансов механизъм за периода 2014-2021 г., е отчетено, че Офисът на ЕИП и НФМ превежда средства два пъти в годината на база прогнози за индикативния размер на разходите, изготвени от Програмните оператори.

Граф. V-2: Приходи на Национален фонд – сметка за средства от ЕС за периода 2020-2022 г.

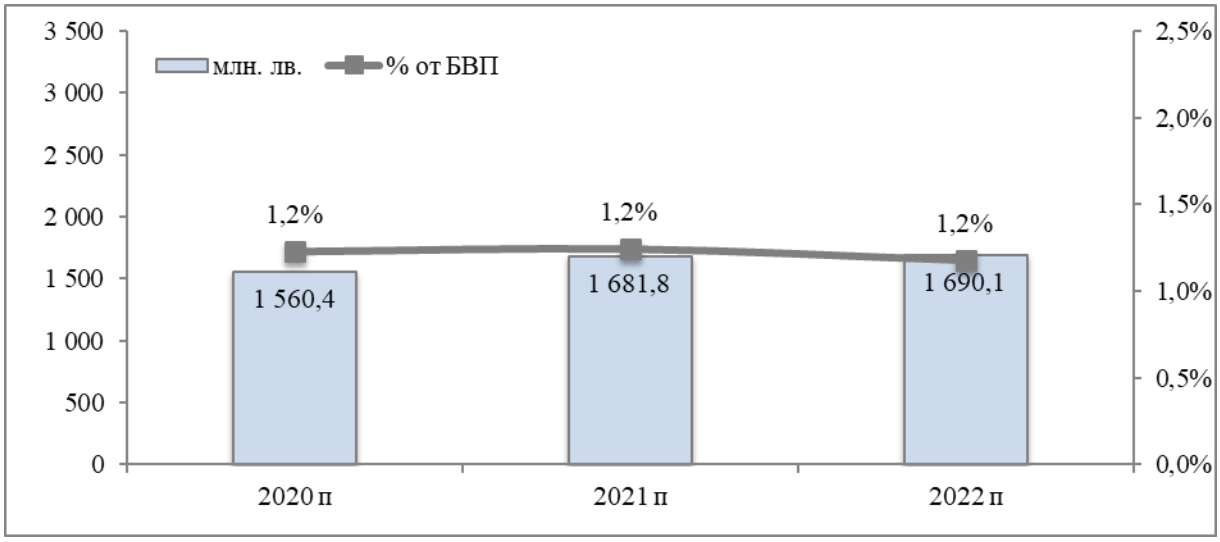

2. ДЪРЖАВЕН ФОНД „ЗЕМЕДЕЛИЕ“

2.1. ПРИХОДИ И ПОСТЪПЛЕНИЯ

При разработване на разчетите за приходите и постъпленията за периода 2020-2022 г. по програмите, финансирани от ЕС, са взети под внимание определеният индикативен размер на разходите, които се очаква да бъдат възстановени от ЕК през този период. Очакваните приходи и постъпления по години са, както следва: през 2020 г. в размер до 2 733,3 млн. лв., през 2021 г. в размер до 2 563,5 млн. лв., а за 2022 г. са 2 487,6 млн. лв.

Граф. V-3: Приходи (без постъпленията) на ДФ „Земеделие“ – сметка за средства от ЕС за периода 2020-2022 г.

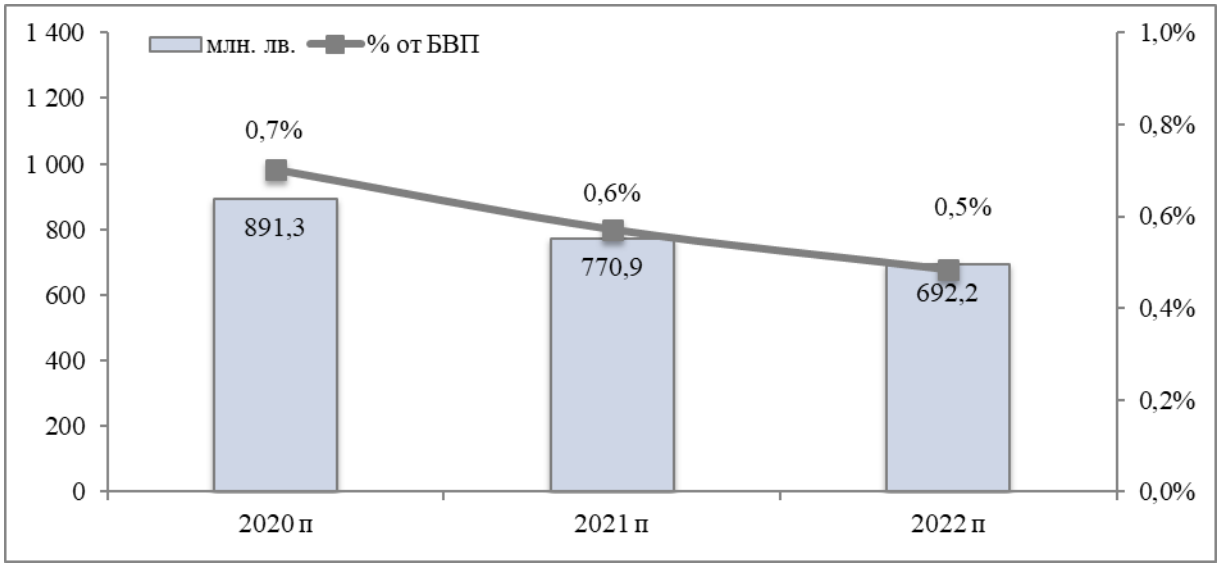

2.2. РАЗХОДИ И ПЛАЩАНИЯ

Очакваните разходи и плащания за периода 2020-2022 г. са, както следва: за 2020 г. – 2 898,8 млн. лв.; за 2021 г. – 2 832,9 млн. лв. и за 2022 г. – 2 664,7 млн. лв.

Граф. V-4: Разходи (без плащанията) на ДФ „Земеделие“ – сметка за средства от ЕС за периода 2020-2022 г.

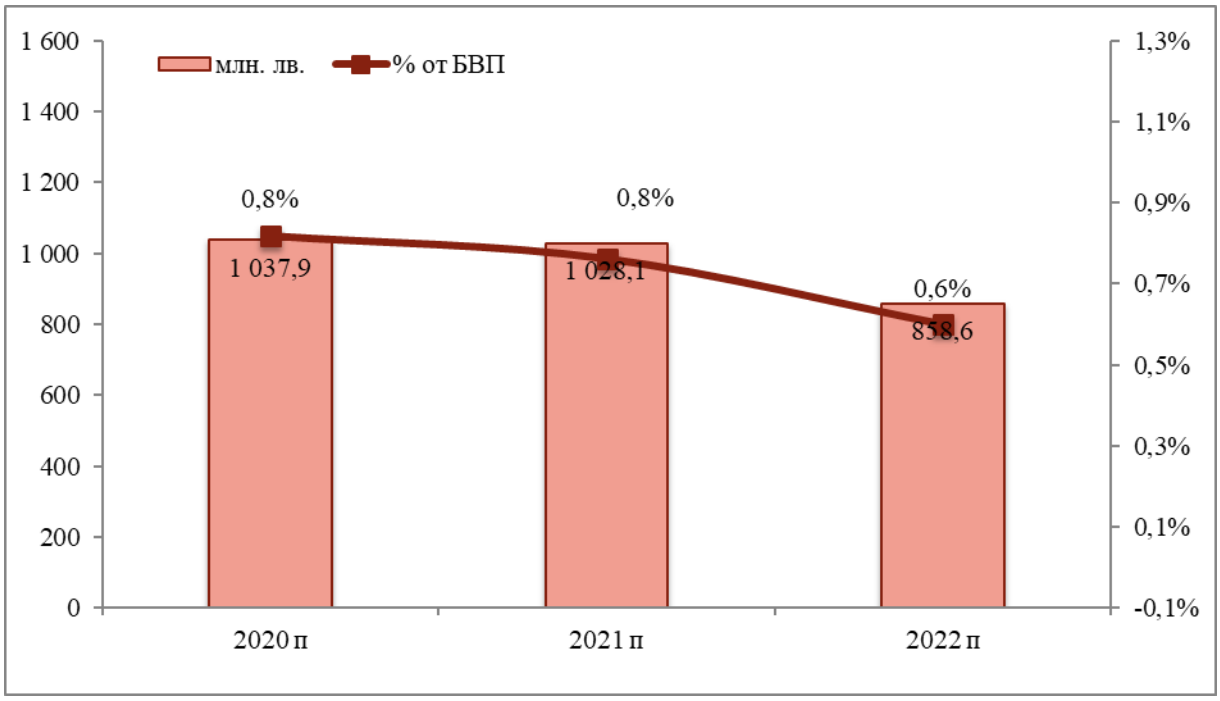

ОБЩА СЕЛСКОСТОПАНСКА ПОЛИТИКА ЗА ПЕРИОДА 2020-2022 Г.

Приоритетите в областта на селскостопанската политика са насочени към осигуряване на стабилна пазарна среда, подкрепа на доходите на земеделските стопани и развитие на селските райони.

Основните инструменти за провеждането на общата селскостопанска политика са директните плащания и пазарната подкрепа на земеделските стопани (1-ви стълб на ОСП) и политиката за развитие на селските райони (2-ри стълб на ОСП).

По линия на първия стълб на ОСП ще се изплащат средства за подпомагане на земеделските стопани по обвързани и необвързани с производството схеми за директни плащания и за пазарна подкрепа.

По схемите за директни плащания на земеделски стопани за сметка на ЕС през 2020 г., 2021 г. и 2022 г. се предвижда да бъдат усвоявани по 1 567,4 млн. лв. годишно.

Мерките за пазарна подкрепа за периода 2020-2022 г. могат да включват различни механизми – интервенции, с цел стабилизиране на пазара в сектори като зърнени култури, ориз, мляко; помощи за повишаване на консумацията на някои продукти; пазарна подкрепа за лозаро-винарския сектор, пчеларство, плодове и зеленчуци и други.

Общият бюджет за финансиране на пазарни мерки за 2020 г. е в размер на 128,0 млн. лв., от които 77,6 млн. лв. са средства от ЕС и 50,4 млн. лв. национално съфинансиране. През 2021 г. са планирани 113,8 млн. лв., от които 37,9 млн. лв. от националния бюджет, а през 2022 г. прогнозата за плащане е в размер на 112,9 млн. лв., в това число 35,7 млн. лв. национални средства.

Съгласно законодателството на ЕС национално съфинансиране се прилага по следните пазарни мерки: Схема „Училищен плод“; Схема „Училищно мляко“, „Подпомагане на групи производители на плодове и зеленчуци“; Подпомагане в сектор Вино – мярка „Промоции на вина в трети страни“; „Публична интервенция на зърно“; „Национална програма по пчеларство“, „Промоционални програми за земеделски продукти“ и Схема „Оперативни програми на организации на производители на плодове и зеленчуци“.

По линия на втория стълб на ОСП ще се изплащат средствата за развитие на селските райони, както следва:

- за 2020 г. – 1 142,4 млн. лв., от които 941,3 млн. лв. са средства от ЕС и 201,1 млн. лв. национално съфинансиране и авансови плащания;
- за 2021 г. – 1 119,2 млн. лв., от които 917,4 млн. лв. са средства от ЕС и 201,8 млн. лв. национално съфинансиране и авансови плащания;
- за 2022 г. – 943,7 млн. лв., от които 778,4 млн. лв. са средства от ЕС и 165,3 млн. лв. национално съфинансиране и авансови плащания.

За програмен период 2014-2020 г. се предвижда с финансираните мерки по ПРСР да се осъществят шест приоритета на ЕС за развитие на селските райони:

- стимулиране на трансфера на знания и иновациите в областта на селското и горското стопанство и селските райони;
- повишаване на конкурентоспособността на всички видове селскостопанска дейност и укрепване на жизнеспособността на стопанствата;
- насърчаване на организацията на хранителната верига и управлението на риска в селското стопанство;
- възстановяване, опазване и укрепване на екосистемите, зависещи от селското и горското стопанство;
- насърчаване на ефективното използване на ресурсите и подпомагане на прехода към нисковъглеродна и устойчива на изменението на климата икономика в селското стопанство, сектора на храните и горския сектор;
- насърчаване на социалното приобщаване, намаляването на бедността и икономическото развитие в селските райони.

В средносрочен план средствата, които страната ни предвижда да усвоява по програмите на ЕС и да изплаща за селскостопанската политика са, както следва:

Табл. V-1: Разходи и плащания за селскостопанската политика за периода 2020-2022 г.

млн. лв.

	2020 г.	**2021 г.**	**2022 г.**
Средства от ЕС	2 586,3	2 560,7	2 423,0
Национално съфинансиране и авансови плащания	251,5	239,7	201,0
Общо	**2 837,8**	**2 800,4**	**2 624,0**

ОБЩА РИБАРСКА ПОЛИТИКА ЗА ПЕРИОДА 2020-2022 Г.

Преобладаващата част от мерките по Програмата за морско дело и рибарство за периода са насочени към:

- повишаване на конкурентоспособността и жизнеспособността на предприятията в сектор рибарство;
- насърчаване на устойчиво, отличаващо се с ефективно използване на ресурсите рибарство;
- диверсификация на дейностите в рамките на сектор рибарство, както и в други сектори на морската икономика;
- подобряване на пазарната организация за продуктите на риболов и аквакултурите;
- рибарски пристанища, кейове за разтоварване и покрити лодкостоянки.

В средносрочен план средствата, които страната ни предвижда да усвоява по програмите на ЕС и да изплаща за общата рибарска политика са, както следва:

Табл. V-2: Разходи и плащания за рибарската политика за периода 2020-2022 г.

млн. лв.

	2020 г.	2021 г.	2022 г.
Средства от ЕС	46,8	25,4	32,0
Национално съфинансиране и авансови плащания	14,2	7,1	8,7
Общо	**61,0**	**32,5**	**40,7**

3. ДРУГИ СМЕТКИ ЗА СРЕДСТВА ОТ ЕС И СРЕДСТВА ПО МЕЖДУНАРОДНИ ПРОГРАМИ И ДОГОВОРИ, ЗА КОИТО СЕ ПРИЛАГА РЕЖИМ НА СМЕТКИТЕ ЗА СРЕДСТВА ОТ ЕС

С актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2020-2022 г. са разчетени приходи, разходи и съответното съфинансиране от държавния бюджет по други сметки за средства от Европейския съюз и средства по международни програми и договори, за които се прилага режимът на сметките за средства от Европейския съюз. Разчетите са изготвени на база предложенията на първостепенните разпоредители с бюджет за очакваните приходи и разходи, включително и за съфинансирането им, по различните международни програми, проекти и договори, като например: Европейски фонд „Вътрешна сигурност“, Европейски фонд „Убежище, миграция и интеграция“, различните програми в областта на защитата на границите и контрол на миграционните процеси, Програма „Фискалис 2020“, Програма „Митници 2020“, Програма „Национална франкофонска инициатива (2019-2021)“, Програма „Хоризонт 2020“, Програма за „Европейски потребителски център България“, Програма „Еразъм+“,

Програма за ЕДЕН, различните програми в областта на земеделието и селските райони; различните програми в областта на защитата на националната сигурност, различните програми за трансгранично и междурегионално сътрудничество, различните проекти по Механизма за свързване на Европа и др.

В прогнозата за другите сметки за средства от ЕС и средства по други международни програми и договори, за които се прилага режимът на сметките за средства от ЕС за Министерството на вътрешните работи са включени средства по Европейския фонд „Убежище, миграция и интеграция“ (ФУМИ) и Европейския фонд „Вътрешна сигурност“ (ФВС), проекти, програми и грантови споразумения. Предвиденото национално съфинансиране по тях за 2020 г. възлиза на 40,0 млн. лв., в т.ч. 27,4 млн. лв. по ФВС.

Проектът Спешно подпомагане стартира през 2016 г., като неколкократно е удължаван. В общия случай европейското финансиране е в пропорция 90% за Европейската комисия (ЕК) и 10% национално съфинансиране, като ДДС е недопустим разход и следва да се осигури от МВР. В процеса на изпълнение на проекта, ЕК е превела средства до достигане на 80% от 90% европейско финансиране. Полученото европейско финансиране в края на 2016 г. и началото на 2017 г. е общо в размер на 233 437 215 лв. От стартирането на проекта до настоящия момент, дейностите по него са финансирани в рамките на постъпилото европейско финансиране и утвърденото национално съфинансиране по бюджета на МВР, с което средствата, постъпили от ЕК ще бъдат напълно усвоени в началото на 2020 г. Остатъкът от европейското финансиране – 20% от ЕК, ще бъде възстановен на МВР след приключването на проекта, като периодът се състои от 90 дни за подаване на окончателен доклад и 45 дни за превод на средствата от ЕК.

Основен бенефициент по Механизма за свързване на Европа (МСЕ) е НК „Железопътна инфраструктура“, която изпълнява следните проекти: Проект „Развитие на железопътен възел София: железопътен участък - София - Волуяк“; Модернизация на железопътната линия София - Пловдив в участъка София - Елин Пелин; Модернизация на железопътната линия София - Пловдив в участъка Костенец - Септември; „Развитие на железопътен възел Пловдив. Освен това бенефициент по МСЕ е и Агенция „Пътна инфраструктура“, която изпълнява Проект „АМ „Калотина – София”, участък от км 1+000 до км 15+500”.

Друг бенефициент по МСЕ е Изпълнителна агенция „Проучване и поддържане на река Дунав“, която изпълнява Проект „Техническа помощ за ревизиране и допълване на предпроектни проучвания, относно подобряване на навигационните условия на общия Румъно-Български участък на р. Дунав“ – FAST Danube и Проект „FAIRway Danube“. Целта на проекта е подобряване на безопасността на корабоплаването по река Дунав; повишаване на ефективността на мерките за поддържане на фарватера по река Дунав; повишаване на качеството на хидроложките дейности за ползвателите на водната инфраструктура по р. Дунав. Ще се изпълняват пилотни дейности по проучване, маркиране, управление на вътрешните водни пътища и прогнозиране на водните нива, както и прилагане на иновативни подходи.

Бенефициент ДП „Пристанищна инфраструктура“ изпълнява „*Проект RIS COMEX“*, който е фокусиран върху хармонизирано, усъвършенствано разработване и експлоатация на речни информационни услуги на международно ниво.

Граф. V-5: Приходи и разходи по другите сметки за средства от ЕС и средства по други международни програми и договори, за които се прилага режимът на сметките за средства от ЕС за периода 2020-2022 г.

(в млн. лв.)

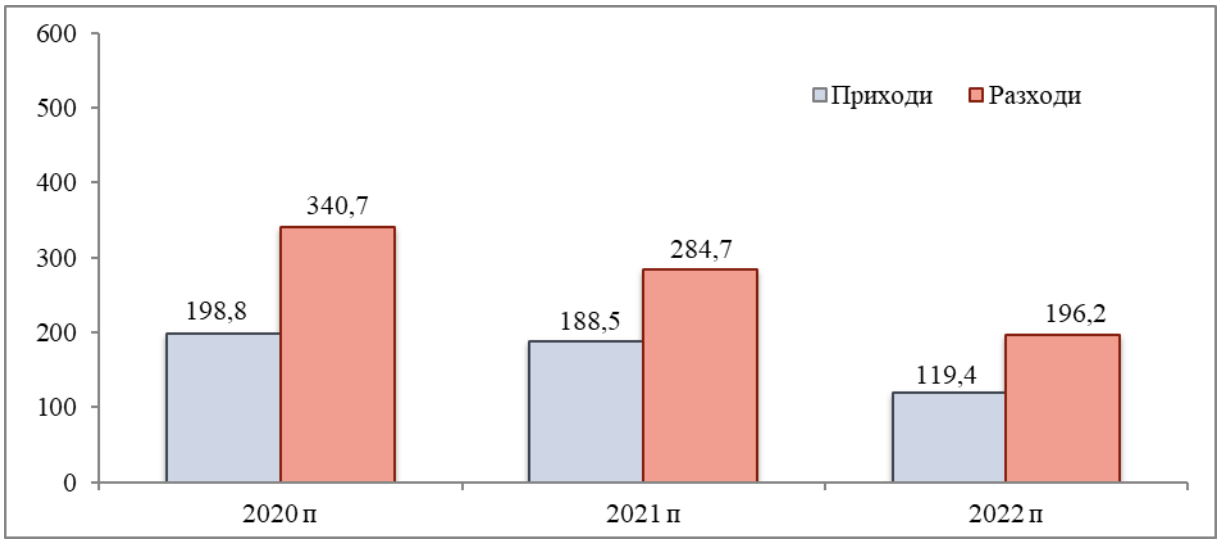

4. ВНОСКА В ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕС ЗА ПЕРИОДА 2020-2022 Г.

Прогнозата за размера на вноската на Република България в общия бюджет на ЕС по години за периода 2020-2022 г. е както следва: 1 397,4 млн. лв. за 2020 г., 1 540,4 млн. лв. за 2021 г. и 1 667,6 млн. лв. за 2022 г.

Тази прогноза е изготвена въз основа на Решението на Съвета относно системата на собствени ресурси на ЕС (2014/335/ЕС, Евратом), което влезе в сила от 1 октомври 2016 г. и породи действие със задна дата от 1 януари 2014 г.

Следва да се има предвид, че 2020 г. е последната бюджетна година от сегашната Многогодишна финансова рамка (МФР), а 2021 г. и 2022 г. са първите години от следващия финансов период, преговорите по който все още не са приключили.

Прогнозата за вноските на България в бюджета на ЕС за периода 2020-2022 г. е изготвена въз основа на следните прогнозни данни:

- Данни за бюджетните кредити за плащания на ЕС за 2020 г. от приложението към Съобщението на Комисията до Съвета и Европейския парламент „Техническа корекция на финансовата рамка за 2020 г. в съответствие с промените в БНД (ЕСС 2010) (Член 6 от Регламент № 1311/2013 на Съвета за определяне на Многогодишната финансова рамка за годините 2014-2020)“ (документ COM (2019) 310 final от 15.05.2019 г.) и за бюджетните кредити за поети задължения за 2021 г. и 2022 г. от предложението на Европейската комисия за МФР за периода 2021-2027 г.;
- Прогнозни данни за приходите от мита за България, основаващи се на все по-либералната политика на ЕС, насочена към разширяване на обхвата на споразуменията за свободна търговия и споразуменията за икономическо партньорство, прогнозни данни на Световната банка за периода 2020-2022 г. и очаквания ръст на размера на брутния вътрешен продукт, на вътрешното

потребление и на вноса съгласно есенната макроикономическа прогноза за периода 2019-2022 г.;

- Прогнозни данни за базата на данъка върху добавената стойност (ДДС) за България за целите на собствените ресурси на ЕС за периода 2020-2022 г., отчитайки тенденциите при потреблението, цената на суровия петрол тип „Брент“, цената на неенергийните суровини в щатски долари, валутния курс, изменението във физическите и стойностните обеми при вноса на стоки и услуги и съобразно есенната макроикономическа прогноза за периода 2019-2022 г. Основните рискове за прогнозата са свързвани преди всичко с направените допускания за динамиката на международните цени. Възможно е цените на петрола да бъдат различни от включените в тази прогноза, което ще даде отражение в приходите от ДДС от внос;
- Прогнозни данни за брутния национален доход (БНД) на България за периода 2020-2022 г. от есенната макроикономическа прогноза за периода 2019-2022 г.;
- Прогнозни данни за приходите от мита, базите на ДДС и БНД (по Европейската система от сметки (ЕСС 2010) на останалите държави членки от одобрените прогнози за 2020 г. от Консултативния комитет по собствени ресурси – подкомитет „Прогнози” на 24 май 2019 г.

Оценка на бюджетните ефекти от промените в допусканията, макроикономическите показатели и/или в нормативната уредба по години за периода 2020-2022 г.:

Проведените симулации показват, че промяната в размера на всеки един от компонентите на вноската на България в бюджета на ЕС, както и на лежащите в основата му приходи и/или макроикономически показатели, би довела до правопропорционално изменение в общия размер на вноската.

Конкретно по отношение на ресурса на база ДДС следва да се има предвид, че нарастването на т.нар. „ДДС-база“ на съответната държава членка, въз основа на която се изчислява и самият ресурс на база ДДС, е ограничено в действащото законодателство до 50% от брутния ѝ национален доход и в този смисъл ресурсът на база ДДС би могъл да нараства до определени граници.

Намаляването (или увеличаването) на който и да било от останалите собствени ресурси от България ще предизвика съответно увеличаване (или намаляване) на размера на ресурса ѝ на база БНД, т.е. налице е обратнопропорционална зависимост.

Поради структурата на системата на собствените ресурси на ЕС и взаимообвързаността между елементите ѝ, промени в размера на собствените ресурси, предоставяни от останалите държави членки, биха дали отражение върху размера на ресурса на база БНД от България, като зависимостта в общия случай е обратнопропорционална.

Независимо от предварителните прогнози за приходите от мита държавите членки ще превеждат (през месец n+2) в бюджета на ЕС 80% от реално събраните суми (през месец n).

В процеса на изпълнението на бюджета на ЕС е възможно да се наложи промяна в размера (увеличение или намаление) на вноската на България поради въздействието на следните фактори: възникнали допълнителни или непредвидени нужди от средства по бюджета на ЕС при изпълнение на разходните политики; промяна в размера на другите приходи на ЕС (извън собствените ресурси); промяна в размера на събраните

традиционни собствени ресурси от всички държави членки; периодични актуализации на данните за предишни години за хармонизираната ДДС-база и за брутния национален доход на държавите членки с оглед постигане на по-голяма точност при изчислението на вноските им и др.

Към настоящия момент не са приключили преговорите по оттеглянето на Обединеното кралство съгласно член 50 на Договора за ЕС и не е ясен резултатът от тях. Въз основа на развитието на преговорите по напускането на Обединеното кралство представената прогноза е направена при допускането, че през 2020 г. Обединеното кралство ще продължи да плаща полагащите му се вноски в бюджета на ЕС в съответствие с действащото законодателство и поетите правни ангажименти по време на членството му, като през 2020 г. няма да има промени нито в разходната, нито в приходната страна на бюджета на ЕС в тази връзка.

Прогнозата за 2021 г. и 2022 г. е изготвена при следните допускания: размерът на бюджета ще е равен на бюджетните кредити за поети задължения за 2021 г. и 2022 г., посочени в предложението на Европейската комисия за МФР за периода 2021-2027 г., Обединеното кралство няма да участва във финансирането на бюджета на ЕС за 2021 г. и 2022 г. и 27-те държави членки няма да финансират корекцията в полза на Обединеното кралство (от предходната година).

След 2020 г. се очакват промени в законодателството за собствените ресурси на база на предложения от Европейската комисия законодателен пакет за собствените ресурси от 02.05.2018 г., но преговорите по тези документи, както и по предложението на ЕК за новата Многогодишна финансова рамка, определяща размера на разходите по бюджета на ЕС, все още не са приключили. Размерът на бъдещата вноска на България ще зависи от постигнатите резултати от преговорите по МФР и по предложението на ЕК за Решение за собствените ресурси.

Поради посочената по-горе несигурност във връзка с бъдещите резултати от преговорите за МФР 2021-2027 г., вероятността новото законодателство да влезе в сила по-късно със задна дата от 01.01.2021 г., както и във връзка с оттеглянето на Обединеното кралство от ЕС, настоящата прогноза е изготвена изцяло въз основа на настоящото законодателство в областта на собствените ресурси.

5. ОЦЕНКА НА МАКРОИКОНОМИЧЕСКИТЕ ЕФЕКТИ ОТ УСВОЯВАНЕТО НА СРЕДСТВАТА ОТ ЕВРОПЕЙСКИТЕ ФОНДОВЕ И ПРОГРАМИ НА ЕС ЗА ПЕРИОДА 2020-2022 Г.

В таблицата по-долу са представени очакваните макроикономически ефекти от усвояването на средствата от ЕС[27] за периода 2020-2022 г. За изчислението им е използван макроиконометричният модел СИБИЛА 2.0[28][29]. Оценявани са ефекти[30],

[27] Обект на анализа са средствата от Европейския социален фонд, Европейския фонд за регионално развитие и Кохезионния фонд, които съфинансират изпълнението на съответните оперативни програми за програмния период 2014-2020 г.

[28] Simulation model of Bulgaria's Investment in Long-term Advance – SIBILA 2.0.

[29] Предвид спецификата на модел, е направена експертна оценка на Министерството на финансите за разпределението на общата сума на прогнозното усвояване на средствата от ЕС по типове фактори за дългосрочен растеж.

дефинирани като промени в нивата на основни макроикономически показатели в средносрочен хоризонт.

Табл. V-3: Ефекти от усвояването на средствата от европейските фондове и програми на ЕС

Макроикономически показател	Ефект към 2022 г.
БВП	4,4%
Износ на стоки и услуги	0,7%
Внос на стоки и услуги	10,1%
Текуща сметка, % от БВП	- 4,9 пр.п.
Частно потребление	5,3%
Частни инвестиции	17,8%
Заетост (15-64 г.), хил.	6,8%
Коефициент на безработица (15-64 г.)	-3,2 пр.п.
Средна работна заплата	3,0%
Инфлация по ХИПЦ	1,1%
Бюджетен баланс, % БВП	0,4 пр.п.

Източник: МФ, СИБИЛА 2.0.

Оценениятобщ ефект върху българската икономика от планираното усвояване на средствата от ЕС е положителен, като към 2022 г. нивото на БВП се очаква да бъде с 4,4% по-високо в сравнение със сценария, при който тези средства не се оползотворят.

Основата за този ефект е положителното влияние върху производството в страната, което е следствие на увеличението в инвестиционните разходи. Същевременно, допълнителен импулс се генерира по линия на частното потребление поради допълнителен ръст в заетостта и средната работна заплата. Позитивният ефект върху въпросните основни компоненти на БВП е прогнозиран да достигне 17,8% за частните инвестиции и 5,3% за частното потребление. Същевременно, по-високото равнище на БВП не се предвижда да бъде съпътствано от ускоряване на инфлацията, като ефектът върху ценовото равнище към 2022 г. се изразява в скромно повишаване от 1,1% спрямо базисния сценарий.

По отношение на пазара на труда, симулациите показват допълнителен ръст от 3,0% в средната работна заплата и 6,8% в броя на заетите, както и подобряване на нивото на безработица, което към края на 2022 г. се очаква да е с 3,2 пр.п. по-ниско в сравнение със сценария без средства от ЕС. Каналите, чрез които средствата от ЕС влияят на пазара на труда, са два. От една страна, в направените симулации са включени ефектите от директната намеса на програмите, съфинансирани със средства от ЕС, на пазара на труда, чрез мерките за създаване на заетост и преквалификация на работната сила, а от друга са отразени и очакванията за неговото развитие в резултат на повишената икономическа активност, генерирана от допълнителните инвестиции.

Анализът показва, че планираното изпълнение на оперативните програми, съфинансирани със средства от ЕС, води до подобряване на бюджетния баланс с 0,4 пр.п. от БВП към 2022 г. Това се дължи на по-благоприятната икономическа

[30] Цялостните ефекти от изпълнението на оперативните програми, съфинансирани със средства от ЕС, върху икономиката са получени като разлика между два сценария – базисен сценарий, в който е симулирано развитието на икономиката без планираните интервенции, и хипотетичен алтернативен сценарий, който отчита планираното усвояване на средствата от ЕС.

конюнктура и съпровождащото разширяване на данъчната база в резултат на предвидените допълнителни инвестиции от средствата от ЕС. Така приходите в държавния бюджет се очаква да надвишат преките правителствени разходи, обвързани със съфинансиране на инвестиционните проекти.

Увеличената производствена активност, която е силно зависима от внос на суровини, както и ускореният ръст на доходите, се очаква да повишат допълнително вноса на стоки и услуги с 10,1% към 2022 г. Износът, от друга страна, се очаква да отбележи по-скромен допълнителен ръст (0,7%) в този тригодишен хоризонт, тъй като за пълното проявление на очаквания ефект от изпълнението на програмите върху конкурентоспособността на българските стоки и услуги е необходим по-дълъг период. В резултат на това, в средносрочен план балансът по текущата сметка на платежния баланс ще се влоши с 4,9 пр.п. от БВП.

Част VI.
Политика по дълга и финансирането за периода 2020-2022 г.

Политиката на правителството за управление на държавния дълг[31] за следващия тригодишен период ще бъде насочена към осигуряване необходимите средства за рефинансиране на дълга в обращение, при необходимост финансиране на бюджета и обезпечаване на стабилността на фискалния резерв при оптимално възможна цена и приемлива степен на риск. Усилията ще бъдат съсредоточени в посока обезпечаване на възможности за пазарно-ориентирано финансиране, при спазване на годишните дългови ограничения.

Достигнатото ниво на фискалния резерв към края на първото полугодие на 2019 г. и залегналите основни цели на фискалната политика за постигане и поддържане на балансирана бюджетна позиция в средносрочен хоризонт дават възможност за провеждане на политика по управлението на държавния дълг, съобразена с конкретните пазарни условия и минимизиране на ликвидните рискове, при запазване устойчивостта на основните дългови параметри.

Определянето на конкретните характеристики на новопоетия дълг ще бъде съобразено с настоящата конюнктура на пазара на ДЦК и профила на дълга в обращение, при отчитане на възможностите за намаляване на риска за рефинансиране на държавния дълг, плавно удължаване на средния остатъчен матуритет на дълга, в унисон с прилаганите политики по управление на дълга на държавите от Европейския съюз, както и изглаждане на матуритетната му структура. Планира се дълговото финансиране на бюджета да бъде обезпечено чрез предоставяне на високоликвидни, при подходящо съотношение доходност/риск дългови инструменти, позиционирани в различни матуритетни сегменти, както и посредством усвоявания по вече договорени държавни заеми, които са с целево предназначение за съфинансиране на проекти, изпълнявани със средства от ЕС. По отношение на финансирането на инвестиционни проекти и специфични програми с държавни и държавногарантирани заеми ще продължи прилагането на консервативен подход.

[31] Дългът по Закона за държавния дълг и останалите форми на дълг съгласно Регламент на Съвета (ЕО) № 479/2009 от 25 май 2009 г. за прилагане на Протокола за процедурата при прекомерен дефицит, приложен към Договора за създаване на Европейската общност, който се поема и изплаща от централния бюджет и от лицата, чиито бюджети са част от държавния бюджет, включително чрез сметките им за средствата от Европейския съюз.

1. ДЪРЖАВЕН ДЪЛГ. ОБСЛУЖВАНЕ И ФИНАНСИРАНЕ

В края на първото полугодие на 2019 г. номиналният размер на държавния дълг намалява до 21,3 млрд. лв., в сравнение с нивото от 22,1 млрд. лв. отчетено в края на 2018 г., а съотношението на държавния дълг към БВП до 18,0%, при 20,1% в края на 2018 г. Въз основа на очакваното изпълнение на дълговите параметри към края на бюджетната година се предвижда държавният дълг да достигне до 22,0 млрд. лв. или под прага на предвиденото в Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г. дългово ограничение.

В структурата на дълга относителният дял на вътрешния държавен дълг от 24,7% (5,5 млрд. лв.) в края на 2018 г. намалява до 22,6% (4,8 млрд. лв.) в края на юни 2019 г., като съответно се увеличава делът на външния държавен дълг от 75,3% до 77,4%.

В *матуритетната структура на дълга* към края на полугодието превес имат дългът със срочност от 5 до 10 г. – 45,1% и дългът със срочност от 1 до 5 г. – 33,6%, следвани от дълга със срочност над 10 г. – 17,8% и краткосрочния дълг с матуритет до 1 г. – 3,5%.

В *структурата на дълга по инструменти*, към 30.06.2019 г., основен дял заемат облигациите, емитирани на МКП – 61,0%, следвани от ДЦК, емитирани на вътрешния пазар - 22,5% и кредитите – 16,5%. В структурата на кредитите най-голям е делът на държавните заеми - 47,2%, следвани от държавните инвестиционни заеми – 33,8% и други – 19,0%.

В *лихвената и валутна структура на дълга* към края на юни 2019 г. нараства ясно изразеният превес на задълженията с фиксиран лихвен процент – 96,5% (при 96,1% в края на 2018 г.) и големият относителен дял на евровия и левовия компонент на дълга – 99,5% (99,4% и в края на 2018 г.). Дългът с плаващи лихви е обвързан с 6-месечния LIBOR на еврото (3,5%).

През следващия тригодишен период 2020-2022 г. е предвидена възможност за поемане на нов държавен дълг на пазара на ДЦК в обеми, по-големи от погашенията по държавния дълг за същия период, с оглед акумулиране на средства във фискалния резерв в размер на около 1,8 млрд. лв. към края на 2022 г. Целта е предварително да бъдат осигурени част от средствата за предстоящото погашение по емитираните през 2016 г. еврооблигации (2,2 млрд. лв.) в началото на 2023 г. По-високото ниво на фискалния резерв би позволило провеждането на гъвкава политика по управлението на държавния дълг, съобразена с конкретните пазарни условия при минимизиране на ликвидните рискове при изпълнението на бюджета и рефинансирането на дълга в обращение и гарантиране на възможно най-добрата цена за финансиране на държавата, респективно намаляване на разходите за обслужване на дълга в средносрочен аспект.

През 2020-2022 г. са предвидени и усвоявания на средства по вече договорени държавни заеми в размер на 100,0 млн. евро (195,6 млн. лв.) годишно, в т.ч. 50,0 млн. евро по Финансов договор между Република България и Европейската инвестиционна банка (България съфинансиране по Фондовете на ЕС 2014-2020 г. /СПЗ/) и 50,0 млн. евро по Рамково споразумение за заем между Банката за развитие на Съвета на Европа и Република България, механизъм за съфинансиране на проекти, изпълнявани със средства от ЕС по оперативните програми, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове.

Въз основа на допусканията, при прогнозно положително нетно дългово финансиране за периода 2020-2022 г., независимо от нарастването на дълга в абсолютна стойност, очакванията са да се запази тенденцията към намаляване на съотношението на държавния дълг спрямо прогнозното ниво на БВП от 18,6% към края на 2019 г. до 17,0% в края на 2022 г., удължаване на средния остатъчен матуритет на дълга, както и увеличение на дела на вътрешния държавен дълг в структурата на дълга (от 24,7% в края на 2018 г. на 43,6% в края на 2022 г.).

Лихвените разходи за обслужването на държавния дълг през полугодието на 2019 г. са в размер на 393,5 млн. лв. (от които 280,5 млн. лв. по външния и 113,0 млн. лв. по вътрешния). Към края на 2019 г. се прогнозира лихвените разходи по дълга да намалеят до 608,4 млн. лв. (в т.ч. 423,8 млн. лв. по външния и 184,6 млн. лв. по вътрешния), в сравнение с нивото, отчетено към края на 2018 г. (649,8 млн. лв.). През следващите три години се предвижда съотношението на лихвените разходи спрямо прогнозния БВП да се запази под 1,0%.

Граф. VI-1: Съотношение на лихвените разходи към БВП

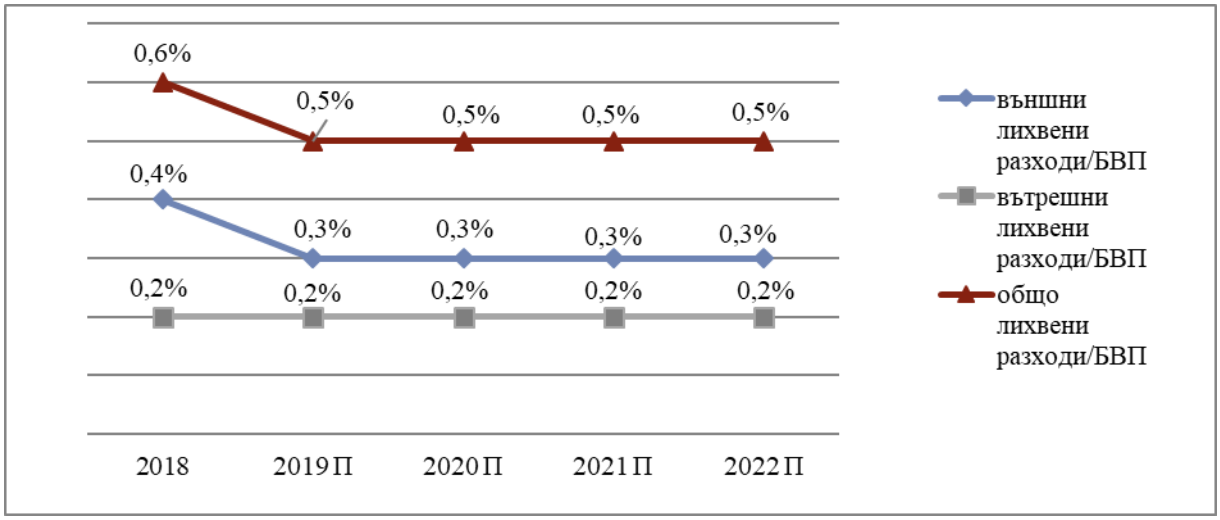

2. ДЪРЖАВНОГАРАНТИРАН ДЪЛГ

Към края на полугодието на 2019 г. размерът на държавногарантирания дълг възлиза на 1,8 млрд. лв., като бележи намаление (основно вследствие на извършените погашения) в сравнение с края на 2018 г. (1,9 млрд. лв.). Съотношението на дълга към БВП от 1,7% в края на предходната година достига до 1,5% към края на юни, което се очаква да се запази и към края на бюджетната година. Основната част от него се формира от външни държавногарантирани заеми.

До края на 2019 г. се очаква да стартира изпълнението на проекта „Междусистемна газова връзка Гърция-България“, финансиран с държавногарантиран заем от Европейската инвестиционна банка в размер до валутната равностойност на 215 млн. лв.

По отношение на поемането на нови държавногарантирани заеми през периода 2020-2022 г. ще продължи следването на последователен аналитичен подход и законово регламентираната практика при отчитане степента на тяхната ефективност, в контекста на изпълнението на поставените правителствени приоритети за насърчаване развитието на ключови сектори в икономиката. За 2020 г. е предвидена възможност за издаване на държавна гаранция по споразумението между МБВР и ФГВБ за осигуряване на достъп на ФГВБ до инструмент за условно финансиране в размер до 350 млн. евро.

През тригодишния период се предвижда държавногарантираният дълг плавно да намалява в номинално изражение, достигайки до 1,4 млрд. лв. или около 1,0% от прогнозния БВП в края на 2022 г.

3. ДЪРЖАВЕН ДЪЛГ ЧРЕЗ ФИНАНСОВ ЛИЗИНГ И ДРУГИ ФОРМИ НА ДЪРЖАВЕН ДЪЛГ

За периода 2020-2022 г. не се предвижда поемане на нов дълг под формата на финансов лизинг или други форми на дълг от първостепенните разпоредители с бюджет.

4. ДРУГИ ОПЕРАЦИИ В ЧАСТТА НА ФИНАНСИРАНЕТО

4.1. УСВОЯВАНИЯ ПО ДЪРЖАВНИТЕ ИНВЕСТИЦИОННИ ЗАЕМИ

През 2020 г. в централния бюджет са разчетени приходи от лихви по държавни инвестиционни заеми с краен бенефициент търговско дружество общо в размер на 3,9 млн. лв.

Общо разчетените разходи за 2020 г. по държавните инвестиционни заеми, в т.ч. и с краен бенефициент търговско дружество, са в размер на 42,6 млн. лв., в т.ч. 30,7 млн. лв. за разходи за лихви и 11,9 млн. лв. за изпълнението от Министерството на регионалното развитие и благоустройството на проект „Развитие на общинската инфраструктура“.

За 2020 г. е предвидено усвояване на външно финансиране в размер на 9,4 млн. лв. по проект „Развитие на общинската инфраструктура“. Разчетените средства за погашения по държавни инвестиционни заеми, в т.ч. и с краен бенефициент търговско дружество, са в размер на 151,7 млн. лв.

4.2. ФИНАНСИРАНЕ ПО ЧЛ. 9, АЛ. 1 ОТ ЗАКОНА ЗА ЕКСПОРТНОТО ЗАСТРАХОВАНЕ

Съгласно чл. 9, ал. 1 от Закона за експортното застраховане (ЗЕЗ), в закона за държавния бюджет на Република България за съответната година се предвиждат средствата от централния бюджет за изплащане на застрахователни обезщетения по чл. 3 от ЗЕЗ (дейността за сметка на държавата). Предвидените в държавния бюджет за 2019 г. средства за изплащане на застрахователни обезщетения по чл. 3 от ЗЕЗ са в размер на 115,0 млн. лева.

За периода 2020-2022 г. се предвижда увеличение на размера на средствата, както следва: 120,0 млн. лв. за 2020 г., 125,0 млн. лв. за 2021 г. и 130,0 млн. лв. за 2022 г.

В съответствие с мисията и целите на „Българска агенция за експортно застраховане“ (БАЕЗ) като държавна агенция, която подкрепя българските износители, дружеството акцентира върху развитието в предлагането на застрахователните продукти по дейността за сметка на държавата. За изпълнението на заложените показатели БАЕЗ се нуждае от съответния застрахователен капацитет, който да покрива нуждите на компанията.

Мерките за постепенно повишаване на заделените средства в държавния бюджет целят повишаване на застрахователния капацитет на БАЕЗ и разширяване на бизнеса по ЗЕЗ, в съответствие с националната стратегия за развитие на износа и подкрепа и стимулиране на българските компании – износителки на стоки и услуги.

4.3. ПОСТЪПЛЕНИЯ ОТ ПРИВАТИЗАЦИЯ

Прогнозните приходи по държавния бюджет от приватизация и следприватизационен контрол за периода 2020-2022 г. са съответно 3,1 млн. лв. за 2020 г., 4,8 млн. лв. за 2021 г. и 35,0 млн. лв. за 2022 г.

4.4. ФИСКАЛЕН РЕЗЕРВ

Съгласно дефиницията за показателя „Фискален резерв“ в т. 41 от допълнителните разпоредби на Закона за публичните финанси в неговия обхват се включват салдата по всички банкови сметки на бюджетните организации без тези на общините и техните разпоредители с бюджет, активите на Държавния фонд за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система (ДФГУДПС), вземания от фондове на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други, и други финансови активи по чл. 154, ал. 22 и 23 от същия закон.

Минималният размер на показателя „Фискален резерв“ е определен на база необходимите средства на разположение към 31 декември 2020 г. за обезпечаване на наличностите на ДФГУДПС и текущите ликвидни нужди на бюджета. Следва обаче да се подчертае, че минималният размер на фискалния резерв не представлява целева стойност за показателя към даден период. Той представлява минимален праг за показателя, който има за цел да минимизира рисковете от ликвидни проблеми в краткосрочен хоризонт.

На тази база се предвижда запазване на определения към момента праг за минималния размер на фискалния резерв за 2019 г. Предлага се минималният размер на фискалния резерв към 31 декември 2020 г. да бъде в размер на 4,5 млрд. лв.

Част VII.
Перспективи за развитието на публичните финанси

1. УСТОЙЧИВОСТ НА ПУБЛИЧНИТЕ ФИНАНСИ

В този раздел се разглежда устойчивостта на фискалната позиция, като се оценява текущото състояние на публичните финанси от гледна точка на бъдещото нарастване на публичните разходи, свързани със застаряването на населението. За тази цел се използват индикаторите за устойчивост S1 и S2, изчислени по методология, разработена от ЕК[32].

Индикаторът за фискална устойчивост в средносрочен план (S1) показва необходимата корекция в структурното първично бюджетно салдо в рамките на пет години от края на прогнозния период (2022 г. в случая на МФ, 2020 г. при ЕК), за да се гарантира, че държавният дълг в период t+15 (2034 г.) не надвишава референтната стойност от 60%.

Индикаторът за фискална устойчивост в дългосрочен план (S2) показва необходимата корекция в първичния баланс, за да се спази времевото бюджетно ограничение (дисконтираната стойност на бъдещите структурни първични баланси да покрива равнището на дълга в настоящия момент) за безкрайно дълъг период от време с включени допълнителни разходи, произтичащи от застаряването на населението.

Положителна стойност на индикаторите означава необходимост от фискална консолидация или структурни реформи, които да намалят тежестта от застаряването на населението върху публичните финанси, докато отрицателната показва наличие на фискално пространство.

Табл. VII-1: Индикатори за устойчивост

	МФ (база 2022 г.)		ЕК (база 2020 г.)	
	S1	S2	S1	S2
Стойност, от която:	-4,8	0,4	-4,2	1,8
Начална бюджетна позиция	-1,2	-0,3	-0,9	-0,4
Дългово ограничение	-3,5		-3,0	
Бъдещи промени в бюджетната позиция	-0,1	0,7	0,4	2,2

Източник: МФ, Fiscal Sustainability Report 2018

В таблицата са представени оценките на МФ за индикаторите за устойчивост и тези на ЕК от Доклада за фискална устойчивост от 2018 г. (FSR 2018), публикуван на 18 януари 2019 г. Оценката за устойчивостта на фискалната политика е силно зависима от

[32] Приложение 2 от Fiscal Sustainability Report 2018.

перспективите за дългосрочно развитие на икономиката. Наличието на разлики в стойностите на индикаторите S1 и S2 между двете институции се дължи най-вече на разлики в очакванията за бъдещи промени в бюджетната позиция, които са свързани с разходите за пенсии, здравеопазване и образование. При изготвянето на своята дългосрочна макроикономическа прогноза и съответните оценки за разходи, свързани със застаряването на населението, МФ използва методология и допускания на ЕК, заложени в Доклада по застаряване на населението от 2018 г. (Ageing report 2018), но взима под внимание и последните икономически развития. В същото време, прогнозата на ЕК за разходите за застаряване се базира на сценарий за дългосрочно развитие, който използва за стартиране на изчисленията прогноза на Комисията от пролетта на 2017 г.

По оценки на МФ стойността на индикатора S1 е отрицателна, което според референтните стойности на ЕК[33] означава нисък риск за фискалната устойчивост в средносрочен план и предполага поддържане на нивото на дълга под 60% от БВП. Стойността на индикатора S2 също съответства на нисък риск за фискалната устойчивост, поради благоприятна начална бюджетна позиция.

Изводите от анализа на МФ съвпадат с тези от Доклада за фискална устойчивост от 2018 г. Според доклада рисковете за фискалната устойчивост в България в средносрочен план са ниски. Отрицателната стойност на S1 е подкрепена от ниското равнище на дълга и благоприятната бюджетна позиция. Тя показва, че България има фискално пространство. Анализът на устойчивостта на дълга също сочи нисък риск както в базовия сценарий, така и в алтернативния. Поради ниското ниво на дълга, не се очаква съществен ефект върху съотношението дълг-БВП при шок върху лихвените проценти или номиналния растеж на БВП. Комисията също така счита, че в дългосрочен план рискът пред фискалната устойчивост е нисък. При сценарий с по-високо нарастване на разходите за застаряване спрямо базовия, рискът в дългосрочен план се оценява като среден.

1.1. ОЦЕНКА НА СТРУКТУРНИЯ БЮДЖЕТЕН БАЛАНС И ГОДИШНИЯ РЪСТ НА РАЗХОДИТЕ СПРЯМО РЕФЕРЕНТНИЯ РАСТЕЖ НА ПОТЕНЦИАЛНИЯ БВП

1.1.1 Структурен бюджетен баланс

През изминалите три години бяха реализирани фактически бюджетни излишъци и България преизпълняваше средносрочната си бюджетна цел за структурен дефицит (-1% от БВП). През 2019 г. реалният растеж на БВП съвпада с потенциалния, в резултат на което отклонението от потенциала бе 0. Оценката за коригирания спрямо фазата на икономически цикъл бюджетен баланс за настоящата година е 0%, което съответства на неутрална фискална позиция. През 2020 г. отклонението от потенциалния БВП се прогнозира да бъде леко положително, а структурният бюджетен дефицит 0,1%. През 2021 г. структурният бюджетен баланс се очертава да бъде на излишък от 0,2%, а през

[33] Референти стойности, заложени в Доклада за фискална устойчивост 2018 (Fiscal Sustainability Report 2018), посочващи степента на риск за устойчивостта на публичните финанси:

S1<0 – нисък риск; 0<S1<2,5 – умерен риск; S1>2,5 – висок риск;

S2<2 – нисък риск; 2<S2<6 – умерен риск; S2>6 – висок риск.

2022 г. – на дефицит от 0,3%, който е доста над средносрочната бюджетна цел от -1% от БВП.

Граф. VII-1: Фискална позиция

Източник: МФ, собствени изчисления

1.1.2 Разходно правило

Оценката на съответствието с изискванията по ПСР и ЗПФ по отношение на растежа на бюджетните разходи се базира на общата методология за т.нар. бенчмарк на разходите, при отчитането на разделението между финансираните с национални средства и със средства от ЕС публични инвестиции. През 2019 г., както и в прогнозния период 2020-2022 г., се очаква България да преизпълнява средносрочната си бюджетна цел, поради което според правилата за фискално управление в ЕС е допустимо временно надхвърляне на референтното нарастване на разходите над потенциалния растеж на БВП. Според изчисленията на ЕК това референтно нарастване е в размер на 2,7% за 2019 г. Въпреки това, през целия разглеждан период до 2022 г. се планира растежът на коригираните бюджетни разходи, нетно от ефекта на приходните дискреционни мерки, да се запази на нива под 2,7% и по този начин да бъде в съответствие с правилото.

Изменението в реално изражение на разходния индикатор, използван за целите на фискалното управление в ЕС, се оценява съответно на -2,0% за 2019 г., 0,7% за 2020 г., 1,4% за 2021 г. и 1,3% за 2022 г. Цитираните стойности се основават на актуализираните прогнози за бюджетните параметри, представени по методологията ЕСС 2010, както и на дефлатора на БВП за съответната година от последната макроикономическа прогноза на МФ.

2. ФИСКАЛНИ РИСКОВЕ

В условията на влошаваща се външна среда, ограничаването на приходите може да затрудни провеждането на планираните политики, чрез липса на достатъчен ресурс, което може да се отрази в негативна посока както на бюджетния баланс, така и на държавния дълг.

В България *нивото на държавния дълг* е много по-ниско в сравнение със средното равнище на дълга в страните от ЕС и далеч под референтната стойност по Маастрихтските критерии от 60% от БВП. През последните три години, използвайки

т.нар. „добри времена“, с по-висок от средния за ЕС икономически растеж, бяха реализирани фискални излишъци, което позволи значително намаление на държавния дълг. Рисковете пред дългосрочната устойчивост на публичните финанси се оценяват от МФ и от ЕК като ниски поради ниската държавна задлъжнялост. Това осигурява достатъчна стабилност и пространство за реакция при евентуални икономически сътресения.

През следващите три години се очаква *бюджетното салдо* да бъде близко и около балансирано, което съответства на заложените фискални правила в Закона за публичните финанси. Целта за балансирано бюджетно салдо в прогнозния период отговаря на средносрочната бюджетна цел и е съобразено с очакваното развитие на икономиката – малко над потенциала. При краткосрочно забавяне на икономическото развитие на страната има достатъчен марж за осъществяване на планираните разходни политики. Предвижданото бюджетно салдо и наличните ликвидни буфери дават фискално пространство за поемане на „шокове“, свързани с влошаване на външната среда, без да се поставят на риск критериите по Пакта за стабилност и растеж.

3. АНАЛИЗ НА ЧУВСТВИТЕЛНОСТТА

Макроикономически симулационен модел

Според чл. 75, ал. 3 от Закона за публичните финанси разработването на средносрочната бюджетна прогноза и на проекта на държавния бюджет се съпровожда с изготвянето на алтернативни сценарии, свързани със съответни рискове, при различни допускания. За тази цел в МФ бе разработен макроикономически модел за оценка на ефектите върху основни макроикономически и бюджетни показатели от промени в глобалната и/или вътрешната икономическа среда.

Разработеният симулационен модел е макроиконометричен по своята същност. Той представлява система от уравнения, калибрирани с подходящ инструментариум, която реалистично описва структурата на българската икономика и взаимовръзките между дефинираните сектори в икономиката. Състои се от поведенчески уравнения и тъждества, като ендогенните променливи са резултат от решаването на модела, а екзогенните са външно зададени и върху тях могат да се дефинират промени – „шокове“. В резултат на тези „шокове“ се представят различни варианти за развитие на икономиката, като моделът позволява формулиране на „шокове“ върху набор от променливи от външната и вътрешната икономическа среда.

3.1. АЛТЕРНАТИВЕН СЦЕНАРИЙ НА ИЗБРАНИ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ, ВКЛЮЧИТЕЛНО СРАВНЕНИЕ МЕЖДУ БАЗИСНИТЕ И АЛТЕРНАТИВНИТЕ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ДОПУСКАНИЯ И ЕФЕКТИ ВЪРХУ ОСНОВНИТЕ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ

Алтернативният сценарий разглежда реализиране на нараснали рискове от рецесия и забавяне на растежа на ключови икономики в еврозоната през 2020 г. По-ниският растеж на еврозоната би се реализирал под влияние на политическа и икономическа несигурност, както и при излизане на Обединеното кралство от Европейския съюз без сделка. Симулиран е по-нисък, спрямо очаквания в базовия сценарий, икономически растеж на ЕС с 1 пр.п. Това ще се отрази и в забавяне на икономическата активност на някои основни търговски партньори на България, които са извън ЕС, по линия на

търговските отношения и обвързаност на структуроопределящи отрасли. В резултат на по-ниския растеж в страните с единната европейска валута може да се очаква обезценяване на еврото.

В резултат, при алтернативния сценарий икономическият растеж на България през 2020 г. ще бъде с 0,6 пр.п. по-нисък спрямо базовия. Сценарият ще има отражение върху БВП и други важни макроикономически и бюджетни показатели и в следващите години от прогнозния период.

Табл. VII-2: Промяна на основни макроикономически и бюджетни индикатори между алтернативния и основния сценарий, в пр.п.

Международна среда	**2020**	**2021**	**2022**
Световна икономика (реален растеж, %)	-0,2		
Европейска икономика - ЕС 28 (%)	-1,0		
Валутен курс щ.д./евро	-3,0		
Брутен вътрешен продукт			
БВП (реален растеж %)	-0,6	-0,4	-0,1
Потребление	-0,2	-0,5	-0,5
Брутообразуване на основен капитал	0,5	-1,6	-1,0
Износ на стоки и услуги	-1,1	-0,1	0,1
Внос на стоки и услуги	-0,3	-0,6	-0,7
Пазар на труда и цени			
Заетост (ЕСС 2010) (%)	-0,4	-0,3	-0,1
Коефициент на безработица (НРС) (%)	0,2	0,3	0,3
Компенсации на един нает (%)	0,0	0,1	0,0
Дефлатор на БВП (%)	-0,1	0,2	0,1
Средногодишна инфлация (ХИПЦ) (%)	0,4	0,3	0,2
Платежен баланс			
Текуща сметка (% от БВП)	-0,8	-0,5	-0,1
Бюджетен сектор			
Бюджетни приходи (%)	-0,2	-0,3	-0,5
Бюджетни разходи (%)	-0,2	-0,2	-0,3
Бюджетен баланс (% от БВП)	0,0	0,0	-0,1
Държавен дълг (% от БВП)	0,2	0,2	0,2

По-слабото нарастване на приходите на фирмите от износ ще ограничат растежа на потреблението на домакинствата и ще доведат до забавяне на икономическата активност в страната през 2020 г. Икономическият растеж, от своя страна, е основен двигател на частните инвестиции, които ще се забавят с лаг във времето и ще бъдат по-ниски през следващите две години. Негативният ефект върху вътрешното търсене ще остане значителен през 2021-2022 г. Това, от своя страна ще доведе и до понижение на вноса спрямо базовия сценарий през целия прогнозен хоризонт. Негативният ефект върху БВП по линия на нетния износ, спрямо базовия сценарий, постепенно ще започне да намалява в края на прогнозния период.

В резултат от по-ниския темп на нарастване на икономическата активност в страната, динамиката на заетостта също се очаква да бъде по-слаба в сравнение с базовия сценарий през целия симулационен прогнозен хоризонт. Разликата е най-съществена

през 2020 г., когато се променя и профилът на очакваното развитие към годишно намаление на заетите, в сравнение с очакваното им повишение в основния сценарий. През следващите две години по-негативната динамика на заетостта в алтернативния сценарий постепенно се ограничава, в синхрон с отслабването на ефектите върху растежа на БВП. Успоредно с по-ниската очаквана заетост, нивото на безработица остава с между 0,2 и 0,3 пр.п. по-високо в сравнение с базовия сценарий. Динамиката на компенсацията на един нает не се различава съществено от очакванията в основния сценарий, тъй като по-ниският темп на нарастване на компенсациите, който възлиза на -0,3, -0,1 и 0,0 пр.п. през трите симулационни години се обуславя почти изцяло от по-негативната динамика на наетите в алтернативния сценарий. С други думи, ефектите от „шока“ върху компенсациите преминават основно през редукция на наетите.

Обезценяването на еврото (респ. лева) спрямо долара ще се отрази в по-високи ценови дефлатори, най-вече при вноса на стоки, което ще се отрази и в покачване на потребителските цени. През 2020 г. разликата между номиналния растеж на вноса и износа ще нарасне, което ще увеличи търговския дефицит. Резултатът ще бъде намаление на излишъка по текущата сметка. През 2021-2022 г., под влияние на по-слабото вътрешно търсене, реалният и номиналният внос на стоки ще нарастват с темпове по-ниски спрямо базисния сценарий. Това ще ограничи негативните ефекти върху баланса по текущата сметка през 2022 г.

3.2. ЧУВСТВИТЕЛНОСТ НА ПРОГНОЗИТЕ КЪМ АЛТЕРНАТИВНИЯ СЦЕНАРИЙ

Анализът на чувствителността представя промяната върху основни бюджетни параметри, която би настъпила при реализиране на алтернативния макроикономически сценарий с по-слаб икономически растеж на ЕС и на други държави, основни търговски партньори на България, които са важни за динамиката на износа.

При алтернативния сценарий, БВП е по-нисък номинално с 0,7% през 2020 г., а общите бюджетни приходи намаляват с 0,2%, поради по-ниски данъчни постъпления. Публичното потребление и инвестиции също са по-ниски в текущата година (съответно с 0,4% и 0,2% в номинално изражение). Общо разходите ще намаляват с 0,2%, поради обвързаността с реалния сектор и някои показатели от пазара на труда. При запазване на разходната политика на правителството от базовия сценарий, реализирането на алтернативния не води до влошаване на бюджетното салдо. През 2021 и 2022 г. симулациите предполагат по-нисък спрямо базовия сценарий номинален БВП с по 0,9% на година, което се отразява в по-ниски бюджетни постъпления, съответно в размер на 0,3 и 0,5% в алтернативния спрямо базовия сценарий. Потреблението и инвестициите на правителството ще бъдат по-ниски спрямо основния сценарий с по около 0,4% на година. Ефектите върху бюджетното салдо са незначителни и в последните две години от прогнозния период, но държавният дълг се увеличава с по 0,2 пр.п. от БВП за всяка от годините, поради намалението на номиналния БВП.

4. ПРОЦЕДУРИ И КАЧЕСТВО НА ПУБЛИЧНИТЕ ФИНАНСИ

4.1. БЮДЖЕТНА ПРОЦЕДУРА ЗА 2020 Г.

Бюджетната процедура за 2020 г. беше изготвена съгласно правилата и изискванията на ЗПФ, като при нейната подготовка бяха отразени заложените изисквания за

структурата и съдържанието на ключовите бюджетни документи и сроковете за тяхното приемане. Процедурата е приета с Решение № 52 на Министерския съвет от 31 януари 2019 г.

Планираните срокове за подготовката на бюджетните документи бяха синхронизирани с Европейския семестър за 2019 г. с цел постигане на необходимата координация на икономическите и фискалните политики в Европейския съюз и създаване на условия за по-добро хармонизиране на целите на националните политики по отношение на бюджета, растежа и заетостта, спрямо тези, които са определени на ниво ЕС, както и за отразяване в рамките на бюджетния процес на препоръките и мнението на Европейската комисия/Съвета. От гледна точка на обхват и участници в бюджетния процес в процедурата са определени отговорностите на всички институции (бюджетни организации), чиито бюджети са част от консолидираната фискална програма, но също и на други юридически лица, които попадат в обхвата на сектор „Държавно управление“.

Нов момент в бюджетната процедура за 2020 г. е разширяването на обхвата на бюджетните организации, които прилагат програмен формат на бюджет. В съответствие с правомощието по чл. 67, ал. 4 от ЗПФ, с решението за бюджетната процедура за 2020 г. Министерският съвет определи, освен министерствата и държавните агенции, и останалите ПРБ, чиито бюджети са част от държавния бюджет (с изключение на бюджетите на съдебната власт и на Сметната палата), да прилагат програмен формат на бюджет за 2020 г. Новоопределените да прилагат програмен формат на бюджет ПРБ формулираха функционални области и бюджетни програми, както и показатели за измерване на изпълнението по предоставените по бюджетните програми продукти/услуги в обхвата на тяхната компетентност и отговорност, които бяха база за разширяване на програмната класификация. Очакванията са този процес да повиши достъпността и прозрачността на информацията относно изпълнението на функциите на бюджетните организации и приноса им към ползите за обществото.

Процедурата за 2020 г. е разделена на два основни етапа.

В рамките на първия етап на процедурата с Решение № 195 от 11 април 2019 г. Министерският съвет одобри средносрочната бюджетна прогноза за периода 2020-2022 г. С прогнозата беше дефинирана фискалната политика за следващия тригодишен период и перспективите за развитието на публичните финанси, а също така бяха одобрени разходните тавани по бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет, които са база за разработване на проектобюджетите за 2020 г. и актуализираните бюджетни прогнози за 2021 и 2022 г. Бюджетната рамка за периода 2020-2022 г. беше разработена при спазване на правилата и изискванията, заложени в Закона за публичните финанси и при осигурено съответствие с други важни документи, като Конвергентната програма и Националната програма за реформи по отношение на сроковете и тяхната подготовка и приемане и при еднакви макроикономически и фискални прогнози и допускания.

С Решение № 208 от 16 април 2019 г. Министерският съвет прие стандартите за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели през 2020 г.

С Решение № 298 от 22 май 2019 г. Министерският съвет одобри максималния размер на новите държавни гаранции, които могат да бъдат издадени през 2020 г. по Закона за кредитиране на студенти и докторанти.

С Решение № 347 от 14 юни 2019 г. Министерският съвет одобри издаването на държавна гаранция по споразумение между МБВР и ФГВБ за осигуряване достъп на фонда до инструмент за условно финансиране в размер до 350 млн. евро през 2020 г.

Етапът завърши през месец юли с привеждането в съответствие от ПРБ на бюджетните им прогнози за периода 2020-2022 г. с приетите от Министерския съвет решения.

Привеждайки в съответствие бюджетните си прогнози за периода 2020-2022 г., определените да прилагат програмен формат на бюджет ПРБ направиха преглед и изготвиха предложения за промени в програмната класификация. Министерският съвет прие с Решение № 520 от 29 август 2019 г. изменение на РМС 502 от 2017 г. за утвърждаване на класификация на областите на политики/функционалните области и бюджетните програми от компетентността и отговорността на съответния първостепенен разпоредител с бюджет по бюджетите на Министерския съвет, на министерствата, на държавните агенции и на Държавен фонд „Земеделие“ за периода 2018-2021 г., изм. с РМС № 733 от 2018 г., на основата на което новоопределените да прилагат програмен формат на бюджет ще разпределят разходите си по функционални области и бюджетни програми.

Във втория етап на процедурата Министерството на финансите изготви законопроектите за изменение и допълнение на данъчните закони, както и законопроекта за държавния бюджет на Република България за 2020 г. и актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2020-2022 г., която представлява мотиви към него. Министърът на здравеопазването внесе в Министерския съвет подготвения от управителя на Националната здравноосигурителна каса проект на Закон за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2020 г., а министърът на труда и социалната политика внесе подготвения от управителя на Националния осигурителен институт проект на Закон за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2020 г.

Провеждането на консултации с Националното сдружение на общините в Република България по законопроекта за държавния бюджет на Република България за 2020 г. в частта му за общините, в това число и за уточняване на общия размер на основните бюджетни взаимоотношенията на общинските бюджети с централния бюджет също е част от втория етап на бюджетната процедура за 2020 г. При необходимост Министерският съвет одобрява изменение и допълнение на решението за приемане на стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели през 2020 г.

В едномесечен срок от обнародването в „Държавен вестник“ на Закона за държавния бюджет на Република България за 2020 г. Министерският съвет приема по предложение на министъра на финансите Постановление за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2020 г.

При необходимост, в едномесечен срок от обнародването на Закона за държавния бюджет на Република България за 2020 г., Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2020 г., Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2020 г. и на данъчните закони, Министерският съвет провежда заседание, на което разглежда и одобрява промени в актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2020-2022 г. в съответствие с параметрите на приетите закони.

При необходимост, в едноседмичен срок от одобряването на промените в актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2020-2022 г. първостепенните разпоредители с бюджет по бюджетите на бюджетните организации, които са определени да прилагат програмен формат на бюджет актуализират програмните формати на бюджетите си, изпращат ги до Министерството на финансите, Сметната палата и Народното събрание и ги публикуват на интернет страниците си при спазване изискванията на Закона за защита на класифицираната информация, с което бюджетната процедура за 2020 г. приключва.

4.2. ФИСКАЛНИ ПРАВИЛА И ОГРАНИЧЕНИЯ

Наличието на законова рамка, определяща бюджетните правила, ограниченията и процедурите за действие при наличие на отклонения от заложените цели за даден показател, е предпоставка за повишаване на предсказуемостта на провежданата фискална политика, за спазването на бюджетната и финансова дисциплина и за гарантиране устойчивостта на публичните финанси. Фискалните правила следва да имат постоянен характер, да се отнасят за значим индикатор (в най-общия случай за бюджетния баланс, дълга, разходите и приходите) и да поставят числови ограничения или цел. Изисква се също наличието на законови изисквания и процедури за корективни механизми и мерки за връщане към целта или към определеното с правилото ограничение и случаите на отклонение от целта/ограничението.

По отношение на обхвата разграничаваме правила за показатели както по националната методология – за бюджетното салдо и разходите по консолидираната фискална програма (на касова основа) и за държавния дълг, така и показатели съгласно европейската методология – за сектор „Държавно управление“ (за някои правила – и за съответните му подсектори) – за средносрочната бюджетна цел за структурния дефицит, за бюджетното салдо и за консолидирания дълг за сектор „Държавно управление“.

С приемането на Закона за публичните финанси и Закона за Фискален съвет и автоматични корективни механизми и на последващите им изменения и допълнения, свързани с постигане на пълно съответствие с европейското законодателство, България покри изцяло изискванията за засилване и укрепване на икономическото управление в ЕС. Правилата отговарят на международно приетите дефиниции и критерии и на изискванията за съгласуване на националното фискално планиране с превантивната и корективната част на Пакта за стабилност и растеж на ЕС.

Концентрирането на фискалните правила и тяхната трайна уредба в рамките на ЗПФ оказва положително влияние не само за подобряване на координацията при изпълнението на различни политики, а и за по-доброто планиране, разработване и провеждане на фискалната политика. Важно условие за доброто функциониране на фискалните правила са органите, които осъществяват контрол за спазването им, както и наличието на корективни механизми в случай на отклонение от поставените цели.

Трайната законова уредба на правилата оказва положително влияние като гарантира тяхната дългосрочна устойчивост и като се поставят универсални критерии за оценка на фискалната политика.

Фискалните правила като цяло налагат ограничения върху фискалната политика на национално ниво, но някои от тях налагат числови ограничения и върху бюджетни показатели на индивидуални бюджети, като тези на общините.

Правната рамка, уреждаща фискалните правила и ограничения, но също и резултатите от тяхното прилагане, са обект на периодичен преглед както от страна на правителството, така и от органите на Европейския съюз и международни финансови институции. При установяване на несъответствия на нормите, уреждащи бюджетната рамка спрямо международно установени норми и практики в тази област, както и при неуредени обществени отношения при управлението на публичните финанси, които пораждат рискове за бюджета и за спазването на фискалните правила, правителството предприема съответните мерки за урегулиране. От приемането на ЗПФ през 2013 г. до настоящия момент са приети две съществени изменения и допълнения на ЗПФ, които са били свързани с прецизиране и доразвиване на уредбата с цел подобряване на процесите по управлението на публичните финанси и постигане на пълно съответствие с изискванията на Директива 2011/85/ЕС на Съвета от 8 ноември 2011 година относно изискванията за бюджетните рамки на държавите членки, както и създаването на условия за изпълнението на относимите регламенти, приети в края на 2011 г.

Спазването на фискалните правила и бюджетна дисциплина са отговорности на различни власти. Правителството отговаря за спазването на фискалните правила на национално ниво (за КФП и за сектор „Държавно управление“) при ограничени възможности за въздействие върху подсекторите (местни власти, социалноосигурителни фондове и автономни бюджети), като при налични отклонения може да компенсира само в обхвата на централното правителство. Възможни са отклонения от заложените ограничения, когато са в резултат на възникнали наложителни мерки с еднократен характер и същите не водят до трайни негативни тенденции за развитие на фискалната политика в средносрочен план.

На ниво отделни бюджети законовите ангажименти на първостепенните разпоредители с бюджет изискват в рамките на управленската отговорност да се спазва бюджетна дисциплина, в т.ч. и приложимите за тях правила. Това важи и за самостоятелните бюджети, които не са част от държавния бюджет, тъй като те влияят върху параметрите на бюджетната рамка на национално ниво.

Освен основните принципи, правила и процедури, относими за всички разпоредители с бюджет, натрупаните бюджетни дисбаланси на местните власти и невъзможността да се спазват правилата за общините са причина за законово уреждане на процедури за идентифициране на общини с финансови затруднения и създаване на механизми за финансово оздравяване.

Още с приемането през 2016 г. на Закона за изменение и допълнение на Закона за публичните финанси бяха решени редица проблеми, свързани с необходимостта от предприемане на действия бюджетната позиция на общините да бъде приведена в рамките на изискванията на националните фискални правила, приложими за общините съгласно ЗПФ, като бяха уредени въпроси по идентифициране на общини с финансови затруднения, въвеждането на процедури за тяхното оздравяване и реализирането на план за финансово оздравяване.

Плановете за финансово оздравяване включват мерки в годишен и средносрочен план за приоритизиране и оптимизация на разходите, за повишаване на събираемостта на приходите, за намаление и ликвидиране на просрочени задължения, за намаление на дефицита по общинския бюджет, както и управленски и организационни действия за осъществяването на плана с цел постигане на финансова устойчивост и стабилност на общинските финанси.

За относително краткия период на прилагане на промените в ЗПФ по отношение на създадения механизъм за финансово оздравяване на общини броят на общините, дефинирани като общини с финансови затруднения, намалява.

Предвид необходимостта от наблюдение на общините, при които срокът на процедурата за финансово оздравяване изтича през 2019 г., както и с цел изпълнение на ангажиментите им за възстановяване на безлихвените заеми, отпуснати по реда на чл. 130ж, ал. 1 от Закона за публичните финанси, за 2020 г. е предвидено съгласуване от министъра на финансите на проектобюджетите им. За част от тези общини съществува риск за бъдат определени като общини с финансови затруднения и през 2020 г. В тази връзка са указани и допълнителни условия за изготвяне на плановете им за финансово оздравяване.

В допълнение е предвиден и ред за идентифициране на общини с финансови затруднения при изпълнение на проекти, финансирани със средства от Европейския съюз. И за тези общини е предвидено въвеждането на процедура за оздравяване и реализирането на план за финансово оздравяване.

Европейската комисия поддържа база данни за налични фискални правила от 1990 г. Първото по-мащабно проучване е направено през 2006 г., като от 2008 г. се прави ежегодна актуализация на базата данни: https://ec.europa.eu/info/publications/fiscal-rules-database_en.

Наличието на национални фискални правила и едновременното им спазване с правилата и ограниченията, наложени от европейското законодателство, може да бъде както предимство, така и предизвикателство.

В предварителните оценки от извършвания от Организацията за икономическо сътрудничество и развитие бюджетен преглед на България, както и в прегледите на Европейската комисия се отчита, че всички фискални правила имат добра теоретична обосновка, но българските фискални правила изглеждат прекалено сложни, което затруднява тяхното разбиране от политиците и прозрачността за широката общественост - предизвикателство, което не е характерно само за България, и за други държави в рамките на Европейския съюз.

4.3. КАЧЕСТВО НА ПУБЛИЧНИТЕ ФИНАНСИ

Стратегията на политиката в областта на качеството на публичните финанси следва последователните действия за институционални, нормативни и методологически промени в посока на подобряване управлението на публичните финанси.

Независимо от установената трайна уредба на бюджетната рамка с приемането на Закона за публичните финанси през 2013 г., продължават усилията за усъвършенстване на нормативната база в областта на бюджета, които са съпроводени от наблюдение и анализ на прилагането на бюджетното законодателство и на бюджетните практики, както и на спазването на фискалните правила.

Присъединяването на Република България към ОИСР е кауза с високо значение за страната, тъй като дейността на тази организация обхваща почти всички аспекти на социално-икономическия живот. Правителството на Република България е декларирало ясно намеренията си за засилено сътрудничество с ОИСР, като с Решение № 789 на Министерския съвет от 2017 г. е създаден постоянно действащ Междуведомствен

координационен механизъм по кандидатурата на Република България за членство в организацията.

Министерският съвет одобри проект на Споразумение между Министерството на финансите на Република България и Организацията за икономическо сътрудничество и развитие за извършване на бюджетен преглед на България, като след проведените преговори то беше подписано на 7 март 2019 г. в София от министъра на финансите и на 21 март 2019 г. в Париж от представители на ОИСР.

Предприемайки стъпки за възлагането на бюджетния преглед от страна на ОИСР, България е оценявана по степента на съответствие с насоките „OECD Council Recommendation on Budgetary Governance (2015)“, което дава възможността на България да се сравнява с утвърдени международни стандарти и най-добри практики в процеса на бюджетиране и фискално управление.

Структурата на бюджетните прегледи на ОИСР следва аналогична рамка – стратегически план/фискална рамка, бюджетен процес на етапите на планиране, съставяне, изпълнение и отчитане на бюджета, правомощия и функции на законодателната власт в бюджетния процес, бюджетна прозрачност, счетоводство и одит със специален акцент върху участието на Сметната палата в процеса. Области с особен интерес от страна на ОИСР са хоризонтът на средносрочно фискално и бюджетно планиране, програмно бюджетиране, капиталово бюджетиране и бюджетиране към определени целеви групи.

Прегледът на ОИСР се разработва на базата на информация, извлечена от попълнен от българските власти обширен въпросник, обхващащ различни аспекти от управлението на публичните финанси – институционална рамка (включваща правна рамка и финансови отношения между различните нива на правителството), яснота на фискалните цели, средносрочно стратегическо планиране, капиталово бюджетиране, прозрачност и достъпност на бюджетните документи, дебат върху бюджетните избори, съставяне на бюджета, извънбюджетни фондове и данъчни разходи, счетоводна основа, публични предприятия и приватизация, изпълнение на бюджета (административна организация, касово управление и финансова отчетност, бюджетна дисциплина, промени по бюджетите, предоставяне на услуги), програмно и ориентирано към резултатите бюджетиране, оценка и управление на дългосрочната устойчивост и на фискалните рискове, качество на бюджетните прогнози и на фискалните планове. Важно е да се отбележи, че източници на информацията за прегледа са различни институции – Народното събрание, Фискалният съвет, Сметната палата, административни звена от Администрацията на Министерския съвет, секторни министерства и Министерството на финансите.

Предварителните резултати от прегледа бяха представени на организираната от ОИСР 14-та годишна среща на висши бюджетни служители за Централна, Източна и Югоизточна Европа, провела се в гр. Минск, Беларус на 4-5 юли 2019 г. Предварителните оценки на ОИСР изтъкват стабилния икономически растеж през последните години, както и доброто състояние на публичните финанси – нисък държавен дълг и бюджетен баланс. Като основни силни страни са подчертани средносрочната бюджетна рамка и бюджетното прогнозиране в съответствие с Европейската система от сметки, фискалните правила, доброто развитие на програмното бюджетиране, както и повишаването на бюджетната прозрачност и отчетност през последните години. По отношение на качеството на публичните финанси са отбелязани инициативите за приоритизиране на ключови индикатори, за провеждане на прегледи на разходите, както и изготвената методология за извършване

на прегледи на разходите. Отбелязано е значението на независимата фискална институция – Фискалният съвет и на Сметната палата, която има важни функции по отношение на финансовата отчетност. За капиталовото бюджетиране е отбелязано, че е интегрирано в цялостната фискална политика на правителството, както и че Министерският съвет е приел рамка за одобряване на капиталови инвестиции.

Очаква се окончателният доклад да бъде завършен в рамките на 2019 г. и да бъде публикуван в първото издание за 2020 г. на OECD Journal on Budgeting.

През м. март България получи покана от Международното бюджетно партньорство отново да участва в Проучването за отворен бюджет (Open Budget Survey), като отговори на Въпросника за 2019 г. относно бюджетната прозрачност в България. След постигнатото подобрение в оценката си за бюджетна прозрачност в международния показател „Отворен бюджет“ за 2017 до 66 пункта (от максимални 100), което означава, че страната ни предоставя „значителна информация“ за бюджета, съгласно представените предварителни резултати България бележи значителен напредък благодарение на усилията на МФ и други институции за повишаване на бюджетната прозрачност (очаквано значително увеличение на оценката за прозрачност спрямо 2017 г., съгласно предварителните резултати от проучването за 2019 г.).

Основните направления на повишаването на резултата са свързани с представяне на допълнителна информация в проекта на закон за държавния бюджет/актуализираната средносрочна бюджетна прогноза (многогодишни оценки за индивидуалните източници на приходите, информация за структурата на дълга на края на бюджетната година, информация за въздействието на различните макроикономически допускания върху бюджета, оценки на разходите за годината по всички три разходни класификации - административна, икономическа и функционална, алтернативно представяне на разходите по два начина с цел илюстриране на финансовото въздействие на политиките върху различни групи граждани за бюджетната година, информация за квазифискалните дейности за бюджетната година, информация за всички условни задължения за бюджетната година, информация за данъчните разходи за бюджетната година, оценки как предлаганият бюджет е обвързан с целите на правителствените политики за бюджетната година и за многогодишен период заедно с текстово описание).

По отношение на отчетността напредъкът е свързан с включването на актуализирана макроикономическа прогноза за текущата бюджетна година в отчета на консолидираната фискална програма на полугодието, както и представяне на разликите между действителните нива на разходите и тези по закон и на разликите между първоначалната макроикономическа прогноза за фискалната година и действителния резултат в годишния отчет за изпълнението на държавния бюджет.

Заслуга от останалите институции имат и Сметната палата (извършен одит на всички разходи в рамките на мандата ѝ), както и Комисията по бюджет и финанси в Народното събрание чрез извършена проверка на изпълнението на приетия бюджет в рамките на периода на бюджетното изпълнение.

Във връзка с решението за разширяване на обхвата на програмното бюджетиране с Решение № 520 от 29 август 2019 г. беше изменено Решение № 502 на Министерския съвет от 2017 г. за утвърждаване на класификация на областите на политики/функционалните области и бюджетните програми от компетентността и отговорността на съответния първостепенен разпоредител с бюджет по бюджетите на Министерския съвет, на министерствата, на държавните агенции и на Държавен фонд

„Земеделие“ за периода 2018-2021 г., с което бяха дефинирани функционални области и бюджетни програми на новоопределените да прилагат програмен формат на бюджет първостепенни разпоредители с бюджет.

Качеството на публичните финанси се гради на основата на разработваните макроикономически и бюджетни прогнози в подкрепа на провежданата от правителството благоразумна фискална политика, като за целта е необходим коректив – независим орган, който със своите функции да насърчава устойчивостта на бюджетната рамка, в т.ч. и като следи за спазването на фискалните правила, както за наличието на корективни механизми в случаи на отклонения от поставените цели.

Засилената рамка за фискално управление в рамките на ЕС разшири ролята и официализира задачите на националните независими фискални институции, което намери място в националното законодателство.

Ефективното взаимодействие на Министерството на финансите с Фискалния съвет при подготовката на основните бюджетни документи дава своя принос за повишаване качеството и надеждността на информацията и данните на базата на анализи, оценки и препоръки на Фискалния съвет. Фискалният съвет допринася и за повишаване на отчетността и подобряване на фискалната прозрачност посредством наблюдението за спазването на числовите фискални правила и за индикиране при наличие на потенциални рискове за бюджета.

В настоящата актуализирана средносрочна бюджетна прогноза намират място и ключовите индикатори за измерване на степента на постигане на целите на политиките, провеждани от министерствата и държавните агенции. По този начин продължава процесът на постигане на по-добра обвързаност между финансирането на провежданите политики и постигнатите резултати от изпълнението им. В средносрочен план това трябва да допринесе за създаване на устойчива връзка между стратегическите цели на бюджетните организации и изпълняваните от тях политики/бюджетни програми на база мониторинг на дефинираните от тях ключови индикатори за изпълнение и очакваните ефекти за обществото.

Част VIII. Приложения

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1:
ПРЕГЛЕД НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КФП ЗА 2018 Г., ПРЕГЛЕД НА ТЕКУЩОТО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КФП ЗА 2019 Г. И ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КФП ЗА 2019 Г.

1. ПРЕГЛЕД НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КФП ЗА 2018 г.

(в млн. лв.)

ПОКАЗАТЕЛИ	Отчет 2017 г.	Отчет към 31.12.2018 г.			Изпълнение спрямо 2017 г.
		КФП*	Национален бюджет	Европейски средства[34]	
к.1	к.2	к.3=к.4+к.5	к.4	к.5	к.6=к.3:к.2
ПРИХОДИ, ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ	**35 316,6**	**39 650,9**	**37 619,0**	**2 031,9**	**112,3%**
Данъчни приходи	29 581,3	32 235,5	32 235,5		109,0%
Преки данъци	5 644,3	6 132,5	6 132,5		108,6%
Косвени данъци	14 532,5	15 531,0	15 531,0		106,9%
Приходи от социални и здравноосигурителни вноски	8 365,2	9 458,3	9 458,3		113,1%
Други данъци*	1 039,3	1 113,8	1 113,8		107,2%
Неданъчни приходи	4 214,7	5 302,3	5 301,2	1,1	125,8%
Помощи и дарения	1 520,6	2 113,0	82,3	2 030,7	139,0%

[34] Европейски средства - включват средствата по предприсъединителни инструменти на ЕС и по оперативни програми от Кохезионния и Структурните фондове на ЕС (управлявани от Националния фонд към МФ), Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, Европейския фонд за гарантиране на земеделието, и Европейския фонд за рибарство (управлявани от Разплащателната агенция към ДФ „Земеделие“), както и други програми и проекти, финансирани от фондове и институции на ЕС. В европейските средства участват и средствата от национално съфинансиране.

ПОКАЗАТЕЛИ	Отчет 2017 г.	Отчет към 31.12.2018 г.			Изпълнение спрямо 2017 г.
		КФП*	Национален бюджет	Европейски средства[34]	
к.1	к.2	к.3=к.4+к.5	к.4	к.5	к.6=к.3:к.2
РАЗХОДИ И ВНОСКА В БЮДЖЕТА НА ЕС	**34 471,1**	**39 515,7**	**36 523,4**	**2 992,4**	**114,6%**
Нелихвени	32 790,5	37 744,1	34 751,7	2 992,4	115,1%
Текущи	29 004,2	32 363,9	31 277,0	1 086,9	111,6%
Капиталови**	3 749,7	5 325,7	3 453,4	1 872,3	142,0%
Предоставени текущи и капиталови трансфери за чужбина	36,6	54,5	21,4	33,2	148,9%
Лихвени	792,4	688,2	688,2		86,9%
Вноска в общия бюджет на ЕС	888,2	1 083,4	1 083,4		122,0%
ТРАНСФЕРИ - НЕТО			**-845,3**	**845,3**	
БЮДЖЕТНО САЛДО	**845,5**	**135,1**	**250,3**	**-115,2**	

* Вкл. постъпленията от такси върху производството на захар и изоглюкоза за 2017 г. ** Вкл. нетен прираст на държавния резерв

Изпълнение на приходите по КФП

Приходите, помощите и даренията по консолидираната фискална програма за 2018 г. са в размер на 39 650,9 млн. лв., което представлява 103,8% спрямо годишните разчети към ЗДБРБ за 2018 година. Съпоставени с предходната година, данъчните и неданъчните приходи нарастват с 3 741,8 млн. лв. (11,1%), а постъпленията от помощи нарастват с 592,4 млн. лв. (39,0%).

Общата сума на ***данъчните постъпления*** (вкл. приходите от осигурителни вноски) е в размер на *32 235,5 млн. лв.*, което представлява 103,5% изпълнение на разчетите към ЗДБРБ за 2018 година.

Приходите в частта на *преките данъци* възлизат на *6 132,5 млн. лв.*, което представлява 106,5% спрямо разчета за 2018 година. Съпоставени с 2017 г., преките данъци нарастват с 8,6% (488,2 млн. лв.).

Приходите от *косвени данъци* са в размер на *15 531,0 млн. лв.*, което представлява 102,5% спрямо годишния разчет. Съпоставени с отчетените през 2017 г., косвените данъци бележат ръст от 6,9% (998,5 млн. лв.).

Постъпленията от *други данъци* (включват други данъци по ЗКПО, имуществени данъци и др.) са в размер на *1 113,8 млн. лв.*, което представлява 101,4% спрямо разчетите към ЗДБРБ за 2018 г. и нарастват със 7,2% (74,4 млн. лв.) спрямо 2017 година.

Приходите от *социалноосигурителни и здравни вноски* към 31.12.2018 г. са в размер на *9 458,3 млн. лв.* или 103,6% спрямо планираните за годината, като спрямо предходната година нарастват с 1 093,1 млн. лв. (13,1%).

Неданъчните приходи са в размер на **5 302,3 млн. лв.**, което представлява 112,7% изпълнение на годишните разчети.

Постъпленията от ***помощи и дарения*** от страната и чужбина (основно помощи от фондовете на ЕС) са в размер на **2 113,0 млн. лв.**, или 89,2% от разчета за 2018 година.

Граф.: Данъчно-осигурителни приходи по КФП за 2017 г. и 2018 г.

(млн. лв.)

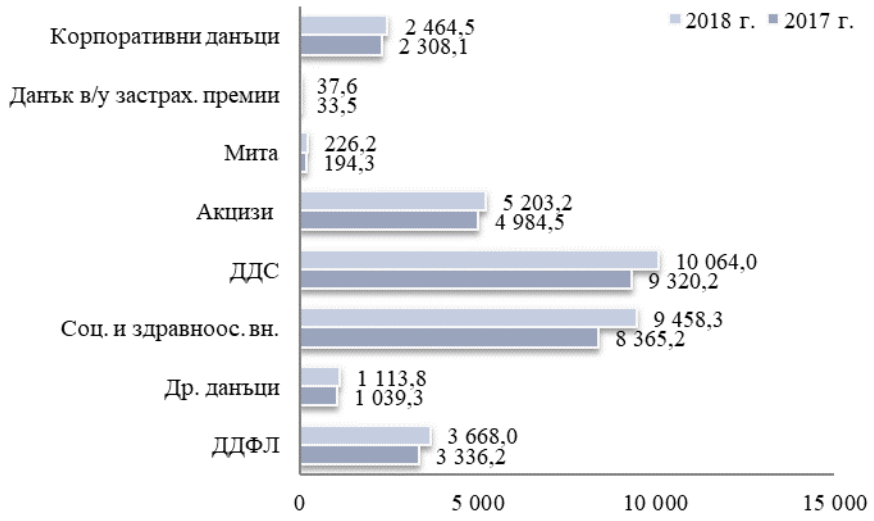

Изпълнение на разходите

Разходите по консолидираната фискална програма (вкл. вноската на Република България в общия бюджет на ЕС) за 2018 г. **са в размер на 39 515,7 млн. лв.**, което представлява 100,5% спрямо годишния разчет. За сравнение разходите по КФП за 2017 г. бяха в размер на 34 471,1 млн. лв. Номиналното нарастване се дължи както на по-високия размер на разходите по националния бюджет, така и на нарастването на разходите по сметките за средствата от Европейския съюз. Ръстът на разходите по националния бюджет се дължи основно на по-високия размер на капиталовите разходи (основно свързани с изграждането на приоритетни инфраструктурни проекти, инвестиционни проекти в сферата на отбраната и др.), нарастване на здравноосигурителните и социалните плащания (базов ефект при разходите за пенсии от увеличението от юли 2017 г. и увеличението на две стъпки през 2017 г. на размера на минималната пенсия от юли и октомври, както и новото увеличение на пенсиите от юли 2018 г.), по-високите разходи за персонал основно поради увеличението на възнагражденията на педагогическия персонал в системата на средното образование и др., нарастване на разходите за субсидии (основно свързани с промените в Закона за енергетиката от 01.07.2018 г., с които бе променен механизмът на събиране на приходи и извършването на разходи към производителите на електроенергия чрез бюджета на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“) и други, докато по сметките за средства от ЕС нарастват основно капиталовите разходи.

Нелихвените разходи са в размер на 37 744,1 млн. лв., което представлява 100,8% спрямо годишния разчет. *Текущите нелихвени разходи* за 2018 г. са в размер на 32 363,9 млн. лв. (103,7% спрямо разчета за годината). *Капиталовите разходи* (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на 5 325,7 млн. лв. (88,3% от разчетите към ЗДБРБ за 2018 г.). *Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина* са в размер на 54,5 млн. лв.

Лихвените плащания са в размер на 688,2 млн. лв. (95,3% от планираните за 2018 г.).

Частта от вноската на Република България в общия бюджет на ЕС, изплатена за 2018 г. от централния бюджет, възлиза на 1 083,4 млн. лв., което е в изпълнение на действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС - Решение на Съвета 2014/335/ЕС, Евратом относно системата на собствените ресурси на Европейския съюз, Регламент (ЕС, Евратом) № 608/2014 на Съвета от 26 май 2014 г. за определяне на мерки за прилагане на системата на собствените ресурси на ЕС и Регламент (ЕС, Евратом) № 609/2014 на Съвета от 26 май 2014 г. относно методите и процедурата за предоставяне на традиционните собствени ресурси, собствените ресурси на база ДДС и на база БНД и относно мерките за удовлетворяване на потребностите от парични средства, изменен с Регламент (ЕС, Евратом) 2016/804 на Съвета от 17 май 2016 година.

Граф.: Основни разходни показатели по КФП за 2017 г. и 2018 г. (млн. лв.)

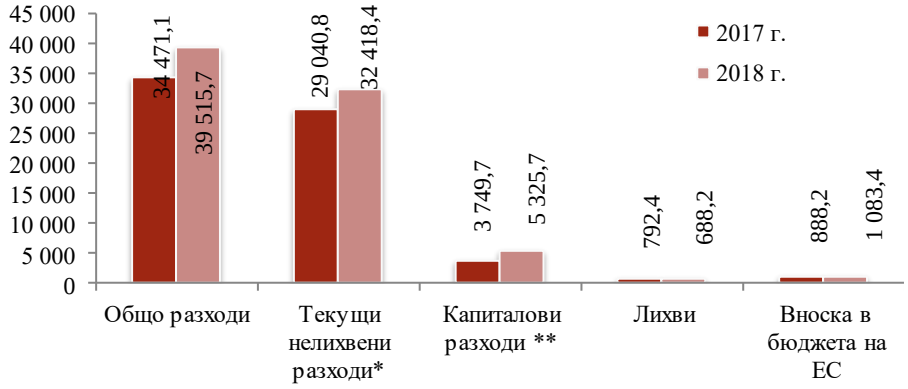

* Вкл. Предоставени текущи и капиталови трансфери за чужбина
** Вкл. Нетен прираст на държавния резерв

Разходи по държавния бюджет, бюджетите на социалноосигурителните фондове и бюджетите на общините

- **Държавен бюджет**

Общият размер на **разходите по държавния бюджет** (вкл. трансферите за др. бюджети и вноската в бюджета на ЕС) за 2018 г. е **23 820,6 млн. лв.** или 98,7% от предвидените със ЗДБРБ за 2018 година.

Нелихвените разходи по държавния бюджет (без трансферите за др. бюджети) за 2018 г. са в размер на ***11 050,0 млн. лв.***, което представлява 98,3% от годишния разчет. Съпоставени с данните за 2017 г., нелихвените разходи нарастват с 1 509,0 млн. лв. (15,8%).

Разходите за *персонал* (заплати и възнаграждения, други възнаграждения и плащания за персонала и осигурителни вноски) са в общ размер на 4 637,7 млн. лв. или 100,6% спрямо планираните за 2018 г. Разходите за *издръжка* (вкл. разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности и платени данъци, такси и административни санкции) са в размер на 2 000,2 млн. лв. или 90,0% от планираните за годината. *Социалните разходи* (вкл. разходите за стипендии) са в размер на 959,7 млн. лв. или 84,4% от предвидените за годината и са основно разходи по бюджета на МТСП за помощи по Закона за социално подпомагане, Закона за интеграция на хората с увреждания, Закона за семейни помощи за деца и др. Разходите за *субсидии* са в размер на 939,9 млн. лв. или 101,6% спрямо планираните за годината. От тях 174,4 млн. лв. са субсидиите за „БДЖ – Пътнически превози“ ЕООД; 145,96 млн. лв. (в т. ч. 0,96 млн. лв. за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия) са субсидиите за Национална компания „Железопътна инфраструктура“ и 17,6 млн. лв. за „Български пощи” ЕАД. През 2018 г. ДФ „Земеделие“ е изплатил субсидии в общ размер на 281,0 млн. лв., от които 127,0 млн. лв. държавна помощ, 64,7 млн. лв. преходна национална помощ за сектор „Животновъдство“, 84,4 млн. лв. преходна национална помощ за тютюн и 3,9 млн. лв. средства за ДДС по схеми „Училищен плод“ и „Училищно мляко“. *Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина* са в размер на 20,1 млн. лв. при планирани с разчетите към ЗДБРБ за 2018 г. 14,4 млн. лв. *Капиталовите разходи* (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на 2 492,4 млн. лв.

Лихвените плащания по държавния бюджет за 2018 г. са в общ размер на ***649,8 млн. лв.*** или 95,0% от предвидените в годишните разчети.

Нетният размер на **трансферите** по държавния бюджет за 2018 г. е **11 037,4 млн. лв.**

- **Разходи по бюджетите на социалноосигурителните фондове**

Извършените разходи по бюджетите на социално и здравноосигурителните фондове (НОИ, НЗОК, УПФ и ФГВРС) за 2018 г. са в размер на 15 061,2 млн. лв., което представлява 100,7% спрямо разчета за годината, в т.ч. пенсии, помощи и обезщетения по КСО в размер на 11 142,8 млн. лв. и здравноосигурителни плащания в размер на 3 757,8 млн. лв. Превишението на разчета за годината се дължи на увеличението на пенсиите от юли 2018 г., на изплатените т.нар. великденска и коледна добавка към пенсиите на пенсионерите с най-ниски пенсии, на одобрените за сметка на преизпълнението на приходите от здравноосигурителни вноски допълнителни разходи по бюджета на НЗОК и други.

- **Разходи по бюджетите на общините**

Извършените разходи по общинските бюджети, включително и за сметка на предоставените целеви трансфери от други бюджети са в размер на 6 205,1 млн. лв., които представляват 113,4% спрямо разчетите към ЗДБРБ за 2018 г. Текущите нелихвени разходи възлизат на 5 295,3 млн. лв. или 115,1% спрямо годишния разчет. Разходите за персонал (заплати и възнаграждения, други възнаграждения и плащания за персонала и осигурителни вноски) са в размер на 3 064,9 млн. лв. и заемат най-голям относителен дял в текущите нелихвени разходи на общините – 57,9%. Разходите за издръжка (вкл. разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности, платени данъци, такси и административни санкции) са в размер на 1 853,0 млн. лв., 118,6% спрямо годишния разчет. Разходите за субсидии са в размер на 187,4 млн. лв. Тук се отчитат предоставените от общините субсидии за вътрешноградски и междуселищни превози на транспортните фирми и дружества, които се планират в централния бюджет. Текущите трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата са в размер на 171,7 млн. лв., което е 161,2% спрямо разчетите към ЗДБРБ за 2018 г. Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина са в размер на 0,3 млн. лв. Капиталовите разходи са в размер на 871,7 млн. лв. или 104,9% спрямо разчетите към ЗДБРБ за 2018 година.

Разходите за лихви възлизат на 37,8 млн. лв., 99,3% от разчета за 2018 година.

- **Бюджетно салдо по консолидираната фискална програма за 2018 г.**

Бюджетното салдо по КФП за 2018 г. е положително в размер на 135,1 млн. лв. (0,1% от БВП) и се формира от излишък по националния бюджет в размер на 250,3 млн. лв. и дефицит по европейските средства в размер на 115,2 млн. лв. За сравнение в разчетите към Закона за държавния бюджет на Република България за 2018 г. е заложен дефицит за годината в размер на 1 100,0 млн. лв., което означава, че спрямо заложеното в програмата за годината се отчита номинално подобрение на бюджетното салдо с над 1,2 млрд. лв.

Общият размер на касовите постъпления от ЕС (от Кохезионния и Структурните фондове, от ЕЗФРСР и ЕФР, от средства за директни плащания към земеделските производители и плащания по пазарни мерки и др.) за 2018 г. е 3 812,8 млн. лв. **Нетните постъпления от ЕС** за 2018 г. (касови постъпления от ЕС, намалени с вноската в общия бюджет на ЕС) са положителни в размер на 2 729,4 млн. лв.

Размерът на **фискалния резерв**[35] към 31.12.2018 г. е 9,4 млрд. лв., в т.ч. 9,0 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 0,4 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

[35] Съгласно §1, т. 41 от Допълнителните разпоредби на Закона за публичните финанси, в обхвата на фискалния резерв се включват и вземанията от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

2. ПРЕГЛЕД НА ТЕКУЩОТО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КФП ЗА 2019 Г.

(в млн. лв.)

ПОКАЗАТЕЛИ	Ревизирана оценка 2019 г.	Отчет 30.09.2019 г. КФП*	Национален бюджет	Европейски средства[36]	Изпълнение отчет/разчет
к.1	к.2	к.3=к.4+к.5	к.4	к.5	к.6=к.3:к.2
ПРИХОДИ, ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ	**43 857,0**	**32 797,9**	**31 080,7**	**1 717,2**	**74,8%**
Данъчни приходи	34 546,1	26 096,2	26 096,2		75,5%
Преки данъци	6 559,9	4 660,2	4 660,2		71,0%
Косвени данъци	16 437,3	12 758,7	12 758,7		77,6%
Приходи от социални и здравноосигурителни вноски	10 379,2	7 749,6	7 749,6		74,7%
Други данъци	1 169,6	927,7	927,7		79,3%
Неданъчни приходи	6 627,6	4 954,9	4 953,8	1,1	74,8%
Помощи и дарения	2 683,3	1 746,8	30,7	1 716,1	65,1%
РАЗХОДИ И ВНОСКА В БЮДЖЕТА НА ЕС	**46 289,6**	**31 533,4**	**29 412,4**	**2 121,0**	**68,1%**
Нелихвени	44 338,2	29 954,3	27 833,3	2 121,0	67,9%
Текущи	35 701,5	25 337,8	24 577,9	759,9	71,0%
Капиталови**	8 414,2	4 588,7	3 245,2	1 343,5	54,5%
Предоставени текущи и капиталови трансфери за чужбина	14,4	27,8	10,3	17,5	193,5%
Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи***	208,2				
Лихвени	669,2	581,6	581,6		86,9%
Вноска в общия бюджет на ЕС	1 282,1	997,5	997,5		77,8%
Трансфери - нето			-462,6	432,6	
БЮДЖЕТНО САЛДО	**-2 432,6**	**1 264,5**	**1 205,7**	**58,8**	

* Данните са на база месечните отчети за касовото изпълнение на ПРБ; **Вкл. нетен прираст на държавния резерв; ***В позицията „Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи“ се отразяват само разходите по разчет, а средствата, изразходвани за сметка на резерва по отчет, са отчетени по съответните разходни позиции, към които се отнасят извършените разходи.

[36] Европейски средства - включват средствата по оперативни програми от Кохезионния и Структурните фондове на ЕС (администрирани от Националния фонд към МФ), Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, Европейския фонд за гарантиране на земеделието, и Европейския фонд за морско дело и рибарство (администрирани от Разплащателната агенция към ДФ „Земеделие“), както и други програми и проекти, финансирани от фондове и институции на ЕС. В европейските средства участват и средствата от национално съфинансиране.

Изпълнение на приходите по КФП

Постъпилите ***приходи, помощи и дарения*** към септември 2019 г. са в размер на 32 797,9 млн. лв., което представлява 74,8% от годишните разчети към ЗДБРБ за 2019 г. Съпоставени със същия период на предходната година приходите, помощите и даренията по КФП нарастват номинално с 3 634,3 млн. лв., в т.ч. данъчните и неданъчните приходи – с 3 224,6 млн. лв. (11,6%) и постъпленията от помощи и дарения (основно грантове по програмите и фондовете на ЕС) – с 409,7 млн. лв.

Общата сума на ***данъчните приходи*** (вкл. приходите от осигурителни вноски) е 26 096,2 млн. лв., което представлява 79,6% от общите постъпления по КФП за периода. Постъпленията в групата представляват 75,5% от разчета за годината и нарастват номинално с 2 107,7 млн. лв. (8,8%) спрямо отчетените към септември 2018 г.

Постъпленията в групата на *преките данъци* са в размер на 4 660,2 млн. лв., което представлява изпълнение от 71,0% на разчета за годината, при 4 317,7 млн. лв. за същия период на 2018 година. Ръстът при преките данъци е 7,9% (342,4 млн. лв.).

Отчетените приходи от *осигурителни вноски* на общественото и здравно осигуряване към 30.09.2019 г. са в размер на 7 749,6 млн. лв. или 74,7% изпълнение на разчета. В номинално изражение осигурителните вноски нарастват с 11,6% (803,9 млн. лв.) спрямо септември 2018 г.

Постъпленията от *косвени данъци* са в размер на 12 758,7 млн. лв., което представлява 77,6% от предвидените в ЗДБРБ за 2019 г. и нарастват с 920,5 млн. лв. (7,8%) спрямо същия период на предходната година.

Постъпленията от *други данъци* (включват други данъци по ЗКПО, имуществени данъци и др.) са в размер на 927,7 млн. лв., което представлява 79,3% от разчетите към ЗДБРБ за 2019 г.

Неданъчните постъпления по КФП към края на месец септември 2019 г. са в размер на 4 954,9 млн. лв., което представлява 74,8% изпълнение на годишните разчети.

Постъпилите ***помощи и дарения*** от страната и чужбина (вкл. помощите от фондовете на ЕС) са в размер на 1 746,8 млн. лв., което представлява 65,1% от годишния разчет.

Граф.: Данъчно-осигурителни приходи по КФП към септември 2018 г. и септември 2019 г.

(млн. лв.)

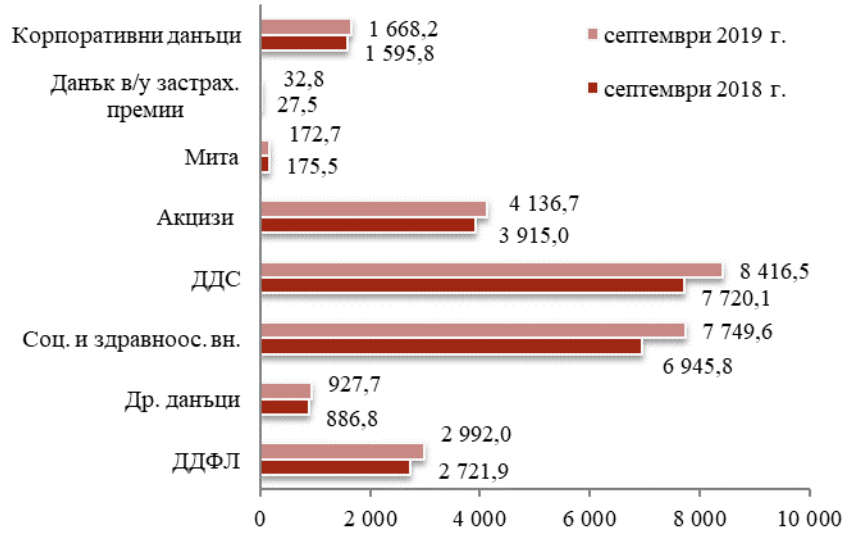

Изпълнение на разходите по КФП

Разходите по КФП (вкл. вноската на Република България в общия бюджет на ЕС) към септември 2019 г. са в размер на 31 533,4 млн. лв., което представлява 68,1% от ревизираната оценка за 2019 г. Съпоставени със същия период на предходната година разходите по КФП нарастват номинално с 19,0 на сто, което се дължи на по-високия размер на капиталовите разходи (основно поради разходите, свързани с реализирането на инвестиционния проект за придобиване на нов тип боен самолет за българските ВВС), разходите за персонал (увеличение с

10 на сто на средствата за заплати, възнаграждения и осигурителни вноски на заетите в бюджетния сектор и поредната стъпка на увеличение на възнагражденията в сектор „Образование“), увеличение на разходите за субсидии, по-високи социални и здравноосигурителни плащания (базов ефект от увеличението на пенсиите от юли 2018 г., индексирането на пенсиите от юли 2019 г. и увеличение на здравноосигурителните плащания, заложено в ЗБНЗОК за 2019 г.) и други.

Нелихвените разходи са в размер на 29 954,3 млн. лв., 67,6% от ревизирания годишен разчет. Текущите нелихвени разходи към септември 2019 г. са в размер на 25 337,8 млн. лв. (71,0% от ревизирания разчет за годината), капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на 4 588,7 млн. лв. (54,5% от ревизираната оценка за 2019 г.), предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина са в размер на 27,8 млн. лв.

След приемане на Закона за изменение и допълнение на ЗДБРБ за 2019 г. и ратифицирането от Народното събрание на международните договори за закупуване на самолети F-16 Block 70, въоръжение и свързаните с него системи за дългосрочна експлоатация и поддръжка, както и цялостна подготовка на пилоти и помощен персонал, през месец август Министерството на отбраната преведе сумата в размер на 1,2 млрд. щатски долара по сметка на правителството на САЩ. С това българската страна изпълни ангажимента си по договорите, сключени по проекта за инвестиционен разход „Придобиване на нов тип боен самолет“ за Военновъздушните сили на Република България и започна тяхното практическо изпълнение.

Лихвените плащания са в размер на 581,6 млн. лв. (86,9% от разчета към ЗДБРБ за 2019 г.).

Частта от вноската на Република България в общия бюджет на ЕС, изплатена към 30.09.2019 г. от централния бюджет, възлиза на 997,5 млн. лв., което е в изпълнение на действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС - Решение на Съвета 2014/335/ЕС, Евратом относно системата на собствените ресурси на Европейския съюз, Регламент (ЕС, Евратом) № 608/2014 на Съвета от 26 май 2014 г. за определяне на мерки за прилагане на системата на собствените ресурси на ЕС и Регламент (ЕС, Евратом) № 609/2014 на Съвета от 26 май 2014 г. относно методите и процедурата за предоставяне на традиционните собствени ресурси, собствените ресурси на база ДДС и на база БНД и относно мерките за удовлетворяване на потребностите от парични средства, изменен с Регламент (ЕС, Евратом) 2016/804 на Съвета от 17 май 2016 г.

Граф.: Основни разходни показатели по КФП към септември 2018 г. и септември 2019 г.

(млн. лв.)

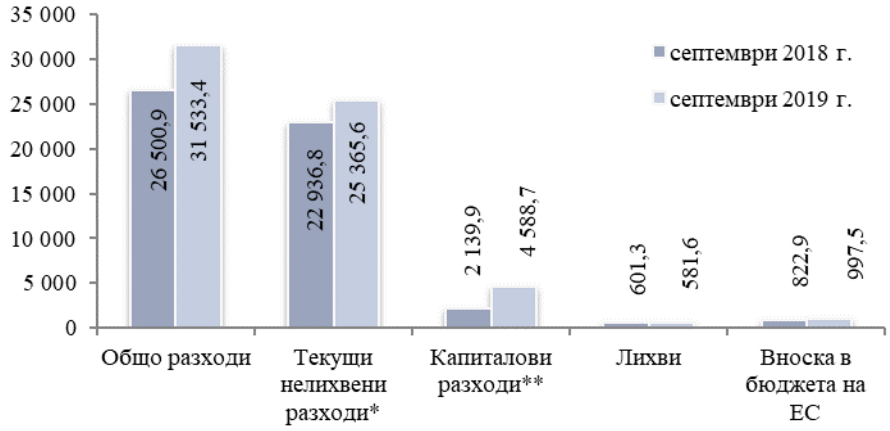

* Вкл. Предоставени текущи и капиталови трансфери за чужбина
** Вкл. Нетен прираст на държавния резерв

Разходи по държавния бюджет, бюджетите на социалноосигурителните фондове и бюджетите на общините

- **Държавен бюджет**

Общият размер на ***разходите по държавния бюджет*** (вкл. и трансферите за др. бюджети и вноската в бюджета на ЕС) към септември 2019 г. е 18 756,1 млн. лв. или 67,2% от ревизираната оценка за 2019 г.

Нелихвените разходи по държавния бюджет (без трансферите за др. бюджети) към септември 2019 г. са в размер на 9 122,0 млн. лв., което представлява 62,8% от годишния разчет.

Разходите за *персонал* (заплати и възнаграждения, други възнаграждения и плащания за персонала и осигурителни вноски) са в общ размер на 3 817,2 млн. лв. или 74,2% от ревизираната оценка за 2019 г. Разходите за *издръжка* (вкл. разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности и платени данъци, такси и административни санкции) са в размер на 1 140,8 млн. лв. или 47,3% от планираните за годината. *Социалните разходи (вкл. разходите за стипендии)* са в размер на 881,1 млн. лв. или 67,8% от предвидените за годината и са основно разходи по бюджета на МТСП за помощи по Закона за социално подпомагане, Закона за хората с увреждания, Закона за семейни помощи за деца и др. *Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина* са в размер на 10,1 млн. лв. Разходите за *субсидии* са в размер на 770,2 млн. лв. или 80,6% от планираните за годината. От тях 129,6 млн. лв. са субсидиите за „БДЖ – Пътнически превози" ЕООД; 134,9 млн. лв. са субсидиите за Национална компания „Железопътна инфраструктура" и 18,9 млн. лв. за „Български пощи" ЕАД. Към края на месец септември 2019 г. ДФ „Земеделие" е изплатил субсидии в общ размер на 209,4 млн. лв., от които 90,4 млн. лв. държавна помощ; 80,1 млн. лв. преходна национална помощ за тютюн; 35,0 млн. лв. преходна национална помощ за сектор „Животновъдство" и 3,5 млн. лв. средства за ДДС по схеми „Училищен плод" и „Училищно мляко". *Капиталовите разходи* (вкл. нетния прираст на държавния резерв) по държавния бюджет възлизат на 2 502,5 млн. лв.

Лихвените плащания по държавния бюджет към 30.09.2019 г. са в общ размер на 553,3 млн. лв. или 87,4% от предвидените в годишните разчети.

Нетният размер на ***трансферите по държавния бюджет*** към края на септември 2019 г. е 8 083,2 млн. лв.

- **Разходи по бюджетите на социалноосигурителните фондове**

Извършените разходи по бюджетите на социалноосигурителните фондове към септември 2019 г. са в размер на 11 712,2 млн. лв., което представлява 72,5% от разчета за годината, в т.ч. пенсии, помощи и обезщетения по КСО в размер на 8 542,6 млн. лв. и здравноосигурителни плащания в размер на 3 043,0 млн. лв.

- **Разходи по бюджетите на общините**

Извършените разходи по общинските бюджети, включително и за сметка на предоставените целеви трансфери от други бюджети са в размер на 4 840,1 млн. лв. или 79,0% от разчетите към ЗДБРБ за 2019 г. Текущите нелихвени разходи възлизат на 4 155,2 млн. лв. (79,7% от годишния разчет), а капиталовите разходи са в размер на 656,8 млн. лв. или 74,9% от разчета за годината. Лихвените плащания са в размер на 28,0 млн. лв. или 78,1% от разчета за годината.

- **Бюджетно салдо по консолидираната фискална програма**

Бюджетното салдо по КФП към 30.09.2019 г. е положително в размер на 1 264,5 млн. лв. (1,1% от прогнозния БВП) и се формира от превишение на приходите над разходите по националния бюджет в размер на 1 205,7 млн. лв. и по европейските средства в размер на 58,8 млн. лв.

Общият размер на **касовите постъпления от ЕС** (от Кохезионния и Структурните фондове, от ЕЗФРСР и ЕФР, от средства за директни плащания към земеделските производители и плащания по пазарни мерки и др.) към 30.09.2019 г. е 3 607,5 млн. лв. Нетните постъпления от ЕС към 30.09.2019 г. (касови постъпления от ЕС, намалени с вноската в общия бюджет на ЕС) са положителни в размер на 2 610,0 млн. лв.

Размерът на **фискалния резерв**[37] към 30.09.2019 г. е 10,14 млрд. лв., в т.ч. 10,12 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 0,02 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

[37] Обхватът на показателя фискален резерв е в съответствие с §1, т. 41 от Допълнителните разпоредби на Закона за публичните финанси.

3. ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КФП ЗА 2019 Г.

За поредна година параметрите по изпълнението на приходите отчитат подобрение спрямо същия период на предходната година, като постъпленията при някои от основните данъци и осигурителни вноски отчитат значителен номинален растеж. Основните фактори за това са от една страна, продължаващото подобрение при някои от важните макроикономически индикатори, като вътрешното потребление, нетния износ, нивото на безработица и други, и от друга – на изпълнението на мерките за повишаване събираемостта на приходите и борба със сивата икономика. Данъчните постъпления като цяло нарастват в номинално изражение с 2,1 млрд. лв. (8,8%) спрямо септември 2018 г., като с най-голям принос са косвените данъци и приходите от осигурителни вноски. Съпоставено със същия период на предходната година ръст се отчита във всички данъчни групи, като преките данъци нарастват със 7,9%, социално и здравноосигурителните вноски отчитат ръст от 11,6%, косвените данъци нарастват със 7,8%, а постъпленията от други данъци – с 4,6 процента. Неданъчните приходи са в размер на 5,0 млрд. лв., което представлява 74,8% изпълнение на годишните разчети, а приходите от помощи и дарения са в размер на 1,7 млрд. лв., като нарастват значително (номинален ръст от 30,6 на сто) спрямо същия период на предходната година. Следва да се отбележи, че ръстът в приходите от помощи и дарения се дължи основно на ускоряване при усвояването на средствата по оперативните програми и фондовете на ЕС през настоящата година, което се отразява в по-високи разходи по сметките за средства от ЕС, и съответно по-високи по размер грантове от ЕК за възстановени сертифицирани разходи.

На база на тези параметри и изготвените прогнози в годишен план не се очертава напрежение при изпълнението на планираните данъчни приходи по националния бюджет. Прогнозите очертават изпълнение на разчетите за 2019 г. при данъчните приходи, като може да се очаква известно превишение на плана за годината при постъпленията от социално и здравноосигурителни вноски, косвените данъци, ДДФЛ и др. Тук е важно да се отбележат и усилията на приходните администрации за повишаване събираемостта на приходите – активните мерки за изтласкване на светло на оборотите от сивия сектор на икономиката чрез засилен фискален контрол, включително и контрол в реално време на фискалните устройства на търговците в страната, мерките за засилване на контрола при търговията с акцизни стоки, борбата с контрабандния внос, както и противодействието на опитите за данъчни нарушения и измами. Системното прилагане на тези мерки вече оказва дисциплиниращ ефект и натиск върху сивата икономика, което се потвърждава от отчетените за поредна година добри параметри по изпълнението на данъчните и осигурителни приходи.

Параметрите по разходите се развиват съобразно разчетите към ЗДБРБ за 2019 г. Усвояването на разходите през първите три тримесечия традиционно не е толкова интензивно, както през четвъртото тримесечие на годината. Параметрите по изпълнението към деветмесечието сочат, че разходите по КФП, включително вноската в общия бюджет на ЕС, представляват 68,1 на сто от ревизираната оценка за 2019 г. Това се дължи основно на изместване на част от инвестиционните и капиталови разходи за последното тримесечие на годината. Неравномерното усвояване на капиталовите разходи е обективно обусловено от календара на строителния сезон, като изпълнението на повечето инфраструктурни проекти се извършва през летните месеци и разплащането за извършената работа се концентрира в последното тримесечие.
Вследствие на отчетените добри параметри по изпълнението на приходите и традиционно по-ниското усвояване на разходите, бюджетното салдо по консолидираната фискална програма към 30.09.2019 г. е положително в размер на 1 264,5 млн. лв. (1,1% от прогнозния БВП) и се формира от превишение на приходите над разходите по националния бюджет в размер на 1 205,7 млн. лв. и по европейските средства - в размер на 58,8 млн. лв.

На база на изложеното може да се обобщи, че развитието на параметрите по приходите и разходите към септември очертават в годишен план бюджетното салдо по консолидираната фискална програма да бъде близко до заложената цел в разчетите към ревизираната оценка за 2019 г., като дефицитът за годината няма да надвиши 2,0 на сто от прогнозния

БВП. На база на изготвените оценки салдото на сектор „Държавно управление“ за 2019 г. се очаква да бъде близко до балансирано.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2:
ОСНОВНИ ДОПУСКАНИЯ ПО АКТУАЛИЗИРАНАТА СРЕДНОСРОЧНА БЮДЖЕТНА ПРОГНОЗА ЗА ПЕРИОДА 2020-2022 Г.

	ОСНОВНИ ДОПУСКАНИЯ	Мерна единица	2020 г.	2021 г.	2022 г.
1.	Размер на данъчната ставка за облагане с ДДС	%	20	20	20
	в т.ч.:				
	- Данъчна ставка за настаняване, предоставяно в хотели и подобни заведения		9	9	9
2.	Размер на основната данъчна ставка на корпоративния данък	%	10	10	10
3.	Данък върху доходите на физическите лица, основна ставка	%	10	10	10
	в т.ч.:				
	- Данъчна ставка за данъка върху доходите от стопанска дейност на едноличните търговци		15	15	15
	- Данък върху придобитите от местни физически лица доходи от лихви по банкови сметки		8	8	8
4.	Данъци, удържани при източника	%			
	в т.ч.:				
4.1.	Данък, удържан при доходи от дивидентите и ликвидационните дялове		5	5	5
	в т.ч.:				
	- от дивидентите и ликвидационните дялове, разпределени в полза на чуждестранно юридическо лице, което е местно лице за данъчни цели на държава – членка на Европейския съюз, или на друга държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство и другите лица по чл. 194, ал. 3 от ЗКПО		0	0	0

	ОСНОВНИ ДОПУСКАНИЯ	Мерна единица	2020 г.	2021 г.	2022 г.
4.2.	Данък върху доходите на чуждестранни юридически лица	%	10	10	10
	в т.ч.:				
	- Данъчна ставка за данъка върху доходите от лихви, авторски и лицензионни възнаграждения, когато са изпълнени допълнителните условия по чл. 195, ал. 7-12 от Закона за корпоративното подоходно облагане		0	0	0
5.	Данък върху разходите	%	10	10	10
6.	Данък върху хазартната дейност от игри, при които залогът за участие е чрез цената на телефонна или друга електронна съобщителна услуга (основна ставка)	%	15	15	15
7.	Данък върху приходите на бюджетни предприятия	%	3	3	3
	в т.ч.:				
	- на общините		2	2	2
8.	Акцизи				
	в т.ч.:				
8.1.	Акциз на безоловен бензин	лв./1000 л.	710	710	710
8.2.	Акциз на газьол (в т.ч. използван и като гориво за отопление)	лв./1000 л.	646	646	646
8.3.	Акциз на втечнен нефтен газ (LPG)				
	- използван като моторно гориво	лв./1000 л.	340	340	340
	- използван като гориво за отопление		0	0	0
8.4.	Акциз на керосин	лв./1000 л.	646	646	646
8.5.	Акциз на кокс и въглища	лв./гигаджаул	0,60	0,60	0,60
8.6.	Акциз на електрическа енергия				
	- използвана за стопански нужди	лв./MWh	2	2	2
	- използвана за битови нужди		0	0	0
8.7.	Акциз на цигари - общ (не по-малък от)	лв./1000 къса	177	177	177
8.8.	Акциз на тютюн за пушене (за лула и цигари)	лв./кг.	152	152	152

	ОСНОВНИ ДОПУСКАНИЯ	Мерна единица	2020 г.	2021 г.	2022 г.
8.9.	Акциз на нагреваемо тютюнево изделие	лв./кг.	233	233	233
8.10.	Акциз на пури и пурети	лв./1000 къса	270	270	270
8.11.	Акциз на спиртни напитки (етилов алкохол)	лв./хектолитър	1 100	1 100	1 100
	- Акциз на етилов алкохол (ракия) - намалена ставка		550	550	550
8.12.	Акциз на междинни продукти	лв./хектолитър	90	90	90
8.13.	Акциз на бира - основна ставка	лв./хектолитър градус Плато	1,5	1,5	1,5
	- намалена ставка за бира, произведена от независими малки пивоварни		0,75	0,75	0,75
8.14.	Акциз на природния газ:				
	- използван като моторно гориво[1]	лв./гигаджаул	0,85	0,85	0,85
	- използван като гориво за отопление		0,60	0,60	0,60
8.15.	Акциз на тежки горива:				
	- използвани като моторно гориво	лв./1000 кг.	646	646	646
	- използвани като гориво за отопление		400	400	400
9.	Данък върху застрахователните премии	%	2	2	2
10.	Размер на минималната работна заплата	лева	610	650	650
11.	Размер на осигурителните вноски за държавното обществено осигуряване в т.ч.:	%			
11.1.	за фонд „Пенсии”[2]		19,8 за родените преди 1 януари 1960 г.; 14,8 за родените след 31 декември 1959 г.	19,8 за родените преди 1 януари 1960 г.; 14,8 за родените след 31 декември 1959 г.	19,8 за родените преди 1 януари 1960 г.; 14,8 за родените след 31 декември 1959 г.
11.2.	за фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“[2]		60,8 за родените преди 1 януари 1960 г.; 55,8 за родените след 31 декември 1959 г.	60,8 за родените преди 1 януари 1960 г.; 55,8 за родените след 31 декември 1959 г.	60,8 за родените преди 1 януари 1960 г.; 55,8 за родените след 31 декември 1959 г.
11.3.	за фонд „Общо заболяване и майчинство”		3,5	3,5	3,5
11.4.	за фонд „Трудова злополука и професионална болест”		0,7 /от 0,4 до 1,1 на сто в зависимост от степента на риска/	0,7 /от 0,4 до 1,1 на сто в зависимост от степента на риска/	0,7 /от 0,4 до 1,1 на сто в зависимост от степента на риска/
11.5.	за фонд „Безработица”		1	1	1

	ОСНОВНИ ДОПУСКАНИЯ	Мерна единица	2020 г.	2021 г.	2022 г.
12.	Размер на осигурителната вноска за здравно осигуряване	%	8	8	8
13.	Размер на осигурителните вноски за допълнително задължително пенсионно осигуряване – универсални пенсионни фондове	%	5	5	5
14.	Размер на осигурителната вноска за Учителския пенсионен фонд	%	4,3	4,3	4,3
15.	Размер на осигурителните вноски за допълнително задължително пенсионно осигуряване за работещите при условията на първа и втора категория труд - професионални пенсионни фондове	%	12 на сто - за лицата, работещи при условията на I категория труд; 7 на сто - за лицата, работещи при условията на II категория труд	12 на сто - за лицата, работещи при условията на I категория труд; 7 на сто - за лицата, работещи при условията на II категория труд	12 на сто - за лицата, работещи при условията на I категория труд; 7 на сто - за лицата, работещи при условията на II категория труд
16.	Размер на вноската за фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“	%	0	0	0
17.	Размер на гарантирания минимален доход (ГМД)	лева	75	75	75
18.	Максимален месечен размер на осигурителния доход през календарната година	лева	3 000	3 000	3 000
19.	Минимален месечен размер на осигурителния доход през календарната година за самоосигуряващите се лица	лева	610	650	650
20.	Разпределение на осигурителните вноски между осигурители и осигурени лица в т.ч.:				
20.1.	Разпределение на осигурителните вноски между осигурители и осигурени лица за фонд „Общо заболяване и майчинство“ и фонд „Безработица“	съотношение	60:40	60:40	60:40
20.2.	Размер на осигурителната вноска за фонд „Пенсии“ за осигурители и осигурени лица	%	11,02:8,78 за лицата родени преди 1 януари 1960 г. 8,22:6,58 за лицата, родени след 31 декември 1959 г.	11,02:8,78 за лицата родени преди 1 януари 1960 г. 8,22:6,58 за лицата, родени след 31 декември 1959 г.	11,02:8,78 за лицата родени преди 1 януари 1960 г. 8,22:6,58 за лицата, родени след 31 декември 1959 г.
20.3.	Разпределение на здравноосигурителната вноска между осигурители и осигурени лица	съотношение	60:40	60:40	60:40

	ОСНОВНИ ДОПУСКАНИЯ	Мерна единица	2020 г.	2021 г.	2022 г.
21.	Минимален размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст		Увеличение от 219,43 лв. на 250 лв., считано от 1 юли	Увеличение с процента по чл. 100 от КСО, считано от 1 юли	Увеличение с процента по чл. 100 от КСО, считано от 1 юли
22.	Максимален размер на получаваните една или повече пенсии	лева	1 200 лв. за всички пенсии	1 200 лв. за всички пенсии	1 200 лв. за всички пенсии
23.	Пенсионна политика		Осъвременяване съгласно чл. 100 от КСО, считано от 1 юли	Осъвременяване съгласно чл. 100 от КСО, считано от 1 юли	Осъвременяване съгласно чл. 100 от КСО, считано от 1 юли
24.	Размер на месечното парично обезщетение за отглеждане на дете до 2-годишна възраст	лева	380	380	380
25.	Размер на средномесечния доход по чл. 4 от Закона за семейни помощи за деца	лева	450	450	450
26.	Размер на средномесечния доход по чл. 4а, ал. 2, т. 1 от Закона за семейни помощи за деца	лева	410	410	410
27.	Размер на средномесечния доход по чл. 4а, ал. 2, т. 2 от Закона за семейни помощи за деца	лева	от 410,01 до 510 лв. включително	от 410,01 до 510 лв. включително	от 410,01 до 510 лв. включително
28.	Размер на еднократната помощ при бременност по чл. 5а, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца	лева	150	150	150
29.	Размер на еднократната помощ при раждане на живо дете по чл. 6, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца в т.ч.:	лева			
29.1.	- за първо дете		250	250	250
29.2.	- за второ дете		600	600	600
29.3.	- за трето дете		300	300	300
29.4.	- за четвърто и всяко следващо дете		200	200	200
30.	Размер на допълнителната еднократна помощ за дете с установени трайни увреждания 50 и над 50 на сто до навършване на двегодишна възраст по чл. 6, ал. 6 от Закона за семейни помощи за деца	лева	100	100	100
31.	Размер на еднократната помощ при осиновяване на дете по чл. 6б, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца	лева	250	250	250
32.	Размер на еднократната помощ за отглеждане на близнаци по чл. 6а, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца	лева	1 200	1 200	1 200
33.	Размер на еднократната помощ за отглеждане на дете от майка (осиновителка) студентка, учаща в редовна форма на обучение, по чл. 8в, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца	лева	2 880	2 880	2 880

	ОСНОВНИ ДОПУСКАНИЯ	Мерна единица	2020 г.	2021 г.	2022 г.
34.	Размер на месечните помощи за отглеждане на дете до навършване на една година по чл. 8, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца	лева	100	100	100
35.	Размер на месечните помощи за отглеждане на дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст, по чл. 7, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца в т.ч.:				
35.1.	- за семейство с едно дете	лева	40	40	40
35.2.	- за семейство с две деца		90	90	90
35.3.	- за семейство с три деца		135	135	135
35.4.	- за семейство с четири деца, като за всяко следващо дете в семейството помощта за семейството расте с 20 лв.		145	145	145
36.	Размер на месечната помощ за отглеждане на близнаци по чл. 7, ал. 6 от Закона за семейни помощи за деца	лева	75	75	75
37.	Размер на месечната помощ за отглеждане на дете с трайно увреждане по чл. 8д, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца в т.ч.:				
37.1.	- за дете с определени 90 и над 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност	лева	930	930	930
37.2.	- за дете с определени от 70 до 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност		450	450	450
37.3.	- за дете с определени от 50 до 70 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност		350	350	350
38.	Размер на месечната помощ за отглеждане на дете с трайно увреждане по чл. 8д, ал. 2 от Закона за семейни помощи за деца в т.ч.:				
38.1.	- за дете с определени 90 и над 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност	лева	490	490	490

ОСНОВНИ ДОПУСКАНИЯ	Мерна единица	2020 г.	2021 г.	2022 г.
38.2. - за дете с определени от 70 до 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност		420	420	420
38.3. - за дете с определени от 50 до 70 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност		350	350	350
39. Размер на месечната помощ за дете без право на наследствена пенсия от починал родител	лева	115	115	115
40. Минимален дневен размер на обезщетението за безработица по чл. 54б, ал. 2 от Кодекса за социално осигуряване	лева	9	9	9

Забележки:

[1] По т. 8.14 – акцизната ставка върху природния газ за моторно гориво в размер на 0,85 лв. за гигаджаул е запазена до постановяване на акт за несъответствие от Европейската комисия с правилата в областта на държавните помощи.

[2] По т. 11.1 и т. 11.2 – посочените размери за осигурителната вноска за фонд „Пенсии" и за фонд „Пенсии за лицата по чл. 69" за лицата, родени след 31 декември 1959 г. са за лицата, които се осигуряват и за допълнително задължително пенсионно осигуряване в универсален пенсионен фонд.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 3:
КОНСОЛИДИРАНА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПЕРИОДА 2017-2022 Г.

Показатели млн. лв.	2017 Отчет	2018 Отчет	2019 Ревиз. оценка	2019 Оч. изпълн.	2020 Проект	2021 Прогноза	2022 Прогноза
Приходи, помощи и дарения	**35 316,6**	**39 650,9**	**43 857,0**	**43 542,9**	**46 836,6**	**48 387,1**	**50 153,0**
Данъчно-осигурителни приходи	**29 581,3**	**32 235,5**	**34 546,1**	**34 893,0**	**37 359,7**	**39 277,6**	**41 227,1**
Преки данъци	***5 644,3***	***6 132,5***	***6 559,9***	***6 652,3***	***7 192,9***	***7 650,1***	***8 103,7***
Корпоративни данъци	2 308,1	2 464,5	2 675,9	2 651,9	2 815,1	2 999,0	3 178,2
от нефинансови предприятия	2 043,2	2 276,9	2 371,6	2 426,4	2 569,6	2 718,5	2 865,1
от финансови институции	264,9	187,5	304,3	225,5	245,5	280,5	313,1
Данъци върху доходите на физическите лица	3 336,2	3 668,0	3 884,0	4 000,4	4 377,8	4 651,1	4 925,5
Приходи на социалното и здравното осигуряване	***8 365,2***	***9 458,3***	***10 379,2***	***10 379,2***	***11 233,2***	***11 863,5***	***12 469,8***
Осигурителни вноски за държавно обществено осигуряване	5 961,0	6 825,0	7 537,0	7 537,0	8 126,1	8 575,6	9 006,2
Здравноосигурителни вноски	2 404,2	2 633,3	2 842,3	2 842,3	3 107,1	3 287,9	3 463,6
Косвени данъци	***14 532,5***	***15 531,0***	***16 437,3***	***16 695,4***	***17 707,2***	***18 479,1***	***19 311,6***
ДДС	9 320,2	10 064,0	10 830,0	10 950,0	11 730,0	12 360,0	13 060,0
Акцизи	4 984,5	5 203,2	5 330,7	5 480,0	5 695,2	5 825,1	5 945,4
Данък върху застрахователните премии	33,5	37,6	39,7	41,0	44,8	49,0	53,7
Мита и митнически такси	194,3	226,2	236,9	224,4	237,2	245,0	252,5
Такса върху производството на захар и изоглюкоза	***1,0***						
Други данъци	***1 038,3***	***1 113,8***	***1 169,6***	***1 166,0***	***1 226,5***	***1 285,0***	***1 342,1***
Имуществени данъци	903,0	968,3	1 010,5	1 010,5	1 067,3	1 119,8	1 169,2
Други данъци по Закона за корпоративното подоходно облагане	134,1	144,6	158,5	155,2	159,1	165,1	172,8
Други данъци	1,2	0,8	0,6	0,3	0,1	0,1	0,1
Неданъчни приходи	**4 214,7**	**5 302,3**	**6 627,6**	**6 426,6**	**6 782,7**	**6 424,7**	**6 379,6**
Превишение на приходите над разходите на БНБ							
Други	***4 214,7***	***5 302,3***	***6 627,6***	***6 426,6***	***6 782,7***	***6 424,7***	***6 379,6***
Приходи от такси	1 929,3	2 040,3	2 143,8	2 143,8	2 464,5	2 712,7	2 642,3
Приходи и доходи от собственост	1 141,0	1 061,9	1 030,4	1 030,4	1 073,0	1 066,6	1 084,5
Глоби, санкции и наказателни лихви	306,3	343,6	301,3	301,3	348,5	349,1	351,8
Постъпления от продажба на нефинансови активи	436,0	929,2	959,5	1 109,5	1 092,8	1 090,4	1 091,1
Приходи от концесии	149,8	148,2	799,7	139,7	803,1	200,9	204,7
Други приходи	252,2	779,1	1 393,0	1 702,0	1 000,8	1 004,9	1 005,2
Помощи и дарения	**1 520,6**	**2 113,0**	**2 683,3**	**2 223,3**	**2 694,2**	**2 684,8**	**2 546,3**
помощи от страната	34,1	26,2	21,3	21,3	28,9	28,9	29,9
помощи от чужбина	1 486,5	2 086,8	2 662,0	2 202,0	2 665,2	2 655,9	2 516,4

Показатели млн. лв.	2017 Отчет	2018 Отчет	2019 Ревиз. оценка	2019 Оч. изпълн.	2020 Проект	2021 Прогноза	2022 Прогноза
Общо разходи и Вноска в бюджета на ЕС	**34 471,1**	**39 515,7**	**46 289,6**	**45 971,9**	**46 836,6**	**48 387,1**	**50 153,0**
Разходи	**33 582,8**	**38 432,3**	**45 007,5**	**44 689,8**	**45 439,2**	**46 846,6**	**48 485,4**
Нелихвени разходи	***32 790,5***	***37 744,1***	***44 338,2***	***44 043,0***	***44 784,3***	***46 175,2***	***47 737,8***
Текущи разходи	**29 412,8**	**32 911,1**	**36 370,7**	**36 464,5**	**38 615,2**	**40 233,9**	**41 453,3**
Персонал	7 918,8	8 783,1	9 490,2	9 801,3	10 715,6	11 243,3	11 171,0
Заплати	5 274,8	5 848,7	6 517,8	6 566,0	7 369,7	7 788,1	7 762,1
Други възнаграждения и плащания за персонала	902,2	969,4	746,3	1 005,6	859,1	876,2	844,8
Осигурителни вноски	1 741,8	1 965,0	2 226,2	2 229,6	2 486,8	2 579,0	2 564,2
Издръжка - общо	3 910,3	4 391,0	4 883,2	4 702,1	4 976,5	5 040,8	5 255,1
Стипендии	98,1	101,0	121,5	96,8	121,8	121,8	121,8
Субсидии и други текущи трансфери - общо	1 959,3	2 988,9	3 938,5	3 948,5	3 713,0	3 654,0	3 604,0
Субсидии и други текущи трансфери	1 841,0	2 860,4	3 817,2	3 797,2	3 529,3	3 470,2	3 420,3
Субсидии и други текущи трансфери за осъществяване на болнична помощ	118,3	128,5	121,3	151,3	183,7	183,7	183,7
Социални и здравноосигурителни плащания	14 734,0	15 958,9	17 268,0	17 269,0	18 433,4	19 502,7	20 553,7
Пенсии	9 039,2	9 491,2	10 033,8	9 934,6	10 624,2	11 277,2	11 850,5
Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата	2 621,1	2 824,4	3 117,8	3 226,1	3 355,2	3 454,0	3 670,4
Здравноосигурителни плащания	3 073,7	3 643,3	4 116,4	4 108,2	4 454,0	4 771,5	5 032,8
Предоставени текущи и капиталови трансфери за чужбина	**36,6**	**54,5**	**14,4**	**44,2**	**29,5**	**21,6**	**19,8**
Прираст на държавния резерв и изкупуване на земеделска продукция	**26,0**	**20,6**	**19,2**	**43,2**	**19,2**	**19,2**	**19,2**
Капиталови разходи	**3 708,7**	**5 290,0**	**8 394,9**	**7 929,6**	**6 555,0**	**6 341,8**	**6 754,8**
Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи	**398,7**	**156,0**	**208,2**	**208,2**	**220,3**	**230,2**	**238,3**
- по бюджетите на бюджетните организации	341,9	115,2	128,2	128,2	140,3	150,2	158,3
НЗОК	341,4	114,6	127,1	127,1	139,2	149,1	157,2
Народно събрание			0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Съдебна власт	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
- за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия	56,8	40,9	80,0	80,0	80,0	80,0	80,0
Лихви	***792,4***	***688,2***	***669,2***	***646,8***	***654,9***	***671,4***	***747,6***
Външни лихви	545,7	447,1	455,9	442,4	452,1	446,9	470,7
Вътрешни лихви	246,7	241,1	213,3	204,5	202,8	224,5	276,9
Вноска в бюджета на ЕС	**888,2**	**1 083,4**	**1 282,1**	**1 282,1**	**1 397,4**	**1 540,4**	**1 667,6**
Бюджетно салдо (+/-)	**845,5**	**135,1**	**-2 432,6**	**-2 429,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Финансиране (+/-)	**-845,5**	**-135,1**	**2 432,6**	**2 429,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**

Забележка: За 2017 и 2018 г. сумите на ред „Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи“ са посочени с оглед съпоставимост на информацията.

Показатели в % от БВП	2017 Отчет	2018 Отчет	2019 Ревиз. оценка	2019 Оч. изпълн.	2020 Проект	2021 Прогноза	2022 Прогноза
Приходи, помощи и дарения	**34,5%**	**36,1%**	**37,0%**	**36,7%**	**36,9%**	**35,9%**	**35,0%**
Данъчно-осигурителни приходи	**28,9%**	**29,4%**	**29,1%**	**29,4%**	**29,5%**	**29,1%**	**28,8%**
Преки данъци	***5,5%***	***5,6%***	***5,5%***	***5,6%***	***5,7%***	***5,7%***	***5,7%***
Корпоративни данъци	2,3%	2,2%	2,3%	2,2%	2,2%	2,2%	2,2%
от нефинансови предприятия	2,0%	2,1%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
от финансови институции	0,3%	0,2%	0,3%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
Данъци върху доходите на физическите лица	3,3%	3,3%	3,3%	3,4%	3,5%	3,4%	3,4%
Приходи на социалното и здравното осигуряване	***8,2%***	***8,6%***	***8,7%***	***8,7%***	***8,9%***	***8,8%***	***8,7%***
Осигурителни вноски за държавно обществено осигуряване	5,8%	6,2%	6,4%	6,4%	6,4%	6,4%	6,3%
Здравноосигурителни вноски	2,3%	2,4%	2,4%	2,4%	2,5%	2,4%	2,4%
Косвени данъци	***14,2%***	***14,2%***	***13,9%***	***14,1%***	***14,0%***	***13,7%***	***13,5%***
ДДС	9,1%	9,2%	9,1%	9,2%	9,3%	9,2%	9,1%
Акцизи	4,9%	4,7%	4,5%	4,6%	4,5%	4,3%	4,1%
Данък върху застрахователните премии	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Мита и митнически такси	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
Такса върху производството на захар и изоглюкоза	***0,0%***						
Други данъци	***1,0%***	***1,0%***	***1,0%***	***1,0%***	***1,0%***	***1,0%***	***0,9%***
Имуществени данъци	0,9%	0,9%	0,9%	0,9%	0,8%	0,8%	0,8%
Други данъци по Закона за корпоративното подоходно облагане	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Други данъци	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Неданъчни приходи	**4,1%**	**4,8%**	**5,6%**	**5,4%**	**5,4%**	**4,8%**	**4,5%**
Превишение на приходите над разходите на БНБ							
Други	***4,1%***	***4,8%***	***5,6%***	***5,4%***	***5,4%***	***4,8%***	***4,5%***
Приходи от такси	1,9%	1,9%	1,8%	1,8%	1,9%	2,0%	1,8%
Приходи и доходи от собственост	1,1%	1,0%	0,9%	0,9%	0,8%	0,8%	0,8%
Глоби, санкции и наказателни лихви	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,2%
Постъпления от продажба на нефинансови активи	0,4%	0,8%	0,8%	0,9%	0,9%	0,8%	0,8%
Приходи от концесии	0,1%	0,1%	0,7%	0,1%	0,6%	0,1%	0,1%
Други приходи	0,2%	0,7%	1,2%	1,4%	0,8%	0,7%	0,7%
Помощи и дарения	**1,5%**	**1,9%**	**2,3%**	**1,9%**	**2,1%**	**2,0%**	**1,8%**
помощи от страната	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
помощи от чужбина	1,5%	1,9%	2,2%	1,9%	2,1%	2,0%	1,8%

Показатели в % от БВП	2017 Отчет	2018 Отчет	2019 Ревиз. оценка	2019 Оч. изпълн.	2020 Проект	2021 Прогноза	2022 Прогноза
Общо разходи и Вноска в бюджета на ЕС	**33,7%**	**36,0%**	**39,0%**	**38,8%**	**36,9%**	**35,9%**	**35,0%**
Разходи	**32,8%**	**35,0%**	**37,9%**	**37,7%**	**35,8%**	**34,7%**	**33,8%**
Нелихвени разходи	***32,1%***	***34,4%***	***37,4%***	***37,1%***	***35,3%***	***34,2%***	***33,3%***
Текущи разходи	**28,7%**	**30,0%**	**30,7%**	**30,7%**	**30,5%**	**29,8%**	**28,9%**
Персонал	7,7%	8,0%	8,0%	8,3%	8,5%	8,3%	7,8%
Заплати	5,2%	5,3%	5,5%	5,5%	5,8%	5,8%	5,4%
Други възнаграждения и плащания за персонала	0,9%	0,9%	0,6%	0,8%	0,7%	0,6%	0,6%
Осигурителни вноски	1,7%	1,8%	1,9%	1,9%	2,0%	1,9%	1,8%
Издръжка - общо	3,8%	4,0%	4,1%	4,0%	3,9%	3,7%	3,7%
Стипендии	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Субсидии и други текущи трансфери - общо	1,9%	2,7%	3,3%	3,3%	2,9%	2,7%	2,5%
Субсидии и други текущи трансфери	1,8%	2,6%	3,2%	3,2%	2,8%	2,6%	2,4%
Субсидии и други текущи трансфери за осъществяване на болнична помощ	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Социални и здравноосигурителни плащания	14,4%	14,5%	14,6%	14,6%	14,5%	14,5%	14,3%
Пенсии	8,8%	8,7%	8,5%	8,4%	8,4%	8,4%	8,3%
Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата	2,6%	2,6%	2,6%	2,7%	2,6%	2,6%	2,6%
Здравноосигурителни плащания	3,0%	3,3%	3,5%	3,5%	3,5%	3,5%	3,5%
Предоставени текущи и капиталови трансфери за чужбина	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**
Прираст на държавния резерв и изкупуване на земеделска продукция	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**
Капиталови разходи	**3,6%**	**4,8%**	**7,1%**	**6,7%**	**5,2%**	**4,7%**	**4,7%**
Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи	**0,4%**	**0,1%**	**0,2%**	**0,2%**	**0,2%**	**0,2%**	**0,2%**
- по бюджетите на бюджетните организации	0,3%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
НЗОК	0,3%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Народно събрание			0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Съдебна власт	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
- за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия	0,1%	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Лихви	***0,8%***	***0,6%***	***0,6%***	***0,5%***	***0,5%***	***0,5%***	***0,5%***
Външни лихви	0,5%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,3%	0,3%
Вътрешни лихви	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
Вноска в бюджета на ЕС	**0,9%**	**1,0%**	**1,1%**	**1,1%**	**1,1%**	**1,1%**	**1,2%**
Бюджетно салдо (+/-)	**0,8%**	**0,1%**	**-2,1%**	**-2,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**
Финансиране (+/-)	**-0,8%**	**-0,1%**	**2,1%**	**2,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**
Б В П	**102 307,9**	**109 694,8**	**118 624,6**	**118 624,6**	**126 769,1**	**134 915,2**	**143 355,4**

ПРИЛОЖЕНИЕ № 4:
ТАВАНИ НА РАЗХОДИТЕ ПО БЮДЖЕТНИ ОРГАНИЗАЦИИ ЗА ПЕРИОДА 2020-2022 Г.

(в хил. лв.)

№	Бюджетни организации	2020 г.	2021 г.	2022 г.
1	Администрация на президента	8 126,5	8 136,5	8 136,5
2	Министерски съвет	118 730,2	118 770,2	118 792,2
3	Конституционен съд	3 608,7	5 108,7	3 608,7
4	Омбудсман	3 363,9	3 363,9	3 363,9
5	Министерство на финансите	584 209,1	585 260,1	586 505,7
6	Министерство на външните работи	141 246,5	141 505,9	141 505,9
7	Министерство на отбраната	1 514 065,2	1 522 899,2	1 522 899,2
8	Министерство на вътрешните работи	1 669 575,5	1 669 354,5	1 669 354,5
9	Министерство на правосъдието	299 194,4	299 794,7	300 794,7
10	Министерство на труда и социалната политика	1 490 368,1	1 568 544,2	1 598 904,2
11	Министерство на здравеопазването	662 051,9	669 672,4	676 222,8
12	Министерство на образованието и науката	750 277,4	799 241,6	799 241,6
13	Министерство на културата	217 050,5	222 664,2	222 664,2
14	Министерство на околната среда и водите	55 965,0	56 303,0	56 311,4
15	Министерство на икономиката	95 291,3	94 391,8	93 507,8
16	Министерство на енергетиката	81 572,5	62 935,3	62 962,6
17	Министерство на туризма	19 648,5	19 663,5	19 663,5
18	Министерство на регионалното развитие и благоустройството	438 682,3	449 946,2	449 946,2
19	Министерство на земеделието, храните и горите	203 620,9	204 828,0	204 828,0
20	Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията	282 885,3	281 699,1	281 699,1
21	Министерство на младежта и спорта	82 260,0	83 108,8	83 108,8
22	Държавна агенция „Национална сигурност“	125 861,6	125 861,6	125 861,6
23	Комисия за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия	4 056,5	4 056,5	4 056,5
24	Комисия за защита от дискриминация	2 969,4	2 969,4	2 969,4
25	Комисия за защита на личните данни	3 013,6	3 013,6	3 013,6
26	Комисия за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество	21 856,7	21 856,7	21 856,7

№	Бюджетни организации	2020 г.	2021 г.	2022 г.
27	Национална служба за охрана	44 004,6	44 004,6	44 004,6
28	Държавна агенция „Разузнаване“	55 951,0	47 203,0	40 028,0
29	Национален статистически институт	25 447,2	25 590,2	25 590,2
30	Комисия за защита на конкуренцията	5 391,8	5 395,1	5 395,1
31	Комисия за регулиране на съобщенията	14 727,3	14 731,3	14 731,3
32	Съвет за електронни медии	1 792,7	1 800,4	1 800,4
33	Комисия за енергийно и водно регулиране	9 331,9	9 233,9	9 569,9
34	Агенция за ядрено регулиране	7 145,6	7 155,9	7 155,9
35	Държавна комисия по сигурността на информацията	10 759,3	10 765,3	10 765,3
36	Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“	92 752,1	69 042,7	43 042,7
37	Комисия за финансов надзор	18 360,0	18 380,0	18 380,0
38	Комисия за публичен надзор над регистрираните одитори	1 868,6	1 868,6	1 868,6
39	Централна избирателна комисия	5 373,0	5 373,0	5 373,0
40	Държавен фонд „Земеделие“	366 833,0	366 864,3	366 864,3
41	Национално бюро за контрол на специалните разузнавателни средства	1 584,2	1 584,2	1 584,2
42	Държавна агенция „Технически операции“	64 982,1	65 066,1	65 066,1
43	Държавна агенция „Електронно управление“	32 033,3	32 066,0	32 066,0
44	Сметна палата	19 941,8	20 061,8	20 061,8
45	Национален осигурителен институт	12 448 290,4	13 143 183,1	13 765 389,8
	в т.ч. Пенсии	10 576 567,6	11 222 678,6	11 788 817,5
46	Фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“	4 233,1	4 743,6	4 743,6
47	Учителски пенсионен фонд	47 650,7	54 579,3	61 679,6
48	Национална здравноосигурителна каса	4 739 172,7	5 066 660,3	5 336 121,8

4.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 5:
ПРЕПОРЪЧИТЕЛНИ ТАВАНИ НА РАЗХОДИТЕ ПО БЮДЖЕТИТЕ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ И НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ ЗА ПЕРИОДА 2020-2022 Г.

(в хил. лв.)

№	Бюджетни организации	2020 г.	2021 г.	2022 г.
1	Народно събрание	80 752,2	80 752,2	80 752,2
2	Висш съдебен съвет	771 317,0	771 317,0	771 317,0

ПРИЛОЖЕНИЕ № 6:
РАЗМЕРИ НА БЮДЖЕТНИТЕ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ (ТРАНСФЕРИТЕ) НА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ С БЮДЖЕТИТЕ НА БНТ, БНР, БТА, БАН, ДЪРЖАВНИТЕ ВИСШИ УЧИЛИЩА И ДЪРЖАВНИТЕ ВИСШИ ВОЕННИ УЧИЛИЩА ЗА ПЕРИОДА 2020-2022 Г.

(в хил. лв.)

№	Бюджетни взаимоотношения (трансфери)	2020 г.	2021 г.	2022 г.
1	Предоставени трансфери от централния бюджет за бюджета на Българската национална телевизия	70 907,1	70 944,7	70 944,7
	в т.ч. по чл.70, ал.4, т.2 от Закона за радиото и телевизията	6 100,0	6 100,0	6 100,0
2	Предоставени трансфери от централния бюджет за бюджета на Българското национално радио	47 044,9	47 232,2	47 232,2
	в т.ч. по чл.70, ал.4, т.2 от Закона за радиото и телевизията	3 900,0	3 900,0	3 900,0
3	Предоставени трансфери от централния бюджет за бюджета на Българската телеграфна агенция	5 811,4	5 815,3	5 815,3
4	Предоставени трансфери от бюджета на Министерството на образованието и науката за бюджетите на Българската академия на науките и държавните висши училища - общо	604 822,9	611 902,2	611 902,2
4.1	- за бюджета на Българската академия на науките	105 611,0	109 329,2	109 329,2
4.2	- за бюджетите на държавните висши училища	499 211,9	502 573,0	502 573,0

5	Предоставени трансфери от бюджета на Министерството на околната среда и водите за бюджета на Българската академия на науките	675,0	675,0	675,0
6	Предоставени трансфери от бюджета на Министерството на отбраната за бюджетите на държавните висши военни училища	31 481,0	31 966,0	31 966,0

ПРИЛОЖЕНИЕ № 7:
ТАВАНИ НА РАЗХОДИТЕ И/ИЛИ НА ТРАНСФЕРИТЕ (НЕТО) ПО СМЕТКИТЕ ЗА СРЕДСТВАТА ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ЗА ПЕРИОДА 2020-2022 Г.

(в хил. лв.)

№	Сметки за средствата от Европейския съюз	2020 г.			2021 г.			2022 г.		
		Общо разходи и трансфери (нето)	в т.ч.		Общо разходи и трансфери (нето)	в т.ч.		Общо разходи и трансфери (нето)	в т.ч.	
		к.2.1-к.2.2	Разходи	Трансфери (нето)	к.3.1-к.3.2	Разходи	Трансфери (нето)	к.4.1-к.4.2	Разходи	Трансфери (нето)
	1	2	2.1	2.2	3	3.1	3.2	4	4.1	4.2
1	Сметка за средствата от Европейския съюз на Държавния фонд „Земеделие“	772 204,0	1 037 854,9	265 650,9	781 297,2	1 028 077,4	246 780,2	648 904,4	858 577,4	209 673,0
2	Сметка за средствата от Европейския съюз на Националния фонд	1 718 270,4	2 599 689,7	881 419,3	1 698 844,4	2 613 113,2	914 268,8	1 782 041,6	2 722 856,5	940 814,9
3	Други сметки за средства от Европейския съюз и средства по други международни програми и договори, за които се прилага режимът на сметките за средства от Европейския съюз	232 973,2	340 673,5	107 700,3	189 443,2	284 695,2	95 252,0	119 688,1	196 155,7	76 467,6

5.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 8:
ТАВАНИ НА РАЗХОДИТЕ И ТРАНСФЕРИТЕ (НЕТО) ПО ДРУГИ ИКОНОМИЧЕСКИ ОБОСОБЕНИ ЛИЦА И СТРУКТУРНИ ЕДИНИЦИ, ВКЛЮЧЕНИ В КФП ЗА ПЕРИОДА 2020-2022 Г.

(в хил. лв.)

№	Други икономически обособени лица, включени в КФП	2020 г.			2021 г.			2022 г.		
		Общо разходи и трансфери (нето)	в т.ч.		Общо разходи и трансфери (нето)	в т.ч.		Общо разходи и трансфери (нето)	в т.ч.	
		к.2.1-к.2.2	Разходи	Трансфери (нето)	к.3.1-к.3.2	Разходи	Трансфери (нето)	к.4.1-к.4.2	Разходи	Трансфери (нето)
	1	2	2.1	2.2	3	3.1	3.2	4	4.1	4.2
1	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда	15 795,7	69 295,7	53 500,0	15 175,7	71 275,7	56 100,0	15 175,7	75 575,7	60 400,0
2	Фонд „Сигурност на електроенергийната система“	1 829 139,0	1 829 139,0	0,0	1 829 139,0	1 829 139,0	0,0	1 829 139,0	1 829 139,0	0,0
3	Държавно предприятие „Научно-производствен център“	2 443,8	2 443,8	0,0	2 443,8	2 443,8	0,0	2 443,8	2 443,8	0,0
4	Държавно предприятие „Управление и стопанисване на язовири“	0,0	22 398,8	22 398,8	0,0	22 901,0	22 901,0	0,0	22 901,0	22 901,0
5	Селскостопанска академия	16 000,0	43 985,7	27 985,7	16 000,0	45 185,7	29 185,7	16 000,0	45 185,7	29 185,7

ПРИЛОЖЕНИЕ № 9:
РАЗМЕРИ НА ОСНОВНИТЕ БЮДЖЕТНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ МЕЖДУ ЦЕНТРАЛНИЯ БЮДЖЕТ И БЮДЖЕТИТЕ НА ОБЩИНИТЕ ЗА ПЕРИОДА 2020-2022 Г.

(в хил. лв.)

№	Показатели	2020 г.	2021 г.	2022 г.
	Основни бюджетни взаимоотношения - Всичко	**4 202 545,5**	**4 639 500,7**	**4 664 500,7**
	от тях:			
1	Обща субсидия за делегираните от държавата дейности	3 653 185,2	4 065 140,4	4 065 140,4
2	Трансфери за местни дейности, без целева субсидия за капиталови разходи	350 250,1	365 250,1	380 250,1
	от тях:			
2.1	Обща изравнителна субсидия	307 022,0	317 022,0	327 022,0
2.2	За зимно поддържане и снегопочистване на общински пътища	43 228,1	48 228,1	53 228,1
3	Целева субсидия за капиталови разходи	199 110,2	209 110,2	219 110,2
	от тях за:			
3.1	делегирани от държавата дейности	85 066,5	93 358,3	93 358,3
3.2	местни дейности	114 043,7	115 751,9	125 751,9

ПРИЛОЖЕНИЕ № 10:
ДАНЪЧНИ РАЗХОДИ ЗА 2018 И 2020 Г.

Изготвената прогноза за данъчните разходи за 2020 г. представлява предварителна оценка на данъчните разходи по данъчни преференции и облекчения, регламентирани в Закона за данък върху добавената стойност, Закона за акцизите и данъчните складове, Закона за корпоративното подоходно облагане и Закона за данъците върху доходите на физическите лица за съответната година.

За целите на настоящата прогноза е използван методът на преотстъпените приходи. Това е най-често използваният метод за оценка на стойността на данъчните разходи, който се свежда до оценка на суми, които не са платени в бюджета в резултат на съществуването на определен данъчен разход.

При остойностяване на данъчните разходи по различните видове данъци е използвана информацията от есенната макроикономическа прогноза на Министерството на финансите за периода 2019-2022, действащата нормативна уредба, приетите промени в законопроектите за изменение и допълнение на данъчните закони за 2020 г., основните допускания в актуализираната средносрочна бюджетна прогноза, разпоредбите от проекта на ЗДБРБ за 2020 г. и проекта на ЗБДОО за 2020 г., както и отчетна информация, предоставена от Националната агенция за приходите, Агенция „Митници“, Националния статистически институт, Българска народна банка и др.

(в хил. лв.)

Данъчни разходи по видове данъци, в т.ч.	**2018 г. Отчет**	**2020 г. Проект**
ДДС	142 870,1	165 108,0
Акцизи	159 707,8	164 787,3
Корпоративни данъци	267 687,9	304 894,0
Данъци върху доходите на физическите лица	64 538,4	71 708,1
Общо данъчни разходи	**634 804,2**	**706 497,4**
БВП	109 694 805	126 769 060
% от БВП	0,58%	0,56%